

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Nummer 1
Maart 2012

DNPP

cda.nl

cda.nl is een uitgave voor de leden van het CDA.

het tijdschrift

Thema:
Duurzaam

cda.nl

het tijdschrift

Redactioneel

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur.

Zo staat het in het rapport *Nieuwe woorden, nieuwe beelden*. In dit nummer van *CDA.nl* gaat het over duurzaamheid. Het gaat over natuur – een interview met Henk Bleker –, over cultuur – wat zijn de gevolgen van het nieuwe cultuurbeleid –, en over financiën – het Rijnlands model als voorbeeld. Interviews, opinieartikelen, reportages, u vindt het allemaal in dit lentenummer van *CDA.nl*.

Vragen, opmerkingen of suggesties kunt u mailen naar [✉ redactie@cda.nl](mailto:redactie@cda.nl)

Fotografie voorplaat **iStockphoto**

4

6

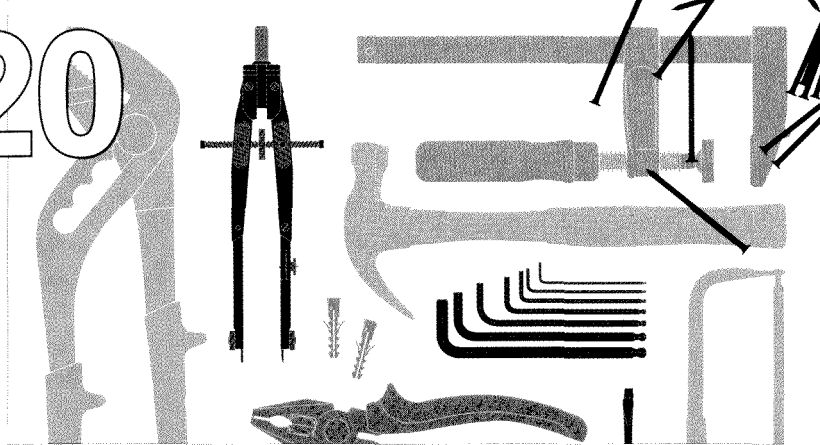
30

WERK IN UITVOERING

Provincietour 2

20

En verder:

- 9 Internationaal
Rusland
- 16 Interview
Joop Atsma
- 19 Organisatietour
- 26 C-factor
- 29 Partijnieuws
- 46 Interview
Henk Bleker
- 52 Europa
- 63 Puzzel

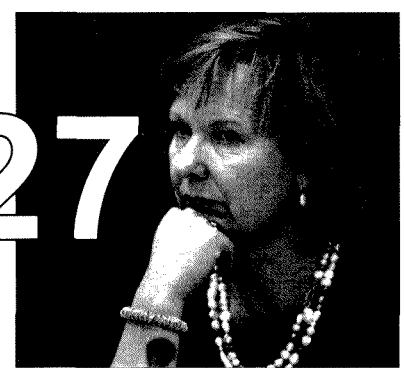
13

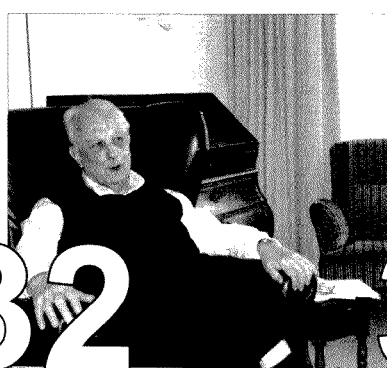
23

27

32

38

56

Nieuw woorden

Wat betekenen de CDA-uitgangspunten voor de politieke praktijk van alledag? De nieuwe minister van Binnenlandse Zaken Liesbeth Spies licht ze toe.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Gespreide verantwoordelijkheid

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief.

‘Gespreide verantwoordelijkheid is ontzettend actueel. We zijn in Nederland hard toe aan een debat over de vraag “wie is waarvoor verantwoordelijk”. Mensen kunnen zelf ook een belangrijke bijdrage leveren aan de samenleving, niet alles hoeft – en kan – van de overheid te komen.

In mei hoop ik de agenda “burgerschap” te presenteren. Ook de WRR komt dan met een rapport over dit onderwerp. Met die agenda hoop ik het debat aan te jagen: wat is aan mensen zelf en wat is aan de overheid.

De overheid heeft de afgelopen decennia te makkelijk dingen naar zich toegetrokken. Dat is op de lange termijn niet langer haalbaar. Burgers zijn in dat opzicht verwend.

Ik wil dat mensen hun talenten volop kunnen inzetten, dat hun bijdrage aan de maatschappij wordt gewaardeerd en gerespecteerd. Maar het werkt ook andersom, als burgers meer zelf doen dan kan de overheid ook doen waar ze goed in is.

Het moet een debat van onderop worden vanuit de samenleving. Een vraagstuk als dit laat zich niet in één debatje vatten, dat is een meerjarig traject dat op

verschillende manieren handen en voeten kan krijgen. Ik zal dat debat tot vervelens toe aanjagen.

Ik word er blij van als mensen zelf verantwoordelijkheid nemen. Onlangs was ik in Rotterdam-Zuid en daar hebben de bewoners zelf het initiatief genomen om elke twee weken de wijk te schouwen. De signalen die vervolgens worden afgegeven – bijvoorbeeld een kapotte lantaarnpaal of vervuiling – worden door de gemeente serieus genomen en opgelost. En je ziet dat het resultaat heeft: de leefbaarheid in de wijk is toegenomen. Dit soort initiatieven zou ik graag in het hele land zien.'

Solidariteit

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken.

'Solidariteit is voor mij omzien naar elkaar, verantwoordelijkheid nemen. We hebben als CDA op dit punt een naam hoog te houden. We moeten altijd zorgen voor een vangnet voor wie dat echt nodig heeft.

Maar het gaat er ook om dat we mensen waarderen. De Wet werken naar vermogen is daar een voorbeeld van.

De overheid kijkt niet naar wat mensen niet kunnen, maar zegt: "we gaan samen met jou op zoek naar wat je wel kunt". Werken, een bijdrage leveren, maakt mensen uiteindelijk gelukkiger. En dan maakt het niet uit op welke plek in de samenleving dat is.

Het heeft ook een praktische kant: we hebben iedereen hard nodig om de BV Nederland draaiende te houden, we kunnen niemand missen. Want we worden ouder en blijven langer gezond.'

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid.

'Het CDA staat garant voor de rechtsstaat zoals we die hebben. Als minister van Binnenlandse Zaken heb ik ook de grondwet in mijn portefeuille. Onze grondwet, onze democratie is weerbaar onder alle politieke omstandigheden, dat is de afgelopen decennia wel gebleken.

Dat betekent niet dat de grondwet een statisch gegeven is, het is nooit klaar. Een voorbeeld? Kijk naar alle ontwikkelingen in de digitale wereld. Hoe verhouden die

zich tot onze grondrechten? Concreet heb ik het voorstel gedaan om artikel 13 van de grondwet (over het brief-, telegraaf- en telefoongeheim) aan te passen aan de eisen van deze tijd.

Je hoort wel eens dat onze rechtsstaat onder druk zou staan. Ik ben het daar niet mee eens. Ook de commissie die de grondwet een paar jaar terug doorlichtte vond dat onze rechtsstaat voldoende veerkracht heeft. Ons kiesstelsel biedt keer op keer ruimte aan nieuwkomers. Dat is een teken dat we een weerbare, krachtige democratie zijn.

De trias politica staat als een huis. Het huis heeft alleen soms een verbod nodig. Zo komt dit kabinet met een grote herziening van het omgevingsrecht waar ik vanuit de bestuurlijke verhoudingen bij betrokken ben. Dit zorgt voor een vereenvoudiging van procedures, maakt lokaal maatwerk mogelijk, en wijzigt ook de verhouding tussen bestuur en rechterlijke macht. Ook schaffen we wat "vagere tussenlagen" zoals de WGR+ en de deelraden af.'

Rentmeesterschap

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur.

'Voor mij is rentmeesterschap heel duidelijk verbonden met duurzaamheid. Duurzaamheid ligt me na aan het hart. Dat heeft het altijd al gedaan. Binnenlandse Zaken lijkt misschien een ministerie waar dat minder speelt, maar dat is als je verder kijkt toch niet waar. Ik ga bijvoorbeeld ook over volkshuisvesting. Ik ben er erg voor om energiezuinige woningen te bouwen. En om energieverbruik op te nemen als indicator bij de waardering van huizen. Op die manier prikkel je verhuurders en eigenaren om energiebesparende maatregelen te nemen zoals goede isolatie. De huurder heeft er ook voordeel van, want die ziet z'n energierekening naar beneden gaan.

Rentmeesterschap is ook financiële duurzaamheid. We moeten geen rekeningen doorsturen naar onze kinderen. Onder de huidige economische omstandigheden is die vraag extra actueel.'

Marijke van Haaren

Ruth Peetoom

‘Ik wil bij een groene partij’

‘Duurzaamheid past bij mij’

Marijke van Haaren zet zich op verschillende manieren in voor duurzaamheid. Het meest in het oog springend is het voorzitterschap van de taskforce formule e-team. Een gesprek over fietsen en elektrisch rijden.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Marijke van Haaren begint met: ‘Het klinkt heel saai, maar ik hou van sober leven. Ik geloof dat het onze opdracht is om zuinig om te gaan met grondstoffen. Er komt een einde aan de energiebronnen zoals we die kennen. Er zijn nog genoeg andere bronnen over, maar aan fossiele brandstof komt een eind. En ik denk echt dat fietsen beter is voor mensen.’

Fietsen

Ruth Peetoom: ‘Als je zo in het leven staat, is het ook leuk om dat terug te laten komen in je werk’.

Van Haaren: ‘Ja, heel erg leuk’. Ook als gedeputeerde in Gelderland (van 2002 tot 2010) vormde duurzaamheid een onderdeel van haar beleid. ‘Hoe vertaal je CDA-uitgangspunten bijvoorbeeld naar verkeer en vervoer? Ik zeg dan: nieuwe wegen waar moet, anders zoeken naar alternatieven. Denk dan aan betere aansluitingen op het openbaar vervoer en goede fietspaden.’

Peetoom: ‘En nu je geen gedeputeerde meer bent, zet je je weer op een andere manier in voor dit onderwerp’.

Van Haaren: ‘Ik ben al jaren voorzitter van de Fietsersbond. Dat is ontzettend leuk. Het is een actieve club met veel vrijwilligers. Er zijn ongeveer 35.000 mensen lid. Inmiddels weet iedereen ons te vinden: gemeenten, provincies en de landelijke overheid.’

Peetoom: ‘Wat doet de fietsersbond allemaal?’

Van Haaren: ‘Heel veel. We zetten ons in voor betere fietspaden, voor goede fietsenstallingen, voor goed beleid rondom diefstal, voor veiligheid. Zo heeft de Fietsersbond een meldpunt gevaarlijke kruispunten. Als er een melding binnen komt, gaat iemand van de bond kij-

ken en als het echt gevaarlijk is, geven we dat door aan de gemeente. Die zoekt dan vaak naar een oplossing. Verder werken we ook samen met het platform “Slim werken, slim reizen”. Zij zetten zich – door slimmer werken te stimuleren – in voor een betere bereikbaarheid in Nederland. Fietsen kan daar onderdeel van uitmaken. Maar uiteindelijk zijn financiële impulsen het sterkst om mensen van gedrag te laten veranderen.’

En ik denk echt dat fietsen beter is voor mensen

Peetoom: ‘Je bent ook voorzitter van de taskforce formule e-team, dat is een hele mond vol. Hoe komt je daar terecht?’

Van Haaren: ‘Toen ik besloot te stoppen als gedeputeerde had ik tijd om rond te kijken wat ik wilde. De enige die ik voor mezelf had, was dat het meerwaarde moest hebben. Het eerste dat op mijn pad kwam, was de stichting Zero Emissie Busvervoer. Dat zette mij op het spoor van wat er hoog op de agenda moet in Nederland: duurzaamheid. En toen werd ik gevraagd voor de taskforce formule e-team. Het klopt allemaal met elkaar.’

Peetoom: ‘Wat is een elektrische auto precies? Is het iets anders dan een hybride auto?’

Van Haaren: ‘Een hybride auto kan zowel elektrisch rijden als op benzine of diesel. Een elektrische auto kan alleen via het elektriciteitsnet worden opgeladen. Vergeleken met hybrides rijden ze uitsluitend elektrisch en zonder enige lokale uitstoot.’

Peetoom: ‘Heb je zelf eigenlijk een elektrische auto?’

Van Haaren: ‘Nee, nog niet. Het model dat wij graag willen is nog niet op de markt. Het zijn nu dikwijls wat kleinere auto's en wij rijden liever een wat grotere auto. We hebben wel besloten dat onze volgende auto een elektrische wordt.’

Peetoom: ‘Je kunt nog niet heel ver rijden met een elektrische auto. Dus voor lange afstanden is het niet heel geschikt.’

Van Haaren: ‘Dat klopt. Maar in Nederland worden de meeste autokilometers afgelegd in de stedelijke gebieden. De grootste uitdagingen zit hem nu in het ontwikkelen van goede accu's. Accu's die zichzelf op kunnen laden tijdens het rijden. Nu neemt de accu nog veel ruimte in beslag in de auto. En het is allemaal heel zwaar. Het is daarom nu uitdaging om alle energie te stoppen in de accutechnologie en de laadinfrastructuur. Want je hebt er natuurlijk niks aan als je ergens met een lege accu staat en je kunt hem niet opladen.’

Peetoom: ‘Wordt er ook gewerkt aan die ontwikkeling?’

Van Haaren: ‘Ja, wereldwijd wordt gewerkt aan het verbeteren van de accu's. Universiteiten, de auto-industrie, maar ook overheden investeren veel in deze technologie.’

Peetoom: ‘Nederland loopt voorop in deze ontwikkeling. Waarom?’

Van Haaren: ‘Nederland heeft een aantal voordelen voor elektrisch rijden. In de eerste plaats is het vlak. Daarnaast zijn de afstanden in Nederland klein en wordt er vooral in en tussen de steden gereden. Elektrisch rijden past dus bij de afstanden die we rijden. Dat maakt Nederland zo geschikt als gidland.’

Peetoom: ‘Je bent erg enthousiast over elektrisch rijden. Zijn er ook nadelen?’

Van Haaren: ‘Natuurlijk zijn er ook nadelen. Behalve dat er weinig keuze in model is, is de aanschaf ook duurder

dan bij een gewone benzine-auto. En je kunt er nog niet zo ver mee rijden, dat is ook nog een punt dat veel mensen tegenhoudt.’

Peetoom: ‘Je zei eerder dat elektrische auto's geen uitstoot hebben tijdens het rijden. Maar het opwekken van de energie is natuurlijk wel belastend voor het milieu.’

Van Haaren: ‘Op dit moment is dat nog zo, maar in de toekomst zouden elektrische auto's moeten rijden op energie die duurzaam is opgewekt. Het is al wel zo dat elektrische auto's energiezuiniger rijden. Je kunt dus meer kilometers rijden voor dezelfde uitstoot. Een winstpunt is ook dat de uitstoot niet plaatsvindt op de plaats waar de auto rijdt. Vooral in de drukke steden zorgt dat voor een verbetering van de luchtkwaliteit.’

‘Ik wil gewoon bij een groene partij’

Peetoom: ‘Welke rol kan de politiek spelen in dit hele proces?’

Van Haaren: ‘De taskforce is in het leven geroepen om belemmeringen weg te halen. De politiek kan dat ook doen. Maar ze kan ook elektrisch rijden stimuleren door belastingmaatregelen te nemen. Of door het onderdeel uit te laten maken van aanbestedingsprocedures. Een andere interessante ontwikkeling is dat steeds meer decentrale overheden zich bezig houden met het opwekken van energie. Daarbij kun je denken aan het gebruik van restwarmte en biogas. Elektrische auto's kunnen dan opgeladen worden op de plaats waar de energie vandaan komt. Ik zeg: overheid haal belemmeringen weg om dit soort dingen mogelijk te maken.’

Peetoom: ‘Waarom past dit volgens jou zo bij het CDA?’

Van Haaren: ‘Het past bij alles waar het CDA voor staat. Voor zorg voor toekomstige generaties en voor zorg voor je directe leefomgeving. Het is tegelijkertijd ook verantwoordelijkheid nemen voor die toekomst en je leefomgeving. Ik heb niet voor niets een groene ipad-hoes, ik wil gewoon bij een groene partij horen.’

De Taskforce formule e-team is opgericht om de uitrol van elektrisch vervoer in de focusgebieden en sectoren als lease, openbaar vervoer en stadsdistributie daadwerkelijk van de grond te krijgen.

De Taskforce gaat bijdragen aan de ambitie om in 2015 15.000 - 20.000 elektrische voertuigen in Nederland op de weg te krijgen. In de Taskforce werken overheid en marktpartijen samen om elektrisch vervoer op te schalen naar regionale focusgebieden. Het is een kleine, slagvaardige club, die vraaggestuurd werkt en belemmeringen wegneemt.

In de Taskforce participeren naast de overheid (zowel rijksoverheid als de lokale overheden) ook autobrancheverenigingen, energieleveranciers, netbeheerders en vertegenwoordigers van de zakelijke en de privé mobilisten.

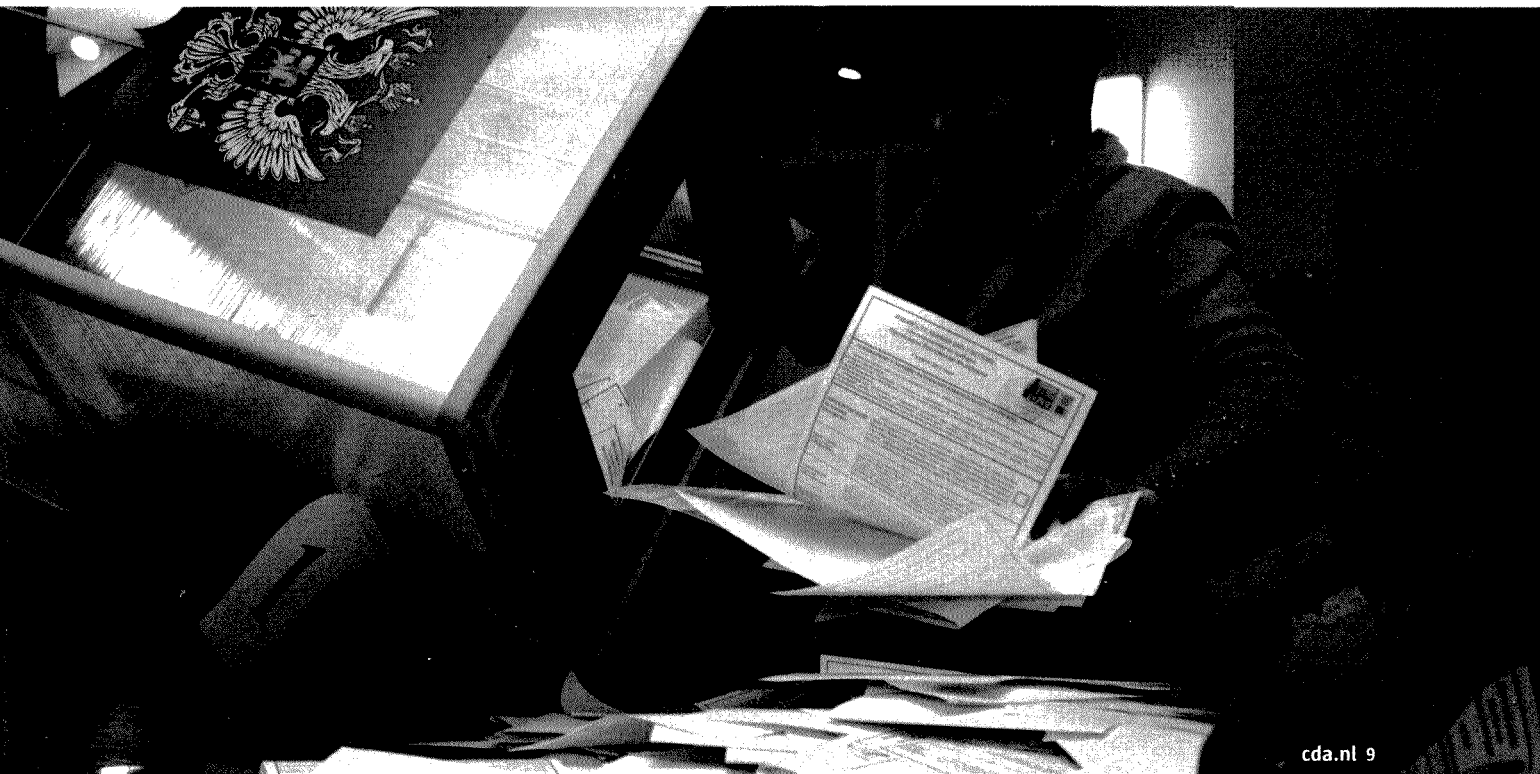
Van Babitski naar Magnitski

Vorige maand werd Vladimir Poetin opnieuw gekozen tot president van Rusland. *CDA.nl*-redacteur Ivo Pertijs woonde en werkte jaren in Rusland als journalist. Hij blikt terug op de verkiezingen.

Tekst **Ivo Pertijs** | Fotografie **ANP Yana Lapikova** en **Tatyana Zenkovich**

'We hebben goed en slecht nieuws voor u', krijgt Vladimir Poetin na de verkiezingen te horen. 'Het goede nieuws is dat u heeft gewonnen. Het slechte nieuws is dat niemand op u heeft gestemd.' De anekdote dateert uit december jongstleden. De partij van Vladimir Poetin won destijds de stembusgang, maar frauduleuze praktijken werden mede dankzij de sociale media pijnlijk blootgelegd. Voor het eerst in de geschiedenis van Poetins Rusland gingen duizenden boze burgers de straat op. Een 'Russische lente' hing in de lucht, zo klonk het in

optimistisch gestemde media. De aanloop naar de presidentsverkiezingen van 4 maart jongstleden bleek te lang voor een verdeelde oppositie die geen natuurlijke leider kent. De bekende bureaucratische horden leidden ertoe dat net als bij de vorige verkiezingen échte opposenten van het regime niet aan de presidentsverkiezingen konden deelnemen. Transparante stembussen en webcams moesten de verkiezingen alsnog een eerlijk gezicht geven. Dit voorkwam meldingen over verkiezingsfraude overigens niet. Voor de uitslag maakte de bekritiseerde

stemgang weinig uit. De oppositie was vóór de verkiezingen de facto al uitgeschakeld. Slechts één kandidaat maakte serieuze kans om te winnen. Zo geschiedde het dat Vladimir Poetin de gewenste overwinning in de eerste ronde binnenhaalde.

Rusland en eerlijke verkiezingen, dat lijkt vooralsnog toekomstmuziek. Het huidige regime zet daarmee een ondemocratische traditie voort die ooit door Boris Jeltsin in gang werd gezet. De politieke cultuur is sinds het eerste presidentschap van Poetin hetzelfde gebleven: voorspelbare verkiezingen, een gebrek aan kritische media en een oppositie die zich alleen in naam oppositie mag noemen. Na twee ambtstermijnen trad Poetin af en diende als premier onder president Medvedev. De grote vraag was wat dit voor de werkelijke machtsverhoudingen betekende. De president mocht dan wel formeel de machtigste man van Rusland zijn, maar het lukte hem nooit om ook achter de schermen de macht naar zich toe te trekken. In de rol van premier overschaduwde Poetin de nieuwe president. Het weinig democratische scenario dat Poetin in 2012 de macht weer zou grijpen werd in 2008 nog met enig cynisme ontvangen. Zelfs voor de Russische geleide democratie, zoals oud-premier Jevgor Gajdar de Russische vorm van democratie ooit om-

schreef, leek dit een brug te ver. Maar zonder serieuze oppositie, die niet alleen hopeloos verdeeld is maar zich ook tevreden moet stellen met leiders met een veelal omstreden reputatie, kregen de verschillende machts-groepen in het Kremlin het gewenste scenario. Tegelij-kertijd bleef de Russische economie groeien en staat Rus-land met de andere BRIC-landen definitief op de kaart. Voor veel Russen is dat laatste een reden om te kiezen voor Poetin die in tegenstelling tot Jeltsin wél welvaart bracht. Met een nieuwe leider, concludeert menig Rus, is het maar afwachten wat de toekomst brengt. Poetin is in die zin een 'zekerheidje'.

Zes jaar

Een opvallende tussentijdse wijziging is dat de nieuwe president een langere ambtstermijn heeft. De komende zes jaar is Poetin het staatshoofd van de Russische federatie. In de praktijk betekent dit een continuïteit van het starre buitenlandbeleid. Dat beleid kenmerkt zich door een eigenzinnige en onafhankelijke politieke koers van Moskou ten opzichte van het Westen. Het Kremlin voelt zich daarbij gesterkt door de sterke economische positie en schuwt niet om economische middelen in te zetten om politieke geschillen op te lossen. Een Russische econoom verdedigde dit beleid door te benadrukken dat

elk land de wapens inzet die het heeft. Vroeger waren het kernwapens, nu is het gas en olie. Steevast wordt er gesproken over Poetins Rusland waarbij bijzonder veel macht aan de politieke leider wordt toegekend. De politieke stijl van Poetin geeft hem een haast onaantastbare status. Zelfs een traan op de dag van de verkiezingswinst mag geen gelukstraan heten. Het imago van Poetin wordt zowel in Rusland als over de grens gecultiveerd. Er verschijnt geen portret van Poetin waarin geen verwijzing staat naar het overigens niet bijzonder indrukwekkende KGB-verleden van Poetin. Geheel in lijn met dit 'harde' imago lijken binnen- en buitenlandse kritiek Poetin ogenschijnlijk niet te raken. En als Poetin hier toch op in gaat, dan schuwt hij harde woorden of grof taalgebruik niet. De titel die de Moskouse journaliste Masha Gessen aan haar biografie over Poetin gaf, *De man zonder gezicht*, is treffend. Het boek verscheen daags voor de presidentsverkiezingen. In de kritische biografie komt een beeld naar voren van een beduidend onopvallende maar rancuneuze ambtenaar die uiteindelijk de machtigste man van Rusland wordt en die in die hoedanigheid de westerse hegemonie wil breken.

Mensenrechten

Gessen vestigt de aandacht op schokkende gebeurtenissen die ook in het Westen voor discussie zorgden. Daarbij gaat het voornamelijk om mensenrechtenschendingen, zoals de ruil van de kritische Russische journalist Andrej Babitski in januari 2000 tegen drie Russische soldaten die door Tsjetsjeense strijders gevangen waren genomen. Volgens Poetin werkte Babitski rechtstreeks voor de vijand en verspeelde hij daarmee zijn rechten als Russisch staatsburger. Dit is een voorbeeld uit de reeks incidenten die Gessen beschrijft en waarbij ze aangeeft dat Poetin mogelijk een rol speelde, variërend van de veroordeling van zakenman Michail Chodorkovski, de moord op Aleksandr Litvinenko in Londen tot de dood van accountant Sergej Magnitski. Een objectieve biografie is het boek van Gessen niet. De journaliste laat vooral critici aan het woord en doet zelf de uitspraak dat 'Vladimir Poetin bevel gaf tot de moord op Aleksandr Litvinenko.' Voor dat laatste is geen enkel bewijs. Dat neemt niet weg dat er in het huidige Rusland een klimaat heerst van corruptie en wetteloosheid waar Poetin als ex-president, premier en toekomstige president aandeel in heeft. De schending van mensenrechten binnen de Russische federatie is geen exclusief Russisch probleem. CDA-Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt zette zich onlangs in de Raad van Europa in voor de zaak-Magnitski. Accountant Sergej Magnitski legde een groot verduisteringscomplot bloot waarbij zowel de fiscus als

Het goede nieuws is dat u heeft gewonnen. Het slechte nieuws is dat niemand op u heeft gestemd.

meerdere rechtbanken bij betrokken waren. In november 2008 werd Magnitski echter zelf gearresteerd en kwam bijna een jaar later onder verdachte omstandigheden op slechts 37-jarige leeftijd in de gevangenis om het leven. Het zijn westerse regeringen en politici als Kamerlid Omtzigt die zich met de zaak bezighouden; de Russische regering onder leiding van Vladimir Poetin houdt zich vooral op de vlakke en beroept zich op het binnenlandse karakter van de incidenten. In de jaren negentig, zo benadrukken Russische politici, liet Moskou zich door het Westen de wet voorschrijven. Die tijd is voorbij. Het Rusland van vandaag is niet langer direct economisch afhankelijk van het Westen en ziet daarom geen reden om zich iets van de buitenlandse kritiek aan te trekken zolang dit de economie geen schade berokkent. De komende jaren zal de schending van mensenrechten in Rusland een punt van zorg blijven. De kans is klein dat Poetin een ander beleid op dit terrein gaat voeren. Gessen beschrijft Poetin als een man die zich alleen maar laat omringen door eensgezinden. Onder een aanzienlijk deel van de bevolking geniet Poetin nog altijd steun door de stabiliteit en economisch voorspoed die de huidige premier bracht. Op basis van de verkiezingsuitslag kan Poetin zeggen dat een meerderheid van de bevolking achter hem staat. Dat neemt niet weg dat diezelfde bevolking steeds mondiger en kritischer wordt. Na de laatste verkiezingen spraken Moskovieten al over twee groepen burgers: een voor en een tegen Poetin. Maar Rusland is groot en in de provincie is men doorgaans volgamer en slechter geïnformeerd. De vraag is of Rusland terugkeert naar de Sovjet-Unie (zoals Gessen suggereert) of dat het Kremlin onder druk van de civil society en het bedrijfsleven alsnog een waardig mensenrechtenbeleid gaat voeren. Een verandering kan alleen van binnenuit komen.

De man zonder gezicht
Masha Gessen
Amsterdam: Ambo
Maart 2012
320 pagina's

Sybrand van
Haersma Buma

Blik op de toekomst, oog voor elkaar

Op 1 maart heeft het Centraal Plan Bureau de nieuwe cijfers gepresenteerd. De tabellen en grafieken vlogen ons weer om de oren. Op basis van die cijfers zijn we gaan onderhandelen over een extra crisispakket. Die cijfers dienen daarbij als richtlijn om doelen te kunnen stellen en te bepalen welke maatregelen nodig zijn. Maar die cijfers alleen zijn niet zaitigmakend.

Natuurlijk, mensen maken zich grote zorgen over hun portemonnee, over hun baan en over hun pensioen. Of ze zijn bang voor de pijnlijke gevolgen van bepaalde maatregelen. Die zorgen kan ik me goed voorstellen. Toch ben ik ervan overtuigd dat veel mensen best begrijpen dat er stevige maatregelen en hervormingen nodig zijn. Maar het gaat er mij niet alleen om hoe we Nederland financieel economisch sterker uit de crisis kunnen laten komen. Het gaat er mij net zo goed om hoe we als samenleving als geheel sterker uit deze crisis komen.

Mensen maken zich ook grote zorgen over de verharding in de samenleving. Over de manier waarop we omgaan met elkaar, op straat, in het verkeer, op Internet. Mensen maken zich zorgen over de opvoeding van onze kinderen. Hoe kunnen we die opvoeding zo goed mogelijk combineren met onze vaak drukke werkzaamheden? Wat is er nodig om onze buurt leefbaar te houden? We moeten blijven investeren in de samenleving. Soms vraagt dat om een actieve rol en financiële steun van de overheid. Maar veel vaker blijkt dat mensen heel goed in staat zijn om zelf hun problemen op te lossen, of om hun situatie te verbeteren. En dan blijkt dat de overheid meer een sta in de weg is, dan de oplosser van het probleem. Dan is het van belang dat de overheid ook bewust een stap terug doet en de ruimte geeft aan de samenleving.

Hervormingen zijn nodig om onze economie te versterken. Zodat we ook in de toekomst verzekerd zijn van voldoende werk en welvaart. Maar we moeten ook investeren in de samenleving. Voor de toekomst van onszelf en onze kinderen. We richten dus onze blik op de toekomst, maar wel met oog voor elkaar. ■

Frans Woltersprijs

Tijdens het congres op 21 januari jl. ontving Fred Beekers, directeur van Resto VanHarte, uit handen van oud CDA-politicus Pieter Jan Biesheuvel de Frans Woltersprijs. Deze prijs wordt eens per twee jaar uitgereikt aan een organisatie die zich verdienstelijk heeft gemaakt op sociaal gebied. De jury was gegrepen door de doelstelling van Resto VanHarte: 'het bevorderen van sociale cohesie en doorbreken van de cirkel van sociale armoede'.

In zijn dankwoord uitte Fred Beekers zijn blijdschap over de prijs. 'Het is een erkenning voor ons werk en het onderstreept de relevantie van het issue van eenzaamheid: 1 op de 3 Nederlanders voelt zich eenzaam. Resto VanHarte biedt voor die mensen een warme en gastvrije plek, brengt hen in contact met lokale sleutelfiguren en instanties in de wijk en brengt het buurtgevoel weer terug. De ontmoetingen die in de Resto's ontstaan zorgen ervoor dat mensen zelf meer mogelijkheden zien en aangrijpen om hun sociale omgeving vorm te geven.'

De Frans Woltersprijs is ingesteld door de Basisgroep Sociale Zekerheid en is vernoemd naar oud-Tweede Kamerlid Frans Wolters.

Van onderop

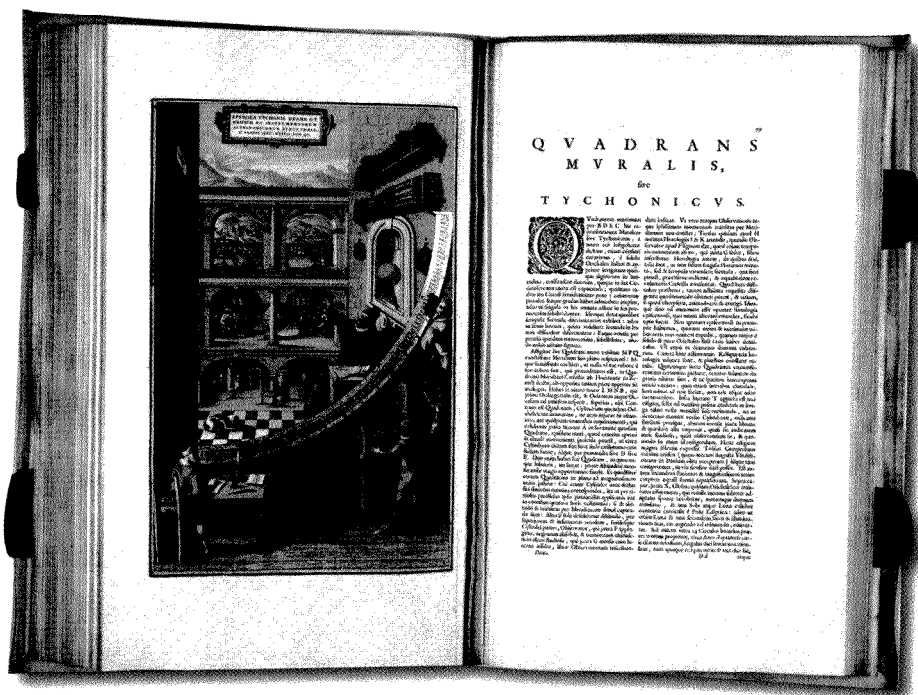
In deze rubriek gaat de redactie op zoek naar de gevolgen van nieuwe wetten en regelingen voor mensen die *met de benen in de modder staan*. Jongeren, ouderen, werknemers en werkgevers delen hun zorgen en kritiek maar ook hun visie en verwachtingen met de lezers van *CDA.nl*. In dit nummer: cultuur.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Museum Meermanno**

In de hal van het Haagse Museum Meermanno hangt een poster met de tekst 'en het woord is boek geworden'. Deze zes woorden vatten perfect samen wat het museum is, een boekenmuseum. Het draait bij Meermanno allemaal om boeken, niet om de inhoud maar om de boekgeschiedenis en de vormgeving van het boek. Het museum bestaat sinds 1852 en is daarmee het oudste boekenmuseum ter wereld. De collectie bestaat oorspronkelijk uit twee collecties, die van oom en neef Gerard en Johan Meerman. Gerard was bibliofiel en kocht overal stapels boeken en was in contact met de geleerden van zijn tijd. Neef Johan erfde de boekencollectie van Gerard. Hij reisde door Europa en verwierf naast boeken over de Nederlandse boekengeschiedenis. Hij kocht bijvoorbeeld zeldzame middeleeuwse handschriften. Na zijn dood liet hij de collectie na aan de gemeente Den Haag. Die weigerde de erfenis uit angst voor claims van verre verwanten en besloot deze te veilen. De neef van Johan, Baron van Westreenen en eveneens een bibliofiel, kocht een groot deel van de ter veiling gebrachte collectie. Na de dood van Van Westreenen legateerde hij zijn collectie aan de Nederlandse staat. In zijn testament liet

hij vastleggen dat de collectie, altijd in zijn huis bewaard moest worden en toegankelijk moest blijven voor het publiek. En zo geschiedde: Meermanno is al 160 jaar een rijksmuseum.

Het museum is dus een rijksmuseum en voor een deel van de inkomsten afhankelijk van subsidie van het rijk. Door de nieuwe regels werd het zelfs bedreigd in het voortbestaan. Directeur Maartje de Haan: 'Laat ik

beginnen met iets positiefs. We wilden ons beleid al verandering in die richting die het kabinet op wil. Maar de snelheid waarmee het moest was wat cru.'

Volgens de nieuwe regels moeten musea 17,5 procent aan eigen inkomsten genereren in 2011, terwijl de afspraak oorspronkelijk 2012 was. Een jaar eerder dan gepland en veel meer, want er werd een gemiddelde gevraagd aan eigen inkomsten van 17,5 procent over 2010 en 2011. Daar het museum in 2010 slechts 13,5% aan eigen inkomsten verwierf, moest het in 2011 opeens 21,5 procent verwerven. Voor Meermanno betekende dat er in zes maanden vier ton gevonden moest worden. De Haan: 'Dat is nogal veel in korte tijd, maar het is gelukt. Meer zelfs dan nodig was.'

Boek zoekt vrouw

Hoe heeft het museum dat voor elkaar gekregen? 'We hebben in de eerste plaats onze toegangsprijs verhoogd. Die was altijd slechts vier euro. Nu kost een kaartje zonder museumjaarkaart acht euro, maar daar hebben we werkelijk niemand over gehoord, vier euro was ook erg weinig. Daarnaast nemen onze bezoekersaantallen elk jaar behoorlijk toe. In 2011 bezochten bijna twintigduizend mensen het museum, in 2010 waren dit er nog ongeveer 13.500. En de rek is er nog lang niet uit.'

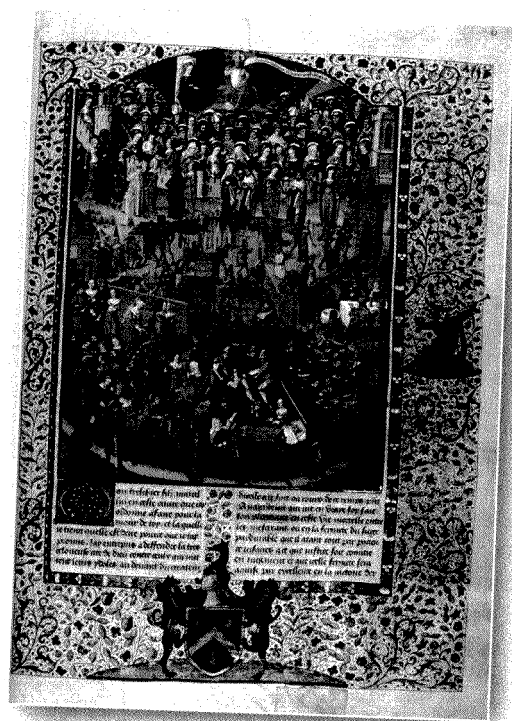
Daarnaast verhuurt het museum ruimtes. De Haan: 'Je kunt in onze daartoe aangewezen zalen vergaderen, trouwen of een symposium organiseren.'

En het museum is de actie "Boek zoekt vrouw, man en bedrijf" gestart. Particulieren, instellingen of bedrijven kunnen voor een bepaald bedrag een boek uit de collectie van het museum adopteren. De donateur kiest een boek uit de collectie van het museum waar zijn of haar persoonlijke voorkeur naar uitgaat. Dat kan een middeleeuws handschrift zijn, een bijzonder reisboek uit de negentiende eeuw of een modern boek.

De Haan: 'Het is ons gelukt om aan alle nieuwe eisen te voldoen. De regels rondom eigen inkomsten waren voor ons het ingewikkeldst. Aan de andere eisen voldeden we

al. We doen veel aan educatie, we horen geografisch bij het kerngebied Den Haag-Rotterdam en we beheren een rijkscollectie. We werken nauw samen met universiteiten voor wetenschappelijk onderzoek naar onze collectie en bieden hen een podium om hun onderzoek zichtbaar te maken voor tentoonstellingen. Mensen vragen zich soms af of onze collectie ook van internationale betekenis is. Maar door de verzamelwoede van de neven Meerman en de baron hebben we veel bijzondere, zeldzame boeken in onze collectie. Onlangs waren er nog twee onderzoekers uit China die naar een van de oudste Chinese atlanten ter wereld kwamen kijken.

De subsidieaanvraag ligt nu bij het ministerie. We hopen dat deze wordt goedgekeurd, want het oudste en enige boekenmuseum in Nederland op het gebied van vormgeving en boekgeschiedenis zomaar sluiten zou doodzonde zijn.'

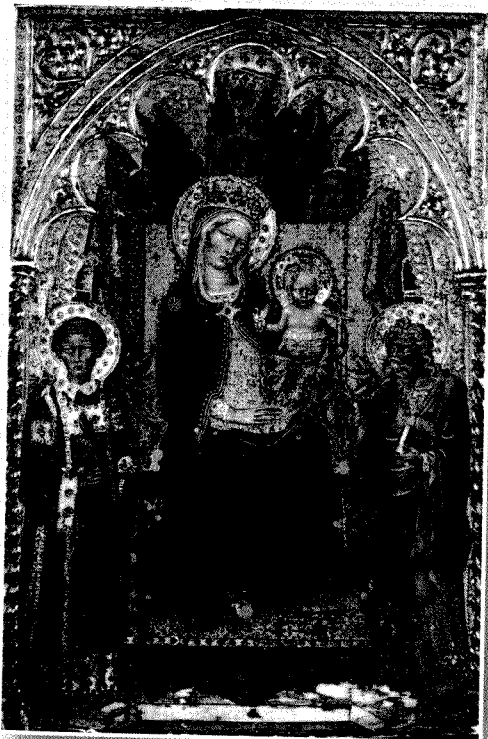

WAT GAAT ER VERANDEREN?

In de zomer van 2011 werd er in de Tweede Kamer gedebatteerd over de cultuurnota van staatssecretaris Halbe Zijlstra. Het kabinet wil dat culturele instellingen en kunstenaars ondernemender worden en dat zij een groter deel van hun inkomsten zelf verwerven zodat ze minder afhankelijk zijn van de overheid. De nieuwe regeling gaat in op 1 januari 2013. Culturele instellingen moesten dit voorjaar hun subsidievraag voor volgend jaar indienen. Een aanvraag die dus al moest voldoen aan de nieuwe regels. Er zijn vijf criteria waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor subsidie vanuit het rijk: er moet voldoende publiek zijn, ondernemerschap vanuit de instellingen, programma's voor participatie en educatie, een aanbod van (inter)nationale betekenis en focus op een van de vijf door het rijk aangewezen kernregio's.

Minder musea

De Haan is niet zoals veel van haar collega's pertinent tegen de kabinetsplannen. 'Ik geloof ook dat musea hun eigen inkomsten kunnen vergroten en dat het mogelijk moet zijn om veel meer intensief samen te werken, zelfs te fuseren en zo minder musea in Nederland te krijgen. Er moet alleen wel altijd ruimte blijven voor bijzondere collecties en erfgoed. Dat doel kan volgens De Haan ook bereikt worden door meer samenwerking tussen musea en andere culturele instellingen. 'Wij voeren bijvoorbeeld gesprekken met de Koninklijke Bibliotheek, het Nationaal Archief en het Letterkundig Museum. We houden ons allemaal bezig met boeken: het Letterkundig Museum richt zich op de (literaire) inhoud van het boek en heeft het kinderboekenmuseum, de Koninklijke Bibliotheek houdt zich vooral bezig met de wetenschappelijke kant en wij met de vormgeving en geschiedenis van het (internationale) boek. Daar zie ik genoeg mogelijkheden tot samenwerking. Ik hoop alleen dat we daar de tijd voor krijgen. Want wat je nu weggooit – met als argument "de economische crisis" – komt nooit meer terug.'

Wat vindt het kamerlid?

Maartje de Haan zegt dat ze niet pertinent tegen de bezuinigingen in de culturele sector is, maar dat ze moeite heeft met de snelheid waarmee het moest gebeuren. Wat vindt u daarvan?

Marieke van der Werf: 'We hebben in de Tweede Kamer besloten om de nieuwe regels in te laten gaan in 2013. Dat hebben we gedaan om eerder duidelijkheid te bieden aan instellingen en aansluiting te houden bij de financiering van gemeenten en provincies. Het CDA heeft bij de versnelde invoering laten vastleggen dat het geld, dat vrijvalt doordat de bezuiniging eerder ingaat, blijft behouden voor de sector. Dit vormt nu een redelijk gevulde pot die kan worden aangewend voor frictie- en transitiekosten van de culturele sector. Natuurlijk vragen we van de instellingen nu een snelle omschakeling naar het nieuwe beleid. Maar er geldt aan de andere kant voor musea een geleidelijk oplopende schaal voor de eigen inkomstennorm. Er is in het beleid dus ook met een overgangperiode rekening gehouden.

Achteraf heeft de snelle invoering een bijkomend voordeel. Nu Nederland opnieuw wordt geconfronteerd met de noodzaak tot bezuinigen, is het goed dat de nieuwe regeling al is gepubliceerd en vastgelegd. Daarmee is een nieuwe bezuiniging voor de komende vier jaar uitgesloten, behoudens een generieke korting voor alle culturele instellingen. Mocht het zover komen, dan zal deze nooit meer dan tien procent bedragen omdat anders de frictiekosten hoger zijn dan de besparing.'

Waarom moest er eigenlijk iets veranderen?

'Economisten hebben gewezen op de keerzijde van teveel subsidieafhankelijkheid: het aanbod gaat de vraag overtreffen en raakt versnipperd. Ook de kwaliteitsvraag is in het geding: betrek de waardering van het publiek daarbij! In de sector zelf klinken ook geluiden dat meer efficiency en samenwerking mogelijk is, onder andere geuit door Maartje de Haan. Dit kabinet wil de problemen niet alleen benoemen maar ook aanpakken. Daarom is ook niet gekozen voor een generieke korting, waarbij van alle instellingen door een figuurlijke kaasschaaf een stukje wordt afgesneden, maar om een nieuw beleid met heldere uitgangspunten. De CDA-fractie heeft zich daarbij ingezet voor een goede regionale spreiding van kunst en cultuur over heel Nederland. Ook hebben we talentontwikkeling en cultuureducatie zoveel mogelijk gespaard.'

Een toekomst zonder afval

Joop Atsma houdt zich bezig met water, lucht en afval in het kabinet. Duurzaamheid loopt als een rode – of beter gezegd groene – draad door zijn werk.

Tekst **Jan Jaap van Halem** | Fotografie **ANP Valerie Kuypers**

Staatssecretaris Joop Atsma gaat over watermanagement en de luchtvaart. Hij houdt zich ook bezig met duurzaamheid en milieu. Vorig jaar presenteerde u zelfs een heuse duurzaamheidsagenda. Dat klinkt als een enorm brede portefeuille ...

‘Dat klopt. Duurzaamheid beperkt zich niet tot één ministerie. Verantwoord omgaan met de schaarse grondstoffen van deze planeet is een opdracht voor iedereen. Een schone leefomgeving is niet alleen een taak van het kabinet, maar ook gemeentes, bedrijven en burgers dragen hier aan bij.

De breedte van het onderwerp is meteen ook de kwetsbaarheid. We kunnen heel veel praten over duurzaamheid, maar we moeten vooral duurzaam zijn. Als we dat niet doen zet je het draagvlak voor duurzaamheid zelfs op het spel. Tegelijkertijd is het belang van schone

lucht, een schone bodem en schoon water onomstreden. De terugkeer van de zalm in de Rijn werd niet voor niets breed gevierd in Nederland.

Ik heb het al vaak gezegd, maar rentmeesterschap moeten we praktisch invullen. Zeker in deze tijd moeten de stappen die we zetten ook haalbaar en betaalbaar zijn.’

Afval is een actueel onderwerp. Vorig jaar presenteerde u de Afvalagenda.

‘In 1979 deed CDA-kamerlid Lansink dat ook toen hij de beroemde ladder van Lansink presenteerde. Toen werd gezegd: afval zouden we allereerst moeten voorkomen (preventie). Als dat niet lukt gaan we uit van hergebruik (recycling). Wat er dan nog overblijft verbranden we en de laatste optie is het storten van afval. Dit is nu de nationale en internationale standaard voor afvalbeheer.

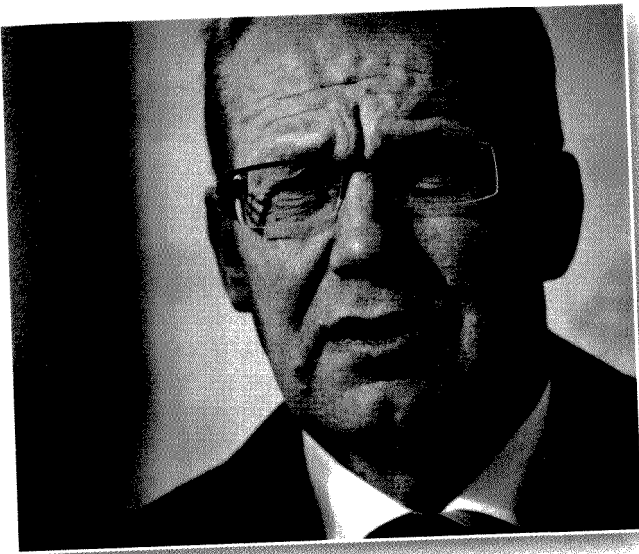
EEN EINDE AAN STATIEGELD OP PET-FLESSEN

Een van de ambities van Joop Atsma is meer kunststof inzamelen. Het potentieel van Plastic Heroes (de campagne voor het inzamelen van plastic) is enorm. In drie jaar tijd is het hergebruik van plastic uit huishoudens vertienvoudigd van 6000 ton in 2009 naar 59.000 ton in 2010. Maar er kan nog minstens 150.000 ton extra worden ingezameld in de toekomst. Omdat gemeenten vanaf heden worden vergoed voor de gerecyclede hoeveelheid plastic is de stimulans hier maximaal voor.

Omschakelen van inzamelen van PET-flessen via statiegeld naar echt alle plastic inzamelen via de plastic heroes heeft 4 voordelen:

- De potentie van inzameling kan beter benut worden door te investeren in één systeem
- De gemeentelijke kunststofinzameling wordt versterkt doordat er een waardevolle stroom bij komt
- De burger kan de flessen makkelijk kwijt, op dezelfde plaats als glas, of gewoon in de plastic heroes zak
- Er is een kostenreductie van 6 ct per fles naar 1 à 1,5 ct per fles

Meer informatie over de actualiteit van dit dossier vindt u op www.cda.nl.

CDA-kamerlid Marieke van der Werf is expert op het terrein van *cradle to cradle*. Die benadering houdt in dat alle grondstoffen hergebruikt moeten kunnen worden. Theoretisch betekent dat dat er een einde mogelijk is aan afval. Dat is een ver toekomstbeeld natuurlijk, maar het is wel de kern van mijn afvalagenda.

Veel grote afvalstromen zijn geld waard. De inzameling van papier en glas levert geld op. Ik ben er van overtuigd dat op termijn hetzelfde kan gaan gebeuren met plastic. Ik wil hier wel even kwijt dat de inkomsten uit oud papier bij voorkeur bij het verenigingsleven terecht zouden moeten komen. Gemeentes moeten dit niet "afpakken" van het maatschappelijk middenveld. Daar zouden onze gemeenteraadsleden zeker werk van kunnen maken.'

Vroeger hoorde je nog wel eens de kritiek dat duurzaam vooral duur is. Uw pleidooi voor haalbaar en betaalbaar sluit daar toch een beetje bij aan. Hoe kijkt u hier tegenaan?

'In de jaren '60 en '70 plaatsten wetenschappers en activisten de thema's milieu en duurzaamheid op de agenda. In de jaren '80 en '90 werden de overheden drijvende krachten om concrete en grote stappen op dit vlak te zetten. Toch bleef duurzaam vaak duur. Het afgelopen decennia hebben we gezien dat de consument en het bedrijfsleven de fakkel hebben overgenomen. Het belang van een schoon leefmilieu en duurzaam omgaan met onze hulpbronnen hoeft steeds minder door de overheid opgelegd te worden. Een terugtrekkende overheid op dit terrein die volop ruimte biedt aan de samenleving past dan ook bij dit beeld. Groene groei is de realiteit.'

Marianne Kuijpers is innovatiedirecteur gebouwde omgeving bij TNO. Het onderzoeksinstituut kijkt ver in de toekomst. Hoe kijkt zij aan tegen de duurzaamheidsagenda van Joop Atsma?

'Innovatie staat bij dit kabinet hoog in het vaandel. Zolang nieuwe ideeën over duurzaamheid op de tekentafel blijven liggen schieten we er niets mee op. TNO werkt mee aan vormen van verduurzaming die geld besparen en de kwaliteit van leven bevorderen. Een heel concreet voorbeeld is natuurlijk de afvalsector.

Toen ik kind was, waren de vuilnisstortplaatsen nog een herkenbaar beeld in het landschap. Vandaag de dag is Nederland koploper recycling in de wereld. Minder dan vier procent van ons afval storten we nog. Naast glas en papier recyclen we ook steeds meer hout, katoen, metalen, bouwafval en plastics. Vanuit de techniek geredeneerd ben ik het meest gefascineerd door de zogenaamde na-scheiding. De burger hoeft dan geen afval meer te scheiden. Er rijdt nog maar één vuilniswagen rond in de stad. Al het afval komt vervolgens op een soort lange lopende band terecht en machinaal worden daar alle verschillende reststromen uitgefilterd.'

Een paar jaar geleden stond het scheiden van afval onder kritiek omdat bleek dat op sommige plekken het gescheiden afval toch weer op één hoop terecht kwam. Is de techniek voor de plannen van de staatssecretaris wel aanwezig?

'TNO doet veel onderzoek naar afvalstromen en vormen van afvalverwerking. De technieken zijn zeker beschikbaar en worden ook al toegepast. Voor afvalscheiding geldt wat voor veel andere sectoren ook opgaat. Er is veel koudwatervrees en er zijn behoorlijk wat gevestigde belangen die alles het liefst bij het oude laten. Na-scheiding van huishoudelijk afval heeft zijn waarde bewezen. Als er totaal geen afvalverwerking zou bestaan en ik zou het moeten aanleggen in een gemeente zou dat de voorkeur verdienen. Niet alleen omdat het goedkoper is, maar ook zeker omdat het meer bijdraagt aan CO₂-reductie, het bestrijden van klimaatveranderingen en duurzaamheid in het algemeen.

De bestaande vormen van bronscheiding kan en moet je echter niet afschrijven. Die functioneren ook en goed. De burger is er aan gewend en die steun is veel waard. Los van de keus tussen bron- en na-scheiding is de grootste uitdaging om afval als een waardevolle grondstof te gaan beschouwen. Volgende generaties zullen meemaken dat veel grondstoffen in de wereld echt schaars worden. Nu al zie je dat de bijzondere aardmetalen in mobiele telefoons veel geld waard zijn omdat het aanbod van grondstoffen veel lager is dan de vraag ernaar.'

Gevecht tussen vandaag en morgen

De CDA Businessclub is meer dan een netwerkclub voor ondernemers. Ze mengen zich ook in het politieke debat; binnenkort presenteren zij hun eerste rapport. Over duurzame energie.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Maar eerst: wat is de Businessclub eigenlijk? Het is een groep van zo'n honderd ondernemers die vallen onder het etiket "directeur-groot aandeelhouder". Volgens voorzitter Peter Arensman zijn dat vooral eigenaars van familiebedrijven. 'Onze leden passen bij het CDA-beeld van ondernemers. Zo zijn ze bijvoorbeeld allemaal erg betrokken bij het onderwerp onderwijs.'

Arensman vindt dat het beeld dat veel mensen van ondernemers hebben niet klopt: 'Ze denken dan dat het bij ondernemers allemaal om geld draait. Dat is niet zo. Er zijn genoeg ondernemers die ervoor kiezen om op korte termijn minder winst te maken om in de toekomst juist meer winst voor hun kinderen te genereren. In het CDA merk ik dat het beeld – gelukkig – aan het kantelen is. Dat is niet alleen onze verdienste, maar zeker ook die van Jan Kees de Jager.'

Waarin verschillen politici en ondernemers van elkaar?

'Ondernemers zijn resultaatgericht en politici zijn procesgericht. Het een is niet beter dan het ander, maar we

kunnen wel van elkaar leren. Dat is een van de redenen waarom de Businessclub is opgericht. We kunnen bijvoorbeeld leren hoe we processen slimmer inrichten. Verder is de businessclub absoluut geen

lobbyclub. Wel is het een onderlig netwerk waarin sommige ondernemers inmiddels met elkaar zaken doen. De gemeenschappelijke deler is maatschappelijke betrokkenheid. Dat blijkt ook uit onze bijeenkomsten waar we ook over andere onderwerpen praten dan ondernemen. Onlangs hebben we nog een bijeenkomst met Gerd Leers georganiseerd over integratie.'

Jullie eerste rapport gaat over duurzame energie. Waarom juist dit onderwerp? Er zijn wel tig andere onderwerpen te bedenken die ondernemers aan het hart gaan.

'Ondernemers durven de sprong te maken naar duurzaamheid. Op korte termijn brengt het hoge kosten met zich mee, maar op lange termijn worden de kosten lager. De politiek durft die sprong niet te maken, zij zijn meer bezig met de korte termijn. Dat is begrijpelijk, maar onverstandig.

Veel ondernemers willen iets doen met duurzame energie, maar dat kan vaak nog niet. Daarom dit rapport.'

Wat is de kern van het rapport?

'Het gaat om *people, planet en profit*. Dat is ook waar het CDA volgens mij voor staat. Voor economische duurzaamheid, profit, en dat heeft bijna automatisch gevolgen voor *people* en *planet*.

Bij alles wat je doet moet je je afvragen "wat zijn de gevolgen voor mijn kinderen". Dat leidt niet vanzelf naar de makkelijkste keuze, terwijl mensen daar van nature wel een voorkeur voor hebben. Kiezen voor duurzaamheid is altijd een gevecht tussen het hier en nu van ons en de toekomst van onze kinderen. In dit debat ligt een taak voor het CDA als partij van de waarden en normen. En ondernemers kunnen daarbij een voortrekkersrol spelen."

De luiken open

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **iStockphoto**

Door alle aandacht voor de commissie 'Nieuwe woorden, nieuwe beelden' en het Strategisch Beeraad zou je bijna vergeten dat er nóg een commissie hard aan het werk is. De commissie Organisatie. In het rapport-Frissen staat dat er binnen het CDA een noodzaak is om de cultuur te veranderen. De organisatie moet worden omgevormd tot een open netwerkorganisatie met voldoende *checks and balances*. De boodschap van deze resolutie was duidelijk: de partij als vereniging, als organisatie, zal meer aandacht aan en mogelijkheden voor de inbreng van de leden moeten geven en zal het bestuur transparanter moeten maken.

De vormen van meedoen zijn anders geworden. Mensen reageren via internet. Zijn makkelijk te mobiliseren als ze het er niet mee eens zijn. Mensen willen gehoord worden en serieus genomen worden. Een netwerkpartij kan beter inspelen op die veranderende behoeften en manieren om met elkaar te communiceren.

De afgelopen weken trok de commissie door het land met de tour 'De verFrissing van het CDA'. Leden konden hun mening geven over de voorstellen van de commissie.

Een vergezicht

Hoe zou het CDA er uit kunnen zien over een paar jaar? Het rapport van de cie. Frissen maakt een vergezicht waarbij het CDA in 2016 tot de meest vernieuwende partij wordt gekozen. En wat zijn dan de kenmerken van zo'n vernieuwde partij? De werkgroep Organisatie ziet er vijf:

1. Een partij waarin gespreide verantwoordelijkheid tot zijn recht komt.

De bestuursleden van onze vereniging dragen verantwoordelijkheid voor de organisatie. In de organisatie moet geregeld zijn dat verantwoordelijkheid dragen onlosmakelijk verbonden is met verantwoording afleggen.

2. Een lichte en slagvaardige organisatie

Om alle leden te laten meepraten en om de vereniging optimaal te laten draaien is een organisatie nodig. Daarvoor is geen bureaucratische, maar wel een slagvaardige organisatie nodig. Die in staat is om besluiten snel en goed uit te voeren.

3. Verbinding in netwerken

Overal waar leden bij elkaar komen ontstaat een netwerk. Dat moet voor CDA'ers toch eigenlijk heel herkenbaar zijn. Dat kan in een huiskamerbijeenkomst, op een ledenvergadering, in een politiek café of kroeg, in een e-mailgroep, op twitter of in welke eigentijdse vorm dan ook. Mensen kunnen komen en gaan in een netwerk zoals ze willen. Netwerken kunnen zich centreren rondom een thema, rond een terugkerende situatie of rondom een bepaalde taak als talentscouting of campagne. Onze bestaande verbanden zoals gemeentelijke afdelingen, de Basisgroep Sociale Zekerheid, Kleurrijk of het CDJA zijn netwerken. De kracht van het netwerk wordt bepaald door de hoeveelheid steun en de kwaliteit van hun inbreng.

4. Gebruik van het talent van onze leden

Als partij van de samenleving brengt het CDA mensen met vele talenten bijeen. Onze leden moeten welkom zijn, worden geïnformeerd en opgeleid. Leden moeten volop kunnen meedoen en stemmen over de belangrijke besluiten van onze vereniging. Er wordt een appel gedaan op ieders talent, zodat de beste mensen de kans krijgen om in en voor het CDA taken uit te voeren.

5. Verscheidenheid versterkt de eenheid

Met zoveel mensen kun je niet verwachten dat we het allemaal met elkaar eens zijn. Juist door de verschillende visies bij elkaar te brengen kunnen we onze mening blijven toetsen en blijven verbeteren.

Hoe nu verder?

Na vijf inspirerende en drukbezochte avonden zal de commissie alle input verwerken in een voorstel aan het partijcongres op 2 juni aanstaande. Want de commissie is wel van *practice what you preach*: ideeën van onderop en het laatste woord aan de leden!

Start provincietour in Limburg

Hossa!

Van maart dit jaar tot en met maart volgend jaar staat elke maand een provincie centraal in de provincietour. Een maand met extra aandacht voor de afdeling, voor ledenwerving, voor werkbezoeken, klussen aan de afdeling met workshops. Kortom: werk aan de winkel.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **CDA Limburg**

De aftrap van de provincietour vond plaats in Limburg, op 12 maart. Ruth Peetoom: 'Daar zit geen diepere betekenis achter, Limburg was aan de beurt, daar was ik vorig jaar ook het eerst.'

De dag begint in Well, dat ligt vlakbij Venray, in een jachthaven aan het Leukermeer. Er is koffie en er is vlaai. In Well wordt gesproken met Noord-Limburgse CDA'ers over de staat van de partij en natuurlijk over het Strategisch Beraad. Noord-Limburg is ook de thuisbasis van Geert Wilders en ja, het gaat onvermijdelijk ook over hem en over de gedoogconstructie. Sommigen zijn voor, anderen zijn tegen.

Na Well vertrekt de voorzitter naar Heerlen. Naar Kasteel Terworm. Er is weer koffie met vlaai. Op het kasteel wordt – samen met CDA'ers uit de regio

Parkstad – gesproken over natuur en cultuur. En over hoe die twee dingen samen kunnen gaan. De familie Van der Valk – die van de appelmoes met kers – is eigenaar van het kasteel en het bijbehorende landgoed. Ze investeren veel in cultureel erfgoed.

Het Limburgs Landschap verzorgt een presentatie over de natuur in Limburg. Kleine en grote projecten die met particulier geld worden gefinancierd. Een wandelroute langs de Maas, herten in Noord-Limburg, het geuldal. Dan - hup – naar buiten, voor een wandeling over het landgoed.

Peetoom gaat vaak het land in om daar met lokale CDA'ers te praten. 'Lokale bestuurders weten wat het beste is voor hun eigen omgeving. We kunnen niet alles vanuit Den Haag regisseren. Dat moeten we trouwens ook niet willen.'

Op naar De Markt in Geleen. Voor een diner met CDJA'ers uit de provincie. En weer wordt er gepraat. De jongeren zijn ambitieus, er moeten meer jongeren in de gemeenteraden. Maart 2014 daar werken ze naartoe. Waarom zijn ze lid van het CDJA en niet van een andere, niet-politieke club? 'In de politiek gaat het over jou. Over je omgeving.' Of, 'ik woon in een klein dorpje, daar voel ik me bij betrokken en daar wil ik me voor inzetten'. En het is ook gewoon heel gezellig. Maurice Knops, voorzitter van de afdeling Sittard-Geleen: 'Het is bij ons inderdaad heel veel "hossa", maar soms ook niet. In de gemeentepoli-

tiek is het zo dat je een keer in de vier jaar een wedstrijd speelt, met de gemeenteraadsverkiezingen. Dat is nou eenmaal zo, maar we kunnen wel vaker trainen. Dat doen we door elkaar te prikkelen, te kietelen, scherp te houden.'

En passant worden er nog twee CDJA-afdelingen heropgericht. Want zo gaat het heel vaak: een groepje jongeren richt een afdeling op, ze zijn heel actief, ze worden ouder, gaan verhuizen, de afdeling gaat ter ziele en na een tijdje zijn er weer nieuwe, jonge CDA'ers die een CDJA-afdeling starten.

Dan naar het volkshoes, ook in Geleen. Daar zijn zo'n tweehonderd CDA'ers uit de hele provincie naartoe gekomen om de voorzitter te horen. Ook hier is koffie met vlaai. De leden zitten aan lange tafels, want zegt iemand 'dat drinkt gezelliger'.

Hoewel Peetoom al vaker in Limburg was, is dit haar eerste officiële ontmoeting met de leden. 'We zijn hier in het volkshoes, midden in de wijk, daar waar het CDA hoort.' Ze vertelt wat er allemaal gebeurt in de partij, en dat is veel. Meer dan honderd bijeenkomsten met het Strategisch Beraad, een organisatie tour en nu ook nog de provincie tour. Waarom is zo'n provincie tour be-

langrijk? 'Je leert elkaar beter kennen en je deelt dingen met elkaar. Dat je elkaar kent, is handig als je elkaar nodig hebt. Dingen met elkaar delen is ook nuttig.' Zo is er nu de inspiratiewaaier: een waaier met veel concrete ideeën waar afdelingen direct mee aan de slag kunnen. Aan het eind van de avond staat nog de 'nieuwe woorden-battle' op het programma, onder leiding van Marc Breugelmans. Een kort en snel debat tussen twee teams over een aantal stellingen over het rapport *Nieuwe woorden, nieuwe beelden*.

Hoewel het middenin de vastentijd is, wordt het die avond ook nog een beetje carnaval in Geleen. Richtig Rex, een Limburgse schlagerartiest, treedt op: hossa!

PROVINCIE TOUR BIJ U IN DE BUURT

april 2012	De maand van het CDA Drenthe
mei 2012	De maand van het CDA Gelderland
juni 2012	De maand van het CDA Noord- Holland
juli 2012	De maand van het CDA Overijssel
augustus 2012	De maand van het CDA Noord-Brabant
september 2012	De maand van het CDA Fryslân
oktober 2012	De maand van het CDA Zeeland
november 2012	De maand van het CDA Utrecht
december 2012	De maand van het CDA Flevoland
januari 2013	De maand van het CDA Groningen
maart 2013	De maand van het CDA Zuid-Holland

Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 23 april
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 14 mei
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 18 juni
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 2 juli
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 27 augustus
Bezoek Ruth Peetoom:	zaterdag 22 september
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 8 oktober
Bezoek Ruth Peetoom:	zaterdag 10 november
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 17 december
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 28 januari
Bezoek Ruth Peetoom:	maandag 25 maart

Ruth Peetoom

Op het scherpst van de snede

Kan het samen? Een visie voor de toekomst uitzetten en tegelijk regeringsverantwoordelijkheid dragen? Je politieke vertrekpunten markeren, je doelen stellen en tegelijk compromissen sluiten in de politieke arena van alledag? Ja, dat kan. Sterker: dat moet.

Tien jaar regeren met anderen brachten kiezers van het CDA tot de verzuchting dat ze niet meer wisten waar het CDA voor stond. Achterstallig onderhoud heet dat. Als de compromissen die regeren altijd met zich meebrengt worden uitgevent als origineel en onvervalst CDA-denken, raakt dat denken uit het lood en wordt het onherkenbaar.

Kiezen en Verbinden, het rapport van het Strategisch Beraad, is het antwoord dat Aart Jan de Geus en 23 andere CDA'ers de partij hebben voorgelegd. Wat ik ervan hoor en zie is dat de partij het positief ontvangt. Vaak worden er niet eens veel woorden aan gewijd. 'Echt christendemocratische oplossingen voor vragen van vandaag en morgen', komt er terug uit de bijeenkomsten. Of, nog korter: 'dit is ons CDA'.

Mooi natuurlijk. Knap werk van De Geus en zijn kompanen. Want het is niet zo dat ze een rapport van de gemakkelijke oplossingen hebben gemaakt. In *Kiezen en Verbinden* worden stevige hervormingen voorgesteld. Die zijn nodig om juist om dat wat we belangrijk vinden, ook in de toekomst te kunnen garanderen – bijvoorbeeld goede, toegankelijke zorg voor iedereen of een sociale zekerheidsstelsel dat inderdaad sociaal is en zekerheid biedt. Eerder al dan gedacht zijn die voorstellen inzet voor het beleid. 'Geen bezuinigingen zonder hervormingen', kondigden Maxime Verhagen en Sybrand Buma aan, voordat ze aanschoven aan de onderhandelings-tafel in het Catshuis. Juist in de manier hoe we de enorme financiële en economische crisis te lijf gaan, laten we zien waar we staan en waar we naar toe willen.

Het is politiek op het scherpst van de snede. Niet van pappen en nathouden, wel van geven en nemen. Van vooruit naar de toekomst en van tot hier en niet verder. Makkelijk is het niet, maar dat is niets nieuws. Net zoals het niets nieuws is dat het gaat om verantwoordelijkheid nemen en herkenbaar blijven. Dat kunnen we. Dat gaan we – opnieuw-laten zien. ■

Nieuw lid

Naam: Raymond Voogt

Leeftijd: 40

Woonplaats: Capelle a/d IJssel

Opleiding: TU – Industrieel Ontwerpen /

Eigenaar van Voogt Service Innovation

Woonsituatie: Samen met mijn vriendin

Omschrijf je karakter in vijf woorden

Creatief, innovatief, ondernemend, brede blik, sociaal.

Wie is je favoriete politicus, en waarom?

Jan Kees de Jager. Hij combineert enthousiasme, begrijpelijkheid en degelijkheid met mooie resultaten op complexe terreinen.

Ik heb voor het CDA gekozen omdat

Wij leven en werken inmiddels niet meer in een gesegmenteerde industriële economie maar in een onderling verbonden diensteneconomie. Kennisintensieve diensten zorgen ervoor dat bedrijven en burgers slimmer en innovatiever worden. Productintensieve diensten zorgen ervoor dat bedrijven en burgers ook kunnen betalen voor flexibel gebruik in plaats van ieder een dure aanschaf. Dit vermindert hun schuldenlast en verlaagt de druk op grondstoffen en het milieu. Onze diensteneconomie, versterkt door ICT, zorgt ervoor dat mensen makkelijker zelf het initiatief kunnen nemen om mee te doen, op elk moment en elke plaats. Innovaties 'door het midden' blijven nodig om iedereen te laten participeren. De CDA-kernwaarden zoals solidariteit en rentmeesterschap en haar middenpositie vind ik hier goed bij aansluiten. ■

Dorpsraden in Noord-Holland

Noord Holland is een randstadprovincie met veel aandacht voor stedelijke ontwikkeling, maar daarnaast ook een belangrijk landelijk gebied. Dorpen vormen de kern van het platteland en bepalen voor een groot deel de leefbaarheid en samenhang in het landelijke gebied. Prettig leven op het platteland vraagt actieve en betrokken dorpen. Dorpsraden zijn daarvoor een belangrijk middel. Een gesprek met Tineke Schilder, oud-wethouder van de gemeente Zijpe en secretaris van de Vereniging van Kleine Kernen Noord Holland (VvKkNH) over dorpsraden, gemeentes en hoe de VvKkNH hen kan bijstaan.

Tekst **Mark de Groot** | Fotografie **iStockphoto**

Dorpsraden

'Dorpsraden maken het leven in dorpen en op het platteland prettiger. Dorpsraden bevorderen activiteiten, saamhorigheid en betrokkenheid en dorpsraden geven signalen door naar de gemeente. Dorpen verschillen enorm van aard, situatie en bewoners. De totstandkoming van een dorpsraad wordt meestal bepaald door het initiatief van enkele bewoners. Vaak is een dorpsraad gevormd naar aanleiding van een actueel item, zoals een bouwproject of het dreigende verdwijnen van een voorziening uit het dorp. Soms is een dorpsraad ontstaan als een evenementencommissie. En soms wordt een dorpsraad via strak georganiseerde verkiezingen gekozen. In Nes aan de Amstel wordt de dorpsraad gekozen door dorpsraadverkiezingen, die samenvallen met de gemeenteraadsverkiezingen. Dorpsraden zijn een effectieve manier van burgerparticipatie en lijken aan belangstelling te winnen bij een gemeentelijke herindeling. Grotere fusiegemeentes hebben het risico dat er een grotere afstand ontstaat tussen dorpsbewoners en het gemeentebestuur. Voorafgaand aan de gemeentelijke

herindeling in de gemeente Niedorp heeft elk dorp een dorpsraad opgericht.

Rollen en verantwoordelijkheden

Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat de gemeenteraad verantwoordelijk is en uiteindelijk de besluiten neemt. Soms hebben raadsleden het gevoel dat de dorpsraad op hun stoel gaat zitten, maar dat mag nooit het geval zijn. De gemeenteraad is beslissingsbevoegd en blijft steeds verantwoordelijk. Duidelijke afspraken helpen enorm bij het over en weer duidelijk krijgen van de verwachtingen. Dit verkleint de kans op teleurgestelde dorpsraadsleden, wanneer hun gevraagde of ongevraagde advies niet wordt gevolgd door de gemeenteraad. De rol van dorpsraden verschilt van gemeente tot gemeente. De meeste dorpsraden hebben deze afspraken vastgelegd in een convenant of een vergelijkbaar document. De VvKkNH beschikt over voorbeelddocumenten, die een leidraad kunnen zijn bij het opstellen of aanpassen van afspraken. De afspraken moeten vooral helder en duidelijk zijn en aangeven waar de rol van de

dorpsraad eindigt en waar de rol van de gemeenteraad begint.

Achterban

Om als dorpsraad goed te functioneren is het nodig dat de achterban regelmatig en laagdrempelig geraadpleegd wordt. Een dorpsraad moet openstaan voor ideeën en meer doen dan alleen een eigen plan trekken. Daarbij is een goed contact met inwoners en de gemeente essentieel. Signalen kunnen worden doorgegeven aan de gemeente, waarbij de dorpsraad de lastige taak heeft om de mate van draagvlak en weerstand reëel in te schatten. Een goede dorpsraad kijkt over de grenzen van het eigen dorp heen en overlegt met andere dorpsraden. Een strijd tussen de dorpsraden binnen één gemeente werkt contraproductief en heeft in het verleden herhaaldelijk geleid tot een houding van de gemeenteraad dat dorpsraden elkaar toch alleen maar tegenspreken. 'Wij als gemeenteraad hakken de knoop maar door'. Dan is er echter het risico dat er onvoldoende aandacht gaat naar de kennis en argumenten, die dorpsraden naar voren brengen. Dorpsraden moeten er ook voor waken dat ze niet gebruikt worden als platform om beslissingen te legitimeren, waarmee bestuurders draagvlak kunnen claimen. Als dorpsraden binnen een gemeente gezamenlijk kijken wat haalbaar is, geeft dat een beter resultaat.

Een dorpsraad met leden afkomstig uit zoveel mogelijk kringen zijn doorgaans beter in staat om het dorp te vertegenwoordigen. Dus niet alleen maar mensen van

de voetbal of de biljartclub. Dorpsraden hebben moeite om nieuwe en jonge mensen te betrekken bij hun werk. De VvKkNH kan hierbij een rol spelen. Kadervormende cursussen en overleg met andere dorpsraden en organisaties zijn een mooie uitdaging voor jonge enthousiaste mensen, die over de grenzen van het eigen dorp willen kijken.

Contact

Regulier contact tussen dorpsraad en gemeente is nuttig voor beiden. Dat contact kan lopen via de gemeenteraad, het college en ambtenaren. Dit levert de raad en het college kennis op over wat er speelt in de gemeente. De dorpsraad wil zich daarbij serieus genomen voelen. Laat dorpsraden daarom in hun waarde en gun ze hun succes als er een mooi resultaat geboekt is. Enkele gemeentes hebben een gemeenteambtenaar aangesteld als 'kernconsulent'. Deze persoon is met name aanspreekpunt voor praktische zaken over de uitvoering. Dit blijkt een groot deel van de zaken te zijn. Deze kernconsulent kan schiften wat via de politiek moet en wat via de ambtelijke organisatie kan worden opgelost. Dit werkt prettig en snel voor alle betrokkenen. De kernconsulent moet dan wel de ambtelijke organisatie goed kennen en een zekere autoriteit zijn, zodat zaken efficiënt geregeld kunnen worden.

Ik adviseer gemeenteraadsleden een keer per jaar een dorpsraadvergadering bij te wonen. Dat werkt efficiënt en plezierig. De lijntjes zijn dan kort, er is sneller weder-

zijds begrip en de juiste informatie zal sneller bij raadsleden komen. Vanwege de altijd aanhoudende drukte is het verstandig bezoeken te verdelen over de fractie: elke dorpsraad ontvangt een raadslid per jaar. Raadsleden zijn van harte welkom in de dorpsraad, garandeer ik.

Burgerparticipatie

Er kan ook gekozen worden voor een andere vorm van burgerparticipatie. Bijvoorbeeld via een platform voor een specifiek onderwerp. Er zijn gemeentes die werken op deze manier. Dit heeft als voordeel dat het een concreet, actueel onderwerp betreft, met de bijbehorende belangstelling en bereidwilligheid van inwoners. Het heeft echter wel een grote beperking: het betreft alleen gevraagd advies en de burger wordt alleen betrokken wanneer de gemeente dat organiseert. Deze opzet mist dus de belangrijke signaalfunctie van een dorpsraad.

VvKkNH

De VvKkNH is een niet-politieke onafhankelijke belangbehartiger van dorpsorganisaties met als doel om het prettig wonen in dorpen te bevorderen. Dit wordt nagestreefd door de deskundigheid van dorpsraden te bevorderen en door de dorpsraden een netwerk aan te bieden. Er zijn contacten met bijvoorbeeld de provincie, landelijke en provinciale organisaties van kleine kernen en woningbouwcorporaties. De Vereniging van Kleine kernen in Noord-Holland maakt deel uit van de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen (LVKK), die contacten heeft met ministeries en Tweede Kamer. Dorpsraden

kunnen laagdrempelig problemen en oplossingen met elkaar delen en bespreken. En dorpsraden kunnen de VvKkNH gebruiken als vraagbaak over bijvoorbeeld subsidies, convenanten of het opstellen van een dorpsvisie en een dorpsontwikkelingsplan. De VvKkNH biedt verder tal van kadervormende cursussen aan, bijvoorbeeld over effectief samenwerken, maatschappelijke stages en social media. Het Noord-Hollandse Plattelandsparlement is een tweejaarlijkse happening, waarbij dorpsbewoners in gesprek gaan met provinciale politici. In 2012 zal het Noord-Hollands PlattelandsParlement zich vooral richten op jongeren in de provincie.

Dorpsvisie

Dorpsvisies en dorpsontwikkelingsplannen worden de laatste tijd vaker opgesteld. Dit zijn instrumenten waarmee dorpsraden zich kunnen profileren naar gemeentes toe. Maar het effect hiervan hangt grotendeels af van de kwaliteit van het document. De VvKkNH adviseert hoe een dorpsvisie het beste opgesteld kan worden. Dit is veel werk, wat bijvoorbeeld in Kolhorn ondervangen is door samenwerking met studenten van de universiteit van Wageningen via de Kenniswerkplaats Noord-Holland Noord.'

Een motie van Menno Schraal in de Provinciale Staten van Noord Holland en een amendement van Ger Koopmans in de Tweede Kamer hebben financiële ondersteuning van de VvKkNH en de LVKK de komende tijd mogelijk gemaakt.

C

FACTOR

‘Dank U voor deze nieuwe morgen, dank U voor elke nieuwe dag.’ In mijn lagereschooltijd was dit een populair kerklied, maar tegenwoordig hoor ik het in de (katholieke) kerk bijna nooit meer. Dat is eigenlijk raar, want het is een lied dat je meteen begrijpt: we mogen dankbaar zijn voor de wereld waarin we (mogen) leven. Niet alleen voor de natuur (‘Dank U, o God, voor al wat leeft’) maar ook voor de mensen om ons heen (‘Dank U voor alle goede vrienden’). Een diepe dankbaarheid vanuit het besef dat die wereld ons ‘toegevallen’ is, niet als een recht maar als een geschenk: ‘Dank U voor wat ik niet verdiende’.

Het lied zet de mens op zijn plaats. Wij mensen zijn niet de eigenaar

van de wereld om ons heen. We hebben een speciale positie, dat wel: ‘God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem’ (Gen. 1:27). Maar dat gaat ook gepaard met een bijzondere verantwoordelijkheid, namelijk om ‘heerschappij te voeren’ over de rest van de geschapen natuur. Die opdracht moeten we uitvoeren in de geest van God – als een ‘rentmeester’ zo u wilt.

Dat proberen mensen ook. In hun dagelijks leven dragen ze hun steentje bij en werken ze met anderen aan het ‘goede leven’. Toch is er iets fundamenteel mis bij onze omgang met onze leefomgeving en natuurlijke hulpbronnen. Deze worden veel te functioneel benaderd, zoals treffend blijkt uit de wijdverbreide definitie van ‘duurzame ontwikkeling’ uit het Brundtland-rapport van 1987: ‘een ontwikkeling waarbij in de huidige behoeften voorzien kan worden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien aan te tasten’. In dit beeld is de schepping

gewoon een instrument tot behoeften bevrediging. De mens kan daar in principe naar goeddunken over beschikken. Aan de natuur, leefomgeving en hulpbronnen wordt geen intrinsieke waarde of bestemming toegekend.

Maar die eigen waarde en eigen bestemming is er natuurlijk wel, anders zongen we niet: ‘Dank U voor alle bloemengeuren, [...] dank u voor alle held’re kleuren’. Precies deze verwondering over al dat moois spoort ons aan om het te waarderen en er waardig mee om te gaan. Om van mensen, gemeenschappen, natuur en leefomgeving niet méér te vragen dan ze aankunnen. Om ons best te doen om dat wat we van waarde vinden *volwaardig* door te geven aan volgende generaties: bijvoorbeeld onze cultuur, de natuur en haar biodiversiteit, of natuurlijke hulpbronnen.

We hebben de wereld te leen, met als opdracht om deze als een goed rentmeester te bewerken en bewaren. Om ervoor te zorgen dat mensen en de natuurlijke omgeving tot een ontwikkeling komen die bij ze past, zodat ook de generaties na ons een gezonde wereld zal toeval len en ook zij met recht kunnen blijven zingen: ‘Dank U voor deze nieuwe morgen, dank U voor *elke* nieuwe dag’.

Hamilcar Knops is wetenschappelijk medewerker bij het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Parlement

Nieuwe Duurzaamheid in een stedelijke omgeving

Tweede Kamerlid Marieke van der Werf over de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid in de stad.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

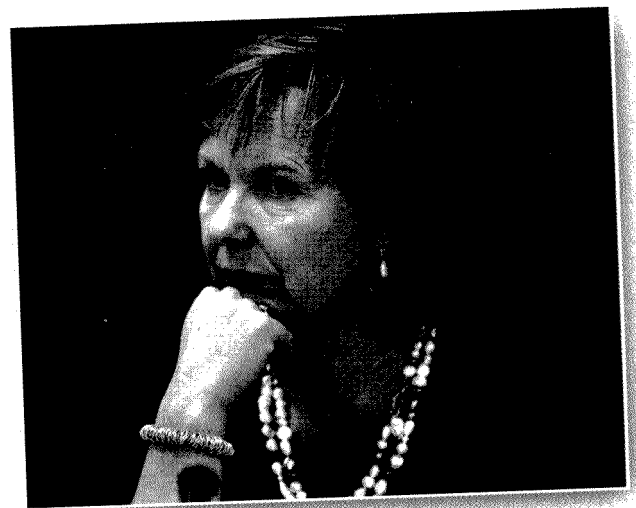
Op 3 november 2011 werd de Lokale Klimaatagenda 2011-2014 gepresenteerd. Het document bevat afspraken tussen staatssecretaris Atsma (Infrastructuur en Milieu) en klimaatambassadeurs van de steden Amsterdam, Eindhoven, Haarlemmermeer, Rotterdam en Tilburg, in samenwerking met een aantal waterschappen. Atsma benadrukte dat de samenwerking met gemeenten onmisbaar is bij het behalen van klimaatdoelen. Ik denk dat hij gelijk heeft. Ik zou nog een stap verder willen gaan. Steden kunnen functioneren als snelkookpan voor duurzaamheid, als een duurzaamheidsmachine.

Groeiende steden

Het bevolkingsaantal in de drie grootste steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag liet de afgelopen twee jaar een groeitempo zien dat drie keer zo hoog lag als het landelijk gemiddelde van 1 procent. Het Planbureau voor de Leefomgeving voorspelt dat de toename van het autobezit in de stad met 20 procent groeit. Bij een sterke economische groei zou dit zelfs 30 procent bedragen. In de steden komt duurzaamheid dus steeds meer onder druk te staan. Steden beslaan maar 2 procent van het aardoppervlak, maar zijn verantwoordelijk voor 80 procent van de geproduceerde broeikasgassen.

Sleutel naar duurzaamheid

Daar staat tegenover dat grote steden ook de sleutel naar duurzaamheid in handen hebben. Zoveel mensen op een klein oppervlak maakt dat er uiterst efficiënt gebruik wordt gemaakt van ruimte. Het dicht op elkaar leven en wonen, biedt mogelijkheden om energie-efficiënte systemen te bouwen voor verwarming, transport en dienstverlening. Grote en complexe systemen voor

afvalverwerking en waterzuivering zijn beter te organiseren in dichtbevolkte gebieden, vanwege de constante aanvoer.

Grootschalige effecten

Steden zullen het verschil gaan maken. Enerzijds doordat elke milieuverbetering op het gebied van fijnstof, CO₂, gevaarlijke stoffen, etc., door de schaalgrootte direct een groot effect heeft. Anderzijds omdat de stad de mensen heeft, de kennis, de creativiteit en de kracht, ook economisch, om de stap op weg naar duurzaamheid te zetten.

Rol van de overheid

Ondanks intensieve inspanningen van de overheid om onze manier van consumeren en produceren ook op

langere termijn te verduurzamen, blijft een massale doorbaak uit. Zo langzamerhand wordt duidelijk, dat het beleid zélf een snelle overgang naar de duurzame samenleving in de weg staat. Het milieubeleid van de afgelopen jaren bleek niet motiverend genoeg.

Het milieubeleid van de afgelopen jaren is gestoeld op een aantal principes waar mensen niet door gemotiveerd raken. Die principes zijn, kort samengevat:

- Schuld: bijna elke duurzaamheidsboodschap doet een appel op ons schuldgevoel. Het is de mens die het klimaat verpest, ecosystemen afbreekt, oerbossen laat verdwijnen, oceanen vervuult, etc. Maar als deze boodschap niet gepaard gaat met concrete oplossingen, haken mensen af.
- Individuele verantwoordelijkheid: Er wordt in veel boodschappen gehamerd op het feit dat de mens als individu het verschil kan maken. Dat zou kunnen, maar het valt niet mee om je duurzaam te gedragen in een onduurzaam systeem.
- Het 'minder slecht scenario': onze milieu-inspanningen zijn er niet op het gericht om het beter te doen, maar om het 'minder slecht' te doen. Behalve dat dit niet motiverend is, hebben besparingen op milieugebied bij een wereldwijde economische groei netto niet zoveel effect.

Nieuwe duurzaamheid

Hoe kunnen we dan toch onze productie- en consumptiesystemen zó inrichten dat ze parallel lopen met de belangen van mens en milieu, in plaats van er tegenin te werken? De oplossing is wat ik Nieuwe Duurzaamheid noem.

Nieuwe Duurzaamheid:

- wijst geen schuldige aan maar benut de intelligentie en creativiteit van mensen om milieuproblemen op te lossen;
- zorgt voor een omgeving waarin voor het individu duurzame keuzes vanzelfsprekend zijn;
- voegt waarde toe in plaats van er naar te streven 'minder slecht' voor het milieu te zijn.

Dat dit mogelijk is blijkt o.a. uit gebouwen die meer energie leveren dan ze verbruiken, uit kantoormeubelen waarvan elk onderdeel hoogwaardig opnieuw te gebruiken is, uit textiel dat biologisch afbreekbaar is en uit bouwmaterialen die CO₂ als grondstof benutten. In nieuwe duurzaamheid zijn de principes van het 'Cradle to Cradle' gedachtegoed herkenbaar, naast concepten als de circulaire economie, ecodesign en biomimicry. Deze

ideeën hebben hun weg naar het bedrijfsleven inmiddels gevonden, maar krijgen nog maar langzaam voet aan de grond bij de overheid.

Nieuwe duurzaamheid in de stad

Op het gebied van nieuwe duurzaamheid wordt ook de kracht van steden op steeds meer terreinen zichtbaar. De blok-voor-blok aanpak laat bijvoorbeeld zien hoe investeringen in energiezuinige huizen betaalbaar zijn, als je ze met de hele straat of wijk oppakt. Een efficiënt systeem als Warmtekrachtkoppeling, dat alleen rendabel is bij veel aansluitingen, komt toch van de grond. De vraag naar decentrale systemen groeit explosief. Door per huishouden, per vereniging van eigenaren of per wijk zelf energie op te wekken, kan de stad behoorlijk bijdragen aan de Europese doelstelling om in 2020 op 14procent duurzame energie te komen. Ook een ontwikkeling als elektrisch rijden is bij uitstek een oplossing voor het stadverkeer en het goedertransport binnen steden. Dat is nergens zo snel en goed te realiseren als binnen de infrastructuur van de stad.

Stad als producent

De stad zal ook een steeds grotere rol gaan spelen als producent van grondstoffen. Het afval dat stedelingen produceren zal namelijk steeds minder als afval en steeds meer als grondstof worden gezien. Het is een gouden kans voor steden om al die materiaalstromen in goede banen te geleiden en het materiaal zodanig te verwerken dat ze opnieuw hoogwaardig inzetbaar zijn. Niet voor niets wordt deze ontwikkeling 'urban mining' genoemd.

Nieuwe duurzaamheid kent geen einddoel, maar vormt een permanente verbeteropgave. Er zijn steeds weer nieuwe ontwikkelingen op dit gebied. Dat maakt het uitdagend en aantrekkelijk!

Binnenkort verschijnt in Christen Democratische Verkenningen van Marieke van der Werf een uitgebreider artikel over de christendemocratische duurzaamheidsagenda.

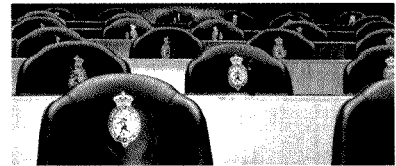
BEZOEK 6 JUNI DE TWEEDE KAMER

Altijd de Tweede Kamer al eens van binnen willen zien? Benieuwd wat een CDA-Tweede Kamerlid eigenlijk allemaal doet? Dit is uw kans! Woensdagavond 6 juni van 18:30 tot 20:45 uur opent de CDA-Tweede Kamerfractie haar deuren voor CDA-leden die graag eens een bezoek willen brengen. Nodig ook niet-leden uit uw netwerk uit om mee te gaan. De avond start om 18:30 uur met een rondleiding door de Tweede Kamer. Daarna woont u een vergadering bij in de grote

plenaire zaal. Tot slot is er ruim de tijd om kennis te maken met een CDA-Tweede Kamerlid en kunt u al uw vragen. De precieze invulling van de avond is onder voorbehoud van de kameragenda. Ook woensdagmiddag 7 november kunt u, als individueel lid, een bezoek brengen aan de Tweede Kamer. Daarnaast is het natuurlijk altijd mogelijk een afspraak te maken voor een groepsbezoek. Afdelingsbesturen vinden hiervoor een handleiding op AfdelingenNet. Voor meer informatie

en uw aanmelding kunt u contact opnemen met Mia Duijvestein, coördinator CDA Groepsbezoeken, op telefoonnummer ☎ 070-3183587 en per e-mail ✉ CDAgroepsbezoeken@tweedekamer.nl.

Van harte welkom!

AANMELDING CDA TALENT ACADEMIE 2012-2013

De CDA Talent Academie is de meest uitgebreide en diepgaande opleiding voor talentvolle (toekomstige) politici van het CDA. De opleiding start met bijeenkomsten over het CDA-gedachtegoed, gevolgd door sessies waarin de toepassing van het gedachtegoed in de politiek centraal staat. De bijeenkomsten vormen een mengeling van hoorcolleges, interactieve werkcolleges, seminars en vaardigheidstrainingen (mediatraining, presentatietraining, debattraining en schrijfvaardigheidstraining).

Locatie: Den Haag en Drachten

De CDA Talent Academie vindt in Den Haag en Drachten plaats. Er is voor maximaal 50 deelnemers plaats, 25 per locatie. De CDA Talent Academie start in september 2012 en eindigt in juni 2013. De reguliere bijeenkomsten vinden op woensdagavond plaats.

Doelgroep

De CDA Talent Academie richt zich op CDA-leden:

- 1) met politieke ambitie;
- 2) die een actieve rol binnen het CDA vervullen en die zich (verder) kunnen en willen ontwikkelen.
- 3) die beschikken over minimaal een HBO-werk- en denkniveau, verkregen door opleiding óf (levens)ervaring.

Inschrijving

Je kunt je van 16 april 2012 tot en met 4 juni 2012 aanmelden door het aanmeldingsformulier op onze website www.cda.nl/si in te vullen en te verzenden. Daarnaast verzoecken wij je om je cv, een motivatiebrief en een digitale pasfoto (JPG formaat, hoge kwaliteit s.v.p.!) toe te voegen. Na ontvangst van je inschrijving zullen wij op basis van een voorselectie potentiële deelnemers uitnodigen voor een persoonlijk intakegesprek waarin je je motivatie kunt toelichten.

Tijdsbesteding

Het programma bestaat naast het startweekend in september (vrij-

dag en zaterdag), uit ongeveer 15 avondbijeenkomsten van 19.00 tot 21.30 uur en vijf trainingsdagen op zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur. Daarnaast zal literatuurstudie en het maken van (groeps)opdrachten ongeveer 6 á 8 uur studiebelasting per week vergen. Het zwaartepunt van de studiebelasting zit voornamelijk in het eerste gedeelte (tot en met februari) van het programma.

Kosten

De kosten van deelname aan de CDA Talent Academie bedragen € 850,- inclusief studiemateriaal en verblijfskosten.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op:

📄 www.cda.nl/si

CDA Talent
ACADEMIE

TEAM DE LEIDSCHHE BEK WINNAAR VAN HET PROFESSOR STEENKAMP DEBATTTOERNOOI 2012!

Op zaterdag 28 januari 2012 bonden 40 enthousiaste teams de strijd met elkaar aan en debatteerden op het scherpst van de snede om de eer winnaar van dit debattoernooi te mogen zijn. Ook de titelverdedigers van de CDA-gedachtegoedprijs 2011 Freek Cox en Rob Wessels van team *Lagerhuis* waren - alweer voor de derde keer - van de partij.

In de eerste debattronde warmden de teams zich op met debat over de stelling 'We moeten consumenten- vuurwerk in Nederland verbieden'. De eerste vonken en spetters vlogen over tafel, maar de teams vershoten al hun kruut niet ineens. De tweede debattronde over de stelling 'We moeten in Nederland school- uniformen invoeren' verschaftte al wat duidelijkheid over hoe de kaarten erbij lagen. De teams *Gebroeders Sweyen*, *Doe ff normaal* voerden het klassement aan en kwamen als serieuze kanshebbers op de titel naar voren. Maar niet te vroeg gejuicht, er kon nog van alles gebeuren!

In de derde debattronde tekenden de contouren zich steeds scherper af. De teams kruisten de degens over de stelling 'De winkelopenings- tijden moeten worden vrijgege- ven'. Tijdens de lunchpauze werd er bijgetankt en energie opgedaan om het volgende debat in te gaan over de vierde stelling 'Elk arbeids- contract mag nog maar maximaal 1 jaar duren'. Gelukkig werden de debatteams nog niet de laan uit- gestuurd. Team *De Leidsche Bek* verhief zijn stem, *Het Lagerhuis* kwam goed op stoom en *Jong SI 4* kwam op stip de top 10 binnen. Op naar de finale over de stelling 'We

moeten in Nederland een Vlaktax invoeren'!

In een ontzettend spannend fina- ledebat tussen de beste vier teams *Doe ff normaal* van Rianne van Vel- zen-Ruit en Robert Prang, *De Leid- sche Bek* van Arjen Joosse en Peter Flierman, *Gebroeders Sweyen* van Ties Sweyen en Marlies Janssen-Kus- ters en *Competitie Door Argumen- ten* van Ilse de Kruijff en Ad de Regt, werd het in de jurybeoordeling een nek-aan-nekrace tussen de teams *De Leidsche Bek* en *Competitie door Ar- gumenten*. Uiteindelijk wist *De Leid- sche Bek* de felbegeerde titel win- naar van het Professor Steenkamp Debattoernooi 2012 in de wacht te slepen.

Rianne van Velzen-Ruit en Robert Prang van finaleteam *Doe ff nor- maal* verdienen nog een speciale vermelding, omdat zij in alle vier debattrondes maar liefst 40 pun- ten van de technische jury kregen, wat leidde tot de recordscore van maar liefst 160 punten! Drie teams scoorden een nog net iets hogere rondescore van 45 punten van de technische jury. Ondanks deze su- perhoge rondescore konden Wytke

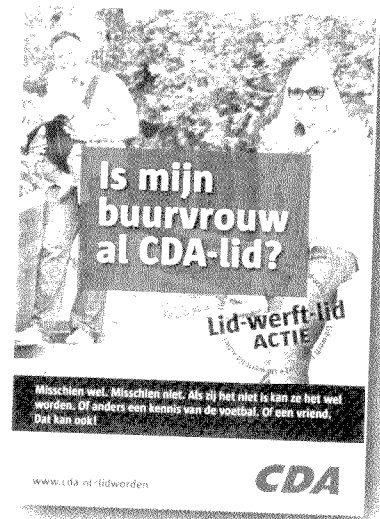
de Pater-Postma en Hans Broek- huizen van team *Op de valreep*, Sabrina Besuyen en Christine Zand- bergen van team *Sterker door strijd* en Ilse de Kruijff en Ad de Regt van team *Competitie Door Argumenten* toch niet in de buurt komen van de hoogste totaalscore (160) van team *Doe ff normaal*.

Europarlementariër Wim van de Camp reikte de CDA-gedachtegoed- prijs uit aan Michiel de van der Schueren en John Bankers van team *Backchat*, dat in de voorrondes het beste het christendemocratische geluid liet horen. Zijn namen vol trots deze prijs in ontvangst voor hun constante prestatie in het ver- weven van ons gedachtegoed in het debat. Rianne van Velzen-Ruit en Wim Eilering werden tot beste individuele debaters van het toer- nooi uitgeroepen. Zij waren beide als enige in drie van de vier de- battrondes door de jury aangewe- zen als beste individuele debater. Alle winnaars van het toernooi: Van harte gefeliciteerd met jullie overwinning!

LID-WERFT-LIDACTIE – IS MIJN BUURVROUW CDA-LID?

Op het afgelopen congres heeft Aart Jan de Geus een oproep gedaan om allemaal een belangstellende, niet-CDA'er mee te nemen naar de bijeenkomsten van het Strategisch Beraad. Om deze oproep van harte te ondersteunen, is er een lid-werft-lid-actie aan gekoppeld. Deze actie past namelijk goed bij de oproep van Aart Jan de Geus. De lid-werft-lid-actie houdt in dat je als CDA-lid een belangstellende bij het CDA betrekt; CDA-leden gaan nieuwe leden werven! Ieder lid werft een nieuw lid! Op 1 februari 2012 is de actie gestart en de actie loopt door tot 1

augustus 2012. Bij dit nummer van *CDA.nl* vindt u een lid-werft-lid-bon die u in kunt vullen, maar ook op de site (www.cda.nl) is een aanmeldingsbon te vinden. Extra exemplaren van de lid-werft-lid-bon zijn via het partijbureau te bestellen. Als u meerdere nieuwe leden werft, kunt u een prijs verdienen. Bij 3 nieuwe leden krijgt u een tijdschriftenbon cadeau, bij 5 nieuwe leden wint u een bezoek aan de Tweede Kamer + lunch (met de nieuwe leden) en bij 10 nieuwe leden maakt u kans op het winnen van een iPad. Doet u mee?!

AL FUNCTIONERINGSGESPREKKEN GEPLAND?

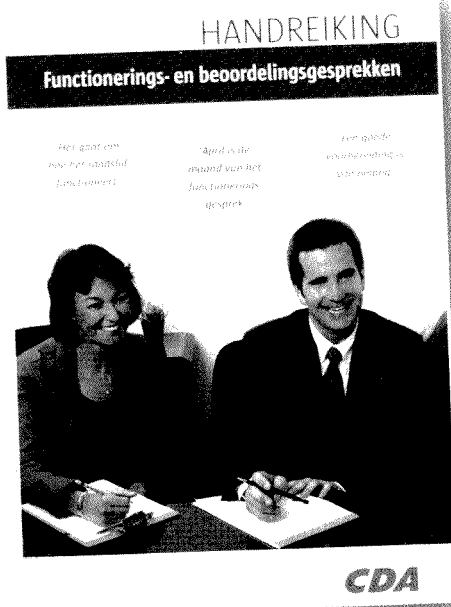
In iedere professionele organisatie is het vaste prik, jaarlijks worden er functioneringsgesprekken gevoerd tussen de werkgever en de werknemer. In de (lokale) politiek is er echter geen sprake van een formele hiërarchische verhouding tus-

sen werkgever en werknemer. De Algemene Ledenvergadering stelt de kandidatenlijst vast en de kiezer bepaalt wie er uiteindelijk gekozen wordt in de gemeenteraad. Het afdelingsbestuur heeft wel een verantwoordelijkheid wat betreft het functioneren en de ontwikkeling van de raadsleden, de fractievoorzitter en de eventuele wethouder(s). Hun functioneren is bepalend voor wat het CDA binnen de lokale politiek kan bereiken. Zij zijn bovendien beeld- en gezichtsbepalend en hebben daarmee een doorslaggevende invloed op de verkiezingsuitslag. Alle redenen dus voor het afdelingsbestuur om zich het functioneren en de ontwikkeling van de lokale politici aan te trekken. Daarom is het nuttig ook in de politiek functioneringsgesprekken te voeren.

Rob Govers, senior stafmedewerker van de afdeling HRM: 'April is dan een goede maand,

de eerste keer een jaar na de verkiezingen, jaarlijks terugkerend en tot slot het beoordelingsgesprek voor de kandidaatstellingsprocedure. Op basis van jaarlijkse functioneringsgesprekken kan immers een goed gefundeerd beoordelingsgesprek gevoerd worden. Het is daarmee ook een belangrijk instrument bij het samenstellen van een nieuwe kandidatenlijst.'

De afdeling HRM ondersteunt de afdelingen met de vernieuwde *Handreiking Functionerings- en beoordelingsgesprekken*. Hierin vindt u onder andere hoe u zich voorbereidt op dit gesprek, welke gespreksonderwerpen aan de orde moeten komen en welke gesprekstechnieken u kunt gebruiken. Deze handreiking is digitaal op te vragen via www.cda.nl/hrm. Het Steenkampinstituut biedt trainingen aan voor het voeren van deze gesprekken. Zie www.cda.nl/si voor het aanbod in uw provincie.

STEENKAMPINSTITUUT 2.0

Tekst **Barbara Gardemiers & Adger van Helden** | Fotografie **Adger van Helden**

Het inmiddels al 22 jaar actieve Steenkampinstituut heeft heel wat mee gemaakt. Hoogte- en dieptepunten binnen de partij, iedere keer stonden de medewerkers en trainers van het Steenkampinstituut klaar om nieuwe enthousiaste CDA'ers te trainen en op te leiden.

Het scholingsinstituut van het CDA is ontstaan door de samenvoeging van de Stichting KAVO en de Kaderschool. Jan de Koning was de eerste voorzitter van het Curatorium, Wim Eikelboom de eerste directeur. Op 3 februari 1990 kreeg het instituut haar naam: het Steenkampinstituut, genoemd naar professor Piet Steenkamp, de eerste voorzitter van het CDA en sinds 1980 erevoorzitter. Het Steenkampinstituut was vanaf die datum verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en coördi-

natie van alle activiteiten op het gebied van scholing, vorming en training. Eerst in 1994 en zeker in 2001 werd de focus verlegd. Het belang dat het CDA ging hechten aan een goed en gestructureerd HRM-beleid uitte zich in het zoeken naar een steeds grotere samenhang tussen de activiteiten van het Steenkampinstituut en de HRM-activiteiten van de partij. Uiteindelijk leidde dit in 2004 tot een volledige opname van het Steenkampinstituut in de partijorganisatie.

Anno 2012 biedt het Steenkampinstituut op regionaal en landelijk niveau een breed aanbod aan cursussen en opleidingen. Onder leiding van een ervaren trainer leer je debatteren, ledenwerven of effectief netwerken. Landelijk organi-

seert het Steenkampinstituut onder andere voor talentvolle en ambitieuze CDA'ers de Talentenacademie. Naamgever Piet Steenkamp hecht grote waarde aan het opleiden van CDA'ers. Piet Steenkamp; 'In mijn actieve tijd in de politiek weet ik nog goed het moment dat ik Marcus Bakker van de Communistische Partij Nederland tegenover me had en dat hij zo ontzettend goed politiek kon bedrijven. Ik vroeg meteen aan hem hoe dat zo gekomen was en hij vertelde mij dat dat kwam door de goede kaderopleidingen die hij had gehad. Op dat moment heb ik mezelf voorgenomen dat als ik ooit partijvoorzitter zou mogen worden van het CDA, ik zou strijden voor een goede Kaderopleiding. Die is er ook gekomen en ik begrijp dat die nu nog steeds bestaat.'

E-LEARNING

Het Steenkampinstituut gaat met haar tijd mee. Velen vinden informatie op internet en als organisatie kun je niet meer zonder website. Het Steenkampinstituut beschikt daarom over een uitgebreide en actuele website, www.cda.nl/si. Maar de digitale wereld biedt meer kansen, zoals bijvoorbeeld in de vorm van online training: 'e-learning'. Voordelen van e-learning zijn onder andere dat cursisten de training kunnen volgen op een plek die ze zelf kiezen en op een tijdstip dat hen het beste uitkomt. Daarnaast kan de training in het eigen tempo worden gevolgd. Vele opleidingsinstituten maken al gebruik van (een vorm van) e-learning en het Steenkampinstituut gaat hierin nu ook de eerste stappen zetten. Vanaf april is er voor de leden voor het eerst een training online beschikbaar, namelijk de training Nieuwe Media. De

eerste twee delen van de training worden gegeven door middel van e-learning; op een afgeschermd website lopen de cursisten door de theorie heen en maken ze vragen. Een cursist kan dus zelf bepalen wanneer hij of zij deze eerste twee delen volgt, mits het vóór het derde deel af is. Daarna volgt nog één dagdeel met een ervaren trainer in de vorm van een bijeenkomst, waarbij het geleerde van de eerste twee delen wordt toegepast. Piet Steenkamp is zeer te spreken over de nieuwe training, al zijn de nieuwe media niet meer aan hem besteed: 'Ik zie vaak mijn kinderen en achterkleinkinderen met die kleine apparaatjes bezig. Ik gebruik ze zelf niet hoor! Maar ik denk dat huidige raadsleden niet meer zonder kunnen en het is ontzettend goed om hen hierin op te leiden.'

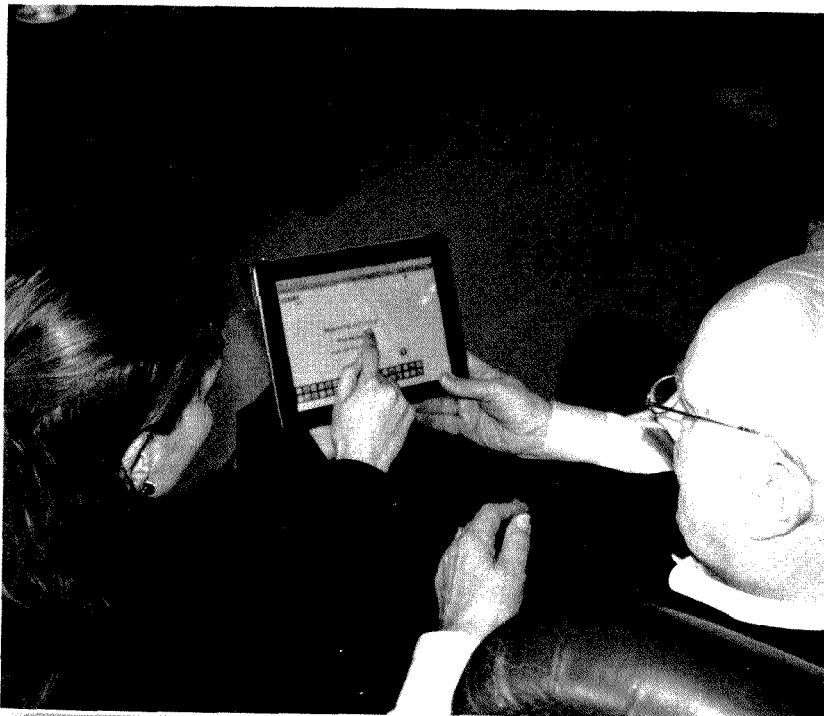
Nieuwsgierig naar de training nieuwe media?

Voor wie? De training richt zich vooral op actieve CDA-leden die bij het uitoefenen van hun taken als CDA'er nieuwe media moeten of willen (gaan) gebruiken, maar nog niet precies weten hoe ze dit moeten aanpakken.

Wat gaat u doen? Deel 1 en deel 2 (online) gaan over een strategische aanpak en bieden een eerste kennismaking met drie sociale netwerken (Facebook, LinkedIn en Twitter). Tijdens deel 3 (de bijeenkomst) gaat u praktisch oefenen met het gebruik van nieuwe media.

Wat wordt van u verwacht? Om deel te kunnen nemen aan de laatste bijeenkomst van de training moeten de eerste twee delen online gevolgd zijn en de bijbehorende opdrachten gemaakt.

Waar kunt u zich aanmelden? Kijk op de site van het Steenkampinstituut (www.cda.nl/si) of de training binnenkort ook bij u in de buurt wordt gegeven en om u direct aan te melden.

LEDENACTIE: GRATIS NAAR MUSEUM CATHARIJNECONVENT

Wij verloten 60 kaarten voor dit prachtige museum!

Museum Catharijneconvent laat met eeuwenoude en hedendaagse kunst het heden en verleden van het christendom in Nederland zien in een prachtig middeleeuws klooster in hartje Utrecht. Speciaal voor alle kinderen vanaf 4 jaar is er Feest! Kinderen kunnen hier zelfstandig, maar ook samen met u, (inter)actief de betekenis van feesten ontdekken. Vanaf 31 maart tot 24 juni is er de tentoonstelling Vrouwen voor het voetlicht. Deze tentoonstelling laat zien op welke wijze vrouwen zich hebben ingezet voor de kerk van het jaar nul tot nu: zusters, nonnen, moeders, diaconessen, pastoorshuishoudsters, pastoraal werksters, vrouwelijke dominees, etc.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis entreekaarten (2 voor volwassenen en eventueel 2 voor kinderen van 6 t/m 17 jaar). Het enige dat u hoeft te doen is voor 12 april een mail sturen naar Carina Hoff, ✉ hoff@cda.nl of een kaartje sturen naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht. Behoort u helaas niet tot de winnaars dan kunt u gebruik maken van de kortingsbon elders in dit tijdschrift.

CDA TALENT ACADEMIE BEZOECT EUROPEES PARLEMENT

Op dinsdag 7 februari 2012 bezochten 16 deelnemers van de CDA Talent Academie 2011/2012 op uitnodiging van Esther de Lange het Europees Parlement te Brussel. En wat is een betere dag om het Europees Parlement te bezoeken dan op de twintigste verjaardag van het Verdrag van Maastricht?

Net bekomen van de teleurstelling dat de Elfstedentocht dit jaar net niet verreden kon worden, waren we afgereisd naar Brussel. Voor de Rotterdammers en Limburgers onder ons een korte reis, maar voor

Friezen, West-Friezen en Gelderlanders toch minder om de hoek. Na de uitgebreide incheckprocedure en wandeling door een deel van de 398.200 m² van de EP-gebouwen, bevonden we ons midden in het politieke hart van Europa. Het is spitsroeden lopen in een politieke omgeving waarin continu naar balans tussen wens en werkelijkheid, Europa en nationale belangen gezocht moet worden, aldus Corien Wortmann, vicevoorzitter van de EVP fractie, en Marianne Thyssen, Vlaams Europarlementariër en voormalig voorzitter van de CD&V.

Historisch besef, beginsel van subsidiariteit en respect voor fundamentele rechten van alle EU-burgers spelen daarbij voor de EVP fractie een grote rol.

In aparte ontmoetingen met Esther de Lange en Wim van de Camp worden de verhoudingen tussen Den Haag en Brussel verder uitgediept. Wat zijn de consequenties van de gedoogconstructie en op hoeveel borden tegelijk moet je kunnen schaken als Europarlementariër?

Onder de indruk van het vele werk dat door medewerkers en Europarlementariërs in Brussel en Straatsburg wordt verzet, maken we nog een korte toer door. Bij de aanblik van de 23 tolkenhokjes in de plenaire vergaderzaal kregen de twee Friezen onder ons opnieuw een teleurstelling te verwerken. Op hun vraag waarom er geen Friese tolken zijn, volgde het zakelijke antwoord dat iedere lidstaat slechts een officiële voertaal mag aanmelden bij het EP.

Maar wat is nu het voordeel van de Euro en waarom heeft 'Europa' de schuldenproblematiek niet kunnen voorkomen? Hoe kunnen we 'Europa' meer draagvlak geven in Nederland en draagt een stemplicht, zoals onze Zuiderburen die kennen, daaraan bij? Pittige vragen waarop we nadrukkelijk christendemocratische antwoorden verwachten.

Robert Prang,
deelnemer Talent Academie

museum Catharijneconvent Utrecht

31.03 | 24.06 2012

VROUWEN
DOOR HET
VOETLICHT

Zusters, martelaressen
poetsengelen & dominees

De tentoonstelling *Vrouwen voor het voetlicht* in Museum Catharijneconvent laat zien op welke wijze vrouwen zich tot op de dag van vandaag hebben ingezet voor de kerk. Welke keuzemogelijkheden hadden zij? Hoe vervulden zij hun rol en wat inspireerde hen? Want ook al treden mannen in geloofszaken meestal op de voorgrond, het zijn juist vrouwen die actief aandeel hadden en hebben in de verspreiding, het behoud, de verdieping en vernieuwing ervan.

In deze tentoonstelling staan de verhalen van historische en hedendaagse vrouwen over hun passie en spiritualiteit centraal. Aan de hand van prachtige kunstwerken, boeiende interviews en eigentijdse foto's brengt Museum Catharijneconvent al deze bijzondere vrouwen voor het voetlicht.

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u € 2,50 korting op de entreprijs*

*De korting geldt voor 2 personen van 31 maart tot en met 24 juni en is ook van toepassing op de Museumkaart, 65+pas, Cultuurkaart, GJP en groepen v.a. 20 personen. Niet geldig in combinatie met andere kortingsacties.

Museum Catharijneconvent, Lange Nieuwstraat 38, Utrecht

UITNODIGING PARTIJCONGRES ZATERDAG 2 JUNI 2012

Op zaterdag 2 juni vindt tussen 09.30-17.00 uur het voorjaarspartijcongres plaats in **De Doelen te Rotterdam**. Wij nodigen u van harte uit voor dit Partijcongres dat met name in het teken staat van de afronding van de werkgroep Organisatie en het Strategisch Beraad.

Programma in het kort:

09.30-13.00 uur: Plenair ochtendprogramma

Tussen 09.30-10.00 uur vindt het huishoudelijk deel plaats met onder meer de vaststelling van de jaarrekeningen en jaarverslagen 2011 en het afscheid van een aantal Partijbestuursleden. Om 10.00 uur begint het politieke deel met daarin onder meer de behandeling van de resoluties.

13.15-14.45 uur: Lunchsessies

Tijdens de lunch vinden er een groot aantal lunchsessies plaats, een combinatie van lunch en deelsessies.

15.00-16.45 uur: Plenair middagprogramma

Vanaf 15.00 uur begint het plenaire middagprogramma met onder meer speeches van partijvoorzitter Ruth Peetoom, fractievoorzitter Sybrand van Haersma Buma en vice-premier Maxime Verhagen. Tevens vinden de afronding van het Strategisch Beraad, de werkgroep organisatie en de uitreiking van de JPB-award plaats.

16.45-18.30 uur: Naborrel

Het programma zal tot uiterlijk 17.00 uur duren, aansluitend is er een naborrel.

Locatie Partijcongres

De Doelen
Kruislaan 40 (de ingang van het Willem Burger Kwartier)
3012 CC Rotterdam

Vanwege de grote toeloop van deelnemers tijdens het bijzondere Congres van 21 januari jl. zijn we op zoek gegaan naar een locatie die meer deelnemers kan herbergen dan het Beatrix Theater in Utrecht. Ook tijdens dit congres, waarin de resultaten van de lokale en regionale discussies van het Strategisch Beraad en de werkgroep Organisatie zullen worden gepresenteerd, verwachten we weer extra veel deelnemers.

Op korte termijn was deze fantastische locatie nog beschikbaar en betaalbaar, want ook met het budget moet, gezien de teruggelopen inkomsten na 2010, extra rekening worden gehouden.

Aanmelden

Aanmelden is verplicht en kan t/m woensdag 30 mei, 24.00 uur.

U kunt zich aanmelden via de aanmeldformulieren op www.cda.nl/partijcongres

Via uw eigen aanmeldformulier kunt u ook een introductie aanmelden.

Partijcongres volgeboekt

Als het Partijcongres onverhoopt volgeboekt is, zullen we de aanmelding eerder sluiten dan 30 mei.

We willen u er graag alvast op wijzen dat in het geval het partijcongres volgeboekt is, introducties helaas niet mee kunnen. We willen zo veel mogelijk stemgerechtigde leden in dat geval een plaats geven. U krijgt in dat geval tijdig bericht.

Lunchpakket

Omdat we lunchen tijdens de deelsessies, wordt de lunch geserveerd als lunchpakket.

Het lunchpakket kost € 10,00 (incl. BTW). Voor het bestellen en betalen van de lunch verwijzen we u graag naar de website www.cda.nl/partijcongres

...VRIJWILLIGE BIJDRAGE PARTIJCONGRES....

Sinds de verkiezingen in 2010 is het CDA door het verminderde aantal zetels, het afgenomen aantal leden, maar ook door gewijzigde subsidieregelingen een substantieel deel van zijn inkomsten kwijtgeraakt. Omdat we u jaarlijks toch minimaal twee partijcongressen met een goede en gevarieerde inhoud willen blijven bieden, vragen we u om een vrijwillige bijdrage om de kosten voor het CDA draaglijk te houden. U kunt deze bijdrage via iDeal betalen, via de link onderaan het aanmeldformulier op www.cda.nl/partijcongres. Mocht u niet via iDeal willen betalen, dan kunt u tijdens het Partijcongres een machtigingskaart invullen of contant geld in een enveloppe stoppen en dat ter plekke in de daartoe bestemde bus achterlaten.

Meer informatie

Voor meer informatie over het indienen van resoluties, stukken, aanmelden, lunch, bereikbaarheid van de locatie etc. verwijzen we u naar onze speciale congrespagina op de site, www.cda.nl/partijcongres

Rue Wiertz 60

Veel bewogen maanden

Als het om de waarden van de Europese Unie gaat zijn alle lidstaten van de Europese Unie gelijk. Dat bewees zich weer eens de afgelopen twee maanden.

Dit keer waren niet alle pijlen gericht op Hongarije vanwege de omstrede grondwetsherziening van dat land, maar ging het ook over de omstrede website van de PVV. De PVV heeft een website geïntroduceerd waarop mensen anoniem kunnen klagen over overlast van Polen, Roemenen en Bulgaren. Diverse Nederlandse politieke partijen, waaronder het CDA, spraken er schande van en riepen premier Rutte op er afstand van te nemen. Ook de Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de Europese Unie, heeft haar zorgen geuit over het op deze manier wegzetten van een bevolkingsgroep. Ook in het Europees Parlement is de site veroordeeld door alle grote fracties. Als voorzitter van de CDA-delegatie werd ik erop aangesproken door onder andere mijn Poolse collega's. Vooral de gedoogconstructie moest ik vaak uitleggen en aangeven dat de mening van Wilders vaak niet overeenkomt met het kabinetstandpunt. Uiteraard heb ik uitgelegd hoe verwerpelijk de website van de PVV is en dat wij als CDA daarvan afstand nemen. Maar dat wij Oost-Europese arbeidsmigranten willen hebben om met name het goedkope en het vieze werk te laten doen, en ze tegelijkertijd discrimineren, valt hier verkeerd. En niet alleen bij de Polen. Het is slecht voor onze naam: wel de voordelen van de EU steeds bin-

nenharken, maar niet opkomen voor Poolse werknemers die gewoon hun best doen. Hierbij komt ook nog eens de Nederlandse blokkade van de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot Schengen. Het mag duidelijk zijn dat in de zware onderhandelingen die komen over de Europese meerjarenbegroting en meerjarenprogramma's voor de Europese fondsen Nederland veel krediet heeft verspeeld.

Naast de PVV-site was ook de Hongaarse grondwetsherziening onderwerp van discussie. Momenteel is die in strijd met Europees recht. De Hongaarse premier is daarvoor zelfs naar het Europees Parlement gereisd om tekst en uitleg te geven. Hongarije moet de door de Europese Commissie geëiste wijzigingen in de grondwet doorvoeren. Ook moet de Europese Commissie letten op het uitwerken van die grondwet in uitvoeringswetten. Als de Europese Commissie groen licht heeft gegeven is voor het CDA de kous af. Maar we blijven het proces nauwlettend volgen. Daar kunt u van op aan!

De situatie in Griekenland blijft zeer zorgelijk. Enerzijds moet het land de broekriem nog strakker aanhalen, anderzijds mag dit er niet toe leiden dat het land in een nog diepere recessie raakt. Het land mag niet kapot worden bezuinigd, dan is zal de conclusie worden: opera-

tie geslaagd, maar patiënt overleden. We moeten niet vergeten dat de Europese Unie via de regionale fondsen heel veel investeert in de lidstaten. Investerings die de economie stimuleren. Ook Griekenland kan hiervan gebruik maken, maar dan moeten ze wel eerst de overheidsfinanciën op orde hebben. In die volgorde en niet andersom. Ondanks de goedkeuring van het laatste hulp pakket is de Griekse tragedie nog niet voorbij. ■

Wim van de Camp

Maxime Verhagen

Slimme meters, slimme netten

Zomaar een doordeweekse dag in de Amsterdamse wijk Watergraafsmeer: minister Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie gaat bij een tweetal adressen langs. Zomaar? Nee, niet zomaar, de bewoners van deze adressen hebben of krijgen een slimme energiemeter.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Adres 1

In de meterkast is een monteur van Liander bezig met het aansluiten van een slimme meter. Hij vertelt: een slimme meter kan van afstand worden afgelezen en de bewoner krijgt elke twee maanden een overzicht van het verbruik. Zo krijg je meer inzicht in je energieverbruik en kom je aan het eind van het jaar niet voor verrassingen te staan.

In de woonkamer zit de minister op de bank naast mevrouw Raats. Raats: 'Je energieverbruik gaat natuurlijk niet vanzelf omlaag met zo'n meter'. Verhagen: 'Nee, maar je kunt wel bewuster omgaan met je energie. Ik heb zelf nog niet zo'n meter, maar ik zou er wel graag een willen.' Raats: 'Ik las er een tijdje terug over in de

krant en het leek me wel wat. Ik hoef geen afleesscherf om nog meer inzicht te krijgen in mijn verbruik. Ik weet ook wel dat als ik een lampje minder aandoe dat ik dan minder stroom verbruik.'

Ik weet ook wel dat als ik een lampje minder aandoe dat ik dan minder stroom verbruik.

Adres 2

Vader, moeder, baby én opa en oma, het is een drukte van belang als de minister aanbelt. Deze bewoners hebben de slimme meter al een tijdje. En ze hebben een display waarop ze precies kunnen zien wanneer het energieverbruik omhoog gaat. Minouche Klaver: 'In het begin zit je de hele dag naar dat scherm te kijken. Als je bijvoorbeeld koffie zet, springt hij aan.' De display is een soort computer waarop je bespaardoelen in kunt stellen. Klaver: 'Dat hebben we gedaan, maar dat gaan we dit jaar niet halen nu we een baby hebben.'

Verhagen wordt steeds enthousiaster over de slimme meter: 'Ik vind dit zo fantastisch, ik wil dit ook. Dit moet op de prioriteitenlijst van mijn netbeheerder komen.'

De slimme meter stuurt via een draadloze verbinding het energieverbruik naar de energieleverancier. Die stuurt op zijn beurt elke twee maanden een overzicht naar de klant. Handig voor de klant, want die ziet nu zes keer per jaar hoeveel energie hij verbruikt. En hij hoeft niet meer jaarlijks de meterkast in te duiken om de meterstanden door te geven.

Verhagen: 'Een slimme meter brengt dus veel minder administratie en gedoe voor jezelf mee dan mijn huidige energiemeter.'

Besparen

Dit jaar is gestart met de uitrol van slimme meters. 450.000 huishoudens in Nederland krijgen de komende maanden zo'n meter. Op basis van de ervaringen daarmee, wordt besloten of iedereen er een krijgt. Minder administratieve rompslomp is niet de belangrijkste reden om slimme meters te installeren. De belangrijkste reden is energiebesparing. 'Want', zegt Verhagen 'met zo'n slimme meter krijg je veel meer inzicht in je verbruik. En je kunt pas gaan besparen als je inzicht hebt. Het wordt pas echt leuk met een display zoals we dat op het tweede adres zagen. Je kunt besparingsdoelen instellen en krijgt daar dan tips over. En je krijgt inzicht over het energieverbruik per apparaat. Het wordt zo een stuk makkelijker om te zien waar je op kunt besparen.'

Energiebesparing is heel belangrijk voor Verhagen. De slimme meter kan daaraan een bijdrage leveren. Een tweede innovatie op dit gebied zijn slimme netten waarbij je als klant energie aan het net kunt terugleveren. Bijvoorbeeld als je zonnepanelen op je dak hebt en minder energie verbruikt dan opwekt. Verhagen: 'Je kunt zo een kleine energiecentrale worden. Je ziet dit veel in de tuinbouw. Het overschot aan energie kun je aan je buurman

leveren, maar ook teruggeven aan de energieleverancier. Al deze kleine netwerkjes betekent niet dat het publieke net verdwijnt, dat zal altijd nodig blijven. Dat is ook gewaardborgd in de wet.'

Privacy

De slimme meter bestaat al een tijdje, maar hij wordt nu pas geïnstalleerd. Dat komt omdat er nogal wat vragen waren rondom privacy. Verhagen: 'Er waren op dat punt inderdaad wat zorgen. Die heb ik proberen weg te nemen door een aantal wijzigingen in de wet. Zo is het niet verplicht om een slimme meter te accepteren. Wie niet wil, krijgt hem niet. Nieuwe huizen worden standaard opgeleverd met een slimme meter. Wie hem niet wil gebruiken, kan dit aangeven, dan wordt hij uitgezet. De leverancier mag maar één keer per twee maanden de stand uitlezen. Hij ziet dus niet wanneer iemand thuis een waterkoker aanzet.'

Het kabinet heeft als doel 20 procent CO₂-reductie in 2020 én 14 procent van de opgewekte energie is duurzame energie. Verhagen: 'Er zijn geen concrete doelen voor energiebesparing, maar besparing levert wel een belangrijke bijdrage aan het doel CO₂-reductie.

We weten op dit moment nog niet precies hoeveel energie een huishouden kan besparen. Daarom nu de eerste uitrol. Dit geeft inzicht in het effect van een slimme meter op het gedrag van consumenten. Want de meter zelf bespaart geen energie.' Tot slot heeft Verhagen zelf al zo'n slimme meter in huis? 'Nee, nog niet. Maar ik ben er buitengewoon enthousiast over en hoop dat mijn netbeheerder ook snel bij mij thuis de slimme meter komt installeren.'

Gezicht gezocht

De afdeling HRM wil ‘permanent zicht krijgen en houden op leden met politiek-bestuurlijke ambities’. Want mensen maken het CDA.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Erik van der Pauw**

Rob Govers en Brendan Troost vormen samen de afdeling HRM op het partijbureau. ‘Wij zijn voortdurend op zoek naar mensen die een gezicht kunnen geven aan het CDA-verhaal’, zegt Govers. ‘Ja’, vult Troost aan, ‘actieve CDA’ers zijn de oren en ogen van de partij.’

Ze richten zich nu nog vooral op de leden. Govers: ‘We hebben heel veel talent, zet ze dan ook zo goed mogelijk in. Dat is een oproep aan iedereen. Daarbij moeten we ook verder kijken dan het eigen ledenbestand. We moeten ons ook richten op mensen die in hun doen en laten CDA’er zijn, maar nog geen lid. Wij noemen hen ‘cultuur CDA’ers.’ Dat is nog een blinde vlek. Daar ligt zeker ook een uitdaging voor de lokale afdelingen.’ Troost: ‘Verder kijken dus dan de vereniging. Het gaat daarbij om houding. Als je weet dat iemand met interesse de politiek volgt, lokaal of landelijk, is dat een goede reden om eens een praatje met zo iemand te maken. Misschien voelt hij zich wel thuis bij het CDA.’

Dit geldt zeker voor “lokale helden”. Mensen die een boegbeeld zijn op wijk- en buurtniveau. Dat kan de eigenaar van het buurthuis zijn of de voorzitter van de winkeliersvereniging. Govers: ‘Ga op zoek naar mensen die positief opvallen. Probeer ze te betrekken bij het CDA, zonder dat ze meteen lid hoeven worden.’

Verder dan werven

De maand april is de maand van het functioneringsgesprek. Gesprekken die het afdelingsbestuur voert met de raadsleden. Hoe gaat het? Wat kan beter? Wat zijn de wederzijdse verwachtingen? Troost: ‘Het gaat tenslotte om het uitdragen van ons gedachtegoed. En waar gebeurt dat? Juist, in de raad!’

Het gaat om het waarborgen van kwaliteit. Het is daarnaast een opmaat richting de nieuwe kieslijsten. Een duidelijk profiel hoort daarbij, zo’n profiel vormt ook de basis van het functioneringsgesprek.

‘We zijn immers voortdurend op zoek naar mensen die het CDA-verhaal kunnen vertellen.’ Govers: ‘Op landelijk bureau zijn we al bezig met de Tweede Kamerverkiezingen. De zoektocht naar smoelgevers is al bezig.’

Govers en Troost voeren jaarlijks zo’n tweehonderd gesprekken met CDA’ers die politiek-bestuurlijke ambities hebben. Troost: ‘Dat betekent ook dat we mensen moeten teleurstellen. Daar gaat soms een bepaalde hardheid van uit. Ambitie alleen is niet voldoende, iemand moet ook gekwalificeerd zijn.’

Govers: ‘Het is onze taak om het spreekwoordelijke kaf van het koren te scheiden. Maar het kaf schrijven we niet af, dat moet ook een plek krijgen in de partij’.

HRM binnen het CDA is – anders dan sommigen misschien denken – geen banenmachine. Troost: ‘Voorzorg, bijvoorbeeld tijdens de oriëntatiegesprekken – heeft bij ons prioriteit boven nazorg.’ HRM wil realistisch zijn in de verwachtingen. Govers: ‘Echte nazorg kunnen we alleen bieden aan oud-fulltime-politici, zoals kamerleden of wethouders. We kijken of een oud-wethouder ergens burgemeester kan worden. Of ergens anders weer aan de slag wethouder.’ Troost: ‘Wij zijn er voor de leden vooral om de adviseren en faciliteren. Mensen houden altijd zelf de regie in handen.’

De zeven deugden als nieuw kompas

‘Als politiek ambtsdrager moet je je afvragen of wat je doet ook deugt, of je het goede nastreeft’, is de oproep van Hein Pieper aan bestuurders en volksvertegenwoordigers. Het zijn daarbij niet de protocollen, voorschriften of verordeningen die bepalend zijn, maar het eigen innerlijke kompas dat de juiste richting aangeeft.

Tekst **Hans Slooijer** | Fotografie **Dirk Hol**

Hein Pieper was pastor en directeur van het Verband van Katholieke Maatschappelijke organisaties, lid van de Tweede Kamer voor het CDA in 2009-2010 en is nu dijkgraaf van het waterschap Rijn en IJssel. Hij is ook pleitbezorger het ‘Rijnlands denken’.

‘Ik merk tijdens de diverse inleidingen die ik door het land geeft, dat het Rijnlands denken aanslaat. Er is een onderstroom voelbaar en uit diverse initiatieven ook zichtbaar dat mensen vanuit hun persoonlijke motivatie weer zelf betekenis willen geven aan hun bijdrage aan de samenleving.’

Hein Pieper keert zich tegen de overregulering in de vorm van protocollen en voorschriften waar je als professional en ondernemer aan moet voldoen. ‘Die voorschriften ontnemen het zicht op de werkelijkheid en creëren een eigen realiteit’. In deze legt Pieper een verband met de grote tekortkomingen van het Angelsaksische of neoliberale denken in de samenleving. In dit denken wordt de zogenaamde ‘vrije markt’ geprezen, die zich echter baseert op groot onderling wantrouwen en kenmerkt een overdosis aan regel- en wetgeving. Dit eenzijdige marktdenken is schadelijk voor onze samenleving, de financiële crisis is hiervan slecht een voorbeeld, de protocollencultuur en het managersdenken zijn andere veelzeggende voorbeelden. De financiële crisis die het gevolg is van verkeerde uitgangspunten zoals een neu-

traliteit en eenzijdig marktdenken is slechts één voorbeeld. Denk ook aan de verslechtering van het milieu en de bestaande armoede in de wereld.

Marktwerking

‘Een belangrijke oorzaak van de huidige situatie is dat de instrumentele rationaliteit is doorgeschoten. De gedachte dat de samenleving kon worden ingericht volgens rationele neutrale principes blijkt onjuist. In de bankensector ging het mis toen rekenkundige modellen belangrijker werden dan de werkelijke economie. Maar je ziet het ook in andere sectoren. De zorg aan ouderen laat zich niet vangen in een checklist. Dan wordt er wordt geen rekening gehouden met de werkelijkheid of en persoonlijke vragen en behoeften van mensen.’ Hein Pieper: ‘Ons land werd de BV Nederland en de overheid dacht via subsidiecontracten de verzorgingsstaat op te kunnen tuigen. De introductie van het marktmechanisme leidde tot grote fusies, maar vergrootte de afstand tot de mensen in de samenleving. Het onderwijs aan kinderen laat zich niet op dezelfde manier als in een emmerfabriek in outputtargets kwalificeren. Het gaat om mensen. Nu moeten wij constateren dat we de fout hebben gemaakt voorbij te zijn gegaan aan het zelforganiserend vermogen van de samenleving en onvoldoende hebben vertrouwd op de kennis en kunde van vakmannen en -vrouwen.’

Samenleving

Met zijn pleidooi voor het Rijnlands denken wil Hein Pieper juist weer het primaat aan de samenleving geven. Het gebeurt al in nieuwe vormen van zelforganisatie. Zo zijn er vorig jaar vierhonderd corporaties opgericht, samenwerkingsverbanden op het gebied van energie, onderwijs en buurtzorg waarin groepen mensen verantwoordelijkheid nemen voor het bereiken van resultaten die duurzaam zijn. Een belangrijk kenmerk is dat deze organisaties niet winstgedreven zijn, maar waardegedreven. Dat wil zeggen dat vanuit een visie op een betere samenleving en wat de organisatie daaraan kan bijdragen wordt gewerkt. Het management is beperkt en richt zich er op de professionals zo te faciliteren en die voorwaarden te scheppen dat klanten, leerlingen en patiënten op de beste manier door hen worden geholpen. Kwaliteit laat zich immers niet vangen in een checklist of protocol. Het management is daar dus ook niet mee bezig, maar met de vraag wat de samenleving, de klanten,

leerlingen en patiënten vragen. Niet de checklist of het protocol staat centraal, maar het bieden van diensten op maat. In de uitvoering is het de professional die daarbij de uiteindelijke keuze maakt.

Hein Pieper: 'Politici en bestuurders moeten bij een nieuw maatschappelijk probleem niet meteen in een reflex van meer regelgeving schieten. Ik noem dat het Volendameffect. De Volendambrand heeft een politiek-bestuurlijke reflex losgemaakt die met een tsunami aan wet- en regelgeving de volgende ramp wilde voorkomen. Een politicus moet leren te luisteren wat de precieze vraag of het probleem is en hoe het zelflerende en zelforganiserende vermogen van de samenleving vergroot kan worden. Het gaat niet om *civil society* maar om *civil sphere*. Voor het CDA een extra uitdaging, want zij is verbonden met het concept 'maatschappelijk middenveld', echter dit concept is uitgewerkt. Het werkt niet meer constituerend. De samenleving is ergens anders dan wij

nu denken dat ze staat. Mensen nemen nog steeds verantwoordelijkheid, maar worden er niet voor beloond, op geen enkele manier. Individuele hulpvragers mogen ook aangesproken worden op eigen creativiteit en leidend vermogen.

De zorg van de overheid is juist bedoeld om de eigen redzaamheid te bevorderen.

De zorg van de overheid is juist bedoeld om de eigen redzaamheid te bevorderen. Ook hier is maatwerk weer het sleutelwoord.' Daarnaast wijst Hein Pieper er op dat het liberale denken ons in een richting heeft geduwd waarin er geen plaats meer is voor waarden en normen. In het liberalisme is de overheid neutraal en biedt alle ruimte aan individuen om naar eigen inzicht te streven naar eigen gelukmaximalisatie. 'Uiteindelijk is dit amoreel gelijkheidsdenken. Het gaat om de Benedictijnse basisregel: 'Gelijke monniken, ongelijke kappen', dat is echt besturen. Voor het CDA zit de rechtvaardigheid nooit in de regels, maar in de zorgvuldige toepassing daarvan, zoals Donner en Hirsch Ballin de persoonsgebonden aanpak van criminaliteit hebben ontwikkeld en Van Bijsterveld de schooluitval heeft teruggedrongen. Individualisering is goed voor de menselijke maat, maar individualisme leidt tot het uitsluitend nastreven van eigenbelang. Dat deugt niet. In de christelijke tra-

ditie word je mens door je relatie met andere mensen. Vanuit die verbinding, het geraakt zijn, neem je je verantwoordelijkheid. Het is het begin van alle samenwerking, van alle organisaties en bedrijven. Hier gaat het om waarden als cement van samenleven. Het CDA kan en moet woordvoerder worden van dit waardendebat en een leidende positie innemen in het zoeken van het algemeen goede. Daarvoor heb je wel een kompas nodig, politici en bestuurders zouden zich kunnen laten inspireren door de zeven deugden uit de katholieke traditie: justitia (rechtvaardigheid), fortitudo (moed), temperantia (de juiste maat), prudentia (voorzichtigheid en wijsheid), fides (geloof), spes (hoop) en caritas (liefde).' Het Strategisch Beraad zou wat Hein Pieper betreft nog een grondiger cultuurkritiek moeten leveren en het waardendebat als aanjager van deze kritiek moeten gebruiken.

Inspiratie

Voor Hein Pieper is de Canadese hoogleraar Charles Taylor (1931) een belangrijke inspirator in diens zoektocht naar de kern van ons bestaan en naar wat ons leven tot een goed leven maakt. Hij deelt de opvattingen van Taylor dat wij niet de verworvenheden van onze tijd moeten veroordelen, maar op basis van waarden de dialoog met anderen moeten aangaan om on zoek te gaan naar de gemeenschappelijke waarden van deze verworvenheden.

Literatuur:

Anselm Grün & Hein Pieper, Plezier in je werk, Kampen, 2010.

KENMERKEN VAN RIJNLANDS DENKEN:

- Het relationele mensbeeld
- Primaat van de samenleving, geborgd in een open civil sphere
- Actieve rol van de staat in het bevorderen van kaders ten dienste van het algemeen goede/belang
- Langetermijnmentaliteit en waardegedrevenheid
- Subsidiariteit van verantwoordelijkheden en bevoegdheden
- Nadruk op samenwerking
- Nadruk op teams, teambuilding en een hoge mate van zelfsturing
- Situationeel leidinggeven die leidt tot taakvolwassenheid van medewerkers en teams
- Medewerkers zijn professionals (vakmensen)

Duurzaam prikbord

Wat nodig is voor duurzame CDA-politiek

Sluit qua praktische politiek aan bij de groene ambities van het CDA!

Niets is zo gemakkelijk in de politiek als uw eigen woorden waarmaken. U hoeft niet te draaien en 'moeilijke vragen' te beantwoorden. Dus doe wat u zegt en draag uit waarom u dat doet.

Durf te staan voor groen beleid. De bedrijven weten het al: een duurzame bedrijfsvoering is nodig voor de continuïteit van het bedrijf als geheel. Duurzame politiek geeft vertrouwen in de toekomst en motiveert burgers en bedrijven om mee te doen.

Als u dat slim doet, hoeft dat helemaal niet veel geld te kosten; maar zomaar zeggen tegen burgers en bedrijven: "Doen jullie het maar"; tsja, dat is natuurlijk onvoldoende motiverend.

Windenergie

Met zonnepanelen hebben veel Nederlanders al gekozen voor eigen energieopwekking. Maar voor windenergie moet ook de landelijke politiek in de bres springen. Niet met mooie woorden in rapporten, nee, vooral door de boer op te gaan! Dus, Maxime, maak elke week ten minste één afspraak met een gemeente of regio om met burgers te overleggen en te kijken naar potentiële locaties voor windenergie.

De circulaire economie komt eraan. Veel grondstoffen worden schaarser. Een economie die grondstoffen beter benut en hergebruikt, is daarom onafwendbaar. Dat betekent beter ontwerp in de industrie, maar ook het slim vormgeven van retourstromen. En heel goed is: minder consumeren, minder weggooien. Vraag u af of vervanging echt nodig is. Als het echt vervangen moet worden, koop dan een apparaat dat energiezuinig is.

Vraag bij het CDA-duurzaamheidsberaad naar tips voor uw afdeling en vertegenwoordigers voor duurzaam beleid; we hebben enkele goede voorbeelden van verschillende CDA-afdelingen en gemeenten.

Wat u als burger kunt doen

Als u energie wilt besparen, doe het dan in deze volgorde:

- enkel glas vervangen door dubbel glas;
- dakisolatie;
- spouwmuren isoleren;
- vloerisolatie;
- zonnecollector voor warm water;
- eigen energieopwekking;
- bodemisolatie

Denk ook eens aan een waterton voor opvang hemelwater voor uw planten in en om het huis. Natuurlijk gebruikt u spaarlampen voor verlichting.

Wist u dat de aanschaf van zonnepanelen nu al winstgevend is?

Dat u rente krijgt van 10% en meer?

Dat u daarmee uw portemonnee en het milieu spaart?

Sluit u aan bij een windmolencoöperatie, die bij u in de buurt een windmolen wil plaatsen. Zoek hiervoor steun bij uw afdeling, zodat er druk komt op het gemeentebestuur om gezwind mee te werken! Want windenergie op land draagt – zoals het kabinet ook zegt – van de duurzame elektriciteit het meest bij aan CO2-besparing en levert zeer snel financieel voordeel op. We moeten nu zo snel mogelijk zoveel mogelijk wind-energie op land realiseren.

Energie besparen is een leuke sport en levert (steeds méér) geld op. Zit u qua kosten van energie nog rond of boven het Nederlandse gemiddelde? Haal er met enige inspanning zo 30% van af (specifieke situaties natuurlijk uitgezonderd).

Houd maandelijks uw verbruik van gas, water en elektriciteit bij. Of laat het uw kinderen doen, die vinden het vaak gewoon leuk. Verschillende websites (milieucentraal, NUON) laten zien waar (sluipend) verbruik zit; doe er wat aan en bespaar honderden euro's per jaar.

Tips van het CDA-duurzaamheidsberaad

Rijd rustig en met beleid; Natuurlijk kan uw auto ook 130 of meer. Maar: 'in de beperking toont zich de meester'. Rijd daarom een veilige snelheid van hooguit 110 of 120 km/uur op de snelweg. Geef gelijkmatig gas, of gebruik de cruise control, en bespaar al snel 5% brandstof (bewezen!), dus tot 5 euro per tank! En wat een rust. De doorstroming op wat drukere wegen is bovendien beter als iedereen zoveel mogelijk een constante snelheid aanhoudt. Dat is ook nog eens het veiligst. En waar gaat het nu om in het leven?

Denk nu na over een duurzame vakantie. Wat brengt u als gezin dichter bij elkaar dan een fietsvakantie? Weet u hoeveel er in Nederland te zien en te doen is? En na een korte reis mag u al uitrusten. Blijf bijvoorbeeld om het jaar in Nederland; u leert uw eigen land kennen, zoals u het nog niet kende en de kinderen willen ook wel een jaartje lekker Nederlands kunnen praten.

Veel duurzame producten hebben een 'groen' label. Kijk eens na waar ze voor staan. Draag zelf bij aan de wereld die u wilt, zorg dat boeren een eerlijke boterham verdienen, dat dieren een aangenaam leven hebben en dat werken een bezigheid is van volwassenen en niet van kinderen.

De machtigste persoon op aarde bent u, als consument. Waar kabinetten falen, regeert de consument. Kijk daarom eens op www.milieucentraal.nl. Milieu Centraal informeert consumenten over milieuvriendelijk gedrag in het dagelijks leven en raadpleegt over een onderwerp altijd diverse informatiebronnen en diverse partijen (bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheden, onderzoeksinstituten). Een forum van onafhankelijke deskundigen toetst vervolgens nog eens elk advies.

Landbouw en natuur

Een goede ruimtelijke ordening is gebaat bij het opnieuw nadenken over de plaats van diverse activiteiten. Niet grondgebonden veehouderij op industriële locaties, zoals bedrijventerreinen en havens, kan een impuls geven aan de plaatselijke economie.

Ter overdenking

We hebben een tekort op het bruto nationaal product. Dat is vooral een tekort aan duurzaamheid.

Het CDA vindt het verbouwen van voedingsgewassen natuur. Het verbouwen van gewassen voor veevoer, liefst in het buitenland, is zelfs supernatuur. Maar de voedselketens in de Europese natuurgebieden zijn bijkans verbleekt.

Groei is misschien wel het meest gebruikte woord in de politiek. Maar is het niet zo, dat de politiek allerlei problemen creëert door het nastreven van groei, en oplossingen hiervoor steeds vaker uitblijven? Groeien de problemen niet harder dan de oplossingen?

Op zoek naar inspiratie

In Nederland zijn veel groepen actief op het brede terrein van een duurzame samenleving. In de Noach Alliantie werken diverse groepen samen. Zie daarvoor de website www.kerkenmilieu.nl (onder Interkerkelijk Milieu Netwerk, onder Noach Alliantie).

En nu verder

Sluit u aan bij het CDA-duurzaamheidsberaad om mee te denken over praktische zaken en over langetermijn politiek beleid, dat nodig is om een prettiger wereld te krijgen, waarin een schonere omgeving en innerlijke rust voorop staan.

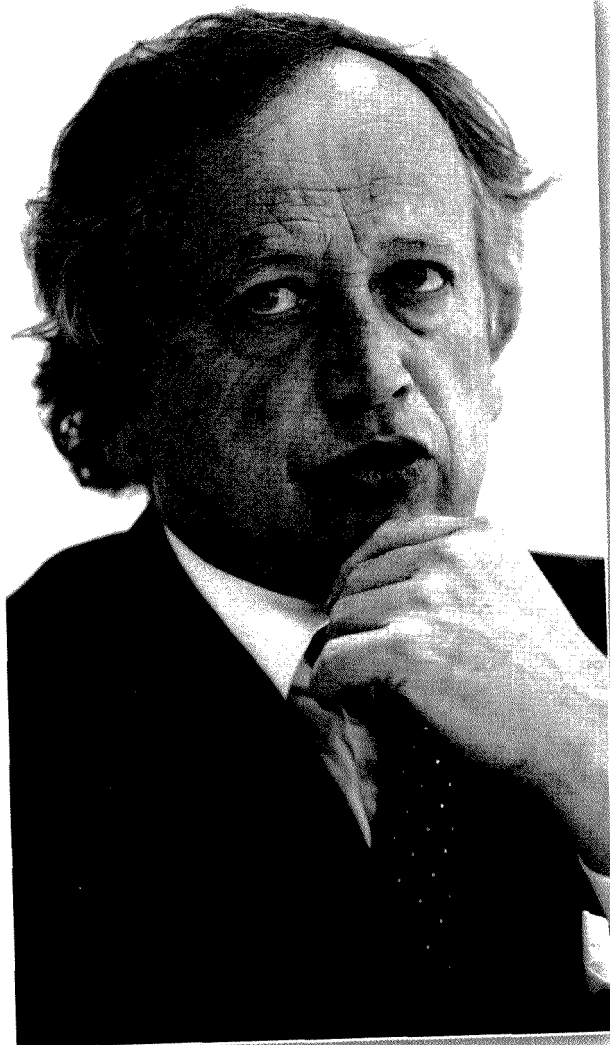
Meer info:

www.cdaduurzaamheidsberaad.nl

‘Zonder draagvlak geen toekomst voor de sector’

Grenzen aan de groei van de veehouderij, oog voor het familiebedrijf en een harde aanpak van ondernemingen die zich niet aan de regels houden. Duurzame producten? Alleen als de boer daarvoor betaald wordt. Een gesprek met staatssecretaris Henk Bleker.

Tekst Ivo Pertijs | Fotografie ANP Valerie Kuypers

‘Ik vind het allemaal mooi die ideële verhalen over duurzaamheid. Fantastisch, daar ben ik ook voor!’, zegt staatssecretaris Henk Bleker. Hij tikt met zijn wijsvinger op het schrijfblok waar hij kort daarvoor een schema in maakte. ‘Maar dan moeten er wel een paar centen bovenop. Als we dat niet voor elkaar krijgen, dan zijn het allemaal mooie praatjes.’ Elke dag volgt Bleker de prijzen die boeren voor hun producten krijgen. De staatssecretaris kent ze allemaal uit zijn hoofd: 1,57 euro voor een kilo varkensvlees, 37 eurocent voor een liter melk. De veehouder krijgt te weinig geld voor zijn vlees, concludeert Bleker. Om een normaal jaar door te komen zou de prijs voor een kilo varkensvlees rond de 1,70 euro moeten zijn. Een dieptepunt bereikten de prijzen begin vorig jaar. Tijdens de dioxinecrisis kregen de veehouders slechts 1,12 euro voor een kilo varkensvlees. De boer kan alle wensen van de kritische burger inwilligen, maar dan moet daar wel een vergoeding tegenover staan. Daar zit volgens de staatssecretaris de crux. ‘Uit het rapport dat Hans Alders in het kader van de Dialoog Megastallen schreef, blijkt dat Nederlanders als burger wel kritisch zijn, maar als consument nog niet altijd voor een duurzaam product willen betalen.’

Imagoschade

Bleker maakt er geen geheim van. Daar waar hij de mogelijkheid ziet om op te komen voor het imago van de agrarische sector, grijpt hij zijn kans, ook al is het maar in enkele bijzinnen of een rake opmerking. ‘Ik heb eens bij De Wereld Draait Door gezegd: jongens, als die agrarische export er niet meer is, dan kunnen we maar één publieke zender betalen. Dan zijn ze daar wel wakker.’ Bleker herinnert zich een gesprek met tafelheer Jan Mulder.

‘Mulder zei eens: “Henk, dat wil je toch ook niet, al die varkens in die stallen?” Ik vroeg hem hoeveel varkens er die dag in Amsterdam werden gegeten. Hij keek mij met grote ogen aan. Die cijfers ken ik: zo’n 1500 per dag. En die zitten niet allemaal op die balkonnetjes of in de volkstuintjes. Het moet wel ergens vandaan komen, elke dag weer. Wekelijks worden er alleen al in Amsterdam meer dan 10.000 varkens opgegeten. We moeten ons als agrarische sector niet in de hoek laten zetten!’

De staatssecretaris vindt dat de agrarische sector in Nederland onder een vergrootglas ligt. Nederland is een hoogproductief en intensief producerend land, met name als het gaat om de veehouderij en de zuivelbranche. Hoewel Nederland internationaal gezien volgens de hoogste standaarden van dierenwelzijn, energie- en mineralenverbruik produceert, is er regelmatig stormachtige kritiek op de sector. Bleker: ‘Dat heeft vaak te maken met incidenten en beelden. Beelden van varkens die in ouderwetse stallen – die in 2013 verboden zijn – worden gehuisvest en van dieren die op transport omkomen. Dat zijn incidenten die het beeld bepalen.’ Excessief antibioticagebruik bij een klein deel van de veehouders, lokale overlast, dierenziektes die uitbreken die ook voor mensen gevolgen kunnen hebben, dragen volgens de bewindsman bij aan dit negatieve imago. Bleker stelt dat alles te snel in verband wordt gebracht met het aantal dieren. Nederland zou als klein land teveel dieren hebben of er zijn teveel dieren op één plek, de zogenoemde megastallen. ‘Op alle bijeenkomsten waar ik kom zeg ik altijd: de Nederlandse agrarische sector en veehouderij heeft alleen toekomst als die ook blijvend maatschappelijk draagvlak en acceptatie heeft. Zonder draagvlak is er geen toekomst voor de sector.’ Bleker heeft geen goed woord over voor de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de incidenten die een smet op de hele sector werpen. ‘De *bad guys* pakken we snoeihard aan.’

Megastallen

In het geval van megastallen spreekt Bleker over een moreel dilemma. ‘Technisch en wetenschappelijk kun je beargumenteren dat hele grote stallen met heel veel dieren waar het gaat om dierenwelzijn, milieu en energieverbruik, net zo goed of soms nog wel beter zijn dan de middelgrote bedrijven. Ze hoeven helemaal niet slechter te zijn. Het zijn investeringsintensieve bedrijven. Toch is het de vraag of je de kant op wilt van onbeperkte schaalvergroting. Is dat hetgeen we willen in Nederland?’ Bleker verwijst naar de megastallen in Horst aan de Maas die 35.000 varkens en 1,2 miljoen kippen op één bedrijf tellen. Een gemiddeld bedrijf heeft 3000

vleesvarkens, misschien minder. Bleker: ‘Ik zeg “nee” tegen een ontwikkeling die naar dit soort excessief grote bedrijven gaat.’ De kracht van de Nederlandse agrarische sector, de innovatieve kracht, is volgens Bleker altijd gekomen vanuit het gezins- en familiebedrijf waar met eigen vermogen en de bank het bedrijf zich ontwikkelde. ‘Dát zijn de bedrijven die ook over te nemen zijn door een nieuwe generatie. Dát zijn de bedrijven die een plek hebben op het platteland en niet op een industrieterrein. Dát zijn de bedrijven die van de lokale samenleving deel uitmaken en die zich ook moeten verantwoorden aan de mensen in de eigen omgeving. De gezins- en familiebedrijven moeten we groeimogelijkheden bieden.’ Bleker vreest dat als de gigabedrijven volop de kans krijgen in Nederland, ze de ruimte innemen van de 95 procent van andere bedrijven, namelijk de middelgrote gezins- en familiebedrijven. En dat is niet de bedoeling. Bleker twijfelt, ondanks de beeldvorming, geen seconde aan de toekomst van gezins- en familiebedrijven. ‘Daar zit zeker toekomst in!’

Biggen

Niet alleen in Nederland is er vraag naar duurzame en kwalitatief hoogstaande producten. Elders in Europa speelt de discussie vooral in Duitsland en de Scandinavische landen. Bleker: ‘In de zuidelijke lidstaten en nieuwe lidstaten speelt die discussie niet. Nederland produceert met name voor de Noordwest-Europese markt. Van deze gigantisch grote markt moeten we het hebben. Op prijs alleen concurreren is niet de juiste weg. We moeten op prijs én duurzaamheid concurreren.’ De staatssecretaris hoopt dat in 2020 al het vlees in de schappen het keurmerk ‘duurzaamheid’ draagt waarmee er een einde komt aan de kiloknallers. Hoewel de staatssecretaris met de boeren en de supermarktketens om de tafel gaat zitten, is er een belangrijke rol voor de consument weggelegd. In een schrijfblok tekent Bleker twee stallen: één met tien biggen en één met zeven biggen ofwel het sterrenstelsel van de Dierenbescherming. ‘Normaal gesproken groeien tien biggen op in een box. Wil je voor een varkenskarbonade met een ster in aanmerking komen, dan moeten je de biggen meer ruimte bieden door er zeven in plaats van tien in zo’n box te plaatsen. Verder moet er afleidingsmateriaal in de box zitten. Als de boer 100 van die boxen heeft, dan heeft hij in het ene geval 1000 dieren en in het andere geval 700. Hij levert er per jaar minder af. Dat is nu de grote opgave: zorg voor een verdienmodel voor de boer waarmee hij ook duurzamere producten kan leveren zoals die door de consument gewenst worden. Daar komt het nu op aan. Uiteindelijk is de consument bepalend.’ ■

Maxime Verhagen

Het dichten van de vertrouwenskloof

De huidige moeilijke economische tijden worden vaak gekenschetst als een vertrouwenscrisis. Beperkt vertrouwen werkt verlamdend op een maatschappij, maar ook op een economie. Als minister werk ik dan ook dag en nacht om te helpen mensen weer het vertrouwen te geven optimistisch naar de toekomst te kijken. Het geven van vertrouwen is

echter niet alleen aan de overheid; ook ondernemers kunnen vertrouwen geven, of juist beschadigen.

Laat ik een voorbeeld geven. Vanwege de splitsing van TNT in TNT Express en PostNL heeft de raad van commissarissen besloten alle aandelen- en optiepakketten af te kopen en in cash uit te keren. Dat betekent dat de top van deze bedrijven 12 miljoen euro ontvangt. Dit staat in schril contrast met het feit dat het bedrijf welgert bij te storten in de pensioenkas. Ook ontslaat het bedrijf vele mensen omdat het in zwaar weer verkeert.

Dit heeft tot een storm van verontwaardigde reacties geleid, en dat kan ik me goed voorstellen. Het is essentieel dat beloningen voor een ieder begrijpelijk zijn en gerelateerd zijn aan prestaties. Deze 12 miljoen euro stuit mij tegen de borst in deze tijd van crisis, waar veel werknemers onzeker zijn over hun portemonnee, hun baan en hun pensioen. Het bevestigt het beeld van velen dat mensen aan de top bezig zijn met zelfverrijking. Het draagt bij aan een vertrouwenskloof tussen de gewone burger en de top van bedrijven, banken en financiële instellingen. Ik vind dat de top van deze bedrijven een verantwoordelijk dragen voor het dichten van die kloof. Een flinke salarisverhoging of aandelenuitkering in deze tijd draagt daar niet aan bij.

Als minister kan ik nu weinig doen aan deze beloning. Zowel PostNL als TNT Express zijn private bedrijven. Ik kan daarover nieuwe wettelijke afspraken maken. Eerst roep ik deze bedrijven op zelf hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent dat zij bij de besluitvorming ook de belangen van de werknemers zo goed mogelijk moeten behartigen. Waarbij ik er nadrukkelijk op gewezen heb dat de financiële situatie van een pensioenfonds ook deel uitmaakt van die verantwoordelijkheid. Dat is wat het CDA verstaat onder maatschappelijk verantwoord ondernemen, en dat is de kant die we op moeten. ■

Ook gestorven voor onze vrijheid

Binnenkort worden op 4 mei weer de gevallen in de Tweede Wereldoorlog herdacht. Vrijwel elke Nederlander weet dat de Joden massaal vervolgd en vermoord zijn in de vijf jaren die de oorlog geduurd heeft. Wie bijvoorbeeld uit de buurt van Arnhem komt, weet ook dat er veel geallieerde soldaten het leven hebben gelaten bij de bevrijding van Nederland. Bij 'geallieerden' denken de meeste Nederlanders meteen aan Britse, Amerikaanse en Canadese strijdkrachten. Minder bekend is dat ook 500 Poolse soldaten gesneuveld zijn voor de vrijheid van Nederland.

Op de oorlogsbegraafplaats in Breda liggen 156 Poolse soldaten en vliegers begraven. CDA Kleurrijk wil op 4 mei 2012 speciaal aandacht vragen voor de honderden jonge Polen die in Nederland de dood vonden in hun strijd tegen de Duitse bezettingsmacht. Op vrijdag 4 mei zal CDA Kleurrijk daarom in samenwerking met lokale en provinciale CDA afdelingen een bijeenkomst in Breda organiseren waarbij, voorafgaand aan de twee minuten stilte om acht uur 's avonds, een lezing wordt gehouden door een historicus over de rol van de Poolse geallieerden in de Tweede Wereldoorlog. Daarna wordt op de oorlogsbegraafplaats de herdenking bijgewoond. Bij de bijeenkomst zullen ook Poolse verenigingen in Nederland worden betrokken.

CDA-afdelingen en andere geïnteresseerden die mee willen werken aan deze bijeenkomst worden van harte uitgenodigd om contact op te nemen met CDA Kleurrijk via

✉ kleurrijk@cda.nl

Activiteiten CDJA

Fotografie Dirk Hol en het CDJA

Het afgelopen halfjaar zijn er flink wat activiteiten georganiseerd, voor en door CDJA'ers. Natuurlijk organiseert het landelijk CDJA een reeks aan activiteiten, maar ook de afdelingen zijn daar creatief mee bezig. Zo zorgen die voor een mooie aanvulling, zodat er voor elk wat wils is. Op deze pagina's wordt samengevat welke grote activiteiten hebben plaatsgevonden vanuit het landelijk CDJA.

Ook is in 2011 het Jong SI opgericht. Na succesvolle pilots in Eindhoven en op de Kaderdag, is er begonnen met het opleiden van CDJA'ers tot trainers. Dit heeft als resultaat dat we sinds kort twee professionele trainingen aanbieden in zowel gedachtegoed als debat. De cursussen worden door het landelijk CDJA ingezet op verschillende bijeenkomsten, maar ook afdelingen kunnen gebruik maken van de trainers. Ook kunnen zij ingezet worden op externe bijeenkomsten.

Het laatste weekend van september werd er weer een introductieweekend georganiseerd. Er waren in totaal

een kleine 30 aanmeldingen, waarvan 20 personen bleven overnachten. Op vrijdagavond ging de groep naar het partijbureau om kennis te maken met elkaar, de voorzitter en een aantal DB'ers. Er werd een rondleiding gegeven waarna er een borrel op het Haagse plein volgde. Op zaterdagochtend werd er een bezoek gebracht aan de Tweede Kamerdag. Bij de lunch sloot de groep nieuwe leden aan op de Kaderdag, die tegelijk met het weekend werd georganiseerd. Samen met een mooie groep actieve leden ondergingen zij een succesvolle eerste Jong SI pilot over het christendemocratische gedachtegoed, mocht de groep Ruud Lubbers ontvangen en werd de middag afgesloten met een borrel. Het weekend was met recht een succes te noemen.

Een mooie activiteit in 2011 was het bezinningsweekend, gehouden in het uiterst sfeervolle Julianaklooster te Heiloo (NH). Het programma voor het weekend en de uitgenodigde sprekers waren van een uitstekend niveau.

Het thema was 'Voorbij Vraag en Aanbod'. Daarbij werd ingegaan op de dominantie van het economische denken. Er waren een aantal sprekers aanwezig, waaronder een aantal professoren en Eerste Kamerlid Gerrit Terpstra. Op zaterdagavond werd de film *Wall Street* van Oliver Stone afgespeeld.

Een van de hoogtepunten van het jaar was de studiereis naar Kopenhagen. Deze vond plaats in november. Er waren 27 reizigers. In de prachtige Deense stad zijn bezoken gebracht aan de Nederlandse Ambassade, de Nordic Council of Ministers, het Foreningen Norden Denmark en het Deense Parlement. Natuurlijk mocht cultuur ook niet ontbreken en zijn de reizigers de stad in getrokken om mooie plekken als Nyhavn, de vrijstaat Christiania en de zeemeermin te bekijken. Al met al was het een heel geslaagde studiereis.

2011 werd afgesloten met een kerstdiner op 15 december. Om ook eens aan een ander te denken werd dit georganiseerd in de Happietaria in Delft. Een Happietaria is een tijdelijk restaurant dat in Delft is opgezet door drie christelijke studentenverenigingen. Het restaurant draaide volledig op vrijwilligers en een groot deel van de behoeften werd gesponsord, waardoor de kosten laag bleven. Met de inkomsten van het restaurant worden waterputten geslagen in Afghanistan, waardoor aan 800 personen veilig drinkwater wordt geboden. Na vier weken sloot Happietaria Delft haar deuren met een eindstand van ongeveer € 37.000,-. Een fantastisch bedrag, waar het CDJA een steentje aan bij heeft kunnen dragen. 2012 is traditiegetrouw afgetrapt met een nieuwjaarsborrel. De bijeenkomst in het Polmanshuis was druk bezocht. Hopelijk mogen we de rest van het politiek seizoen net zoveel enthousiaste leden verwelkomen!

LEDENBELEID

In hoeverre hebben de leden het bij het CDA voor het zeggen? En wat is de rol van het electoraat ten opzichte van de leden? Dat zijn twee vragen die momenteel niet alleen erg leven in onze partij maar ook in de samenleving. Politieke partijen zien hun ledenaantallen teruglopen en steeds meer kiezers stemmen niet meer hun hele leven op dezelfde politieke partij.

Als resultaat hiervan zie je dat fractievoorzitters door de leden gekozen worden volgens het *one man, one vote*-principe. Kandidaat-lijsttrekkers worden rechtstreeks door de leden verkozen. Binnen het CDA wordt nu gesproken over het mogelijkheden om leden via internet te laten stemmen over resoluties en kandidaten.

Maar is dit alles wel zo positief? Willen wij dat iedereen vanuit zijn luie stoel met één klik braaf het pre-advies opvolgt? Is het niet belangrijk dat men de dynamiek van de zaal, de presentatie van de resolutie en de reacties van de leden meekrijgt? Met internetstemmen kun je immers net zo goed thuisblijven als verdediger van een resolutie. De duizend aanwezige leden zullen immers overstemd worden door de internetstemmers.

Aan de andere kant, wat is er mooier dan het vaststellen van de kandidatenlijsten met zo veel mogelijk leden? Of nee, iedereen die een symbolische euro doneert aan het CDA. Vooral in combinatie met primaries kan dit voor een boost in de regio's zorgen. Als sneeuw voor de zon verdwijnt zo het steeds groter wordende verschil tussen leden en electoraat. Iedere CDA-sympathisant krijgt zo de mogelijkheid om invloed uit te oefenen en voelt zich zo sterker verbonden met het CDA.

Het direct invloed geven van zoveel mogelijk mensen uit onze achterban heeft voor- en nadelen. Ik geloof echter in de boost die het in de regio's kan geven. Het klassieke lidmaatschap van een politieke partij is niet meer aantrekkelijk, laten wij nu voor manieren zorgen om de sympathisanten aan te spreken. Het ijzer is nu heet.

Nieuwe bestuursleden

FOTOGRAFIE DIRK HOL

Barend Tensen

Wytze Kempenaar

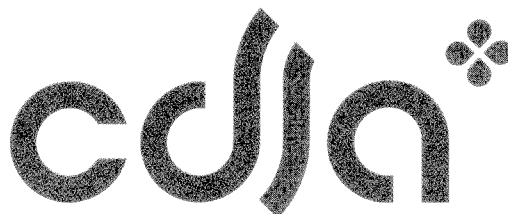
Barend Tensen, Secretaris

Mijn naam is Barend Tensen, 26 jaar, uit de provincie Zuid Holland. Na opleidingen te hebben genoten op het gebied van sport, management en economie ben ik in 2010 Politicologie gaan studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Ik volg hier de master Internationale Betrekkingen, een discipline die ingaat op de politieke inrichting van een wereld onderhevig aan anarchie. Een vraagstuk dat aan de ene kant normatief maar ook vanuit een rationalistisch perspectief kan worden geanalyseerd, zonder een overkoepelende visie uit het oog te verliezen. Deze combinatie van uitersten fascineert me en die probeer ik ook toe te passen in mijn functie als secretaris in het dagelijks bestuur van het CDJA. Het afgelopen jaar ben ik me meer gaan inzetten voor de organisatie door het volgen van de CDA zomerschool en door toe te treden tot de redactie van Interruptie. Toen de kans kwam om te solliciteren voor de functie van secretaris heb ik deze aangegrepen.

Ik voorzie een sleutelrol voor het CDJA in de revitalisatie van het CDA door een kritisch doch constructief geluid te laten horen. Als secretaris hoop ik hier, naast de zorg voor het secretariaat en de ledenadministratie, een fundamentele bijdrage aan te leveren!

Wytze Kempenaar, Penningmeester

Ik ben Wytze Kempenaar en sinds het afgelopen najaarscongres de nieuwe penningmeester van het CDJA. Ik ben 19 jaar oud en woonachtig in Tollebeek/Lelystad. Ik ga als enige van alle andere bestuurders nog naar het VWO (Atheneum) en zit daar in de 6e klas. Tevens heb ik mijn eigen bedrijf in ICT en netwerkondersteuning. Gelukkig heb ik met behulp van mijn school (een Montessori-school) tijd kunnen vrijmaken voor deze leuke functie. Ik hoop de komende tijd bezig te gaan met de verbetering van de ondersteuning aan de lokale afdelingen en het vergemakkelijken van de procedures omtrent het aanvragen van de rekeningen. Mijn belangrijkste drijfveer is het CDJA helpen met de kennis die ik heb.

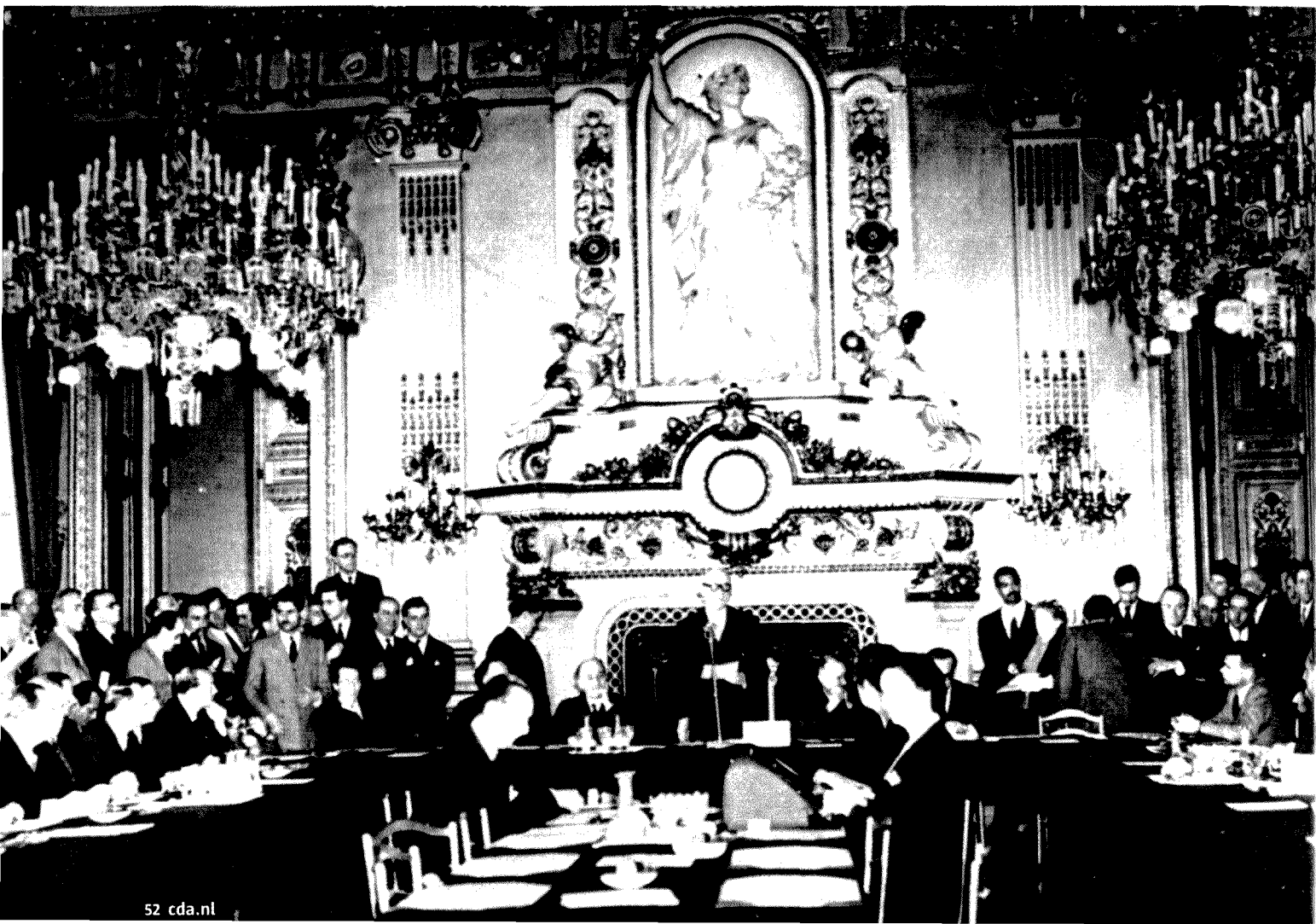

Het hart van Europa

Het CDA is een van de oprichtende partijen van de Europese Volkspartij (EVP) de pan-Europese politieke partij die in 1976 werd opgericht. Net als in Nederland kan ook in de Europese Unie het onderscheid worden gemaakt tussen de politieke beweging en de verkozen parlementariërs. Zo is er een EVP-partijorganisatie en bestaan er EVP-fracties in een aantal internationale parlementaire vergaderingen. De parlementariërs van de EVP-fractie in het Europees Parlement worden gekozen via de lijsten van de nationale lidpartijen die deel uitmaken van de EVP. Een CDA-Europarlementariër komt dus automatisch in de EVP-fractie. De EVP is ook een belangrijke fractie in andere Europese parlementaire vergaderingen, zoals het Comité van de Regio's, de Raad van Europa en de Orga-

nisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de OVSE. Anders dan voor het Europees Parlement vinden voor deze organisaties geen rechtstreekse verkiezingen plaats. De leden worden afgevaardigd vanuit de nationale of regionale parlementen. CDA-Tweede Kamerleden zitten bijvoorbeeld ook in de parlementaire vergadering van de Raad van Europa.

De EVP-fractievoorzitter in het Europees Parlement is de Fransman Joseph Daul. De allereerste fractievoorzitter was de Nederlander Emanuel Sassen (KVP). Voorzitter van de EVP als politieke beweging is de voormalig Belgische Eerste Minister Wilfried Martens. Een van zijn voorgangers was Piet Bukman (van 1985 tot 1987).

Europese christendemocraten stonden aan de wieg van de EGKS, de directe voorloper van de Europese Unie. De belangrijkste was de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman, de ‘vader van Europa’. Op 9 mei 1950 legde hij zijn beroemde verklaring af over de samenwerking van de kolen en staalproductie, waarmee het allemaal begon. Samenwerking van christendemocraten in heel Europa heeft sindsdien vorm gekregen.

Vanaf dit allereerste begin werkten christendemocratische partijen uit diverse landen met elkaar samen. Zo vormden zij in 1953 een Christendemocratische Fractie in de Gemeenschappelijke (parlementaire) vergadering van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. In die tijd werden de leden nog afgevaardigd uit de nationale parlementen. Vanuit het Nederlandse parlement zaten dus parlementariërs van de ARP, CHU en KVP in één Christendemocratische Fractie. Pas in 1979 werd voor het eerst het Europees Parlement rechtstreeks gekozen. Om die reden is in een aantal jaren daarvoor de EVP partij opgericht.

De Europese christendemocraten zijn betrokken geweest bij de oorsprong van de Europese eenwording en zijn nog steeds via de EVP een belangrijke factor.

Dit voorjaar zal de CDA-canon verschijnen. Hierin wordt ondermeer uiteengezet hoe het CDA bij de vorming van de EVP betrokken was en welke rol het CDA gespeeld heeft in de vorming van de Europese Unie.

In 2009 is het boek “Reis naar het hart van Europa” uitgegeven door de EVP. In 744 pagina’s is de geschiedenis van de EVP beschreven. Parallel hieraan loopt de Europese integratie. Dit boek geeft een goed inzicht in wat christendemocraten voor Europa hebben betekend. Het boek is gratis te verkrijgen op het Partijbureau. Stuur een mail naar [✉ beusmans@cda.nl](mailto:beusmans@cda.nl) en een exemplaar wordt voor u apart gelegd.

Foto links: Op 9 mei 1950 legde Schuman zijn beroemde verklaring af.
Foto rechts: KVP'er Emmanuel Sassen was de eerste EVP-fractievoorzitter.

Ria Oomen: Europese bemoeienis met pensioenen is goed

De Europese Commissie heeft onlangs een Witboek uitgebracht over de houdbaarheid en veiligheid van pensioensystemen in de Europese Unie. Vindt u dat de Europese Unie zich met onze pensioenen moet bemoeien?

'Ja, alle lidstaten krijgen te maken met dezelfde uitdagingen: een vergrijzende bevolking, we worden steeds ouder en er worden steeds minder baby's geboren. Dit zorgt ervoor dat er een steeds grote last neerkomt op de schouders van de jongeren. Nu is het namelijk zo dat er 4 personen aan het werk zijn om het pensioen van

1 persoon te betalen. In 2060 zullen er 2 personen voor 1 gepensioneerde werken. Dit vergt dus heel wat van de solidariteit van de jongere generatie. Deze uitdaging speelt in alle lidstaten, maar komt niet overal even hard aan. In Nederland hebben we bijvoorbeeld via werk gespaard voor een aanvullend pensioen. Maar in landen als Frankrijk, Hongarije en Roemenië is dit niet of nagenoeg niet gebeurd. Daar komt de vergrijzing extra hard aan en dat leidt tot grote uitgaven die consequenties hebben voor het stabiliteits- en groeipact en natuurlijk ook voor de euro.

Ik vind dat lidstaten moeten worden gestimuleerd om te gaan sparen

De EU kan daar een belangrijke rol in spelen. Natuurlijk zijn er ook nog andere zaken waarbij EU-coördinatie van belang is, zoals de meeneembaarheid van het pensioen wanneer men in een ander land gaat werken of wonen.'

Vorig jaar heeft u al een rapport uitgebracht namens het Europees Parlement over de pensioenen. Heeft de Commissie iets gedaan met uw aanbevelingen?

'De Commissie heeft veel van mijn aanbevelingen opgenomen in het Witboek. Ik heb de nadruk gelegd op het aanpassen van de arbeidsmarkt op het feit dat mensen steeds ouder worden en steeds langer gaan werken. Hierbij gaat het over het aanpassen van de arbeidsomstandigheden aan de oudere werknemers, maar het gaat ook over het steeds blijven opleiden van mensen. We moeten ervoor zorgen dat mensen niet achterop raken bij de actuele ontwikkelingen en daardoor ook langer door kunnen blijven werken. Landen kunnen van elkaar leren om werknemers langer aan het werk te kunnen houden. In Finland hebben ze hier heel goede voorbeelden van, daar zouden we in Nederland veel van kunnen leren.'

De pensioenleeftijd gaat in Nederland stijgen de komende jaren. Komt Brussel met een Europese pensioenleeftijd?

'De EU gaat lidstaten niet voorschrijven wat de pensioenleeftijd moet zijn in dat land. Daarvoor zijn de verschillen tussen de levensverwachting te groot. Als ik bijvoorbeeld kijk naar Zweden waar de gemiddelde man 83 jaar wordt en dat vergelijk met Letland waar de gemiddelde man 68 jaar wordt, denk ik dat we wel kunnen zeggen dat een Europese pensioenleeftijd niet mogelijk is. Het Witboek doet hier ook geen voorstellen voor. Wel vind ik het belangrijk dat er debat gevoerd wordt om de pensioenleeftijd te koppelen aan de stijgende levensverwachting. Hier moeten lidstaten tot aangezet worden, maar zoals gezegd, dit debat moet op nationaal niveau gevoerd worden.'

Zitten er ook nadelen aan de voorstellen van het Witboek?

'Het baart me zorgen dat de Commissie garantie van pensioentoezeggingen vraagt. De Europese Commissie wil meer zekerheden en kapitaaleisen opleggen aan pensioenfondsen. Dit terwijl Nederland nu juist minder zekerheden geeft en de dekkingsgraad verlaagt. Grotere zekerheden zijn in deze tijd waarin de financiële sector zo onder druk staat niet te geven. Dat is ook net de reden dat Nederland het pensioenstelsel wil hervormen en Brussel heeft, met het voornemen om de zogenaamde Solvency eisen op pensioenfondsen toe te passen, dus net het omgekeerde voor ogen.'

Nieuwe delegatie-vademecum is uit

Na ruim twee jaar is er weer een nieuwe CDA-delegatie vademecum verschenen. De soms ingewikkelde taakverdeling tussen parlementariërs en hun medewerkers wordt in één oogopslag duidelijk. Zo laat het vademecum zien hoe de taken van parlementariërs weer onderverdeeld worden tussen hun medewerkers in Brussel en wie verantwoordelijk is voor welk onderdeel. Elke parlementariër is bovendien contactpersoon van één of meerdere provincies. Deze provincieverdeling is aangegeven op het vademecum. Naast de inzichten die het vademecum verschaft in de werkwijze van de delegatie, biedt het ook een duidelijk overzicht met wie u contact op kunt nemen voor beantwoording van uw vragen of opmerkingen.

Verder is ook het jaarboek van de CDA-delegatie over 2011 verschenen. In dit jaarboek treft u niet alleen een overzicht aan van de activiteiten van de delegatie in het afgelopen jaar maar vindt u ook meer informatie over het team van meer dan 25 personen dat achter de vijf CDA-Europarlementariërs staan. Met dit jaarverslag hoopt de CDA-delegatie een kijkje in de keuken te geven van de Europese Unie en het Europees Parlement in het bijzonder. Er staat ook een verslag in van een van de twaalf Nederlandse stagiaires uit 2011 die of op een kan-

toor van een van de leden stage hebben gelopen of bij de EVP-fractie. Het jaarboek kunt u bestellen via Hubert Beusmans op het CDA partijbureau. Zijn e-mail adres is onderaan dit artikel vermeld.

Niet nieuw, maar wel nog beschikbaar, is een dvd die de CDA-delegatie heeft uitgegeven. Hierop wordt op een zeer heldere en leerzame manier uitleg gegeven over ontstaan en werking van het Europees Parlement.

Als u bijgaande QR code scant dan ziet u een trailer van deze EU-film. U kunt via uw smartpone direct de dvd of het vademecum bestellen. Als u geen smartphone heeft, dan kunt u ook per e-mail bestellen via

✉ beusmans@cda.nl.

scan de QR code!

Congres 21 januari

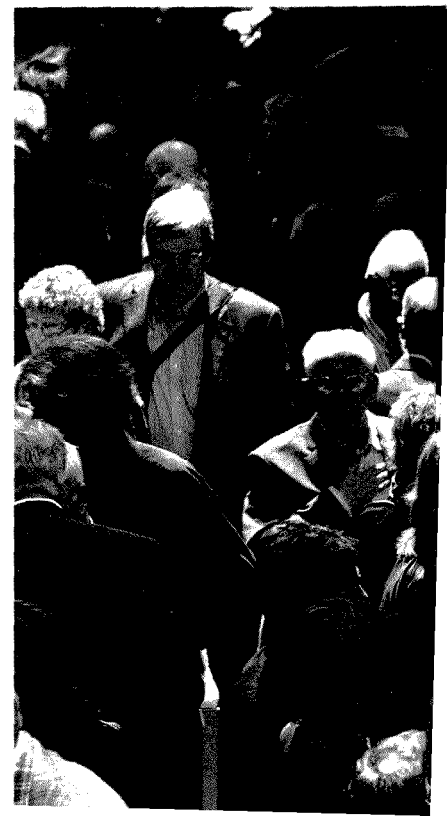

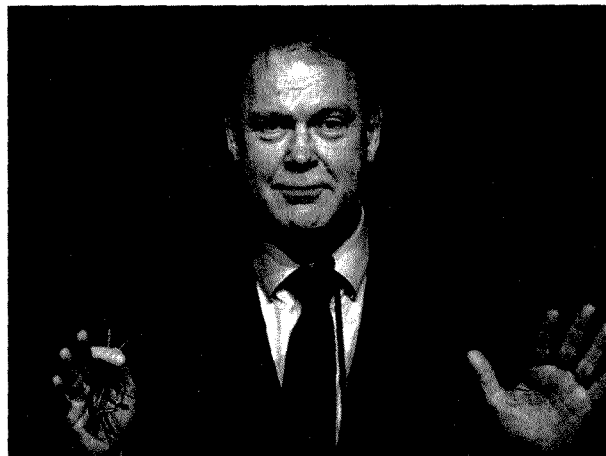
Op 21 januari kwamen meer dan 1700 leden bij elkaar in De Fabrique in Maarsen (Utrecht). Dat hadden er nog meer kunnen zijn, maar de locatie liet helaas niet meer mensen toe.

Het was een bijzonder congres: geen resoluties, geen toespraken zoals anders. Maar de presentatie van het rapport *Nieuwe woorden, nieuwe beelden* en het rapport van het *Strategisch Beraad Kiezen en Verbinden* (beide rapporten kunt u downloaden op www.cda.nl).

De zaal reageerde enthousiast en saamhorig op de rapporten.

Na afloop van het congres vond de nieuwjaarsreceptie plaats.

FOTOGRAFIE DIRK HOL

Dagje Den Haag

In het decembernummer van dit blad stelden we ze al aan u voor: de twaalf supervrijwilligers. Begin februari waren ze in Den Haag voor een nadere kennismaking met de partij en met elkaar.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **CDA**

‘Het kan zijn dat ik je een keer bel.’ De supervrijwilligers waren nog geen vijf minuten binnen of de eerste contactgegevens werden al uitgewisseld. Twaalf supervrijwilligers waren samen met een introducté begin februari naar Den Haag afgereisd voor ‘een dagje Den Haag’. Voor de Groningse vrijwilliger betekende dat: vroeg op. Matty Boelens nam de trein om tien voor zes. De Brabantse vrijwilliger, Ties van Tuyl, zat voor het eerst van zijn leven in een tram.

De dag begon op het partijbureau. Ruth Peetoom: ‘Ik ben super-supertrots op jullie. Zonder vrijwilligers zou het CDA niet bestaan.’ Alle vrijwilligers waren stomverbaasd toen de uitnodiging voor deze dag op de mat viel. Ina Vlaar (Noord-Holland): ‘Ik dacht dat het een vergissing was’.

Veel van de vrijwilligers zijn al meer dan zestig jaar actief voor de partij. Verhalen werden gedeeld. Veel instemmend geknik.

De voorstelronde duurde eigenlijk te kort. Men had liever nog veel langer en uitgebreider met elkaar gesproken. Onderweg naar de Tweede Kamer werd er ook nog veel met elkaar gesproken.

In de Tweede Kamer werd er eerst uitgebreid geluncht in het Kamerrestaurant met uitzicht over het Plein. Daarna was het tijd voor een uitgebreide rondleiding door het Kamergebouw (die ook grotendeels door vrijwilligers worden verzorgd).

Na een kennismaking met Sybrand van Haersma Buma werd het alweer tijd om naar huis te gaan.

Jammer vonden de vrijwilligers. Ze hadden nog wel wat langer willen blijven.

Ze bliken terug op een ontzettend leuke dag. Mat Brull (Limburg) laat weten: ‘Wij hebben het een leuke dag gevonden. Je komt op plekken waar je normaal niet zou kunnen komen.’

Duurzaamheid: van denken naar doen!

Wat is duurzaamheid voor jou?

'Duurzaamheid is voor mij niet alleen een kwestie van onze verantwoordelijkheid naar volgende generaties en naar onze planeet. Al is dat – zeker sinds de komst van zoon Lucas – wel een belangrijke drijfveer. Duurzaamheid is ook economisch en sociaal steeds meer de logische keuze. Groene werkgelegenheid bestaat uit banen die niet zomaar te verplaatsen zijn naar de andere kant van de wereld. Die banen hebben we voor een blijvend sterke en competitieve economie in Europa keihard nodig, zeker nu. En laten we in Nederland nu net wereldkampioen innovatie en duurzame technologie zijn! Tegelijkertijd is actie voor een duurzamere wereld hard nodig: als we nu niets doen zullen de kosten voor het herstellen van de schade alleen maar groter worden.'

Hoe staat duurzaamheid op de Europese agenda?

'Vanuit mijn portefeuille Milieu en Landbouw zijn er in Europa veel initiatieven om de groene economie te stimuleren. Zo zijn er afspraken over hernieuwbare energie en verstandiger energiegebruik. Er zijn sinds 2009 Europese regels om de CO₂-uitstoot van personenauto's te beperken door bijvoorbeeld de brandstofconsumptie van auto's te verminderen. In de Europese Unie mag alleen duurzaam geproduceerd hout ingevoerd worden. Ook hebben we duurzaamheidscriteria opgesteld voor de samenstelling van biobrandstof, zodat ook hierbij de regenwouden gespaard blijven. In het Europees Parlement werk ik hard om als Europese Unie stappen

richting duurzamere productie te blijven zetten. Opvallend is trouwens dat ik in die strijd vaak dames aan mijn zijde heb.

Ook bij onze voedselproductie staat duurzaamheid voorop. Europese regelgeving heeft er voor gezorgd dat biologische producten uit de Europese Unie overal te herkennen zijn aan hetzelfde logo. Als Europese Unie stellen we trouwens de hoogste eisen aan de wijze waarop wij ons voedsel produceren. 'Made in Europe' vereist flinke investeringen in bijvoorbeeld milieu, dierenwelzijn en voedselveiligheid. Daarnaast zijn er natuurlijk mooie nationale initiatieven, zoals "Koe in de wei"-zuivel – een mooi voorbeeld van hoe wij om willen gaan met dieren die we houden voor onze voedselproductie.'

Kunnen we als consument bijdragen aan een duurzame productie van voedsel?

'Als je achter je karretje in de supermarkt loopt, zie je soms door de bomen het bos niet meer. Welke producten zijn diervriendelijk, komen uit Europa en/of zijn duurzaam geproduceerd? Als je als consument kritisch inkoopt dan zijn er goede keuzes te maken. Te beginnen met producten die uit de buurt komen, uit de Europese Unie, of die via eerlijke internationale handel zijn verkregen.

Maar eerlijk voedsel is niet alleen belangrijk voor de consument. Ook de boer verdient een eerlijke prijs voor zijn inspanningen. En die eerlijke prijs is soms ver te zoeken. Neem het voorbeeld van uien: de prijs in de winkel varieert op dit moment tussen de 49 en 99 cent, terwijl de boer daar nog geen dubbeltje van terugziet. En van dat geld moet hij ook de investeringen doen die nodig zijn voor meer duurzaamheid. Een boer die maar net genoeg verdient om een boterham op tafel te krijgen en zijn gezin te onderhouden heeft maar weinig mogelijkheden om ook geld te investeren in duurzame productie. Als burger kunnen we hoge eisen stellen, maar als consument moeten we ons daar dan ook naar gedragen. Wist u bijvoorbeeld dat een Argentijnse steak vier keer meer broeikasgassen heeft veroorzaakt dan een Hollandse biefstuk? Daarnaast moeten we ook wat zorgvuldiger omgaan met ons voedsel. Elke Europeaan gooit per jaar maar liefst 179 kilo eten weg, waarvan we met een beetje goede wil en kookkunst nog prima een lekkere en voedzame maaltijd hadden kunnen maken. Tijd voor de herintroductie van de klikjesdag dus!

Als de consument en de producent de handen ineenslaan en samen werken aan een duurzame economie

dan zie ik de toekomst met vertrouwen tegemoet. Wat niet wil zeggen dat we achterover kunnen leunen; er liggen nog grote uitdagingen voor ons. In de komende jaren draag ik daar dan ook voor U, het CDA en onze komende generaties graag een steentje aan bij! ■

AGENDA **CDA**

DINSDAG 27 MAART VANAF 17.30 UUR werkbezoek aan het nieuwe provinciehuis en Algemene Ledenvergadering CDAV Friesland. Aanmelden bij Minke van der Goor, via m.vdgoot@knid.nl

DONDERDAG 29 MAART VANAF 13.00 UUR Symposium 'Doorbreek huiselijk geweld' georganiseerd door de NVR in de Winkel van Sinkel te Utrecht. U kunt zich tot en met 26 maart aanmelden via de site www.doorbreekhuiselijkgeweld.nl. Toegangsprijs 10 Euro (inclusief drie drankjes)

DINSDAG 22 MEI VANAF 17.00 UUR CDAV Ledendag, meer informatie en aanmelden binnenkort op www.cda.nl/cdav

WORKSHOP DIVERSITEIT

Voor de provincietour van het CDA hebben het CDA Kleurrijk en het CDAV met hulp van het SI de workshop diversiteit ontwikkeld. Deze workshop heeft tot doel CDA-bestuurders en CDA-leden kennis te laten maken met het concept van diversiteit, zodat zij zich meer bewust worden van bewuste en onbewuste mechanismen die een rol spelen bij het realiseren van een meer divers CDA.

Tijdens de workshop maken de deelnemers kennis met het begrip diversiteit. Deelnemers worden bewust gemaakt van (vaak onbewuste) valkuilen die diversiteit in de weg staan en krijgen praktische tools waarmee zij zelf meer diversiteit kunnen aanbrengen in hun ledenbestand en daarmee potentiële volksvertegenwoordigers richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Aan de hand van concrete voorbeelden worden de valkuilen voor het realiseren van diversiteit getoond en door concrete succesverhalen wordt de meerwaarde hiervan aangetoond. Ook zullen de deelnemers hier praktische tools en tips

meekrijgen om in hun eigen afdeling meer gender en culturele diversiteit te realiseren.

Wilt u deze workshop ook organiseren in uw provincie?

Neem dan contact op met Gert-Jan van Reenen

(info@peopledynamix.nl) en/of

Liesbeth van Heest (vanheest.cdav@cda.nl)

Meer vrouwen aan de top

FOTO DIRK HOL

Eind februari presenteerde onderzoeksbureau Mercer een onderzoek waaruit blijkt dat het aantal vrouwen aan de top in Europa gemiddeld niet hoger scoort dan 29 procent. Nederland blijft daarbij flink achter met 19 procent.

Dat er weinig vrouwen aan de top zijn is bij de meeste Nederlanders wel bekend en vooral ook geaccepteerd. Dit blijkt uit de vaak laconieke reacties hierop van zowel het bedrijfsleven als de politiek. 'Ach, vrouwen hebben ook vaak minder ambitie.' 'Vrouwen zorgen liever voor kinderen dan dat ze carrière maken dus laat die feministen eens ophouden met zeuren.'

Deze gelaten houding heeft als resultaat dat voor het overgrote deel van de Nederlandse vrouwen, hun partners en de organisaties waar zij werkzaam zijn weinig veranderd. Vaak werken vrouwen de eerste paar jaar van hun carrière erg hard, gedreven en succesvol. Maar dan; vrouwen zijn nu eenmaal degenen die kinderen kunnen krijgen, ze gaan met verlof en vervolgens wordt, om praktische redenen, aan de keukentafel besloten dat de vrouw minder gaat werken. In de periode die volgt zijn vrouwen in mindere mate aanwezig op de werkvloer en is er daardoor automatisch meer ruimte voor mannen om in een aantal cruciale jaren van de loopbaan carrière te maken. Deze, door vrouwen, opgelopen achterstand is vervolgens moeilijk in te halen en wordt alleen maar groter. Dit is een verlies voor de vrouwen, maar vooral ook een verlies voor de hele samenleving.

Aangezien de helft van Nederland uit vrouwen bestaat gaat veel talent verloren en worden beslissingen slechts door een klein, niet representatief deel van de bevolking genomen. Enkele voor zichzelf sprekende voorbeelden: de instroom van mannen en vrouwen bij advocatenkantoren is ongeveer gelijk, terwijl slechts 15 procent van alle partners bij advocatenkantoren vrouw zijn¹. In Nederland is iets meer dan 50 procent van alle studenten vrouw, terwijl slechts 10,5 procent van alle hoogleraren vrouw is. In het basisonderwijs is 80 procent van

alle leerkrachten vrouw, terwijl slechts 30 procent van alle directeuren vrouw is. De uitzendbranche bestaat qua werknemers voor 80 procent uit vrouwen, terwijl je in de managementlagen vooral mannen tegenkomt².

Hoogste tijd voor een daadwerkelijke sociale en cultuurverandering bij mannen, vrouwen, bedrijven en de politiek. Het lage aantal vrouwen aan de top, doet niet alleen tekort aan de talenten van vrouwen, maar is een verlies voor de hele samenleving. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat diverse teams betere beslissingen maken en dat meer diversiteit tot betere resultaten leidt³. Daarnaast kunnen zij rekenen op een groter draagvlak omdat besluiten gebaseerd zijn op verschillende overtuigingen en ervaringen. Juist nu in een tijd van economische crisis en een dreigend tekort aan arbeidspotentieel is een goede mix van masculiene en feminie leiderschapskwaliteiten een grote meerwaarde om een arbeidsklimaat te scheppen waarin voor zowel vrouwen als mannen ruimte is voor het ontplooiën van hun talenten op het gebied van arbeid en zorg.

Dit begint met praktische maatregelen zoals de wet op flexibel werken ingediend door CDA-kamerlid Eddy van Hijum en GroenLinks-kamerlid Ineke van Gent. Ook wordt er inmiddels bij veel bedrijven serieus werk gemaakt van het nieuwe werken zodat voor zowel mannen als vrouwen carrière en privéleven beter met elkaar kunnen combineren. Maar het gaat niet alleen om praktische voorstellen, vooral een cultuuromslag aan de top is van belang. Zelfs de meest hoogopgeleide, intelligente en ervaren mensen kiezen niet perse de beste mensen, maar de mensen die het meest op hun lijken. Dit mechanisme verklaart waarom in de top van de Nederlandse politiek, wetenschap en het bedrijfsleven, een masculiene cultuur heerst. Het CDAV zet zich in om binnen het CDA, maar ook daarbuiten een meer feminie leiderschapscultuur te creëren. Samen met het CDA Kleurrijk hebben wij daarom een workshop diversiteit ontwikkeld. Een concrete stap om als partij gezamenlijk te kunnen gaan werken aan een meer divers CDA. ■

¹ 50% meer talent, zo scoor je met vrouwen, Esther Mollema, 2009

² 50% meer talent, zo scoor je met vrouwen, Esther Mollema, 2009

³ Women matter, gender diversity, a corporate performance driver, Mc Kinsey 2007

CDA HUWELIJK

Dit keer een duurzaam huwelijk in deze rubriek. Jan en Annie Kuipers uit De Lutte (Ov.) zijn bijna 55 jaar met elkaar getrouwd. Ze hebben elkaar ontmoet tijdens het feestelijk inhalen van een priester, die tevens familielid was, in hun parochie.

Jan was toen 20 en Annie 18. Het paar is al sinds mensenheugenis lid van het CDA. Oorspronkelijk waren ze lid van de KVP.

Annie was jarenlang lid van het plaatselijk CDA-werkverband als afgevaardigde van de K.P.O., later Zij-actief. Annie en Jan hadden een tuinbouwbedrijf waar veel moest worden samengewerkt. 'Zeker met vijf kinderen, vier jongens en één meisje, was het altijd druk, en was je op elkaar aangewezen'.

Hebben zij nog een tip voor een lang én gelukkig huwelijk voor jonge CDA-bruidsparen? Ja, dat hebben ze. 'Je moet belangstelling hebben voor elkaars werk en veel samen doen, ook met uitgaan en ontspanning'.

COLOFON

Maart 2012

Jaargang 8 | nummer 1

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA.

De uitgave wordt vier keer per jaar verspreid in een oplage van ruim vijftigduizend exemplaren.

Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau,

Postbus 30453, 2500 GL Den Haag

☎ 070 3424888

✉ redactie@cda.nl

🌐 www.cda.nl

Hoofredactie Hans Janssens

Eindredactie Marjolijn van der Stel

Redactie Gerard Adelaar, Hubert Beusmans,

Alie Dijkslag, Wendy van Endschoot, Mark de Groot,

Liesbeth van Heest, Karin Hoentjen, Willem Kruihof,

Marieke Mol, Frans de Nerée tot Babberich, Ivo Pertijs,

Bronne Pot, Hans Slooijer, Eduard Slootweg en

Inez de Vries

Vormgeving Mirella Roor

Opmaak Hanneke van Os

Fotografie ANP, Dirk Hol, iStockphoto, Nationale Beeldbank

Vrouw & Politiek CDA Vrouwen

Drukwerk Senefelder Misset B.V.,

Mercuriusstraat 35,

Postbus 68, 7000 AB Doetinchem

☎ 0314 355 500

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

Puzzel

AART JAN DE GEUS BEWINDSPERSOON	G P D C E I T C A R F A D C D E T V
CDA	B N R U D C F A C T O R F A A J N R
CDA-FRACTIE	R E I O U A R G E N N T A M A K A I
CDA-HUWELIJK	E T W W V R H E A E M R M S R O S J
CDA-LID	T N T I U I Z U E A T U I R E L I W
CDAV	E U E S N E N A W J H C L H B K H I
CDJA	M P A D P D I C A E I N I O H W T L
C-FACTOR	E D E C R S S N I M L E E E C U A L
COLUMN	M N T D N O D P R E H I V D S E P I
DAGELIJKS BESTUUR	M A N J A E O N E E T E J D I E M G
DEN HAAG	I T E A G E V W I R V O I K G N Y E
DUURZAAMHEID	L S L E E R P V E U S J U D E S S R
EVP	S I U D I L A D C W T O I R T G C A
FAMILIE	N S T E U N P U N T U G O T A S D P
JACOBINE GEEL	N I E U W E B E E L D E N N R U A N
LENTE	L E E G E N I B O C A J I T T A V C
NIEUWE BEELDEN	P A R T I J B E S T U U R N S E P D
NIEUWE WOORDEN	R U U T S E B S K J I L E G A D N A
PARTIJBESTUUR	
PARTIJVERNIEUWING	
PROVINCIE TOUR	
SLIMME METER	
SNEEUWKLOKJE	
STANDPUNTEN	
STEUNPUNT	
STRATEGISCHBERAAD	
SYMPATHISANT	
VRIJWILLIGER	

Streep alle woorden weg, de letters die overblijven vormen een zin. Stuur uw oplossing voor 31 mei 2012 naar:

Redactie@cda.nl Of: CDA Redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag Onder de juiste inzenders verloten wij

5 boekenbonnen van € 15,-. De oplossingen van de puzzels in het vorige nummer zijn: *Wij wensen u fijne feestdagen*

en *Ruth Peetoom* De winnaars van de boekenbon ter waarde van 15 euro zijn: *M. Sterk, Geldrop* •

J. Prenger, Vroomshoop • *H.M. Selles-Basford, Hillegom* • *J. Jansen Holleboom, Lemelerveld* • *L.J. Nijman, Amsterdam*

catechismus van de Compassie

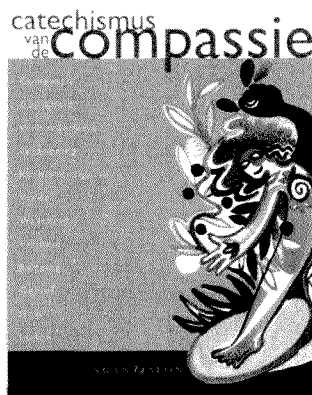
PROF. C. BERKIVENS (HOOGLEERAAR EUROPESE CULTUUR)
EN DS. A. ALBLAS

De twaalf kernwaarden van het christendom

— gebonden door die ene: compassie.
Hun invloed op de Europese cultuur.

"We staan voor een volgende beschavings-opdracht. Na de fase van het ontwikkelen van de individualiteit, gaat het nu om het verbinden van individualiteit met verantwoordelijkheid nemen voor het geheel. Compassie is daarvoor een onmisbaar ingrediënt." **Herman Wijffels**

"De schrijvers zijn erin geslaagd om de kern van compassie te raken: ... aansporend tot niet aflatende actie." **Rabbin Awraham S. Soetendorp**

CDA-lezersaanbieding
~~€17,50~~ voor **14,50**

"Godsdienst op zijn best" *Trouw*

B E S T E L B O N

Ik bestel de Catechismus van de compassie en machtig uitgeverij Skandalon voor de incasso van € 14,50 (+ € 2,- verzendkosten)

Naam:

Adres:

Postcode | plaats:

Bank- of betaalrekening:

Handtekening:

Stuur de bon naar: Skandalon, Hoge Akkers 8, 7961 AA Ruinerwold
Geldig tot 1 juli 2012, ook bij de boekhandel en www.skandalon.nl (actiencode 901-93859)

Neem nu het Nederlands Dagblad.

**3 maanden voor slechts
€ 15,95 p.m. en de Herziene
Statenvertaling cadeau**

Kijk voor alle voorwaarden of de andere
cadeaus naar keuze op: nd.nl/actie

nd

DE KRANT MET DE C

Te Huur Buitenom 18/19 - Den Haag

Er zijn diverse ruimtes beschikbaar voor verhuur.
Dat kan een aparte kamer zijn, maar ook een
kantoorvloer van 2 keer 300 m².

Buitenom 18/19 is zeer centraal gelegen achter de
Prinsengracht en op loopafstand van het centrum van
Den Haag. Het pand wordt gekenmerkt door een
combinatie van authentieke en modern.

Meer informatie

Helm & Wesep Makelaars in o.g. BV

☎ 070 3560412

✉ cornelis@hwmakelaars.nl

🌐 www.hwmakelaars.nl

DNPP

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

CDA

.nl

het tijdschrift

cda.nl is een uitgave voor de leden van het CDA.

Campagnenummer

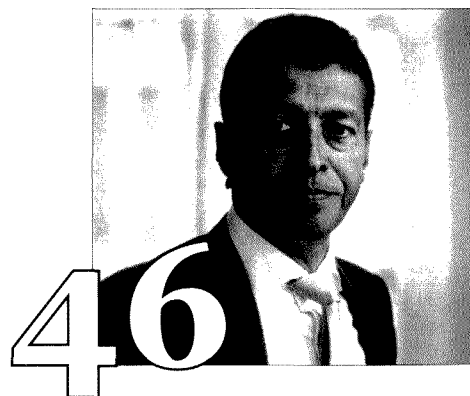
cda.nl

het tijdschrift

Redactioneel

Over vier weken kiest Nederland een nieuwe Tweede Kamer. Er valt echt iets te kiezen. Kiezen voor of tegen Europa. Kiezen voor of tegen duurzaam hervormen. Het CDA kiest voor werk, gezin en samenleving. Wij kiezen voor meer banen en goed onderwijs. Wij staan voor de zorg en aandacht voor mensen die dat nodig hebben. Wij geloven dat Nederland sterker uit de crisis kan komen als we nu de juiste keuzes maken en iedereen meedoet. Samen kunnen we dat; samen kunnen we meer!

COVERFOTO: ANP HENRIETTE GUEST

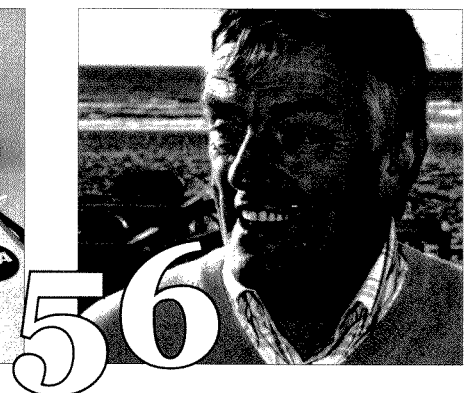
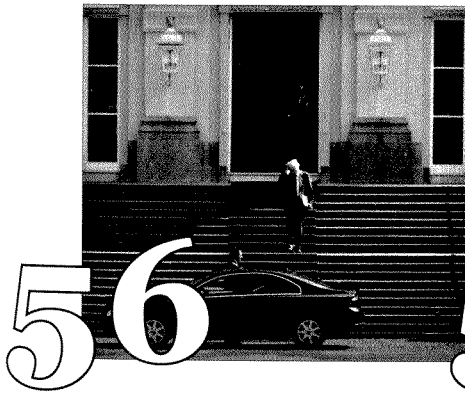
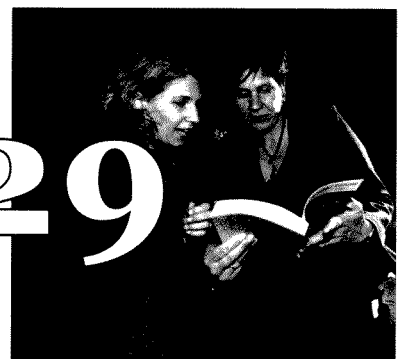
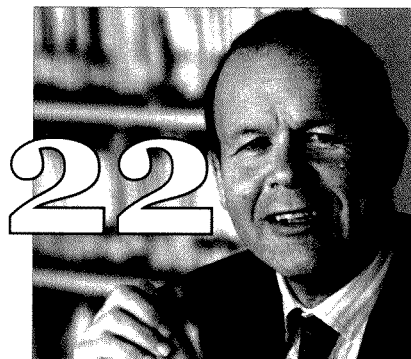

En verder:

- 20 Inspiratiewaaier
- 26 Fotoverslag congres
- 32 Partijnieuws
- 40 Verkiezingscampagnes in Nederland en de USA
- 43 Interview Pieter Heerma
- 48 Wat vindt het CDA van ...?

En verder...
alle kandidaten

Sybrand Buma: *‘Wij hebben het beste verhaal’*

Lijsttrekker Sybrand Buma over het perspectief voor de toekomst.
‘Wij kiezen voor werk, gezin en samenleving.’

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Wendelien Daan en Shody Careman**

‘Het CDA heeft een verhaal dat van belang is in deze crisistijd. *Nederland is een prachtig land. Maar dat is zeker niet vanzelfsprekend. Ook niet richting de toekomst. Om Nederland een prachtig te land te laten moeten we iedereen erbij betrekken.*

Er komen een hoop uitdagingen op ons af. Het zijn onzekere tijden. Mensen maken zich zorgen over hun baan, over hun huis. Deze crisis treft mensen vooral achter de voordeur. Daarom is het zo belangrijk dat we werken aan werk. Pas als mensen zekerheid hebben over hun baan en hun inkomen gaan ze zich weer betrokken voelen.

Een van de belangrijkste sectoren waar het nog goed mee gaat, is de exportsector. *Nederland is geen eiland, we zijn afhankelijk van de wereld om ons heen. De rol van Europa kan en mag niet onderschat worden. We moeten als Nederland weer bij de kopgroep van Europa gaan horen.*

Nieuw spitsuur

Werken aan werk kan niet zonder samenwerking met de werkgevers en de vakbonden. Ik ben daarom voor een nieuw werkakkoord. We moeten de teloorgang van het poldermodel tegengaan. Alleen door samen te werken

kunnen we weer uit de crisis komen. In de jaren tachtig is dat ook gelukt met het Akkoord van Wassenaar. Daar heeft Nederland jarenlang de vruchten van geplukt. We moeten als partij niet meedoen met de beweging die zegt dat vakbonden hun tijd wel gehad hebben. Iedereen moet – om maar eens een cliché te gebruiken – over zijn eigen schaduw heenspringen.

Nederland is geen eiland, we zijn afhankelijk van de wereld om ons heen

Dat werken aan werk willen we niet zomaar. Dat we willen we voor de toekomst. En die toekomst begint bij gezinnen. Gezinnen zijn eigen aan het CDA, maar ook eigen aan Nederland. In het gezin leren kinderen hoe ze zich staande moeten houden in de maatschappij. In het gezin zorgen mensen belangeloos voor elkaar. Dat gaat ook door als kinderen zelfstandig zijn en misschien wel geen eigen gezin hebben. Mensen moeten zich

verantwoordelijk voelen voor de mensen om hen heen. Dat is een waarde die zich bewezen heeft in het verleden en die ook in de toekomst hard nodig is. Mensen worden steeds ouder, families met vier generaties zijn steeds gewoner. Er ontstaat een nieuw spitsuur in het leven van mensen als ze rond de zestig zijn. Veel zestigers passen op hun kleinkinderen en hebben nog ouders die zorg nodig hebben. Vaak werken ze ook nog. Dat is een druk bestaan. Daar moeten we als CDA oog voor hebben. Niet alleen maar roepen dat mensen moeten omzien naar elkaar, maar ook de ruimte scheppen die nodig is om dat te kunnen doen. Ik ben blij met het wetsvoorstel van Eddy van Hijum dat het mogelijk moet maken voor werknemers om zorg en werk makkelijker met elkaar te combineren.

We zijn met 60.000 CDA-ambassadeurs

Vernieuwing

Een derde belangrijk onderwerp voor het CDA is de samenleving. Veel mensen zeggen wel dat ze alles graag zelf uitzoeken, maar in werkelijkheid doen mensen dingen liever samen. Er is veel saamhorigheid in de maatschappij. Kijk maar naar een actie als het Glazen Huis

rond kerst. Er komt geen overheid aan te pas, en toch is het elk jaar weer een groot succes.

De VVD ziet het individu als het grootste ideaal; als mensen zich maar zo goed mogelijk kunnen ontplooiën zou dat alles oplossen. Het tegendeel is waar, de doorslaande individualisering is vaak de oorzaak van veel problemen. Bij de SP is het precies andersom. Zij zeggen: "heb je een probleem, de overheid lost het wel voor je op". Maar meer overheid, betekent meer belasting betalen waardoor er minder ruimte overblijft voor mensen zelf. Het CDA zet daar een eigen verhaal tegenover, het verhaal van het midden. Zo'n middenpartij is een belangrijke factor in tijden van polarisatie. Andere partijen mogen in de peilingen voorop lopen, wij hebben een beter verhaal.

Dit verhaal is niet afgelopen na 12 september. Ook op 13 september en daarna is dit ons verhaal. Ik wil straks dat we in de Tweede Kamer heel nadrukkelijk dat contact met de samenleving blijven houden. Mensen in het land moeten hun zorgen met ons kunnen delen. Of goede voorbeelden. Niet al te lang geleden was ik in Leeuwarden. Net als bijna overal moest daar bezuinigd worden. De mensen in een bepaalde wijk zijn niet gaan mopperen omdat er minder geld was. Nee, zij zeiden tegen CDA-wethouder Thea Koster: geef ons het beschikbare geld maar en dan regelen we het zelf wel.

Met als resultaat dat er minder geld is uitgegeven en dat de bewoners tevreden zijn. Dat is de kracht van de samenleving.

Na 12 september komen we een grotendeels vernieuwde fractie in de Tweede Kamer. Ik geef toe: het doet pijn om afscheid te nemen van de vertrekkende collega's. Tegelijkertijd is vernieuwing nodig, het is de levensader naar de toekomst. In 1998 heeft de partij ook zo'n vernieuwingsslag doorgevoerd na de eerste paarse jaren. Vier jaar later, in 2002, was de fractie ook grotendeels nieuw omdat we zo enorm gegroeid waren.

Het land in

De komende weken hoop ik heel veel CDA'ers tegen te komen. De kandidaten hoeven de campagne niet alleen te voeren. We zijn met 60.000 CDA-ambassadeurs. We hebben als partij na de lastige periode die achter ons ligt het zelfvertrouwen weer gevonden. Iedereen kan weer met opgeheven hoofd voor het CDA staan. Ik hoor steeds vaker dat mensen op een verjaardagsfeestje weer durven te zeggen "het CDA is mijn partij", mensen zijn weer trots op hun partij.

Ik hoop echt op een feestje de komende weken. We werken aan perspectief voor Nederland. En hoe groter het CDA is, hoe meer perspectief we kunnen bieden. Het is mijn ambitie om na de verkiezingen het CDA vanuit de Tweede Kamer te leiden.

De komende weken worden drukke weken. Ik heb bijna elke dag wel een debat in mijn agenda staan. Als ik word uitgenodigd voor een debat, dan ga ik zoveel mogelijk. Die debatten komen niet allemaal op televisie, maar ik zal toch elke dag zichtbaar zijn. Tussen alle debatten door ga ik het land in met de regiotour. In het verleden konden we meestal campagne voeren vanuit de gedachte dat we toch wel de grootste zouden worden, nu valt er een wereld te winnen. Ik heb er zin in. ■

Samen kunnen we meer, het boek

Deze week verschijnt het boek *Samen kunnen we meer* van Sybrand Buma. 'Het boek onderscheidt zich van het verkiezingsprogramma omdat dit boek mijn persoonlijke verhaal is', zegt Buma. 'Ik wil dat mensen mijn motivatie kunnen lezen. Waarom wil ik dit. En wat wil ik voor Nederland. Het verkiezingsprogramma is ook mijn programma, maar het boek heb ik geschreven vanuit mijn eigen perspectief. Het is mijn persoonlijke visie op de toekomst van Nederland.'

Kijk op pagina 35 voor een ledenaanbieding

Debatagenda Sybrand Buma

Donderdag 30 augustus lijsttrekkersdebat bij Knevel en vd Brink

Maandag 3 september lijsttrekkersdebat op Radio 1

Dinsdag 4 september lijsttrekkersdebat bij RTL4

Woensdag 5 september ND debat 3 christelijke lijsttrekkers

Donderdag 6 september EenVandaag lijsttrekkers debat met 6 grootste partijen

Dinsdag 11 september slotdebat bij NOS

Dit is een voorlopige agenda. Kijk voor de meest actuele agenda op www.cda.nl.

De goede plannen en de goede mensen,

Het kan snel gaan. Het vorige nummer van *CDA.nl* verscheen in april en toen was er nog geen sprake van verkiezingen. Nu zijn alle ogen gericht op 12 september en hebben we een nieuwe lijst met een door de leden gekozen lijsttrekker, en een programma dat enthousiast ontvangen is. Een nieuwe lijst, vol

echte volksvertegenwoordigers, een mix van ervaren Kamerleden en nieuwe mensen met ervaring op allerlei maatschappelijke terreinen. Onderling zo verschillend dat ze samen een prima fractie vormen en met een ding gemeen: het zijn allemaal zeer herkenbare christendemocraten.

We hebben een kanjer van een lijsttrekker: Sybrand Buma. De lijsttrekkerverkiezing was nieuw voor het CDA en wekte veel enthousiasme. Allemaal bijeenkomsten die tot de laatste stoel bezet waren – en soms meer dan dat – en een lijsttrekker die in één ronde breed draagvlak kreeg. We hebben een verkiezingsprogramma dat het nieuwe verhaal van het Strategisch Beraad meteen concreet maakte, ons verhaal, dat duidelijk maakt dat *Idealen de basis zijn voor politiek met toekomst*. En, als slagroom op de taart, hebben we een nieuwe verpakking in de vorm van een nieuwe huisstijl en verkiezingswebsite met een nieuwe kleur groen.

Ja, als het moet, kunnen we snel. En nu gaan we het uitventen. Het CDA wil dat de economische crisis wordt aangepakt, maar wat ons betreft kan dat niet zonder de oorzaken te lijf te gaan. Op de pof leven kan niet meer. In de politiek van vandaag zijn er waarden in het geding.

Wij willen mensen niet aan hun lot overlaten, maar ook niet alles dichtregelen. Wij willen mensen het zoveel mogelijk zelf laten doen, met wat ze kunnen en samen organiseren. De menselijke maat moet het ijkpunt zijn, in de zorg en in het onderwijs.

Het kan snel gaan. Over de verkiezingsuitslag ga ik niet speculeren. Maar in een kiezerslandschap waarin zoveel mensen pas op het laatste moment hun stem bepalen, hebben we veel te winnen. Met zoveel CDA'ers die zich inzetten, die de mensen om hen heen laten zien dat CDA stemmen het allerbeste is wat je kunt doen. Die op de buurtbarbecue of een verjaardag trots vertellen over het CDA. Voor wat nu nodig is hebben wij de plannen en de mensen die het kunnen doen. Dat gaan we laten zien. Op 12 september en daarna. ■

De jongerencampagne van het CDJA

Congres

Tijdens het CDA-verkiezingscongres heeft het CDJA van zich laten horen. Tijdens zowel de deelsessies als de plenaire sessie hebben de jonge CDA'ers zich ingezet voor zaken die iedereen aangaan. Veel van de amendementen kregen een overweldigende meerderheid, onder andere door de goede samenwerking met de nieuwe jongerenbeweging G500.

Het behoud van de basisbeurs, het behoud van het reisrecht voor studenten en het sneller verhogen van de AOW-leeftijd waren onderwerpen die jongeren erg aangingen. Het CDJA zet zich echter niet alleen in voor het belang van jongeren, maar ook voor het algemene belang. Zo pleitte het CDJA voor het aanstellen van taskforces om jeugdwerkloosheid tegen te gaan, maar tegelijkertijd is nu in het verkiezingsprogramma opgenomen dat er voor oudere werklozen een premiekorting moet kunnen zijn. Door verder te hervormen op de arbeidsmarkt en de woningmarkt, zal iedereen weer gelijke kansen krijgen. Ook belangrijke immateriële thema's als privacy, internetvrijheid en vorming zijn door het CDJA in het verkiezingsprogramma gekomen.

Niet zo'n gekke partij

Met deze boodschap trekt het CDJA voor de verkiezingen het land in. De moeilijk te bereiken jongeren laten we op MBO's, introductiedagen en debatavonden zien dat het CDA eigenlijk helemaal niet zo'n >>

nr. **3**

Sander de Rouwe

Bolsward | Friesland

De afgelopen jaren heeft De Rouwe zich als Kamerlid ingezet voor vrijheid van onderwijs, veiligheid op de weg en een fatsoenlijke omgang in de samenleving. Als jong Kamerlid en jonge vader wil hij zich de komende jaren inzetten voor werk, gezin en samenleving.

Het CDA is een christendemocratische middenpartij waar De Rouwe zich thuis voelt. Hij kiest bewust voor het politieke midden omdat hij niet gelooft in extremen, uitsluiten en polarisatie. 'Het CDA kiest voor gematigdheid, orde op zaken en verbinden. Ik wil graag tussen, met en vooral voor mensen werken. Laten we gaan voor een wij-samenleving in plaats van een ik-cultuur. Samen kunnen we meer, te beginnen op 12 september!'

Wat heeft u de afgelopen jaren in de Tweede Kamer bereikt?

'Namens het CDA heb ik mij ingezet voor een veilige samenleving waar het prettig wonen is en mensen zich kunnen ontwikkelen. Concrete resultaten zijn het alcoholslot in het verkeer, de invoering van de maatschappelijke stage voor jongeren en ruimte voor het platteland met de introductie van de plattelandswoning. Met deze regeling is het mogelijk om in een boerderij te wonen als deze geen bedrijfswoning meer is.'

Wat was uw grootste 'ontdekking' als Kamerlid?

'Blijf ontspannen en laat je niet onder druk zetten. Heb niet te snel je oordeel klaar. Even kauwen op een flit-

send nieuwsbericht kan een veel beter resultaat geven. Als Kamerlid hoef je niet alles te weten. Integendeel, vraag altijd mensen uit de samenleving om advies.'

'Werk hard, blijf nieuwsgierig en realiseer je elke dag weer dat je het niet alleen hoeft te doen'

Waar kijkt u naar uit in de nieuwe periode?

'Een scherp eigen geluid en profiel van het CDA in de Kamer én de samenleving. Ik wil voelen, kiezen en verbinden. Onze nieuw ingezette koers vanuit het Strategisch Beraad is niet afgerond, we zijn pas net begonnen.'

Welke tip heeft u voor de nieuwe mensen op de lijst?

'Werk hard, blijf nieuwsgierig en realiseer je elke dag weer dat je het niet alleen hoeft te doen. We doen het samen en samen kunnen we meer. En niet onbelangrijk: vergeet vooral je thuisfront niet. Als het met hen goed gaat, gaat het met jou beter.'

‘Eigenlijk is iedereen een CDA’er’

Sybrand Buma zei tijdens het congres: ‘Mona kwam, zag en won de harten van velen’. Ze werd tweede bij de lijsttrekkersverkiezing en staat nu nummer twee op de kandidatenlijst.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Met Mona Keijzer op een terras zitten is een belevenis. ‘Mag ik een foto van u maken?’ en ‘succes met de campagne hè!’ hoor je om je heen. Zo gaat het vaak de laatste tijd. Van het een op het andere moment kende iedereen Mona, zo leek het. Van een relatief onbekende wethouder in Purmerend werd ze een bekende Nederlander. Hoe is dat, om ineens een BN’er te zijn? ‘Het went. In het begin, tijdens de lijsttrekkersverkiezing, heb ik er niet heel veel van meegekregen. Ik was nog gewoon wethouder en reisde het hele land door voor de campagne. Het sijpelde af en toe een beetje door.

RTL Boulevard wilde zelfs een item met me maken. Ik zei nog: ik ben dan wel in Volendam geboren, maar ik kan niet zingen. Ik kan trouwens wel goed praten. Maar ze wilde weten wie ik was, hoe het ging. Ook mijn omgeving vindt die aandacht heel leuk. Mensen hebben belangstelling voor Mona en het CDA. Dat laatste is natuurlijk het belangrijkste. Het gaat niet om mij, maar om de partij.’

‘Mona? Dat ben ik’

Maar wie is Mona eigenlijk? ‘Dat ben ik. Mona is moeder van, vrouw van, dochter van, vriendin van, collega van. Ik realiseer me dat ik mezelf altijd beschrijf in relatie tot een ander. Maar dat is hoe ik in elkaar steek. Ik ben een harde werker die graag andere mensen helpt. Dat laatste heb ik van huis uit meegekregen, dat zit bij ons in de familie.

We doen vaak alsof dat iets speciaals is, iets wat alleen maar in een paar dorpen gebeurt. Maar overal doen mensen dingen voor elkaar, hebben ze iets voor de an-

der over. Voor heel veel mensen is dat vanzelfsprekend. Politici schetsen vaak een ander beeld, alsof iedereen alleen maar voor zichzelf leeft. Bij het CDA zien we dat anders. Het mensbeeld dat we bij het CDA hebben zit ingebakken in mensen. Eigenlijk is iedereen een CDA’er.’

Ik ben een harde werker die graag andere mensen helpt

Waarom heb je eigenlijk ooit voor het CDA gekozen? ‘Het sluit het beste aan bij wat ik vind. Tijdens mijn studie moest ik verschillende politieke stromingen bestuderen en toen spraken de uitgangspunten van het CDA me het meest aan. Het mensbeeld, ieder mens is van waarde. Maar ook een begrip als rentmeesterschap. Dat sloot mooi aan bij mijn scriptie over milieurecht. Zorg en oog hebben voor de toekomst, die gedachte sprak en spreekt me enorm aan. En niet alleen oog hebben voor het milieu – zo noemden we dat toen nog, nu hoor je dat woord bijna nooit meer – maar ook voor iets als overheidsfinanciën.’

Dat klinkt mooi, maar niet elke student die een tentamen moet maken over politieke partijen wordt meteen actief lid. ‘Nee ... ja dat klopt. Ik weet het niet meer precies. Ik vond het gewoon erg interessant. Op de universiteit leerde ik de theorie, dat wilde ik vervolgens wel eens in de praktijk zien.

En toen liep Wilders weg ...

En ja, zo gaat het vervolgens hè: ik werd gebeld door de voorzitter van het CDJA en voor je het weet zit je in allerlei werkgroepjes en commissies. Dat was in 1990 – het exacte jaartal wordt tussendoor even gecontroleerd op de lidmaatschapspas – een jaar waarin ook gemeenteraadsverkiezingen waren. Ik ging toen naar een verkiezingsdebat in mijn gemeente. Debatteren vond ik fantastisch. “Dat wil ik ook”, dacht ik meteen.’

In de jaren die volgden werd ze raadslid, fractievoorzitter en wethouder. Toen even advocaat en in 2007 werd ze wethouder in Purmerend. Tot dit jaar. ‘En toen liep Wilders weg. Als hij dat niet had gedaan was ik gewoon wethouder gebleven tot 2014. In 2010 heb ik vriendelijk bedankt voor de eer om op de lijst te staan. De lijst zou bekend gemaakt worden in de week dat het college in Purmerend gepresenteerd zou worden. Ik vond het niet eerlijk om dan meteen naar de Tweede Kamer te vertrekken.

Zorg en oog hebben voor de toekomst, die gedachte sprak en spreekt me enorm aan

Het ging mis en er kwam een lijsttrekkersverkiezing. Op de ochtend dat ik mij kandideerde waren alleen de namen van Liesbeth Spies, Marcel Wintels en Sybrand Buma bekend. Ik wilde daar ook aan meedoen.’ De rest is bekend. Sybrand Buma werd gekozen tot lijsttrekker en Mona Keijzer is nu nummer 2 op de lijst.

Zorg dichtbij mensen

Straks in de Tweede Kamer wil zij zich gaan inzetten voor de zorg. ‘We hebben het beste zorgstelsel ter wereld, daar mogen we trots op zijn.

De afgelopen vijf jaar hield ik me als wethouder ook met dit onderwerp bezig. Het staat dicht bij mensen, iedereen krijgt ermee te maken. Ik wil mensen het duwtje in de rug geven dat zij nodig hebben om hun leven weer in de vingers te krijgen. Zieke mensen zijn meestal kwetsbare mensen. Ze moeten de zorg krijgen die ze nodig hebben.

‘Om ons zorgstelsel houdbaar te houden zijn hervormingen nodig. Politici die zeggen dat alles kan blijven zoals het is, draaien de kiezers een rad voor ogen. Het kan

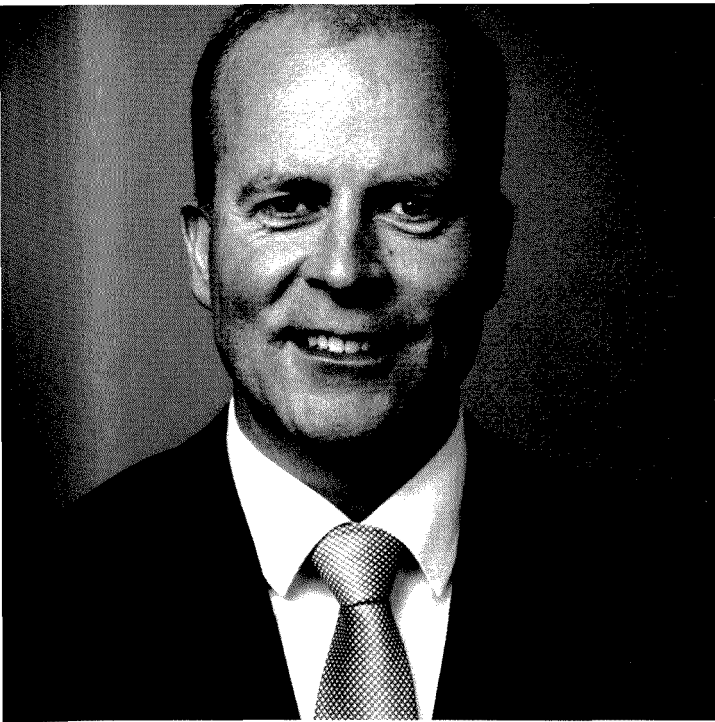
niet, het is niet houdbaar. Iedereen in Nederland betaalt 12,5% van zijn brutoloon aan de AWBZ. Bij een modaal inkomen is dit ongeveer 3800 euro AWBZ-premie per jaar. En dit dekt niet alle kosten.’

Politici die zeggen dan alles kan blijven zoals het is, draaien de kiezers een rad voor ogen

Een wethouder staat bijna vanzelf dichtbij de mensen waar het om gaat, de onderwerpen staan dichtbij mensen. Hoe zie je dat straks voor je? ‘De wereld draait natuurlijk niet om Den Haag. Er worden daar ook wel eens zaken besproken waar veel Nederlanders niet bepaald mee bezig zijn. Het is van het allergrootste belang in contact te blijven met de mensen waar je het voor doet. Praten met mensen, interesse tonen in wat hen beweegt, zit in me. Het is bijna hetzelfde als ademen. En, als je thuis komt en je struikelt over een stapel wasgoed werkt dat ook enorm louterend.’

Voordat het zover is, wordt er eerst nog campagne gevoerd. De komende weken kan niemand er onderuit: op 12 september zijn er verkiezingen. ‘Het CDA gaat Nederland het eerlijke verhaal vertellen. Mensen waarderen dat ook, is mijn ervaring. Bovendien realiseren de meeste mensen zich wel dat we ons huidige welvaartsniveau niet kunnen houden, dat we een stapje terug moeten doen. De vraag is wel of 12 september niet te vroeg komt om genoeg mensen van onze boodschap te overtuigen. Maar we gaan hoe dan ook een fantastische campagne voeren.’ ■

nr. 4

Raymond Knops

Hegelsom | Limburg

Wat heeft u de afgelopen jaren in de Tweede Kamer bereikt?

‘De afgelopen zes jaar heb ik me met tal van dossiers beziggehouden: van herindelingen tot aan de paspoortwet, van defensiezaken tot en met buitenlandse zaken, van immigratie en asiel tot ontgrondingen en de Maasbeveiliging. Ik kwam in 2005 terug van een missie in Irak, trad ruim een half jaar later tot de Tweede Kamer toe en meteen erna hadden we het uitzendbesluit over de eerste missie in Uruzgan. Een indrukwekkende periode waarin iedereen de persoonlijke verantwoordelijkheid voelde. En zo volgden nog meer van dit soort momenten de jaren daarop volgend.’

Wat was uw grootste ‘ontdekking’ als Kamerlid?

‘Dat alles wat je als Kamerlid zegt meteen in de grote politieke context wordt geplaatst. Ik kwam er al op de eerste dag als Kamerlid achter dat de media uitspraken die ik de dag ervoor als wethouder nog gedaan had over een sociale zakendossier meteen in de context van de toenmalige grote fractie en de Haagse werkelijkheid geplaatst werden. Hierdoor had ik voor mijn eerste fractievergadering al het eerste gesprek – overigens op mijn initiatief – met toenmalig vicefractievoorzitter Gerda Verburg. Hartelijk om kunnen lachen en meteen bij de les. Een andere ervaring is dat de samenleving het telkens waardeert als je ondanks de vele Haagse beslommingen via werkbezoeken of andere contacten met hen contact hebt. Bij werkbezoeken wordt alles uit de kast getrokken en vertellen mensen enthousi-

ast en openhartig over hun werk en hoor je direct waar het knelt. Heel waardevol voor je werk en altijd weer verrassend.’

Waar kijkt u naar uit in de nieuwe periode?

‘Elke periode heeft zijn eigen charmes, in nieuwe politieke constellaties, met telkens andere collega’s. Het voorrecht om volksvertegenwoordiger te zijn blijft echter ongewijzigd. We zullen onze fijne collega’s met wie we een intensieve, jarenlange periode achter de rug hebben gaan missen.’

Het voorrecht om volksvertegenwoordiger te zijn blijft echter ongewijzigd

Welke tip heeft u voor de nieuwe mensen op de lijst?

‘Voer een authentieke campagne en blij jezelf. Het is een bijzondere wereld, die veel van nieuwe leden vraagt. Er is veel aandacht en druk en als nieuw Kamerlid kun je het beste dicht bij jezelf blijven. Niet de media of anderen laten bepalen wat je moet doen, maar zelf en samen met de fractie de keuzes maken op basis van ons program. En tegelijkertijd blijven vragen hoe iets zit bij collega’s. Iedereen wil je graag helpen want we willen dat het team het zo goed mogelijk doet.’

Een eerlijke en lastige boodschap

Het CDA-verkiezingsprogramma heeft een eerlijke, genuanceerde en daarmee ook lastige boodschap. Kan de kiezer de eerlijkheid en nuance aan?

Tekst **Rien Fraanje**

Het belang van verkiezingsprogramma's voor het winnen van kiezers mag niet worden overschat. Enkele onderzoeken hebben aangetoond dat kiezers zich weliswaar door de inhoud van de politieke boodschap en minder door hun sympathie voor een lijsttrekker laten leiden bij het uitbrengen van hun stem, maar die inhoudelijke voorkeur ontstaat door beelden vanuit berichtgeving in de media en de *highlights* in de Stemwijzer. Er zijn maar weinig kiezers die zich door vele tientallen pagina's verkiezingsprogramma's ploegen om zelf een oordeel te vormen.

Daar komt bij dat met de huidige politiek-maatschappelijke turbulentie en snelheid van ontwikkelingen verkiezingsprogramma's maar een beperkte houdbaarheid hebben. Tegen de tijd dat de verkiezingen plaats hebben, ja zelfs als u dit half juli geschreven stuk leest, kan de actualiteit het verkiezingsprogramma al hebben ingehaald. Zo had geen van de politieke partijen bij de Kamerverkiezingen van 2006 een bepaling in het verkiezingsprogramma opgenomen hoe te handelen als banken dreigen om te vallen. Minder dan twee jaar na de installatie van het vierde kabinet-Balkenende, werd daarover wel een standpunt vereist.

Op een zelfde manier kan het huidige CDA-verkiezingsprogramma nutteloos blijken als Griekenland alsnog niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, de rente voor het afsluiten van leningen voor Italië en Spanje blijft stijgen en/of in Nederland tal van gemeenten eindelijk doorkrijgen dat ze praktisch failliet zijn omdat ze te lang hebben gehoopt winst te maken bij de verkoop van grond. Bij dergelijke, inmiddels zeer reële calamiteiten moet een verkiezingsprogramma voor een politieke partij zijn wat de bijbel voor het CDA is, namelijk een richtsnoer en inspiratiebron. Het verkiezingsprogramma kan dan geen hulp bieden door het bij de letter te lezen, maar wel door de geest ervan te interpreteren.

Gezin

Welke kernboodschappen komen naar boven drijven als we het CDA-programma tussen de regels doorlezen? Drie rode draden vallen op. In de eerste plaats: het CDA komt niet voor één specifieke groep in de samenleving op, maar probeert steeds de eventuele verschillen in belangen te overbruggen. Bijvoorbeeld: solidariteit betekent voor het CDA niet loyaliteit met een bepaalde groep in de samenleving, zoals werklozen, zieken of ouderen,

Pieter Heerma
Purmerend (NH) | Nr. 11

'Juist in deze moeilijke economische tijden wil ik graag een bijdrage leveren aan een sterk CDA. Omdat ik geloof dat ons land niet zonder een sterke middenpartij als het CDA kan.'

Madeleine van Toorenburg
Rosmalen (NB) | Nr. 12

'Ik doe niet liever dan mij zo inzetten dat iedereen, en in het bijzonder kwetsbare mensen, zich optimaal kan ontwikkelen en kan meedoen in onze dynamische, uitdagende en beslist veerkrachtige samenleving!'

maar probeert steeds te zoeken naar een oplossing die uitgaat van het grotere maatschappelijke belang. Maar, zo vraagt u zich af, het CDA is toch dé gezinspartij? Inderdaad, maar het programma kiest voor zo'n ruime definitie van gezin, dat – geheel in lijn met de titel van het programma – iedereen zich hierdoor aangesproken weet. Het eerste hoofdstuk stelt immers aan het begin: 'Het gezin is voor ons de plaats waar mensen thuis zijn, de plaats waar mensen opgroeien, gevormd worden, groeien tot wie ze later zijn, de plaats waar mensen tot hun recht kunnen komen.'

Dat het CDA niet de belangenbehartiger is van één specifieke groep, heeft als consequentie dat het CDA ook nimmer voor de gemakkelijke oplossing kan kiezen. Het verkiezingsprogramma laat zien dat bijna elke kwestie twee kanten heeft. Over Europa zegt het bijvoorbeeld: 'Het aanvankelijke optimisme over de Europese eenwording en de euro is verbleekt door de zorgen over de kwetsbaarheid van de Europese samenwerking. Strenge maatregelen zijn nodig om te voorkomen dat we ooit nog zo diep moeten gaan. Maar wij geloven dat er geen toekomst is zonder Europa. Juist omdat de zorgen van Nederlanders ons ter harte gaan, willen we meewerken aan een stabiel Europa dat bijdraagt aan stabiliteit en welvaart, werk en inkomen.'

De nuance gaat soms zo ver dat je vertwijfeld afvraagt wat het CDA nu vindt. In het eerste hoofdstuk onder kopje 'Integratie' staat bijvoorbeeld: 'Als handelsnatie moet Nederland het hebben van mensen die in meer dan één wereld thuis zijn. Bij de vormgeving van dubbele nationaliteit wordt met dit uitgangspunt rekening gehouden.' Heeft onze partij hiermee nu afstand genomen van het onzalige idee dat loyaliteit aan Nederland is af te dwingen door mensen verplicht te laten kiezen welk paspoort ze inleveren?

Hervormingen

De tweede rode draad in het verkiezingsprogramma van het CDA is de onmiskenbare urgentie hervormingen door te voeren. De partij vertelt het eerlijke verhaal dat onze

huidige woningmarkt, de gezondheidszorg, het pensioenstelsel, de overheidsfinanciën en de arbeidsmarkt dringend verleggen zitten om ingrijpende beleidswijzigingen. Wat dat betreft vormt dit verkiezingsprogramma een stevige trendbreuk met het programma van twee jaar geleden, toen de partij vooral consistentie en continuïteit wilde uitstralen.

De derde en laatste hoofdlijn die uit het programma komt bovendien is de niet te missen positieve toon. Voor het CDA zijn problemen uitdagingen, vraagstukken kansen en opgaven mogelijkheden. Het CDA erkent wel dat het zware tijden zijn, maar ons 'prachtige land' kan 'sterker uit de crisis komen'.

Vanuit campagne-oogpunt is die keuze voor optimisme begrijpelijk. Maar het risico dat mensen de toon interpreteren als een relativisering van reële problemen is aanwezig. Komt wel voldoende over dat de ongerustheid van velen over een onzekere toekomst goed wordt begrepen?

Al met al overheerst de redelijkheid en gematigdheid in het christendemocratische programma. De programcommissie is er daarmee uitstekend in geslaagd om het pleidooi van het Strategisch Beraad voor een nieuwe politieke middenkoers handen en voeten te geven. Tegelijk hebben de voormannen en -vrouwen van het CDA het met dit genuanceerde verhaal wel lastig in de campagne tegenover partijen die nuance niet als een te waarden kwaliteit zien. De hierboven geciteerde vier zinnen over Europa vragen meer tijd en uitleg dan een simpel 'Nederland uit de euro' of 'Weg met de EU'. Tegelijk is het dit gematigde verhaal waar Nederland zo sterk behoefte aan heeft. Zelfs als de kiezers daar zelf nog niet van doordrongen zijn. ■

De auteur is fractievoorzitter van het CDA in de deelraad van Amsterdam Nieuw-West en was lid van het Strategisch Beraad.

Martijn van Helvert
Susteren (LB) | Nr. 13

'Ik wil dat Nederland het beste uit zichzelf haalt.

En daar kan het CDA bij helpen! De overheid moet mensen tools aanreiken om de problemen het hoofd te kunnen bieden. Ze moeten het uiteindelijk wel zelf doen.'

Erik Ronnes
Boxmeer (NB) | Nr. 14

'Ik wil me sterk maken voor een vitaal en gezond Nederland. Nederland is een prachtland en omdat zo te houden is de inzet van iedereen nodig. We moeten doen wat nodig is voor werk, gezin en samenleving.'

De wedstrijd

Roelen is afzien. Dat weet ik nog uit de tijd dat ik het zelf deed. Stampen, duwen en aanvallen. Waar je jaren voor traint moet op het moment van de wedstrijd tot ontlading komen. Dan geef je alles tot het zwart voor je ogen ziet. De foto's van de Nederlandse damesacht op de Olympische Spelen laten die ontlading zien. Hun voorbereiding op de

wedstrijd van hun leven zat vol tegenslagen. Een van de roelsters kampte met hartritmestoornissen, anderen kregen blessures en daags voor de start bleek de boot lek. Ondanks dat wonnen de dames brons, met een gouden rand!

Ook wij bereiden ons voor op een belangrijke wedstrijd. We komen van ver, maar met dezelfde teamspirit, dezelfde inzet en hetzelfde vertrouwen in de goede afloop kunnen we net zover komen als de damesacht in Londen.

Ik merk dat in de afgelopen periode in het CDA veel energie is losgekomen. Nog pas in januari presenteerde de partij de nieuwe visie van het Strategisch Beraad. Dat is in meer dan honderd bijeenkomsten in het land besproken en wordt breed gedragen. Onbedoeld lagen we daarmee op voorsprong op de andere partijen toen het kabinet viel. We hadden ons denkwerk op orde. 'Kiezen en verbinden' is een stevig fundament onder het nieuwe verkiezingsprogramma.

Meer energie kwam los bij de lijsttrekkersverkiezing. In de debatten met Mona, Liesbeth, Madeleine, Henk en Marcel, en in de bezoeken aan de afdelingen door het hele land. De opkomst was overal groot, net zoals het enthousiasme. Op deze plek dank ik u allen voor het vertrouwen dat u in mijn kandidatuur heeft uitgesproken.

We gaan de strijd aan. We gaan de kiezer overtuigen van onze boodschap 'werk, gezin en samenleving'. De finish is op twaalf september. We gaan stampen, duwen en aanvallen. Samen kunnen we dat. Samen kunnen we meer! ■

>> gekke partij is voor jongeren. Waar de SP bijvoorbeeld ook staat voor het behoud van de basisbeurs, zullen ze niet snel hervormen en zal de AOW-leeftijd ook niet omhoog gaan. En waarbij D66 en de PvdA dit misschien wel willen, staan zij weer voor het invoeren van een sociaal leenstelsel. En het CDA laat na de amendementen van het CDJA ook zeker zien dat een piratenpartij niet nodig is in Nederland!

Jonge gezichten

De kandidatenlijst van het CDA staat vol jonge gezichten die de jongerencampagne van harte steunen. Tijdens de campagneactiviteiten van het CDJA, te vinden op www.cdja.nl, zullen zij dan ook aanwezig zijn om met studenten en jongeren in gesprek te gaan. Onder de slogan 'bouwen aan de toekomst' zullen we door middel van busjes, tenten, flyers en allerlei goodies en gadgets duidelijk maken dat wanneer de overheid jongeren stimuleert, we samen kunnen bouwen aan de toekomst. Ouderen en jongeren, arm en rijk zullen samen verantwoordelijk zijn voor de economie, de aarde en onze kinderen en kleinkinderen. En met die gedachte gaan ook wij als jongeren de verkiezingen in!

nr. **5**

Michel Rog

Haarlem | Noord-Holland

U bent nieuw op de lijst, stel uzelf kort voor aan de CDA-leden

‘Mijn naam is Michel Rog, ik ben 39 jaar en woon met mijn vrouw en twee zonen in Haarlem. Ik ben voorzitter van CNV Onderwijs. Mezelf inzetten voor de publieke zaak zit mij in het bloed. Na afronding van de lerarenopleiding heb ik ruim anderhalf jaar gewerkt als leraar maatschappijleer in het voortgezet onderwijs. Daarna was ik werkzaam voor vakbond De Unie, waar ik als vakbondsbestuurder en teamleider burgerluchtvaart heb gewerkt. De afgelopen zes-en-een-half jaar was ik bestuurder bij CNV Onderwijs, waarvan de laatste vier-en-een-half jaar als voorzitter.’

Nederland zal echt moeten hervormen en het CDA is daar als middenpartij keihard bij nodig.

Waarom wilt u Tweede Kamerlid worden?

‘Ik ben iemand die niet wegloopt voor moeilijke beslissingen en ik wil er voor zorgen dat we geen rekeningen doorschuiven naar volgende generaties. Nederland zal echt moeten hervormen en het CDA is daar als middenpartij keihard bij nodig. Als Kamerlid wil ik een bijdrage leveren aan de ambitie het Nederlandse onderwijs weer aan de wereldtop te brengen. Het CDA speelt van oudsher een cruciale rol door de verbinding met de partners in het onderwijs en door pal te staan voor een vrije schoolkeuze voor ouders. De overheid gaat over

het “wat”, de school over het “hoe”. Ik ben zeer gemotiveerd te investeren in het herstel van vertrouwen tussen politiek en onderwijs en de hoge ambities voor ons onderwijs dichterbij te brengen!’

Welke specifieke ervaring brengt u mee naar Den Haag?

‘Als oud-leraar, oud-vakbondsbestuurder en als voorzitter van CNV Onderwijs heb ik veel kennis van en een groot netwerk in het onderwijs en “de polder”. Vanuit mijn huidige functie spreek ik vaak met leraren en schoolleiders, waardoor ik een goed inzicht heb in wat zij nodig hebben om ons onderwijs nog verder te verbeteren. Naast mijn kennis van en passie voor onderwijs, denk ik een goede bijdrage te kunnen leveren aan een rechtvaardige, solidaire en generatiebestendige hervorming van de sociale zekerheid en de arbeidsmarkt.’

Waar kijkt u het meest naar uit als u straks Kamerlid bent?

‘Het CDA is de partij van de samenleving. Ik kijk er enorm naar uit om de verbinding te zoeken met de mensen en maatschappelijke organisaties die actief zijn in het onderwijs of andere beleidsterreinen waar ik mij op zal richten. Ik wil graag meewerken aan het herstel van vertrouwen tussen overheid en onderwijs. En ik wil werken aan het verwezenlijken van de ambitie om het Nederlandse onderwijs weer tot de wereldtop te laten behoren! Daarnaast wil ik samen met mijn collega Kamerleden gezicht geven aan een sterke, stabiele en zelfbewuste CDA-fractie. Samen met een frisse blik werken aan de noodzakelijke herinrichting van onze samenleving.’

Goed voorbereid de kiezer overtuigen

De komende weken gaan overal in het land weer vrijwilligers op pad om kiezers te overtuigen hun stem op het CDA uit te brengen. Om die vrijwilligers te motiveren en te informeren zijn er campagnecoaches.

Tekst Lyke Blok en Barbara Gardeniers | Fotografie CDA Steenkampinstituut

De coaches komen uit alle delen van het land – gemiddeld drie per provincie. Ze zijn aangezocht door de provinciale campagneleiders, door het CDJA en er zijn deelnemers afkomstig uit het eigen netwerk van het Steenkampinstituut. Dat zijn bijvoorbeeld oud-deelnemers van de CDA Talent Academie. Ze gaan alleen op pad, maar houden wel contact met elkaar. SI-medewerkster Renske Burgerhout: 'Alle coaches hebben toegang tot een speciale digitale leeromgeving; daar vinden ze informatie over bepaalde standpunten, welke standpunten voor welke doelgroep van belang zijn en de coaches kunnen er leren van elkaars ervaringen.'

Het idee om met campagnecoaches te gaan werken ontstond een paar maanden geleden, vlak nadat bekend werd dat er op 12 september verkiezingen zullen zijn. Renske Burgerhout: 'De inspiratie voor dit idee deden we een paar jaar geleden op, toen ik met een aantal collega's van het partijbureau een bezoek bracht aan

het CDU. Daar maakten we kennis met hun zogenoemde teAMs (waarbij AM stond voor Angela Merkel). Die teAMs bestonden uit enthousiaste coaches die overal in Duitsland vrijwilligers informeerden en instrueerden, allemaal volgens hetzelfde concept. Het werkte uitstekend. Ons idee van de campagnecoaches lijkt hierop, al zijn er ook kleine verschillen.'

*Steenkampinstituut
leidde dertig
campagnecoaches op*

Op vrijdag 29 juni en zaterdag 7 juli hebben de ruim dertig campagnecoaches een training gevolgd. Ze werden klaargestoomd voor de campagne en zijn enthousiast om aan de slag te gaan.

Herma Boom
Haaksbergen (OV) | Nr. 15

'Ik sta voor politiek op het stoepje. Voor een CDA met een heldere boodschap, politieke kleur en smoel. Voor eerlijke, kritische, betrokken en betrouwbare politiek. Voor solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid, gerechtigheid en rentmeesterschap.'

Mustafa Amaouch
Panningen (LB) | Nr. 16

'Ik heb het vermogen om de verbinding te leggen tussen de nieuwe economie en de gewone hardwerkende mensen. Tussen Nederlanders die hier geboren en getogen zijn en nieuwe Nederlanders.'

Wat doen de campagnecoaches?

Aan het begin van een campagne-evenement roepen de campagnecoaches alle campagnevrijwilligers bij elkaar om hen in tien minuten startklaar te maken voor het campagne-evenement. Eerst informeren zij de campagnevrijwilligers over wie de doelgroep is van het betreffende evenement en welke standpunten van het CDA voor deze doelgroep interessant zijn. Daarna wordt er even kort geoefend met het aanspreken van mensen en dan kan iedereen aan de slag. De campagnecoach doet ook gewoon mee met het flyeren, aanspreken of andere acties. Tijdens de dag zal de coach iedereen blijven motiveren en is hij beschikbaar voor eventuele vragen. De campagnecoach is ook herkenbaar door speciale kleding.

Meer informatie en contact:
Steenkampinstituut, si@cda.nl

Dit artikel verscheen eerder in het augustus-septembernummer van *Bestuursforum*.

Marieke van der Werf
Amsterdam (NH) | Nr. 17

'Het CDA is de partij die ieder mens tot zijn recht wil laten komen. Daarom zet ik me in voor een overheid die initiatieven van mensen en bedrijven ondersteunt. Vooral op het gebied van natuur en milieu en duurzame energie.'

Landelijk, provinciaal en lokaal

De campagnecoaches kunnen worden ingezet bij landelijke, provinciale en lokale campagne-evenementen.

1. Landelijke campagne

Voor de landelijke campagneactiviteiten kunt u het Steenkampinstituut mailen of bellen en overleggen welke campagnecoach(es) naar uw landelijke campagne-evenement kunnen komen.

2. Provinciale campagne

De provinciale campagneleider beschikt over de namen en contactgegevens van de campagnecoaches in zijn/haar provincie. De provinciale campagneleider kan deze coaches zelfstandig rechtstreeks benaderen.

3. Lokale campagne

Als u voor een lokaal campagne-evenement op zoek bent naar een campagnecoach, dan kunt u de provinciale campagneleider benaderen. Aan hem/haar kunt u vragen wie de campagnecoaches in uw provincie zijn en wie van hen u kunt inzetten voor het evenement.

Indien u als lokaal of provinciaal campagneleider gebruik wilt maken van een campagnecoach dan ontvangt het SI graag wat informatie over het evenement. Meer daarover leest u op de website van het Steenkampinstituut: www.cda.nl/si

Bernard Schermers
Barneveld (GD) | Nr. 18

'Ik wil graag met anderen werken aan een mooiere samenleving. Een samenleving waar het financiële systeem dienstbaar is aan de economie en dus aan de samenleving. Werken aan een samenleving waar zorg goed en betaalbaar is voor iedereen.'

Een klapper vol inspiratie

In het voorjaar – nog voor de val van het kabinet – verscheen de *Inspiratiewaaier*. Een waaier vol praktische tips voor de permanente campagne. Veel ideeën zijn ook bruikbaar tijdens de komende campagneweken.

De ideeën in de waaier komen uit het hele land. Douwe Gerlof Heeringa van de Afdelingendesk verzamelde de ideeën: 'we zijn streng geweest in de selectie. Sommige ideeën vielen af omdat ze teveel op andere leken en soms waren ze gewoon te specifiek. Een belangrijk criterium was dat de ideeën in elke afdeling gebruikt konden worden. Dat neemt natuurlijk niet weg dat afdelingen niet hun eigen draai aan een actie of activiteit kunnen geven.'

De waaier leest als een kookboek. Op de achterkant van elke kaart staat hoe de actie kan worden uitgevoerd. Van de voorbereiding tot de uitvoering. Welke ingrediënten nodig zijn en hoeveel tijd het kost.

Doelgroepen

De ideeën die in de waaier staan zijn voor verschillende doelgroepen interessant. Heeringa: 'Voor jong en oud, voor stedeling en dorpsbewoner en voor leden en sympathisanten'. Want naast ideeën voor campagneactiviteiten staan er ook ledenwerfacties in de waaier. Heeringa zegt blij te zijn met de positieve reacties op de waaier: 'Mensen geven aan dat de waaier uitnodigt om in te blijven bladeren. Dat is logisch, want er zitten echt ontzettend leuke ideeën tussen.'

Alle afdelingen hebben inmiddels, via de secretaris, een inspiratiewaaier ontvangen. Een waaier bestellen kan via de Afdelingendesk, afdelingendesk@cda.nl.

Patricia de Milliano-van den Hemel
Oostburg (ZL) | Nr. 19

'Het CDA is de partij die opkomt voor de mensen die dit niet zelf kunnen, en tegelijkertijd kansen biedt aan mensen die hiertoe wel zelf in staat zijn.

Een partij die kiest voor kansen in plaats van bedreigingen, voor oplossingen in plaats van polarisatie.'

Marc Jager
Haren (GR) | Nr. 20

'Ik ben er van overtuigd dat mensen het verschil kunnen maken. En ik wil dat zelf ook doen. Vanuit Groningen, in Den Haag. Mijn kwaliteiten en vaardigheden inzetten voor onze samenleving. Werken aan een beter Nederland.'

nr. 6

Eddy van Hijum

Laag Zuthem | Overijssel

Wat heeft u de afgelopen jaren in de Tweede Kamer bereikt?

‘Namens de CDA-fractie heb ik het woord gevoerd over onderwerpen als verkeer, arbeidsmarkt en sociale zekerheid, en veel moties en amendementen ingediend. Zo lukte het bijvoorbeeld om extra geld beschikbaar te krijgen voor om- en bijscholing van mensen die werkloos raken. Ook heb ik twee initiatiefwetten ingediend: om werknemers beter in staat te stellen om werk en opvoeding/mantelzorg te combineren (met GroenLinks) en om de rechtspositie van ambtenaren gelijk te trekken met die van andere werknemers (met D66). Best een beetje trots ben ik ook op de nota *Verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar* over familie- en gezinsbeleid; veel voorstellen staan nu in ons verkiezingsprogram. Daarnaast heb ik diverse kwesties uit “mijn” regio Overijssel op de agenda gezet. Maar resultaten bereik je nooit alleen. Essentieel is de goede samenwerking met collega’s, medewerkers, bewindslieden en partijgenoten in de regio.’

Wat was uw grootste ‘ontdekking’ als Kamerlid?

‘Het is een prachtige en verantwoordelijke functie, waar je echt iets van kunt maken. De meeste voldoening er-vaar ik als het lukt om signalen of suggesties uit de praktijk (bijvoorbeeld opgedaan tijdens een werkbezoek of gesprekken) op de politieke agenda te zetten en een oplossing dichterbij te brengen. Zo heb ik me bijvoorbeeld samen met Corien Wortmann (Europarlement) met succes ingezet voor historische zeezeilschepen die op de Oostzee op een oneigenlijke manier worden dwarsgezet door Duitse en Deense inspectiediensten.’

Waar kijkt u naar uit de nieuwe periode?

‘Ik zie uit naar de nadere kennismaking en samenwerking met een groot aantal nieuwe collega’s, zowel in de verkiezingscampagne als in de jaren daarna. Maar ik zie er ook naar uit om de handen weer uit de mouwen te kunnen steken. De financiële en economische crisis houdt geen verkiezingsreces. Het CDA heeft de mensen en de ideeën om Nederland uit de crisis te loodsen en de samenleving sterker te maken. Ik ben erg gemotiveerd om hieraan mijn bijdrage te leveren.’

De financiële en economische crisis houdt geen verkiezingsreces

Welke tip heeft u voor de nieuwe mensen op de lijst?

‘Resultaat bereik je alleen door samenwerking. Dat is ook in de Tweede Kamer het geval, hoewel het soms lijkt alsof het in de politiek vooral draait om het benadrukken van verschillen en profileren. Maar politiek is – gelukkig – ook mensenwerk. Het loont om op samenwerking gericht te zijn, zowel binnen de eigen fractie als met collega’s van andere partijen.’

Bovenberg:

‘Het komt nu aan op leiderschap’

‘We leven op een belangrijk moment in de geschiedenis, we staan met andere woorden op een kruispunt en we moeten als samenleving belangrijke beslissingen nemen’, aldus de Tilburgse hoogleraar economie en belangrijk adviseur van het CDA, Lans Bovenberg.

Tekst **Hans Slooijer** | Fotografie **Dirk Hol**

Volgens Bovenberg is de crisis niet louter economisch van aard, maar heeft juist ook een morele dimensie. De vraagstukken waarmee we te maken hebben zijn zo fundamenteel dat antwoorden alleen te vinden zijn door ons opnieuw af te vragen hoe wij onze samenleving voor de toekomst willen inrichten. Hoe gaan wij de solidariteit tussen generaties opnieuw vormgeven? Hoe geven wij invulling aan de eigen verantwoordelijkheid voor een lang en gezond leven en welk aandeel in de zorg voor ouderen dragen wij als samenleving? Vanuit welke visie lossen we de crisis in Europa op?

Leiderschap

Het zijn geen gemakkelijke vragen voor de politici van de diverse partijen die meedoen aan de aanstaande verkiezingen. Oneliners lijken het soms goed te doen in de polls, wanneer linkse en rechtse partijen hun eendimensionale oplossingen aan de man brengen. Voor Boven-

berg komt het juist nu aan op leiderschap. Er is begrip nodig voor de onzekerheid en angst die mensen voelen nu de verworvenheden van onze welvaartsstaat voor de toekomst op het spel staan. Maar tevens is er moed en visie nodig hoe we gelouterd uit deze crisis komen en we met nieuw perspectief en in vertrouwen gaan werken aan een betere toekomst. ‘Met het “radicale midden” biedt het CDA die visie, omdat het gebaseerd is op het idee dat een goed leven voor ieder individu is te bereiken. Het biedt oplossingen die duurzaam zijn door aan te sluiten op de verschillende posities en mogelijkheden van mensen’, zegt Bovenberg. Belangrijk is bovendien dat de sleutel voor het bereiken van de oplossingen ligt in het leggen van verbindingen met andere partijen en organisaties in de samenleving. Alleen samen en ook door te accepteren dat we in het verleden fouten hebben gemaakt, ontstaan win-win situaties.

Harry van der Molen
Leeuwarden (FR) | Nr. 21

‘Het CDA staat voor een samenleving waar je werkt voor je brood, je op je naasten let en de wereld fatsoenlijk doorgeeft aan je kinderen. We leven in ingewikkelde tijden. Maar dit is een simpele waarheid die bij mij past.’

Dinand Ekkel
Dronten (FL) | Nr. 22

‘Een CDA dat dienstbaar is naar de regio, daar sta ik voor! Daarnaast wil ik me inzetten voor een duurzame toekomst, vooral voor onze jeugd. Ondernemers en burgers moeten gaan samenwerken voor groene economische groei en ontwikkeling.’

Blessing in the sky

Voor Bovenberg heeft de huidige crisis ook een positieve kant. 'Het is nu mogelijk de ingewikkelde vraagstukken onder ogen te zien en nieuwe oplossingen te bespreken, waar de afgelopen jaren geen ruimte voor was. Het is noodzakelijk dat op de terreinen van arbeidsmarkt, woningmarkt, gezondheidszorg en Europa hervormingen worden doorgevoerd, omdat we met de bestaande stelsels vastlopen. Die zijn achterhaald, want nog gebaseerd op verouderde uitgangspunten.' De geschiedenis laat zien dat in tijden van crises besluiten zijn genomen die leidden tot een neerwaartse spiraal, maar ook die leidden tot een kentering en nieuw elan. Daarom is het belangrijk nu verantwoordelijkheid te nemen en als samenleving nu goede keuzes te maken. Deze tijd doet ertoe.'

Vertrouwen

Vertrouwen is voor Bovenberg daarbij ook een sleutelbegrip. 'Mensen zullen maatregelen alleen accepteren, als het vertrouwen bestaat dat de maatregelen uiteindelijk ook in hun belang zijn. Dat gaat met emoties gepaard, waarvoor de verantwoordelijke politici ook begrip moeten hebben.' De natuurlijke reactie in onze individualistische samenleving is niet altijd gericht op samenwerking, terwijl een economisch principe is dat door samenwerking en dienstverlening aan elkaar juist waarde wordt gecreëerd. Het evangelie laat ons zien hoe door samen te werken het goede leven bereikbaar is waarbij iedereen wint. We worden gelukkig als we onze talenten inzetten voor de ander. Datzelfde principe geldt ook in het bedrijfsleven, als er zowel voor de eigenaar, de medewerkers als de klanten sprake is van meerwaarde, van een win-win situatie. Verder laat het evangelie ons zien dat we feilbare mensen zijn die fouten maken en dat we ondanks onze misstappen toch waardevol zijn. De oproep van Bovenberg is om niet te snel te oordelen en de schuld van fouten bij anderen te leggen. Onderzoek ook het eigen aandeel.

Arbeidsmarkt

Bovenberg vat de maatregelen die hij voorstaat samen onder 'de emancipatie van de ouderen'. Hij bedoelt hiermee dat het voor de samenleving als geheel en voor de ouderen gezond is om langer actief te zijn en een bijdrage te leveren. We zullen de pensionering opnieuw moeten uitvinden. Dat heeft een aantal redenen. Het gaat om het beter gebruik maken van menselijk talent. Tot op hogere leeftijd dan in het verleden zijn mensen in staat en bereid hun bijdrage te leveren, mogelijk minder intensief en in deeltijd. Dat is in het belang van het persoonlijk welbevinden van ouderen, waar zij zich nu wel eens afgeschreven en onnuttig voelen. Door langer door te werken worden de kosten van pensionering voor de samenleving ook lager en blijven deze op de langere duur betaalbaar. Vanwege de vergrijzing zouden de kosten voor de jongere, werkende generatie anders te hoog worden. Het heeft dus ook te maken met solidariteit tussen generaties.

Om dit te realiseren zijn diverse maatregelen nodig, zoals het stimuleren tot op hogere leeftijd te investeren in je talenten, de mobiliteit te bevorderen en door te accepteren dat demotie daarbij past. Daartegenover moeten nieuwe zekerheden komen om de flexibilisering te

Arjan Erkel
Rotterdam (ZH) | Nr. 23

'Als CDA-Tweede Kamerlid kan ik nog directer meebouwen aan een leefomgeving voor de Nederlandse bevolking waarin zij veilig en duurzaam kunnen leven. Waarin zij zich gehoord voelen, waaraan zij zelf willen bijdragen en waarin zij zich genesteld vinden in een Europa dat er voor hen is.'

Yazir Turan
Rotterdam (ZH) | Nr. 24

'Ik zet mij als bestuurder al jarenlang in voor enkele van de moeilijkste wijken van Nederland, Feijenoord in Rotterdam. Een zware maar dankbare opgave. In zulke wijken is het enorm belangrijk dat mensen de mogelijkheid krijgen om zichzelf te ontwikkelen door middel van werk en onderwijs.'

laten slagen. Vanuit het 'radicale midden' wil het CDA zowel een bijdrage van de werkgevers als van de werknemers vragen. De uitdaging is te zorgen voor voldoende interessante banen en het investeren in menselijk talent om die banen te vervullen.

Woningmarkt

De kredietcrisis heeft duidelijk gemaakt dat de woningmarkt op een andere manier gefinancierd moet worden. Het bestaande systeem is moeilijk nog langer houdbaar en is niet duurzaam. Mensen die in het verleden een tophypothek hebben genomen, dreigen met hogere lasten te maken te krijgen als de waarde van hun woning daalt. Het zijn bovendien vaak jonge mensen, starters op de woningmarkt, die zich min of meer gedwongen voelden tot een hoge lening, omdat er onvoldoende aanbod is in de huursector. Aangezien banken steeds meer moeite hebben geld op de internationale kapitaalmarkt aan te trekken, verstrekken zij minder gemakkelijk een hypotheek waardoor de vraag naar woningen ook nog eens daalt met genoemde waardedaling tot gevolg.

Bovenberg schetst een oplossing die groei van de woningmarkt stimuleert zonder dat de overheidsfinanciën daarmee worden belast. Een belangrijke aandeel daarin hebben de pensioenfondsen. Het moet voor hen aantrekkelijker worden te investeren in de verstrekking van hypotheekleningen, waarbij voor starters gunstiger voorwaarden moeten gelden en in de bouw van huurwoningen. Tegelijkertijd zal de hypotheekrenteaftrek moeten worden beperkt voor een betere balans met het huren van een woning aan het begin van de wooncarrière en zullen voor jongeren betere mogelijkheden moeten komen om te sparen voor een huis. Het 'radicale midden' van het CDA kiest voor een combinatie van deze maatregelen.

Gezondheidszorg

Willen we de gezondheidszorg op de langere termijn betaalbaar houden en de solidariteit tussen generaties niet verder onder druk zetten, zullen ook op dit ter-

rein belangrijke beslissingen moeten worden genomen. Enerzijds is het niet meer nodig dan in het verleden dat de kosten in belangrijke mate door de overheid, de samenleving worden gedragen. Met name ouderen, die vaker een beroep moeten doen op de gezondheidszorg, verkeren vaak in betere financiële omstandigheden dan vroeger en kunnen een deel van de kosten zelf dragen, afhankelijk van inkomen en vermogen. Een belangrijk deel van de kosten blijft voor rekening komen van de samenleving, waar tegenover staat dat door de verhoging van de pensioenleeftijd mensen langer bijdragen. Daarnaast dienen verzekeraars maatregelen te nemen tegen overproductie doordat niet langer het volume de basis voor de vergoeding wordt, maar de bijdrage van de behandeling aan de kwaliteit van leven. Bovenberg denkt op deze manier dat meer zorgkosten voor eigen rekening van mensen kan worden genomen en dat meer baten van de toegenomen gezondheid ten gunste van de samenleving kan komen. Er ontstaat een betere balans tussen zorgkosten en baten van gezondheidswinst.

Europa

Alle landen van de EU zijn gediend met continuering van veiligheid en welvaart. Het is ook duidelijk dat er in de afgelopen jaren fouten zijn gemaakt als het gaat om toezicht op de financiële sector van landen. De uitdaging voor de langere termijn is om in een combinatie van toezicht op de overheidsfinanciën en door beter toezicht op banken via de bankenunie te komen tot meer stabiliteit. Om dit te realiseren is samenwerking nodig, onderling vertrouwen tussen landen en wellicht op termijn federatieve afspraken, waarbij een land ook de mogelijkheid zou moeten hebben uit vrije wil uit te treden. Voor de korte termijn is het in belang van alle landen uit de impasse van de schuldvraag te stappen, aangezien er een gedeelde verantwoordelijkheid is voor de overmatige schuld in Zuid Europa. Constructiever is elkaar de helpende hand toe te steken, wat uiteindelijk tot ieders economisch voordeel strekt.

Michiel Holtackers
Arnhem (GD) | Nr. 25

'Het CDA heeft een uitstekend verkiezingsprogramma. Ik vind de wijze waarop het CDA de economische en financiële crisis aan wil pakken solide en vertrouwenwekkend. Het centraal stellen van de thema's werk, gezin en samenleving is ook 100% CDA.'

Elske van der Mik
Deventer (OV) | Nr. 26

'Het CDA is voor mij een partij die uitgaat van de kracht van de mensen zelf. Door mensen te wijzen op hun eigen kansen en mogelijkheden, hen te activeren om het heft in eigen hand te nemen, maar daar tegenover dan ook wel de ruimte te geven om de verantwoordelijkheid te kunnen nemen en delen met elkaar.'

nr. **7**

Hanke Bruins Slot

Utrecht | Utrecht

Wat heeft u de afgelopen jaren in de Tweede Kamer bereikt?

‘Er is meer geld beschikbaar gekomen voor sporten en bewegen van de jeugd in de buurt. Gemeenten en sportbonden werken ideeën uit om jongeren en ouderen meer aan het sporten en bewegen te krijgen.

Ook ben ik één van de indieners van de Veteranenwet. Deze Veteranenwet regelt voor het eerst dat erkenning, waardering en zorg voor veteranen wettelijk geregeld is. Daarnaast is het mij gelukt om de eigen bijdrage voor de geestelijke gezondheidszorg met 350 euro per persoon te verlagen. Sinds het lente-akkoord hoeven mensen met lagere inkomens ook geen eigen bijdrage te betalen.’

‘Voor het vak van Tweede Kamerlid bestaat geen inwerkperiode.’

Wat was uw grootste ‘ontdekking’ als Kamerlid?

‘Tijdens vergaderingen was ik als militair regelmatig gewend om mijn eigen koffie en die van collega’s in te

schikken. Iedereen deed dat om de beurt. Ik kwam er dus bij één van de eerste vergaderingen achter, dat dit in de Tweede Kamer niet de bedoeling is. Een bode maakte mij, gelukkig fluisterend, duidelijk dat ik tegen de gebruiken en gewoontes van de Tweede Kamer inging. Ik moest maar snel weer naar mijn plek gaan. Anders zou hij zonder werk komen te zitten.’

Waar kijkt u naar uit de nieuwe periode?

‘Het verkiezingsprogramma en het rapport van het Strategisch Beraad bieden een goede basis om in de nieuwe periode een stevig CDA-geluid te laten horen. De voorstellen in het verkiezingsprogramma kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van de crisis en het versterken van het vertrouwen in de samenleving. Ik wil er graag snel mee aan de slag.’

Welke tip heeft u voor de nieuwe mensen op de lijst?

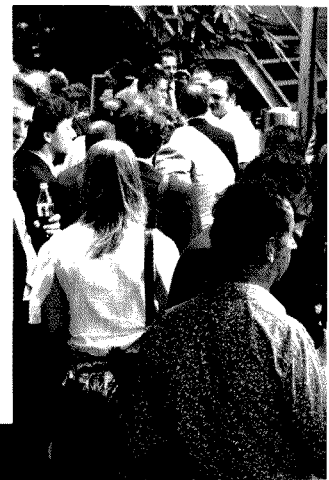
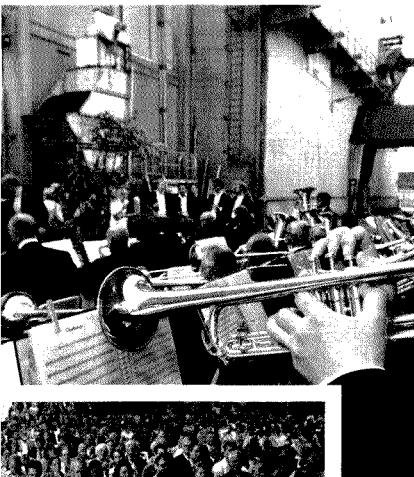
‘Voor het vak van Tweede Kamerlid bestaat geen inwerkperiode. Na de verkiezingsuitslag ben je direct Tweede Kamerlid. Als nieuwkomer stap je op een rijdende trein, die in sneltreinvaart voort dendert. Gelukkig zit je als team in die trein. Samen ga je aan de slag en kun je altijd met je vragen bij iedereen – zowel de Kamerleden als de medewerkers van de CDA-fractie – terecht.’

Fotoverslag congres

Op 29 en 30 juni vond in DeFabrique in Utrecht het verkiezingscongres plaats. Op vrijdag werden meer dan duizend amendementen behandeld. Op zaterdag waren er toespraken en werden de kandidaten gepresenteerd.

Fotografie | Dirk Hol, Shody Careman en ANP Olaf Kraak

Dave Ensberg-Kleijkers
Breda (NB) | Nr. 27

'Ik wil graag Tweede Kamerlid worden om Nederlanders hoop te geven en inspiratie te bieden om boven zichzelf uit te stijgen. Juist in moeilijke tijden als deze hebben we hoop nodig. Hoop in onszelf, in elkaar en in een betere toekomst.'

Efstathios Andreou
Rotterdam (ZH) | Nr. 28

'Wij zijn door onze handelsgeest en wereldwijde investeringen in ons land verweven met het buitenland. We kunnen niet zonder het buitenland, niet zonder Europa.'

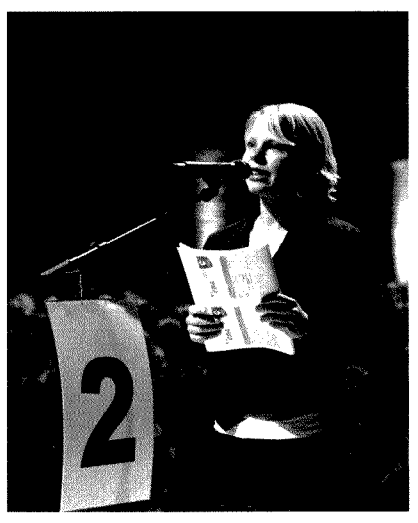
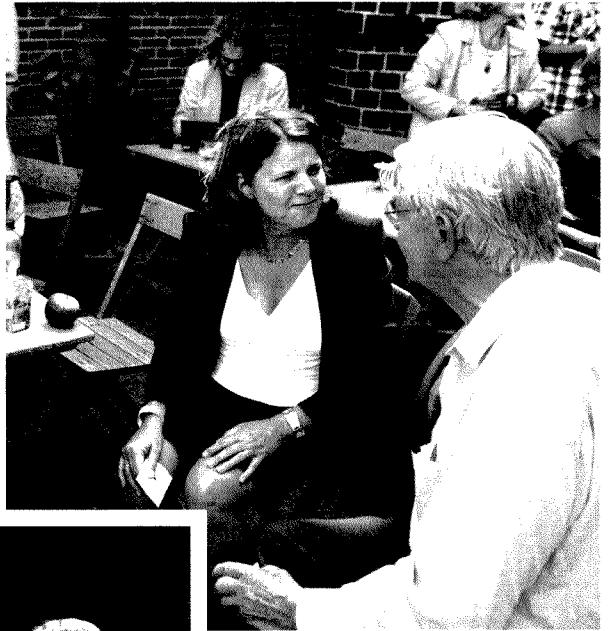
Wilma van der Rijt-van der Kruis
Heeze (NB) | Nr. 29

'Politiek betekent voor mij dat ik mij actief inzet voor de samenleving. Midden in die samenleving ligt ook mijn interesse. Als wethouder in Heeze-Leende houd ik mij bijvoorbeeld bezig met woningbouw, volkshuisvesting en sociale zaken.'

Ties Sweyen
Tilburg (NB) | Nr. 30

'In de politiek gaat het om het beste uit mensen halen: positief, activerend en gericht op ieders talenten. Ik wil me daarom in de Tweede Kamer inzetten voor: ontwikkelen van talenten, aan de top, maar ook zeker vakmanschap; samenleven in de stad; en het verbinden van generaties.'

Anne-Marie Vreman-Muijers
Ede (GD) | Nr. 31

'Ik ben ondernemer en werkzaam in het bedrijfsleven en werk al sinds mijn afstuderen (rechten) op het terrein van grondzaken en ruimtelijke ontwikkeling. Ik wil me inzetten voor meer rechtvaardigheid in de wereld.'

Yang Soo Kloosterhof
Appingedam (GR) | Nr. 32

'Ik kom uit Appingedam en ben erg betrokken bij die gemeente en de regio. Een gebied dat volop in ontwikkeling is. Een regio met kansen. Groningen is bij uitstek een kennisprovincie. Die kennis is nodig en draagt bij aan de antwoorden die nodig zijn om onze toekomst goed door te geven.'

Gediplomeerde CDA'ers

42 CDA'ers kregen op 29 juni uit handen van Ruth Peetoom hun diploma voor de CDA Talent Academie. De opleiding waar CDA-leden zich een jaar lang verdiepen in het gedachtegoed van de partij.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Ruth Peetoom noemde hen tijdens de diploma-uitreiking tijdens het congres 'gediplomeerde CDA'ers', de afgestudeerden van de CDA Talent Academie 2011-2012. Gerrit Jan Valk, Wouter Das, Robert Prang, Petra Lotterman, Teuni Scholthof, Frank van Gastel, Ineke Wadman en Matthijs Schüssler waren de 'besten van de klas'.

Gediplomeerde CDA'ers weten natuurlijk niet alleen alles over de geschiedenis van de partij en de uitgangspunten, maar ook over hoe je het verhaal verkoopt. Wat is jouw tip voor de campagne?

MATTHIJS: 'Ga de stad in. De straat op. En dan niet alleen maar om folders uit te delen, we moeten doen wat we zeggen. Dat kan door mensen echt te helpen. Bijvoorbeeld door een keer bij lokale ondernemers de ramen te zemen.'

GERRIT JAN: 'In het voorjaar zijn we met een groep van de CDA Talent Academie naar Hollands Kroon om daar campagne te voeren voor de herindelingsverkiezingen. En daar bleek maar weer de kracht van aantallen. Een bus waar veertig CDA'ers uit stappen heeft meer impact dan kleine groepjes verspreid door een gebied.'

PETRA: 'Heb een consistent verhaal. Je moet weten waar je het over hebt.'

TEUNI: 'Op het station flyeren heeft volgens mij weinig zin; ik geloof in de kracht van netwerken. Dus veel meer

aansluiten bij bestaande netwerken en de boodschap persoonlijk aan mensen vertellen.'

FRANK: 'Ik sluit me aan bij wat Teuni zegt. CDA'ers zijn overal actief. Zoek aansluiting bij al die verenigingen waar ze actief zijn. Die clubs hebben echt nog wel een bijeenkomst tussen nu en 12 september. Ga daar naartoe met het CDA-verhaal'

INEKE: 'Hou het simpel. Werk, gezin en samenleving. Ga over die dingen in gesprek met mensen. Maar je kunt ook iets doen voor elkaar.'

ROBERT: 'We moeten elkaar blijven enthousiasmeren. En, je hoeft mensen niet altijd te overtuigen. Soms is alleen luisteren al voldoende.'

Nelleke Weltevrede
Rotterdam (ZH) | Nr. 33

'Als raadslid in Rotterdam, in een kleine fractie aan de politiek onstuimige Coolsingel, maak ik mede het verschil voor Rotterdamse gezinnen, ouderen en vrijwilligers. Ik zet me in het bijzonder in voor de bereikbaarheid van de regio en de talentontwikkeling van de Rotterdamse kinderen.'

Gerben Karssenbergh
Arnhem (GD) | Nr. 34

'Ik wil in de Tweede Kamer graag de belangen van de grote steden in de Achterhoek dienen. De steden verdienen meer aandacht, omdat juist daar het CDA-verhaal meer tot de verbeelding moet gaan spreken.'

Het kabinet viel op het moment dat jullie begonnen aan de afstudeeropdracht, de vertaling van theorie naar praktijk. Hoe werkte dat door in jouw opdracht?

INEKE: 'We konden alles wat we hadden geleerd, met een meenemen naar de praktijk.'

FRANK: 'De val van het kabinet kwam voor de opdracht op een ideaal moment. Je kon meteen de vertaling maken naar de praktijk.'

MATTHIJS: 'Je hoopt op zo'n moment toch dat je links of rechts iets bij kan dragen aan de discussie die speelt.'

TEUNI: 'Voor mij was het een beetje zuur. De wet die ik in mijn afstudeeropdracht centraal heb staan, de Wet werken naar vermogen, is controversieel verklaard. Dat gold ook voor andere mensen die hun onderwerp al gekozen hadden.'

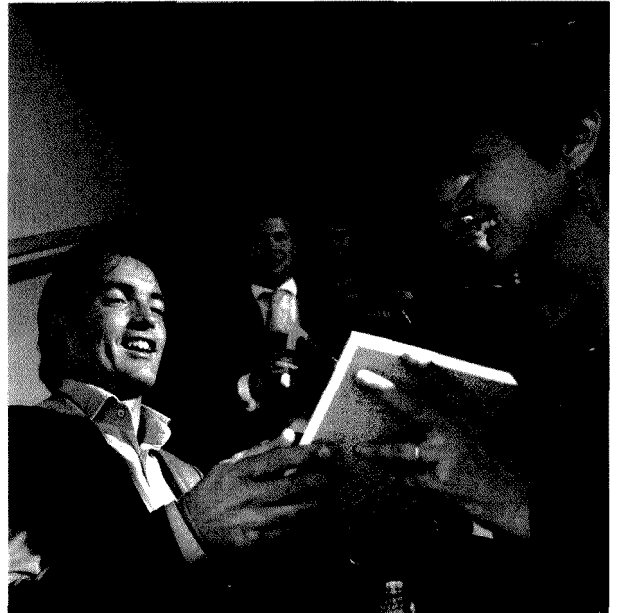
Een jaar lang Talent Academie volgen. Wat viel je op?

WOUTER: 'De gastsprekers bij de colleges waren zo interessant dat de tijd vloog en er soms weinig ruimte overbleef voor interactie met de groep. Het was namelijk een erg leuke groep. Ik blijf er zeker mensen van zien in de toekomst.'

TEUNI: 'Het was heel leuk, maar ook pittig naast een fulltime baan. De groepsdynamiek vond ik het leukst, je probeert steeds het beste uit elkaar te halen.'

FRANK: 'De colleges die je met je eigen groep volgde, waren van een erg hoog niveau. Soms miste ik de gezelligheidsmomenten, ook met de andere groep.'

INEKE: 'Dat zou je kunnen oplossen door bijvoorbeeld zelf een netwerkbijeenkomst te organiseren. Dan heeft de gezelligheid ook nog een inhoudelijk doel.' ■

Meer zien en horen van deze CDA'ers? Ga dan naar:
<http://www.cda.nl/si>. Hier vindt u ook meer informatie over de opleidingen van het Steenkampinstituut.

Merijn Snoek
 Haarlem (NH) | Nr. 35

'De geboorte van mijn dochter heeft mij meer dan ooit doen inzien dat ik de verworvenheden van onze rijke samenleving niet voor lief mag nemen.

Dat ik er mede verantwoordelijk voor ben om al dit goeds ook aan de volgende generatie door te geven. Daarom ben politiek actief geworden.'

Ebubekir Öztüre
 Rotterdam (ZH) | Nr. 36

'We zijn één grote familie. Dit lijken wij in de dagelijkse sleur vaak genoeg te vergeten. Zo lijken we vaak genoeg te vergeten hoe bijzonder het is dat we vandaag de dag hier in Nederland allemaal deze dimensie van tijd en ruimte delen. Conform ons vermogen dragen wij als mensen verantwoordelijkheid voor onszelf, voor elkaar en voor de aarde als geheel.'

Groep Utrecht:

Remko ten Barge, Mark den Boer, Bob Borggreve, Hans Broekhuizen, Wouter Das, Taco de Jongste, Hilde Kaemink, Nelleke van der Klis-Hovius, Ilse de Kruijf, Eric van Luxemburg, Wouter van Mierlo, Sijbren Mulder, Frans Ooms, Petra Pelgrum-Lotterman, Robert Prang, Ad de Regt, Teuni Scholthof, Arine Sijl, Cees Sluyk, Karin Sommer-de Vries, Vera Streng, Gerrit Jan Valk, Tjibbe van der Veen, Rianne van Velzen-Ruit, Wim Vos en Ineke Wadman.

Groep Eindhoven:

Suzanne Boers, Vanessa Claessens-Vanderbroeck, Ralph Diederens, Gijs Dupont, Frank van Gastel, Philip van Gils, Susanne de Groot, Linda Hofman, Ankie Kannekens-de Hoon, Hennie Nillesen-van Lammeren, Matthijs Schüssler, Stijn Steenbakkens, Anne Thielen, Wilco Vromans, Angely Waajen, John van Wijgerden en Anton

De CDA Talent Academie is de meest uitgebreide en diepgaande opleiding van het CDA, waarbij gemotiveerde talenten het CDA-gedachtegoed analyseren, ontleden en vervolgens ook leren vertalen naar relevante politieke praktijk-situaties. De CDA Talent Academie richt zich op talentvolle en ambitieuze, CDA-leden die over de potentie beschikken om namens het CDA onderscheidend zijn en al actief zijn binnen de partij maar zich nog verder willen ontwikkelen. In september starten twee nieuwe groepen van de CDA Talent Academie, één in Drachten en één in Den Haag. Meer informatie over de opleiding is te vinden op de site van het Steenkampinstituut: www.cda.nl/si

Han Hoogma
Maastricht (LB) | Nr. 37

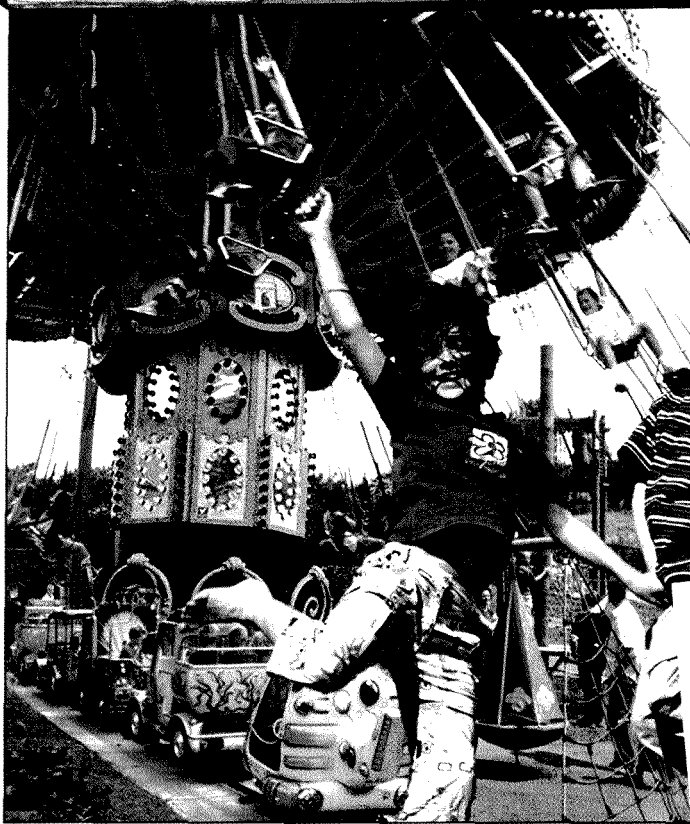
'Het uitgangspunt "gespreide verantwoordelijkheid" heeft mij altijd erg aangesproken: geef ruimte en leg verantwoordelijkheid neer waar het moet en kan. Betrek de samenleving erbij! De overheid moet het mogelijk maken dat eigen initiatief een kans krijgt.'

Ellen Verkoelen
Rotterdam (ZH) | Nr. 38

'Als vrouw van het volk woon, werk en leef ik midden in de samenleving. Als volksvertegenwoordiger staat het netwerk van relaties tussen mensen voor mij dan ook centraal. Vanuit de mens werken naar het gezamenlijke, het samen doen, iedereen laten meetellen.'

FAMILIEPARK AQUABEST

Onbeperkt toegang tot alle attracties

Kindvriendelijk, veilig en overzichtelijk! Met een wervelende kinderkermis en heel veel attracties.

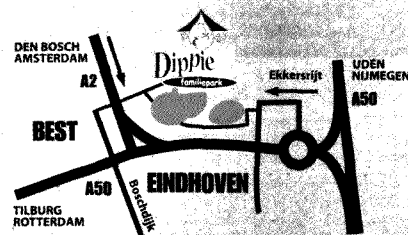
7 voordelen op een rijtje

1. Geen wachtrijen, onbeperkt spelen
2. Zeer betaalbaar door speciale arrangementen
3. Zeer veilig en overzichtelijk
4. Kindvriendelijk
5. Meer dan 50 attracties
6. Elk jaar nieuwe attracties
7. Succes verzekerd!

Voor openingsdagen en -tijden kijkt u op www.dippiedoe.nl

Binnen én buiten spelen!

Regen of zonneschijn? Familiepark Aquabest heeft de mooiste, leukste en spannendste speelattracties voor kinderen tot en met 13 jaar. Met een binnenhaven van 5.000 m² en een buitenhaven van 22.000 m² heb je altijd een leuke dag!

Ledenactie: Gratis naar Familiepark Aquabest

Wij verloten 70 kaarten van dit spannende Familiepark!

Kinderen tot twaalf jaar hebben een geweldige dag in Familiepark Aquabest. Het park ligt aan het recreatiegebied Aquabest. Zowel binnen als buiten is er van alles te doen! Klimmen via het spannende parcours naar de piratentoren, knutselen en schminken, met kriebels in je buik van de kinderachtbaan, griezelen in het spookhuis of even een moment van rust in de bioscoop! Een echt leuk gezinsuitje gratis voor u.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 entreekaarten. Het enige dat u hoeft te doen is voor 30 augustus een mail sturen naar Carina Hoff, hoff@cda.nl

of een kaartje sturen naar

CDA,

Antwoordnummer 1700,

2501 WB in Den Haag.

Alleen de winnaars krijgen bericht.

Canon van de Christendemocratie gepresenteerd

De vier oud-CDA-premiers De Jong, Van Agt, Lubbers en Balkenende hebben op dinsdagmiddag 22 mei in de Oude Zaal van de Tweede Kamer de eerste exemplaren van de *Canon van de Christendemocratie* in ontvangst genomen uit handen van partijvoorzitter Ruth Peetoom en bestuurslid van het WI Willem Stevens. De oud-premiers reageerden met een korte anekdote uit hun tijd als minister-president.

Tijdens haar campagne voor de verkiezing tot partijvoorzitter werd door Ruth Peetoom een tienpuntenplan opgesteld. De samenstelling van een Canon van de Christendemocratie was een van de punten uit dat plan. De canon is gezamenlijk project van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA en de partij. Het boek geeft in 40 lemma's in woord en beeld een overzicht van de geschiedenis van het CDA en haar voorlopers ARP, CHU en KVP.

Opvallende gebeurtenissen als de publicaties van *Ongehoofd* en *Revolutie van Groen van Prinsterer en Rerum Novarum*, markante persoonlijkheden als Zijlstra en Van Agt en bepalende rapporten als *Nieuwe wegen*, vaste waarden ontbreken uiteraard niet.

Foto's van de bijeenkomst zijn te bekijken op de facebookpagina van het WI: www.facebook.com/wicda Op youtube.com/cdatv is een korte film van de bijeenkomst te zien (zoekterm: canon van de christendemocratie).

De canon is te bestellen voor 11 euro (exclusief 4 euro verzendkosten per zending) via webwinkel.cda.nl.

CDV-NUMMER 'SOLIDARITEIT IN CRISIS'

In het zomernummer van Christen Democratische Verkenningen met de titel *Solidariteit in crisis* staat de vraag centraal hoe we, tegen de achtergrond van de noodzakelijke hervormingen, solidariteit nog een zinvolle betekenis geven. Solidariteit lijkt in het huidige politieke debat niet langer vanzelfsprekend. De betaalbaarheid van de arrangementen van de verzorgingsstaat staat onder druk. De Europese Unie is een economisch belangenproject geworden. En de scepsis over ontwikkelingsamenwerking is fors toegenomen. De crisis vraagt om nieuwe vormen van lotsverbondenheid.

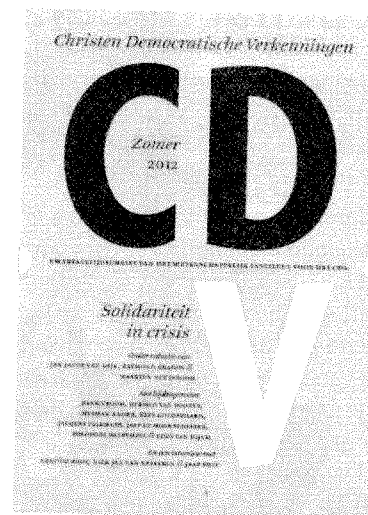
Het CDV-nummer bestaat uit vier delen. Het eerste deel gaat over de bronnen en wortels van solidariteit. Henk Vroom, emeritus hoogleraar godsdienstwijsbegeerte, wijst erop dat solidariteit in Europa in de kerken en kloosters is ontstaan. Liefdadigheid, charitas, is een morele kwaliteit die put uit deze eeuwenoude bronnen.

In het tweede deel wordt solidariteit gezien in het licht van de financieel-economische crisis in Nederland. Aan veel collectieve regelingen ligt solidariteit tussen jong en oud ten grondslag. Precies deze solidariteit staat nu onder druk. De toenemende inkomensoverdrachten van jong naar oud als gevolg van demografische verschuivingen geven aanleiding om te komen tot een evenwichtiger verdeling van de lasten tussen de generaties, betoogt hoogleraar economie Kees Goudswaard. Gerard Adelaar, adviseur in de gezondheidszorg, en Raymond Gradus, directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, gaan in op de gezondheidszorg. Ons zorgstelsel kent een royale publieke bekostiging. Het punt waarop wij onze verwachtingen van de solida-

riteit tussen gezond en ziek moeten bijstellen is bereikt, zo stellen Adelaar en Gradus. In een uitgebreid interview gaan Jaap Smit (voorzitter CNV), Niek Jan van Kesteren (directeur VNO-NCW) en Arnaud Boot (hoogleraar financiële markten en kroonlid SER) in op de rol van het poldermodel bij het vormgeven aan solidariteit.

Het derde deel plaatst solidariteit in Europees en internationaal perspectief. Mathieu Segers laat zien dat solidariteit voor de founding fathers van Europa een belangrijke waarde was. Jacques Pelkmans onderzoekt of er een spanning bestaat tussen de nationale verzorgingsstaat en de Europese interne markt.

In het vierde deel wordt gezocht naar een actuele christendemocratische invulling van solidariteit. In essentie draait het om de vraag welke risico's burgers zelf moeten dragen en voor welke risico's we een geïnstitutionaliseerde vorm van solidariteit kiezen. Theodore Dalrymple betoogt dat gebureaucratiseerde solidariteit werkelijke compassie ondermijnt. 'Hoe sterker iemands solidariteit is gericht op een grote groep, des te kleiner is zijn solidari-

teit met mensen in zijn eigen omgeving. CDA-Tweede Kamerlid Eddy van Hijum wijst erop dat vanuit het christendemocratische mensbeeld het ordenen van relaties op de schaal van collectiviteiten, anders dan soms wordt gesuggereerd, zeer waardevol is. Het CDA moet dan ook met bezieling blijven opkomen voor een goed sociaal stelsel en zo het hart van de burger raken, in plaats van eenzijdig kritiek te uiten op overheidsinterventie, die de legitimiteit daarvan verder ondergraaft.

CDV is een kwartaaluitgave van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA en verschijnt bij Uitgeverij Boom. Wilt u meer informatie over een abonnement of een los nummer bestellen? Neem dan contact op met de abonnementenadministratie, tel.: 0522-237555, e-mail: boomtijdschriften@uitgeverij-boom.nl.

Nu verkrijgbaar

Sybrand Buma's boek

Samen kunnen we meer

Nederland is een prachtland en dat willen we graag zo houden. Een land waar veel mensen veilig wonen, werken voor de kost, omzien naar anderen en bouwen aan de toekomst. Voor elkaar en onze kinderen. Dat is het Nederland waar het CDA voor staat, een land waar we zuinig op willen zijn. Dan moeten we er wel werk van maken. Voor banen, zorg voor elkaar en meer respect in de samenleving.

Sybrand Buma voert een pleidooi voor een andere aanpak in de politiek. Een aanpak waarmee gekozen wordt voor werk, gezin en samenleving. Vanuit het besef dat Nederland sterker uit de crisis kan komen als we nu de juiste keuzes maken. Door verder te kijken dan de crisis. En te kijken naar de samenleving die we willen hebben na de crisis. Samen kunnen we dat: samen kunnen we meer.

Exclusief bij het CDA

Bestel een door Sybrand Buma gesigneerd exemplaar van *Samen kunnen we meer* voor slechts € 7,50 en steun daarmee bovendien de CDA-campagne.

Bestellen:

Maak € 7,50 over naar rekeningnummer 102525 t.n.v. CDA Centrale Verrekenkas – Acties o.v.v. 'Boek Sybrand Buma' en uw postcode en huisnummer. Zodra uw betaling is verwerkt, krijgt u een exemplaar toegestuurd.

Samen kunnen we meer ...

CAMPAGNE VOEREN!

Een campagne kost geld. Het landelijke bestuur en Partijbureau zijn druk doende om extra inkomsten te genereren. Maar we staan voor een grote opgave. Daarom willen wij ook de afdelingen van het CDA om medewerking vragen. We doen een beroep op de creativiteit en energie die er binnen de afdeling zeker leeft. Vanuit het Partijbureau kunnen wij de afdeling een startkapitaal/bijdrage in de kosten bieden. Daarnaast denken wij graag mee! De uitvoering berust echter wel bij de afdeling. Natuurlijk levert het de afdeling ook wat op: 60% van de opbrengst is voor de eigen afdeling, 40% komt ten goede aan de landelijke campagnekas (het hele bedrag mag natuurlijk ook!). De actie moet wel plaatsvinden voor 12 september om nog bij te kunnen dragen aan de campagnekas.

We willen afdelingen uitdagen te gaan voor ludieke en effectieve acties, weg van de gebaande wegen. Je origineel, creatief en winstgevend plan kun je mailen naar ikdoemee@cda.nl. Voor vragen kun je contact opnemen met Adger van Helden, 070-3424810, ikdoemee@cda.nl.

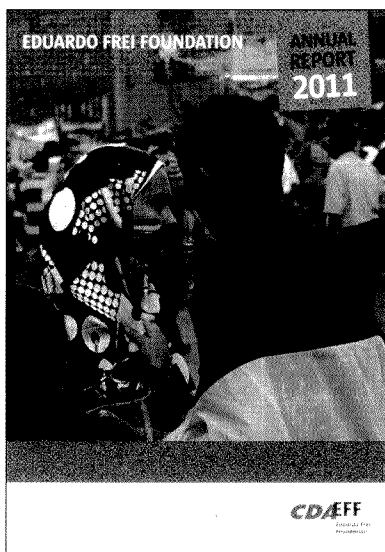

Wilt u kennismaken met het CDA

kies dan voor een gratis lidmaatschap tot 1 april 2013!

Als CDA-sympathisant kunt u **geheel vrijblijvend gratis kennismaken** met het CDA. U krijgt alle post, uitnodigingen en u kunt deelnemen aan activiteiten en congressen. Het enige verschil met een gewoon lidmaatschap is dat u als sympathisant geen stemrecht heeft. Na 1 april 2013 kunt u kiezen of u lid wilt blijven van het CDA. U kunt natuurlijk ook iemand verrassen met een gratis CDA-lidmaatschap!

Meer informatie en aanmelden: www.cda.nl/lidwoorden

EDUARDO FREI STICHTING: JAARVERSLAG EN VACATURE BESTUURLID

De Eduardo Frei Stichting, de stichting voor internationale solidariteit van het CDA, heeft haar jaarverslag uitgebracht over de activiteiten die zij vorig jaar uitgevoerd heeft. Zie www.cda.nl/eff.

De EFS breidt tevens de landen uit waarin zij activiteiten ontplooit. Nieuwe landen voor de stichting zijn de landen Marokko, Tunesië, Jordanië, Libië en Egypte. Gelet op deze landen die voor de EFS nieuw zijn, is het bestuur op zoek naar een bestuurslid die specifiek begeleiding kan geven aan het ontwikkelen van projecten in deze regio. Kennis van deze zogeheten MENA-regio is daarom een van de vereisten. Zie de volledige vacature op de website www.cda.nl/eff.

Brug

Rue Wiertz

Tekst **Esther de Lange** | Fotografie **ANP Koen Suyk**

Meer dan ooit zal een nationale verkiezingscampagne in het teken van Europa staan. Gezien de ernstige economische situatie is dit geen reden tot vreugde of borstklopperij. Het betekent wel dat partijen die geen samenhangende visie hebben op de 'wereld buiten Nederland' door de mand vallen.

Eerst maar de hand in eigen boezem: ook wij hebben wat dat betreft in het verleden steken laten vallen. De 'euro-realistische' inzet van de laatste Europese verkiezingen gaf in de praktijk te zeer de indruk van 'vlees noch vis'. Maar het CDA heeft grote stappen gezet. De samenwerking tussen CDA'ers in het Europees Parlement en de Tweede Kamerfractie is nauwer dan ooit. En een jaar geleden brak fractieleider Sybrand Buma in De Volkskrant een lans voor de Europese samenwerking. Niet met een ver Utopia voor ogen, maar Europa als instrument om welvaart en vrede in een veranderende wereld te waarborgen. Daarmee zette hij de lijn van de christendemocratische grondleggers van Europa voort.

Hoe anders gaat het in de andere volkspartijen van ons land. De PvdA in het Europees Parlement stemde vorig jaar nog met ons mee voor strengere begrotingscontrole op landen die de regels van de Muntunie overtreden. Nog geen jaar later ging Samsom om en nu pleit de PvdA voor het laten oplopen van de tekorten. Begrijpt u me niet verkeerd, wij zijn geen koude saneerders, landen die op de goede weg zijn krijgen de tijd, maar we vinden wel dat economische groei en gezonde overheidsfinanciën hand in hand moeten gaan.

Ook de VVD blijft me verbazen. Terwijl Rutte naliert een onfatsoenlijke en beledigende website te veroordelen, lijkt zijn Europapolitiek zich te beperken tot een besparing van 1 miljard op de Nederlandse afdracht aan de EU. Ook het CDA staat voor een zuinig begrotingsbeleid, maar weet ook dat je bij Europese begrotingsonderhandelingen je kaarten niet meteen op tafel legt. Een mil-

jard minder afdragen maar vervolgens achteraan staan als het gaat om de toekenning van fondsen voor onze provincies, onderzoeksinstituten, sociale projecten, landbouw en natuur is alleen maar contraproductief. Overigens is deze boekhoudkundige blik op Europa ook veel te smal: als geen ander verdient Nederland als handelsland aan de Europese Interne Markt, bijna tien keer meer dan onze 'contributie'.

Die markt en munt hebben behoefte aan stabiliteit en daar werken we nu met man en macht aan. Maar breder dan dat is de grote uitdaging van Europa: hoe houden we ons continent met zijn steeds oudere bevolking en dalend inwoneraantal in vrede en welvaart in een globaliserende wereld? Dat kan Nederland op veel terreinen niet alleen. Partijen als de SP en de PVV die dat beweren, spiegelen kiezers een wereld voor die niet meer bestaat. Maar Europese oplossingen moeten niet alleen werken in Brussel maar ook in het Purmerend van Mona Keijzer. Van kandidaten wordt steeds meer verwacht dat ze een brug kunnen slaan. Tussen Brussel en Bolsward. Tussen economie en milieu, stad en platteland, tussen oud en jong en tussen ieders verantwoordelijkheid en omkijken naar elkaar. CDA'ers kunnen dat. Samen kunnen we dat!

Europa in de campagne

Laatst vroeg iemand mij waarom houden jullie niet even stil dat jullie voor Europese samenwerking zijn. Het is veel makkelijker scoren met een anti-Europees verhaal. Zeg gewoon dat je vindt dat Europa ons teveel kost, dat we ons geld terug willen, en dat we meer aan ons zelf moeten denken.

Ja dan halen wij misschien een zeteltje meer, maar is dat het hele verhaal?

Ik vind dat we niet bang moeten zijn om het lastige verhaal te vertellen. Vertel het eerlijke verhaal. Ook als dat een genuanceerd verhaal is. Zoals het onderwerp Europa. Wij doen niet mee met de anti-Europa campagne. Het CDA is een pro-Europese partij.

Waarom zijn wij een pro-Europese partij? Omdat de Europese samenwerking ons al bijna zeventig jaar vrede en welvaart heeft gebracht. Omdat Europa ons nog steeds meer oplevert dan het ons kost. Dit zijn zomaar een paar feiten; Nederland profiteert als handelsland bij uitstek van Europa. De Europese interne markt maakt dat onze economie 4 tot 6% groter is dan wanneer we het als Nederland alleen zouden doen. 75% van onze export gaat naar EU-landstaten. Volgens CPB berekeningen levert een Europese markt €2000,- op per jaar per Nederlander! Mobiel bellen op vakantie wordt goedkoper. Vliegen is goedkoper. We hebben lagere tarieven en meer keuze voor energie. En moet ik nog uitleggen dat de Euro zekerheid oplevert voor Nederlandse exporteurs en importeurs? Dit zorgt bovendien ook voor een lagere rente op de staatsschuld.

Een pro-Europese partij mag ook kritisch zijn. Als pro-Europese partij kunnen we zeggen; Je moet voldoen aan de voorwaarden om mee te mogen doen. Dus neen zeggen als landen er een potje van maken, sancties opleggen als ze niet voldoen aan de voorwaarden. Dat was de reden dat we aangedrongen hebben op een Europese commissaris met tanden om zo nodig te bijten en ja dat betekent dat we bevoegdheden overdragen.

Willen we uit de crisis komen dan hebben we meer Europese samenwerking nodig.

Met een anti-Europees geluid, hoe genuanceerd ook, is het misschien makkelijk scoren, maar dat is het type politiek waar de burger op termijn niets aan heeft. Uiteindelijk heeft Nederland Europa nodig. Dat verhaal moeten wij durven te vertellen. En daar hebben we zelfs geen oranjeberaad in het Europees parlement voor nodig. ■

REGIOTOUR

In de laatste weken van de campagne gaat lijsttrekker Sybrand Buma, regiokandidaten en campagne vrijwilligers maar liefst acht dagen op Regiotour. In elke regio staat een ander thema centraal.

14 augustus

15 augustus: Zuid Holland 'Europa en de wereld'

17 augustus: Noord Brabant 'Samen kunnen we meer'

18 augustus: Limburg 'Samen kunnen we meer'

20 augustus: Zeeland 'Krimp en kleinschaligheid'

25 augustus: Overijssel en Gelderland 'Gezin en familie'

29 augustus: Drenthe en Groningen '(Gezondheids) Zorg'

1 september: Utrecht en Noord Holland 'Werk'

8 september: Flevoland en Fryslân 'Ruimte voor ondernemers'

Heeft u vragen over het programma van de regiotour, neemt u dan contact op met uw provinciale campagneleider.

Of kijk op www.cda.nl.

nr. 8

Jaco Geurts

Voorthuizen | Gelderland

Als Kamerlid voor het CDA wil Geurts zich inzetten voor de gemeenschappelijke belangen van de inwoners van Nederland. Niet alleen landelijk, maar ook op regionaal niveau. Geurts: 'Ik wil graag op een laagdrempelige manier een brug slaan tussen regionale wensen en Haagse mogelijkheden.'

U bent nieuw op de lijst, stel uzelf kort voor aan de CDA-leden.

'Jaco Geurts (42 jaar), samen met mijn vrouw en onze twee kinderen wonen wij in in het buitengebied van Voorthuizen op de grens van de Veluwe en de Gelderse Vallei. Naast varkenshouder was ik ook actief als landelijke belangenbehartiger in de agrarische sector en als rentmeester. Daarnaast ben ik CDA-fractievoorzitter in de gemeenteraad van Barneveld.'

Waarom wilt u Tweede Kamerlid worden?

'Het was in eerste instantie niet zozeer een willen. In 2008 gaf Annie Schreijer-Pierik mij aan dat ze ging stoppen als Kamerlid. En zij vond mij een geschikte opvolger. Na een aantal maanden hierover nagedacht te hebben heb ik mij bij het landelijke CDA gemeld en zo is het balletje gaan rollen.

In de Tweede Kamer wil ik mij met name gaan inzetten voor de belangen van het platteland. En ben ik ook een Gelderse volksvertegenwoordiger die de belangen van deze provincie ook nadrukkelijk voor het voetlicht wil brengen.'

Welke specifieke ervaring brengt u mee naar Den Haag?

'Ervaringen als werknemer en ondernemer in het MKB, brede kennis van de agrarische sectoren en ervaringen opgedaan als rentmeester en als volksvertegenwoordiger op lokaal niveau.'

In de Tweede Kamer wil ik mij met name gaan inzetten voor de belangen van het platteland

Waar kijkt u het meest naar uit als u straks Kamerlid bent?

'Het mogen voeren van een inhoudelijk debat over het belang van voedselvoorziening en de plaats van voedselproducenten in Nederland. We zijn te weinig trots op onze boerengezinnen en het werk dat zij elke dag weer doen. In Nederland wordt voedsel op een zeer hoog niveau geproduceerd en dat wordt, in mijn ogen, te weinig gewaardeerd.'

Een wereld van verschil

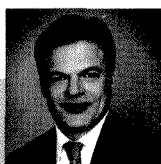
Na de zomer zullen twee verkiezingen in onze vaderlandse media centraal staan: de Tweede Kamerverkiezingen op 12 september en de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten op 4 november. Michael Sijbom maakte als oud-campagneleider beide verkiezingen van dichtbij mee. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? En beginnen Nederlandse verkiezingen steeds meer op die van de VS te lijken?

Tekst **Michael Sijbom** | Fotografie **iStock**

Laten we beginnen met de grootste verschillen. Die liggen in de eerste plaats in het kiessysteem. In de VS kiezen de burgers een president via een ingewikkeld systeem van kiesmannen. In Nederland worden partijen gekozen volgens systeem van zetels op basis van het aantal stemmen en wordt na de formatie duidelijk wie premier is. Een ander groot verschil is dat in de VS kiezers zich eerst moeten registreren, bij gebrek aan een bevolkingsregister, en dat men in veel staten bij de registratie duidelijk kan maken welke partij men aanhangt. Dit kiesregister is openbaar en dus voor partijen in hun campagne te gebruiken. Ook openbaar is welke mensen of bedrijven giften hebben gegeven voor campagnes. Kortom een schat aan informatie over kiezers. Zo wordt zowel het proces van kiezersregistratie voor partijen ook al interessant. Obama wist veel niet geregistreerde kiezers in 2008 over te halen zich te registreren en kon hen daarna eenvoudig overtuigen op hem te gaan stemmen.

Peilingen

In de meeste staten werkt men in de VS met kiesmannen die naar diegene gaan die de meeste stemmen in die staat heeft gekregen. Dus als Obama in de staat Virginia de meeste stemmen haalt, krijgt hij alle 13 kiesmannen van die staat, ook al heeft hij maar een paar stemmen meer dan Romney. In veel staten is van te voren duidelijk welke kandidaat het populairste is, zodat voor campagnes vooral de staten waar het spannend wordt interessant zijn. Het is zelfs voorgekomen, in 2000, dat George Bush door een nipte overwinning in de staat Ohio (21 kiesmannen), president werd. Dat houdt in dat het voor opiniepeilers interessant kan zijn om zich bijvoorbeeld te richten op kleine groepen kiezers in bepaalde staten. In Ohio waren dat Russische immigranten die voorheen vooral op de Democraten stemden maar nu door Bush werden overtuigd dat door het terrorismebeleid van hem nu de Republikeinen een betere keuze waren.

Pieter Omtzigt
Enschede (OV) | Nr. 39

'Middenin deze moeilijke economische en Europese crisistijd blijf ik me hard maken voor een goed pensioenstelsel en eerlijke belastingheffing. En natuurlijk blijf ik me van harte inzetten voor het mooie Twente.'

Jobke Vonk-Vedder
Abcoude (UT) | Nr. 40

'Ook in 2012 is het CDA voor mij een bewuste keuze vanuit christelijke normen en waarden. Een keuze voor eigen verantwoordelijk en zorgen voor elkaar. Als je kunt, de handen uit de mouwen steken. Als je daartoe niet in staat bent, zijn er mensen om je heen en een overheid die je een helpende hand bieden zodat je deel kunt blijven uitmaken van deze samenleving.'

In Nederland richten wij ons bij opiniepeilingen en campagnes op veel grotere groepen en met name op de publieke opinie. Voor een zetel extra zijn namelijk heel wat stemmen nodig. Overigens zijn de Amerikanen zeer enthousiast over de wijze waarop het CDA peilingen (i.s.m. Motivaction) doet, merken wij tijdens internationale campagnemeetings.

In het bloed

Campagnevoeren zit Amerikanen in het bloed. Al vanaf de schooltijd leert men, bijvoorbeeld voor de verkiezing van de leerlingenraad, campagnes te voeren. Maar ook veel andere functies worden in de VS gekozen, van doodgraver, officier van justitie, politiechef tot burgemeester. Daarbij is niet zo zeer de politieke achtergrond van belang, maar vooral de persoon. Een trend die we overigens in ons land ook al geruime tijd zien, denk aan 'Kies de minister-president' (Joop den Uyl) en 'Verder met Lubbers'.

De grondhouding van veel kiezers is er een van behoefte aan verandering

Nieuw is dat we in ons land naast de politieke meningen de privé-situatie van kandidaten naar voren brengen. Niet alleen de gezinssituatie en gezinsleden (spotje Diederik Samsom) maar ook de mening over voetbal telt, getuige het aantal politici dat afgelopen weken te zien was bij VI Oranje. Die trend is niet zonder risico's, want dit maakt ook dat kandidaten aanspreekbaar worden op hun gedrag buiten de politiek in het heden én het verleden. En dan zal er sluipenderwijs ook het onderdeel 'negative campaigning' in komen. Want wie zegt eerlijk of standvastig te zijn moet er ook tegen kunnen dat anderen proberen het tegendeel te bewijzen.

Jan Eerbeek
Den Haag (ZH) | Nr. 41

'Iedereen erbij, niemand uitgesloten' is mijn missie in pastoraat en politiek. Ik werk aan een samenleving waarin iedereen zich thuis voelt en mee kan doen en waarin beweging is met hen die kwetsbaar zijn.

Dirk van der Mast
Rotterdam (ZH) | Nr. 42

'Ik wil Nederland een stukje beter maken. Op de eerste dag van mijn pensioen zou ik wakker willen worden met een voldaan gevoel dat ik er alles aan gedaan heb om dit land zo ver mogelijk te brengen.'

Professionaliteit

Voor mij als campagneman was het grootste verschil toch de professionaliteit in campagnevoeren. Alle campagnes in de VS lijken qua organisatie en aanpak op elkaar en worden geleid veelal door campagneleiders die van de ene campagne naar de andere campagne gaan. Geld is daarbij de motor. Zonder geld geen goede campagne in de VS, juist omdat tv-spotjes vaak het belangrijkste onderdeel van de campagnes zijn. En die zijn erg duur. Soms gaat 70-75 procent van de campagnegelden naar tv-commercials. Ieder campagne begint in de VS ook met fondsenwerven en de belangrijkste speler in ieder campagneteam is de fondsenwerver.

Niet eenvoudig te kopiëren

Juist omdat het Amerikaanse kiessysteem en de cultuur zo verschillend is van de Nederlandse is het niet een-

voudig om de Amerikaanse wijze van campagnevoeren zomaar te kopiëren. Toch zijn er genoeg zaken die we kunnen leren. Allereerst de aandacht voor de organisatie met heldere taakomschrijvingen. Daarnaast het onderdeel beeldregie en messaging (boodschap). Zorg voor een heldere en onderscheidende kernboodschap, herhaal die continu en heb bij ieder optreden van een kandidaat goed oog voor het 'plaatje' in de krant en op televisie.

wie zegt eerlijk of standvastig te zijn moet er ook tegen kunnen dat anderen proberen het tegendeel te bewijzen.

Campagnes wel nut?

Een laatste vraag die vaak aan mij gesteld werd, is of campagnevoeren zin heeft. In de Verenigde Staten is dat een non-vraag, omdat daar campagnes vaak het verschil maken. In Nederland is die moeilijker te beantwoorden. Als de trend negatief is voor een partij is het des te moeilijker om het tij te keren. En campagnes kun je ook vooral verliezen. Toch heb ik wel vertrouwen in het CDA deze campagne. De grondhouding van veel kiezers is er een van behoefte aan verandering ('change'). Zeker in politiek en economisch onstabiele tijden. Of mensen in de CDA-lijsttrekker, het programma en de kandidatenlijst die behoefte goed zien ingevuld, dat is een mooie uitdaging voor de campagne.

Chantal van Steenderen-Broekhuis
Driebergen-Rijsenburg (UT) | Nr. 43

'Ik wil niet roepen aan de zijlijn dat het anders moet maar ik wil het gewoon anders doen. Mijn ambitie is bij te dragen aan een beter sociaal leefklimaat in Nederland. Door de juiste condities te schapen voor: een slagvaardige overheid, maatschappelijke samenwerking, uitdagend en ambitieus onderwijs en duurzame ontwikkeling.'

John van Hal
St. Willebrord (NB) | Nr. 44

'Ik heb vanaf mijn geboorte een handicap en dat heeft mij gevormd tot wie ik ben. Ik ben dan ook iemand die uitgaat van de eigen kracht van mensen en hen wil helpen die verder te ontwikkelen. Als ik mezelf dan ook moet kenmerken ben ik sociaal, makkelijk toegankelijk, open en iemand die zich goed in zaken in kan leven.'

Campagneleider Pieter Heerma overlegt met medewerkers

‘De kracht van het CDA zit in de basis’

Campagneleider Pieter Heerma

Pieter Heerma staat op plek 11 op de kandidatenlijst én is campagneleider. ‘Er valt veel te winnen voor ons op 12 september.’

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Erik van der Pauw**

‘Bij de campagneleider komen alle lijnen samen. Daar moet het strategisch overzicht zijn. Er gebeurt veel in campagnetijd, er komen veel mediaverzoeken binnen. We moeten niet gelijk op elke trein springen die langs komt. Wat we doen, moet kloppen met ons CDA-verhaal.

Ruth Peetoom belde met de vraag of ik campagneleider wilde worden. En ja, dan moet je eigenlijk meteen aan de slag. Veel mensen waren al lang hard aan het werk. De verkiezing van de lijsttrekker was een goede warming up voor de organisatie. Wat me ook meteen opviel was de goede samenwerking tussen het partijbureau en de fractie. Mijn complimenten daarvoor!

Het gezin is de schakel

Met het Strategisch Beraad is heel nadrukkelijk gekozen voor een middenkoers. Sybrand Buma past echt bij dat verhaal, dat was tijdens de lijsttrekkercampagne al goed zichtbaar. Persoon en verhaal komen samen in deze campagne. We kiezen vanuit het midden voor werk, gezin en samenleving. In die volgorde. Het gezin vormt de schakel tussen werk en samenleving. Het gezin, in welke vorm dan ook, is de ruggengraat van de economie en de hoeksteen van de samenleving.

We vertellen het eerlijke verhaal. Ook als we het over Europa hebben. Veel mensen hebben een baan die afhankelijk is van Europa; 44 procent van de werknemers

werkt bij een bedrijf dat leeft van export. Daarom kiezen we vóór Europa, omdat onze economie en werkgelegenheid er vanaf hangen.

Na het referendum over de grondwet in 2005 ontstond er twijfel over het Europa-verhaal. Ook binnen het CDA. Dat gaf de flanken de ruimte om met een anti-Europees verhaal te komen. De CDA-fractie heeft daar vorig jaar de moedige keuze gemaakt om een duidelijker Europese koers te varen. Dat was echt voor de troepen uit. Dat was ook nodig, we moeten als CDA ons eigen verhaal vertellen, want een andere partij gaat dat echt niet voor ons doen.

De afdelingen verdienen alle steun

De campagne is eigenlijk al begonnen op het moment dat het kabinet viel. De afgelopen weken was het wat rustiger, veel mensen waren met vakantie en er was veel sport op televisie. Achter de schermen is er wel hard doorgewerkt. En vanaf deze weken zal het er ook in de media keihard tegenaan gaan.

In het verleden konden we een defensieve campagne voeren vanuit de gedachte "wij zijn de grootste". Dat is nu anders. We zullen een offensieve campagne moeten voeren. Er valt veel te winnen. Die noodzaak om iets herwinnen kan ook heel bevrijdend werken.

Partij van de regio's

Waar ik ook enorm blij van word zijn al die enthousiaste CDA'ers in de afdelingen. Begin juli hadden we op het partijbureau een bijeenkomst voor lokale campagneleiders. Het was een van de weinige zonnige zaterdagen, maar er waren toch een heleboel campagneleiders gekomen. Dat had ook zomaar anders kunnen zijn. Het bewijst maar weer eens dat de kracht van het CDA in de basis zit. De afdelingen verdienen alle steun, de organisatie is daar ook op ingericht.

De discussie die in het najaar van 2010 in de partij gevoerd is, heeft diepe sporen achter gelaten. Nu het kabinet gevallen is, voel je bij heel veel mensen hoe we die periode achter ons laten. We kunnen samen bouwen. We voelen met elkaar wat onze opdracht is.

De komende weken worden erg belangrijk. Onlangs stond ergens in een krant dat de lijsttrekkers maar in een hotel in Hilversum moesten gaan zitten zodat ze fris en uitgerust mee kunnen doen aan de debatten. Natuurlijk zijn televisiedebatten heel erg belangrijk, je presenteert je aan de kiezer. Maar het is tegelijkertijd ook een versterking van de spreekwoordelijke Haagse kaasstolp. We gaan de komende weken ook het land in. We moeten dan niet alleen luisteren naar de kiezer, maar ook onze boodschap uitleggen. Dat kan niet alleen in tien seconden op televisie.

Het gezin, in welke vorm dan ook, is de ruggengraat van de economie en de hoeksteen van de samenleving

De kandidaten gaan volop ook campagne voeren in hun eigen regio. Het is daarbij belangrijk om positief en strijdbaar te zijn, en om dat dan ook uit te stralen. Die regionale kracht vind ik het mooie van het CDA. In Drenthe hangt de poster van Sybrand Buma naast die van Agnes Mulder. En in Noord-Holland naast die van Mona Keijzer. Die combinatie van landelijk en regionaal, dat is onze kracht. We laten daarmee zien dat we een partij zijn die niet alleen maar naar Den Haag kijkt. ■

Pieter Heerma is de zoon van Enneüs Heerma, fractievoorzitter van het CDA in de jaren negentig. Heerma studeerde politicologie aan de Vrije Universiteit. Daarna werkte hij als persvoorlichter bij de Tweede Kamerfractie en als hoofd corporate communicatie bij een zorgverzekeraar. Wat veel mensen niet verwachten is dat Heerma tweevoudig Nederlands kampioen judo is geweest bij de junioren en vijfde van de wereld. Pieter Heerma is getrouwd met Esther. Zij hebben een zoontje, Jelmer, van zestien

nr. 9

Agnes Mulder

Assen | Drenthe

U bent nieuw op de lijst, stel uzelf kort voor aan de CDA-leden

'Ik ben Agnes Mulder, 38 jaar, getrouwd met Jan Maarten en woonachtig in Assen, hoofdstad van de prachtige provincie Drenthe. In het dagelijks leven ben ik lid van het managementteam van de Kamer van Koophandel Noord-Nederland en leider van de vestiging in Emmen. Voor de KvK ben ik het gezicht in ondernemend Drenthe en Noord-Nederland. Sinds 1994 ben ik actief binnen het CDA. Eerst in het CDJA als lid van het landelijk algemeen bestuur, later als lid van Provinciale Staten in Drenthe. Op dit moment ben ik fractievoorzitter van het CDA in de gemeenteraad van Assen.'

Verder wil ik graag bijdragen aan vernieuwing binnen het CDA.

Waarom wilt u Tweede Kamerlid worden?

'Als lokale politicus en ook vanuit mijn werk bij de Kamer van Koophandel, heb ik de afgelopen jaren veel te maken gehad met de gevolgen van besluitvorming uit Den Haag. Zo hebben we actie gevoerd tegen de dreigende sluiting van de militaire kazerne in Assen, het behoud van de Belastingdienst in Emmen en uitbreiding van het TT-circuit. Dat gaat om duizenden banen voor

Noord-Nederland, in een regio waar de werkloosheid toch al groot is. Ik heb gemerkt dat het ontzettend belangrijk is om bij zulke acties dicht bij het vuur in Den Haag te zitten. Nederland is groter dan de Randstad. Ik hoop daarom als Tweede Kamerlid nog meer voor de regio te kunnen betekenen dan nu het geval is. Verder wil ik graag bijdragen aan vernieuwing binnen het CDA. Ik heb een opleiding Dienend Leiderschap gevolgd aan Nijenrode. Een dienend leider geeft verantwoordelijkheid en kracht aan anderen. Op die manier zou vanuit Den Haag naar de samenleving gekeken moeten worden. Die stijl past bij ons CDA, en daar wil ik mij graag sterk voor maken. Voor mij persoonlijk is Jezus mijn grote voorbeeld en inspirator.'

Welke specifieke ervaring brengt u mee naar Den Haag?

'Mijn kracht ligt op de terreinen ondernemerschap, financiën, innovatie en internationalisering. Ik ben sterk in het verbinden van mensen, en ben enthousiast.'

Waar kijkt u het meest naar uit als u straks Kamerlid bent?

'Ik wil een echte volksvertegenwoordiger zijn, bereikbaar en toegankelijk voor de mensen die op mij gestemd hebben. In het Drents zeggen we: "Niet vergeet'n woar je weg komt". En verder: ik hou van de zee. Het lijkt me prachtig te werken op een plek die zo dicht bij de zee ligt.'

Nieuwe woorden

Wat betekenen de CDA-uitgangspunten voor de politieke praktijk van alledag? Paul Doop, voorzitter van de programcommissie, vertelt wat ze voor hem betekenen.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol**

Gespreide verantwoordelijkheid *Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief.*

‘Voor mij begint verantwoordelijkheid bij het bieden van kansen aan mensen om mee te werken, mee te praten en mee te beslissen. Daar komt de keuze ook vandaan om het programma *Iedereen* te noemen.

Ik zie in mijn dagelijkse werk met hoeveel enthousiasme en ambitie jonge mensen werken aan hun en onze toekomst. Voor mij is het belangrijk dat wij hen een echte kans geven. Je moet er toch niet aan denken dat wij hier toestanden krijgen zoals in Spanje en Portugal met vijftig procent jeugdwerkloosheid. Daarom is investeren in mensen zo belangrijk. Vandaar dat wij in ons programma hebben gekozen om te investeren in onderwijs en onderzoek. Ik geloof in de kracht van mensen in het vernuft dat zij hebben. Mensen die iets durven; ondernemend zijn. Bij ons op de UvA en de HvA zijn wij elke dag bezig met het opleiden van jonge mensen en met doen van nieuwe vindingen. Onderzoek dat van groot nut en betekenis is voor de maatschappij.’

Solidariteit

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken.

‘Ik was onder de indruk van het positieve optreden van de jongeren van de G500 tijdens het verkiezingscongres

in juni. Een aantal jongeren sprak mij aan en was boos; boos omdat zij vonden dat wij, de oudere generatie, hun hadden opgezadeld met torenhoge schulden. Zij konden geen huis meer kopen en de vraag was of zij wel een baan konden krijgen. Ik begrijp die boosheid. Het CDA heeft de opdracht om het nieuwe midden in te vullen met jong en oud, mensen die meer of minder opleiding hebben kunnen krijgen en wel of niet in Nederland geboren zijn. Dat is een geweldige opdracht. Dat vraagt van iedereen een bijdrage; oud en jong. Wij moeten onze schulden gaan afbetalen; wij hebben te lang op te grote voet geleefd. Daarom staat in ons programma een ingrijpende hervormingsagenda, omdat wij niet op dezelfde manier door kunnen gaan.’

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid.

‘Nederland is het leukste land op aarde. Wij zijn vrijgevig, er zijn veel vrijwilligers en wij gunnen elkaar de ruimte. Wij zijn een land waar wij afspraken met elkaar kunnen maken; afspraak is afspraak. Voor mij is fatsoen heel belangrijk. Ik ben heel blij dat wij in het programma duidelijk hebben gemaakt dat wij de economische crisis niet louter zien als een financiële crisis maar juist ook als een morele crisis. Waarden en normen geven aan

Margriet van de Vooren
Rhenen (UT) | Nr. 45

‘Iedereen, dat is de titel van het CDA verkiezingsprogramma. Deze titel staat dicht bij mijn persoon. Ik geloof in een samenleving waar iedereen mag meedoen. Of je nou jong of oud bent, arm of rijk, de mogelijkheid om te werken en genieten van prachtig Nederland is belangrijk.’

Claudia Füss-Buitenhuis
Berkel en Rodenrijs (ZH) | Nr. 46

‘De kracht van Nederland zit niet alleen in de overheid of in de markt, maar in de mensen die er wonen. Zij maken hun omgeving uniek. Als mensen leven vanuit hun hart en hun verantwoordelijkheid nemen, dan kunnen we grote uitdagingen aan.’

waar je echt voor staat. Ik geloof niet in de markt en ik geloof ook niet in de staat. Ik ben trots op wat wij in dit land in goed onderling overleg met elkaar hebben opgebouwd. Ik ben trots op de polder, de manier waarop wij in Nederland problemen aanpakken. Die trots mogen wij wel meer uitstralen, want er zijn teveel partijen die op dit moment de polarisatie zoeken in plaats van de verbinding.'

Rentmeesterschap

Vanuit het besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur.

Bij ons in Amsterdam hebben wij het initiatief van de studenten onder de naam: The Next Generation. Steeds een wisselende groep studenten die zich inzet voor een meer duurzame samenleving. Studenten zijn bij ons op de UVA en de HvA de drijvende krachten om elkaar en de docenten bewust te maken van de mogelijkheden die er zijn om beter te zorgen voor de toekomst van onze

aarde en daarmee van onze samenleving. Dat is geweldig inspirerend. Het levert nieuwe ideeën op hoe je de eigen organisatie kunt vernieuwen. Wij hebben inmiddels zonnepanelen bij een aantal gebouwen; kopen bijna 100% duurzaam in en hebben "fair trade" koffie. Maar is dat genoeg? Wat ik merk is dat het belangrijk is om routines te doorbreken. Bijvoorbeeld de routine om bronwater op tafel te zetten, in plaats van water uit de kraan. Om te helpen uit zo'n slechte sleur te komen, doen wij mee aan "join the pipe". Water uit de kraan en een herbruikbaar hippe bidon, die je kunt kopen en van dat geld wordt een waterleidingproject in Afrika gefinancierd. Zonder het initiatief van de studenten waren wij daar niet aan begonnen. Ook hier geldt: geef mensen de ruimte om hun ideeën werkelijkheid te laten worden.' ■

Paul Doop is in het dagelijksleven vicevoorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam.

Hans Moerland
Willemstad (NB) | Nr. 47

'Mijn naam is Hans Moerland en ik ben kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer omdat ik vind dat de belangen van het MKB ook in Den Haag moeten worden verdedigd. Minder regelgeving en meer ruimte voor ondernemers! Dat is waar ik voor sta en waar ik voor ga.'

Geeske Telgen-Swarts
Lunteren (GD) | Nr. 48

'Ik zie mezelf vooral als een vertegenwoordiger van de oudere generatie, een belangrijke en grote groep CDA-kiezers. Ouderen zijn niet alleen lastig en duur, maar vooral ook het cement van de samenleving als mantelzorgers en vrijwilligers. Maar hoeveel kunnen we vragen van ouderen? Dat zijn de onderwerpen waar ik me voor wil inzetten.'

Campagne voeren op straat

Wat vindt het CDA van ...?

De komende weken gaan duizenden CDA'ers in het hele land de straat op om de kiezer te overtuigen om op het CDA te stemmen. Een goede voorbereiding is het halve werk.

... gezin?

Het CDA is de gezins- en familiepartij. Omdat het CDA het belangrijk vindt dat mensen naar elkaar omkijken, voor elkaar zorgen en als het moet grenzen stellen. Dat leer je thuis, in je gezin – in welke samenstelling dan ook. Het CDA steunt jonge ouders om werk en opvoeding makkelijker te combineren. Het CDA kiest voluit voor het gezin en de toekomst van de kinderen. Wij kiezen voor behoud van de kinderbijslag en het kindgebonden budget, meer mogelijkheden om op school tussen- en naschoolse opvang te bieden, een strenge aanpak van kindermishandeling, laagdrempelige opvoedingsondersteuning voor gezinnen die dat nodig hebben en een veilige speel- en leefomgeving, bijvoorbeeld door coffeeshops te weren uit de buurt van scholen.

...werk

In Nederland doet iedereen mee. Iedereen levert een bijdrage aan de samenleving. Samen zorgen we ervoor dat Nederland de crisis te boven komt. Daarom kiest het CDA voor minder regels en minder lasten voor ondernemers, investeringen in innovatie en vergroening van de economie. Als de economie weer aantrekt is iedereen nodig op de arbeidsmarkt. Daarom willen we meer banen, voor jongeren, maar ook voor 55-plussers. Loonmatiging is voor de komende periode onontkoombaar, maar voor

het CDA moeten die lasten eerlijk worden verdeeld. Pensioenfondsen beheren uw geld; daarom wil het CDA dat de fondsen een veel groter deel van hun vermogen investeren in de Nederlandse samenleving en economie.

... Europa?

Europa, dat is onze economie. Dat zijn onze banen. Nederland is een klein land met een enorm buitenland. Europese samenwerking is nodig om in de wereldeconomie van vandaag en morgen een rol van betekenis te spelen. Daarom doen we samen wat ons sterker maakt en doen we zelf wat we beter kunnen. De zorgen over de crisis zijn terecht, maar een Europese crisis moet in Europa worden opgelost. Door betere afspraken te maken over begrotingsdiscipline, de economische samenwerking te versterken en toezicht op de financiële sector. Door samen te werken binnen Europa moeten we de problemen oplossen en de kansen die Europa biedt benutten.

... de hypotheekrenteaftrek?

Wij staan volledig achter de hypotheekrenteaftrek, omdat het bezitsvorming bevordert. De huidige regels rond de hypotheekrenteaftrek stimuleren het om veel geld te lenen voor de koop van een huis zonder af te lossen. Wij vinden dat mensen juist minder schulden moeten hebben.

Mitra Rambaran
Den Haag (ZH) | Nr. 49

'De grote steden kennen hun eigen dynamiek. Dit wordt vaak als problematiek benoemd die een heel andere aanpak vergt. Ik geloof niet in problemen, maar in oplossingen. Ik geloof in luisteren naar de burgers om buurten leefbaar te maken.'

Jan Kramer
Zuid-Scharwoude (NH) | Nr. 50

'Graag wil ik mij inzetten voor de waterzaken in Nederland, denken daarbij aan: schoon water, voldoende water en bescherming tegen water. Het CDA kiest terecht voor het onderbrengen van deze bijzondere taken, bij zelfstandig opererende waterschappen. Waarbij de bestuurders rechtstreeks gekozen zijn.'

Voor mensen die al een hypotheek hebben moet het aantrekkelijk worden om elk jaar een extra bedrag van de schuld af te lossen. Dat kan bijvoorbeeld door elk jaar twintig procent boetevrij van de hypotheek af te lossen in plaats van de huidige tien procent. Dat stimuleren we met een aflosbonus. Voor starters willen wij een bouwspaarregeling en een verhoging van de belastingvrije schenking door ouders.

... de zorg?

Uw zorg is onze zorg. Die zorg is nabij, persoonlijk en op maat. Hervormingen zijn nodig om de zorg betaalbaar te houden, maar het CDA staat pal voor solidariteit met zieken en ouderen. En het is nog beter als we kunnen voorkomen dat mensen ziek worden. Daarom willen we veel aandacht geven aan preventie.

Als mensen zorg nodig hebben, moet dit zoveel mogelijk dicht bij huis gebeuren. Daarom willen wij een wijkverpleegkundige in iedere wijk. Soms is daar hulp van de omgeving bij nodig; ook dat is solidariteit. Wanneer specialistische zorg nodig is, moeten mensen daar mis-

schien verder voor reizen dan ze gewend zijn. Wij vinden in dat geval de kwaliteit van zorg belangrijker dan afstand. Het is van belang dat eerstelijnszorgverleners ook buiten kantooruren reguliere zorg verlenen. Dit voorkomt veelal een beroep op de duurdere acute zorg en geeft mantelzorgers en vrijwilligers betere mogelijkheden om zorg en werk te combineren.

... het onderwijs?

Scholen zijn van ouders en leerlingen. Scholen leveren een belangrijke bijdrage in de opvoeding van kinderen en jongeren. Wij gaan uit van vertrouwen en verantwoordelijkheid. Dat betekent meer vrijheid voor leraren om het onderwijsbeleid in te vullen. De overheid controleert alleen of de kwaliteit van het onderwijs goed is. Kennis is onze toekomst. De lat moet omhoog. Daarom investeren we in het onderwijs. De leraar staat daarbij centraal omdat die bepalend is voor de kwaliteit van het onderwijs. We investeren in hoogwaardige kennis en onderzoek, maar kiezen ook voor vakmanschap in een moderne vorm van ambachtelijk onderwijs. ■

Hoe voer ik een gesprek op straat?

- Je bent herkenbaar als CDA'er: draag een shirt of jas van het CDA.
- Wees niet opdringerig: houd afstand en ga niet recht voor iemand staan.
- Leg eerst persoonlijk contact voordat je over de inhoud in gesprek gaat.
- Het gaat om een prettig gesprek: een gesprek op straat duurt niet lang, zorg dat mensen met een prettig gevoel verder gaan.
- Het draait om de kiezer: luister naar wat mensen te vertellen hebben en toon begrip voor hun vragen en zorgen.
- Bereid je goed voor: lees de folder goed en weet wat de belangrijkste boodschap is.
- Stel open vragen.
- Houd het kort, simpel en positief.
- Ga ontspannen om met andere standpunten: toon begrip voor andere standpunten.
- Houd het bij het CDA.
- Zorg voor een goede afronding: bedank de ander voor zijn/haar tijd, geef een folder mee en wens mensen nog een prettige dag.

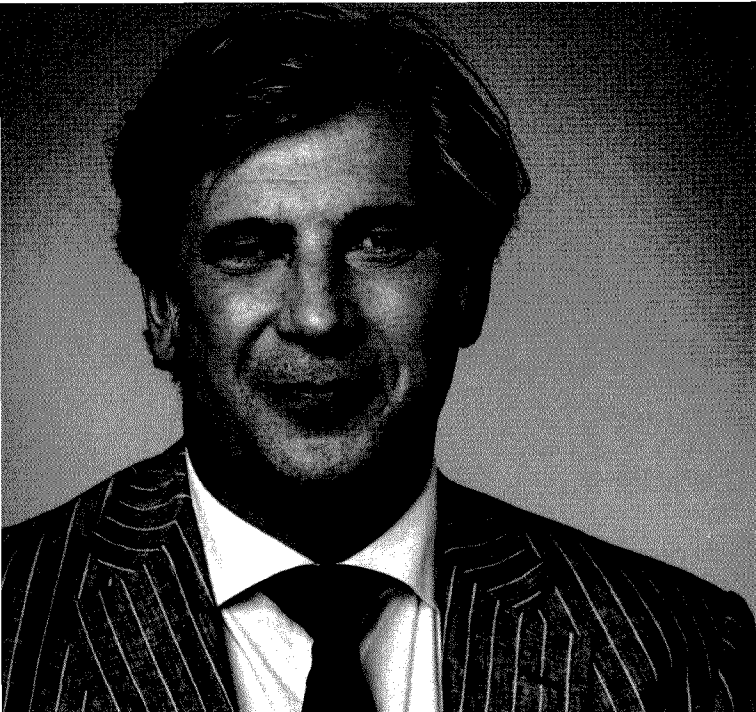
Jeffrey van Agtmaal
Huijbergen (NB) | Nr. 51

'Mijn naam is Jeffrey van Agtmaal, ik ben het jongste CDA-Statelid in Brabant, (26 jr.) Ik woon al mijn hele leven in het prettige West-Brabantse Huijbergen (gemeente Woensdrecht). Daar is het ook allemaal begonnen. Sinds vorig jaar ben ik CDA-Statelid. Daarvoor was ik burgerraads-lid in de gemeente Woensdrecht.'

Fons d'Haens
Bergeijk (NB) | Nr. 52

'Ik wil me graag inzetten voor een leefbare samenleving, waarin we durven vertrouwen op de kracht van mensen. Onze uitgangspunten staan onverkort overeind, en hiermee kunnen we de uitdagingen van de huidige tijd aan!'

nr. **10**

Peter Oskam

Rijswijk | Zuid-Holland

Peter Oskam (52) uit Rijswijk is als nummer 10 geplaatste een relatief onbekende op de lijst voor de Tweede Kamer. Zijn ervaring en kracht liggen met name in het werkgebied van openbare orde en veiligheid en justitie en de wereld van de sport. Begonnen als politieagent in Den Haag en doorgegroeid via officier van justitie in Rotterdam en senior beleidsadviseur bij het Ministerie van Justitie, kinderrechter in Den Haag en Arnhem tot vicepresident bij de rechtbank Amsterdam. Op dit moment is hij coördinerend rechter-commissaris bij die rechtbank. Peters focus ligt vooral op het verbeteren van de samenwerking binnen de justitieketen. Hij is betrokken geweest bij projecten zoals nachtdetentie, de introductie van Basta bij de aanpak van schoolverzuim en bij de wetgeving van preventief fouilleren en de samenwerking binnen de justitieketen. Daarnaast is actief als plaatsvervangend voorzitter van de Commissie van toe-

Peter is een groot aantal jaren naast zijn werk betaald voetbal scheidsrechter geweest en is nu coach/waarnemer in het betaalde voetbal

zicht binnen het gevangeniswezen en geeft hij les op de politieacademie en op het opleidingsinstituut voor rechters. Zijn politieke carrière begon een aantal jaren geleden in de Klankbordgroep Veiligheid van de Tweede Kamerfractie van het CDA. Peter is een groot aantal jaren naast zijn werk betaald voetbal scheidsrechter geweest en is nu coach/waarnemer in het betaalde voetbal. Zijn bestuurlijke ervaring zit in het feit dat hij als voorzitter van de KNVB West 2 ook deel uitmaakt van het landelijke bestuur van de KNVB en daarin de portefeuille sportiviteit en respect vervult, waarbij met name de focus is gericht op de aanpak van de excessen op en rond de voetbalvelden.

Mix

Peter wil graag deze brede praktijkervaring ten dienste stellen van de fractie. Met de kandidaten zijn al een aantal kennismaking en trainingssessies geweest en het gevoel daarbij is dat er een heel mooi team klaar staat, een mix van ervaring in de politiek en deskundigen uit de praktijk, die staan te popelen om het CDA in de Tweede Kamer te vertegenwoordigen.

Peter heeft er heel veel zin in, maar zal tijdens de campagne wat minder zichtbaar zijn, omdat het vanwege zijn werk als rechter niet is toegestaan om campagne te voeren, gelet op de scheiding der machten. Achter de schermen is er echter genoeg te doen en de periode van wat minder zichtbaarheid tijdens de campagne zal ruimschoots worden goedgemaakt de komende vier jaar! Samen kunnen we meer.

De kabinetsformatie: wat gebeurt er na 12 september?

Vijftig. Dat is het aantal stappen dat nodig is voor de afronding van de kabinetsformatie. Met een mogelijk lastige formatie in zicht brachten de historici Carla van Baalen en Alexander van Kessel alle stappen in kaart.

Tekst **Ivo Pertijs** | Fotografie **ANP KOEN VAN WEEL**

De kabinetsformatie lijkt zo eenvoudig. In slechts vier (grote) stappen vat de Rijksoverheid op haar website de kabinetsformatie samen: het kabinet vraagt ontslag aan. Na de verkiezingen vraagt de koningin advies aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, de vice-president van de Raad van State en de fractievoorzitters in de Tweede Kamer. Een informateur gaat vervolgens op zoek naar een coalitie en de formateur vormt tot slot het kabinet. In de praktijk is de kabinetsformatie heel wat ingewikkelder. Het bijzondere aan de kabinetsformatie is dat een gedetailleerd wettelijk voorschrift waar in alle procedures staan niet bestaat. In de Grondwet staat alleen hoe ministers en staatssecretarissen worden benoemd, komt de vertrouwensregel aan de orde en staat de positie van het staatshoofd omschreven. Wel is er voor de direct betrokkenen de 'documentatie ten behoeve van informateurs en formateurs bij een kabinetsformatie' dat door het ministerie van Algemene Zaken is opgesteld.

Gelijkenis

Toch lijken de kabinetsformaties op elkaar. De procedure is gebaseerd op tradities, gebruiken en conventies

die in een dynamisch proces ontstaan. In het boek *De kabinetsformatie in vijftig stappen* staat een alleszeggende uitspraak van Gerrit Zalm over dit proces: 'Als iets één keer gebeurt is het een incident, als het een tweede keer gebeurt is het een conventie'. Dat betekent dat de kabinetsformatie die na de verkiezingen van 12 september van start gaat ook net weer anders kan zijn dan alle eerdere formaties. Zo steunde in maart dit jaar een meerderheid van de Tweede Kamer het plan dat het parlement zelf het initiatief neemt bij de kabinetsformatie. De Kamer beslist een week na de verkiezingen wie het formatieproces gaat leiden. Volgens de traditie wijst de koningin op basis van adviezen van de fractieleiders een informateur of formateur aan.

Kiesstelsel

Carla van Baalen en Alexander van Kessel plaatsen de huidige praktijk in een historische context. Hieruit kan de lezer opmaken waar de huidige conventies vandaan komen. Een eenvoudig voorbeeld is de wijziging van het kiesstelsel in 1917. Het stelsel van evenredige vertegenwoordiging leverde een toename van het aantal fracties in de Tweede Kamer op. Voor die tijd was er een linkse

Remko ten Barge
Lieselde (GD) | Nr. 53

'Talent heb je niet voor jezelf; ik wil mijn financiële talent dan ook graag inzetten voor Nederland en de kritische voelsprietten zijn in onze complexe financiële sector. Daarbij zal ik een flinke dosis boerenverstand meebrengen. Ik vind dat de discussies over geld gekoppeld moeten worden aan ons maatschappelijk kapitaal. De menselijke maat vind ik essentieel.'

Jan-Jaap de Haan
Leiden (ZH) | Nr. 54

'Als politicus werk ik aan breed draagvlak, zonder mensen naar de mond te praten. Dat doe ik met passie en betrokkenheid. Het geloof in talenten van mensen staat voorop. Mensen zijn, zeker als ze samenwerken, sterker en creatiever dan wij vaak denken.'

Informateur Lubbers verlaat het paleis.

(niet-confessionele) of rechtse (confessionele) meerderheid. De kiesstelselherziening zorgde ervoor dat raadpleging door de koningin van de leiders van de grote politieke partijen noodzakelijk werd om tot een kabinet te komen. Later zouden de fractievoorzitters van alle in de Tweede Kamer vertegenwoordigde politieke partijen, groot en klein, door de koningin worden uitgenodigd.

Vorbereidingen

Diverse partijleiders spraken de afgelopen maanden de voorkeur uit voor bepaalde coalities. Het wel of niet uitsluiten van politieke partijen als mogelijke coalitiepartner is een issue dat regelmatig terugkeert. De niet-politieke maar daarmee zeker niet onbelangrijke voorbereiding van de kabinetsformatie vindt niet in de politieke arena, maar op ambtelijk niveau plaats. Deze voorbereiding, die getroffen wordt door ondermeer het ministerie van Algemene Zaken, de RVD en het Kabinet der Koningin, blijft vaak onderbelicht. Samen met de voorbereidingen die de politiek treft vormt dit de eerste stap van de kabinetsformatie. Van Baalen en Van Kessel hebben

de vervolgstappen in detail uitgewerkt, van de ontslag-aanvraag van het kabinet, de inzet van informateurs, de rol van de Tweede Kamer tot en met de zoektocht naar kandidaat-bewindslieden en tot slot het debat over de regeringsverklaring. Dit levert de nodige wetenswaardigheden op ('sinds 1951 is er 65 keer een informateur benoemd'), maar het toont vooral aan hoe ingewikkeld een kabinetsformatie in de praktijk is.

Volgens de traditie wijst de koningin op basis van adviezen van de fractieleiders een informateur of formateur aan

Kern

De eerste informateur is vaak een 'verkenner', maar de tweede informateur krijgt de opdracht om binnen 'afzienbare tijd' een kabinet van 'een bepaalde samenstelling' te vormen. Van Baalen en Van Kessel stellen dat het 'construeren' de essentie van de fase van het onderhandelen is, namelijk partijen zover krijgen dat zij met elkaar in een kabinet durven stappen. Ook hier zijn er geen vaste regels. De informateur heeft de vrijheid om te starten met een open discussie of juist direct met concrete onderhandelingen te beginnen. Daarbij is de ene informateur de andere niet. Factoren die daarbij een rol spelen zijn de meegegeven opdracht, de politieke context en de persoon van de informateur zelf. Een niet onbelangrijke vraag is in hoeverre de aan de tafel zittende partijen ook werkelijk met elkaar willen regeren. Van Baalen en Van Kessel concluderen dat in deze middenfase de kabinetsformatie 'altijd een strijd om de macht is.' Die machtsstrijd concentreert zich in de construerende fase ofwel aan de onderhandelingstafel. Zelfs in dat stadium kan een informatiepoging mislukken. De

Gert Boeve
Amersfoort (UT) | Nr. 55

'In het dagelijks leven ben ik wethouder in Amersfoort. Samen met inwoners, verenigingen, scholen en bedrijven werken we aan een stad zonder tekorten in wonen, werken, sociale samenhang en veiligheid. Ik wil werken aan een stad van betrokkenheid, van verantwoordelijkheid, aanspreekbaarheid en vertrouwen in elkaar.'

Erik de Ridder
Tilburg (NB) | Nr. 56

'Goed wonen, fijn leven. Dat is wat mensen doorgaans nastreven, en dat is waar ieder mens in mijn ogen ook "recht" op heeft. Maar je hebt niet alleen het recht om goed te wonen en fijn te leven; er komen ook wat plichten bij om de hoek kijken.

alternatieven zijn bekend: een nieuwe informateur die met een nieuwe partijcombinatie aan de slag gaat, nieuwe consultaties door de koningin of een nieuwe informateur die als een verkenner de nieuwe situatie in kaart brengt.

Debat

Het overgrote deel van de kabinetsformatie vindt achter de schermen plaats. De bordesscène is voor de buitenwereld vaak het moment dat de nieuwe regering er definitief staat. Van Baalen en Van Kessel laten na het fotomoment nog drie stappen volgen: de departementale overdracht en de presentatie van het kabinet, de eerste ministerraad en het debat over de regeringsverklaring. *De kabinetsformatie in vijftig stappen* is vooralsnog het meest complete handboek over de kabinetsformatie. Een must voor eenieder die de ontwikkelingen na 12 september wil begrijpen. ■

De kabinetsformatie in vijftig stappen
Carla van Baalen en Alexander van Kessel
2012, Uitgeverij Boom, Amsterdam
303 blz.

Sybrand Buma, u zei enige tijd geleden in De Volkskrant dat 13 september nog veel belangrijker wordt dan 12 september. Wat verwacht u – zonder te speculeren over de verkiezingsuitslag – van de kabinetsformatie?

'Kiezers moeten zich realiseren wat voor land ze na 12 september willen. Veel partijen zeggen nu dingen die na de verkiezingen niet uitvoerbaar blijken. Wij vertellen het eerlijke verhaal. Wat betreft de formatie: Nederland heeft behoefte aan een kabinet dat de crisis aanpakt. Hoe dat eruit gaat zien, is onvoorspelbaar. Ik ga niet op de zaken vooruit lopen, maar ik zeg wel dat we niet nog een keer met de PVV in zee gaan.'

Kabinetsformatie en populisme

Populistische partijen spelen in verschillende West-Europese partijstelsels een sleutelrol, constateren onderzoekers in het recente boek *Power to the people – een anatomie van het populisme*. Naast Nederland boekten populistische partijen in België, Noorwegen, Italië, Finland, Denemarken, Frankrijk, Zweden en Zwitserland electorale winst en namen ze in een aantal landen deel aan regeringscoalities. Het begrip populisme laat zich lastig definiëren. Volgens deze boeiende studie is het populisme geen ideologie (hooguit een 'dunne ideologie'), is het populisme niet voorbehouden aan een bepaalde groep ('het populisme blijkt wijdverbreid') en is het populisme niet alleen een uitdrukking van gevoelens en sentimenten, maar ook een vormende kracht ('populisme is niet simpelweg een uitlaatklep'). Kenmerkend voor populistische partijen (aan linker- en rechterzijde) is dat ze zich afzetten tegen de gevestigde macht: 'wat volgens de elite tekenen zijn van karakter, kennis en kunde, geldt voor populisten als volksvreemd, wereldvreemd en zelfzuchtig.' De opkomst van populistische partijen heeft in Nederland voor nieuwe machtsverhoudingen gezorgd. De grote vraag is welke gevolgen dit heeft voor de aanstaande kabinetsformatie.

'Power to the people' – een anatomie van het populisme

J. Uitermark, M. Oudenampsen, B. van Heerikhuizen en R. van Reekum (red.)
2012, Boom Lemma Uitgevers, Den Haag
196 blz.

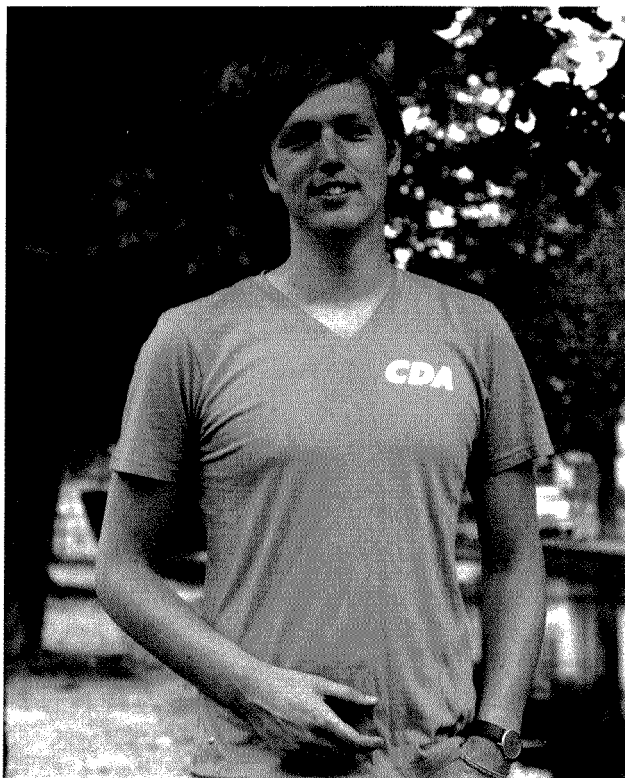
Hugo de Jonge
Rotterdam (ZH) | Nr. 57

'Rotterdam is een jonge stad. Dat biedt ongekende kansen maar brengt een even zo grote verantwoordelijkheid met zich mee. Elk talent moet worden benut. In het belang van de jongeren en in het belang van de toekomst van de stad. Mensen maken de stad tot wat die is.'

Gadgets en kleding

Bij een nieuwe
huisstijl horen een
nieuwe kleding-
collectie en gadgets.

Fotografie Erik van der Pauw

T-shirts, polo's, capuchontruien en regenjassen.

Behalve de gadgets die u hierboven ziet, kunt u o.a. ook pennen, iPad-standaards, telefooncleaners en frisbees bestellen.

Ga voor het complete aanbod en de prijzen naar webwinkel.cda.nl

Binnenkort verkrijgbaar

CDA-sportkleding
 Hardloopshirts
 Wielrenkleding

Meer Europa in het CDA, meer CDA in Europa ?

Europa is een van thema's voor de komende verkiezingen, daarom laten we graag Wim van de Camp aan woord;

Tekst **Willem Kruithof** | Fotografie **Dirk Hol**

Wat vindt u het boeiendst aan uw werk als Europarlementariër?

'Laat ik beginnen met: het is het een grote eer om lid te zijn Europese Parlement na 23 jaar lidmaatschap van de Tweede Kamer en ook een mooie verandering van perspectief. De Europese politiek lijkt een ver-van-je-bed show maar is het niet. Heel veel wetgeving die van toepassing is op Nederlandse burgers wordt op Europees niveau besloten. De Nederlandse politiek blijft hierop invloed houden via de Nederlandse ministers in de Raad en Nederlandse Europarlementarieres. Om daaraan bij te dragen is heel boeiend. Zo was ik zelf vanuit het Europees Parlement hoofdonderhandelaar met de lidstaten over wetgeving die motoren en scooters veiliger en schoner moeten maken. Je bent dan bezig met wetgeving voor 500 miljoen mensen, inclusief 16 miljoen Nederlanders. Die internationale omgeving van de Europese politiek spreekt mij, met zijn veelzijdigheid aan culturen met bijkomende gewoonten, buitengewoon aan. Juist door de discussie in afgelopen periode is het werk in Europa onder grotere belangstelling komen te staan en ik leg het graag uit want politiek is niet voor bange mensen.'

Wat hoopt u het komende jaar als Europarlementariër te bereiken?

'Ik hoop dat ik Europa dichterbij de Nederlandse burger kan brengen. In de afgelopen jaren heeft Europa aan sympathie verloren bij de Nederlandse burger. Dit is jammer want het is niet goed als het vertrouwen voor de Europese samenwerking wegvalt en Nederland zich terugtrekt achter de dijken En ik beschouw het als één van mijn taken om deze sympathie terug te winnen. Dat probeer ik o.a. door het gebruik van twitter. Ik heb inmiddels meer 9850 volgers en hoop er snel 10.000 te hebben. Ik krijg veel reacties op die berichten.

In het verkiezingprogramma voor de komende verkiezing is veel aandacht voor Europa, wat vindt u daarvan:

'Het begint met de mooie woorden: "Via Europa in de wereld: We leven in een klein land met een enorm buitenland. Meer dan ooit is de wereld een dorp geworden, ons dorp. Nederland moet daarin voluit meedoen, om er zelf van te profiteren, maar ook om de wereld beter te maken. Tegelijk slinkt onze invloed. Om ondanks de mondiale machtsverschuivingen een sterke positie te kunnen behouden, zal de Europese Unie meer als eenheid, zuiniger en slagvaardiger dan nu moeten opereren. Dit is in ons belang. Nederland kan alleen niet op tegen China, maar via de Europese Unie kan Nederland daar wel zijn belangen verdedigen. Het CDA ziet de onmiskenbare verbondenheid tussen Nederland en Europa. Ons land kan een voorname positie verwerven op het wereldtoneel door en met Europa."

Bij een pro-Europees geluid hoort natuurlijk wel een gezonde dosis realiteitsbesef. Dit wil zeggen dat we kritisch moeten blijven kijken naar ontwikkelingen, christendemocratische belangen blijven verdedigen in Europa, en transparantie en communicatie naar de burgers voorop stellen. De Europese Unie is van onschatbare waarde. Veel economische welvaart hebben wij te danken aan de interne markt waarin maar liefst 500 miljoen consumenten leven. Concreet kan een Nederlands bedrijf door die interne markt in principe aan 500 miljoen consumenten leveren.

Een open verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten, één munteenheid, één landbouwbeleid, grensoverstijgende duurzaamheid, dat zijn resultaten van de Europese Unie waar Nederland veel baat bij heeft. En de Europese Unie gaat verder: we bouwen nu aan één energiebeleid, één asiel- en immigratiebeleid en ook het

consumentenbeleid wordt Europees. Dit omdat de uitdagingen die het energie-, immigratie- en consumentenbeleid met zich meebrengen niet op nationaal niveau kunnen worden opgelost.

We moeten dan ook eerlijk zijn over de positie die Europa inneemt in ons dagelijks leven. De positieve consequenties die dit met zich mee heeft gebracht voor ons dagelijks leven moeten ook duidelijk onderschreven en uitgedragen worden, terwijl ook constructieve kritiek niet mag ontbreken.

Maar we moeten niet als premier Rutte aan een "Hazeltonk-gevalletje" doen. Over de grens geeft Rutte schouderklopjes en is hij de joviale man weer terug in Nederland is hij euroscepticus en laat hij zich beïnvloeden door de PVV en de SP. Die houding gaat Rutte opbreken in Europa. We zullen moeten bouwen aan vertrouwen en vooral doe wat we hebben afgesproken!

Wat is volgens u de belangrijkste taak m.b.t. Europa?

'Voor het CDA is Europa een waardengemeenschap en is de interne markt van de EU onomstotelijk van belang als economische motor van Nederland. De uitdaging zal zijn om als EU de komende tien jaar, naast het vervolmaken van de interne markt, meer en meer antwoorden op de economische, sociale en ecologische excessen van de globalisering te ontwikkelen. Want alleen via de EU kan Nederland daar invloed op uitoefenen. Daarvoor zullen regeringsleiders, nationale parlementen en de Europese instellingen wel prioriteiten moeten stellen. Onderwerpen als onderwijs, gezondheidszorg, volkshuisvesting, sociale zekerheid blijven uiteraard bij de lidstaten. Maar wat ons betreft meer samenwerking voor onze concurrentiepositie, houdbare overheidsfinanciën, tegen de georganiseerde criminaliteit, spelregels op het internet en over voedsel- en energiezekerheid.

In Europa is na de Franse verkiezingen een discussie ontstaan over of "het roer om moet" in Europa. Groei is het nieuwe toverwoord en daarmee zouden pijnlijke maatregelen om onze begroting op orde te brengen voorkomen kunnen worden. Inzetten op economische groei is belangrijk, maar wat het CDA en onze EVP-fractie betreft moet het wel gaan om duurzame economische groei. Groei op een stevig fundament van gezonde overheidsfinanciën en een concurrerende economie en dus niet het groter maken de staatsschulden. Toenemende privé-schulden belastingschulden, Griekse en Italiaanse schulden, allemaal signalen van dezelfde ziekte: we leven op te grote voet!

Een belangrijk vraag is ook draaien we Europa de rug toe of pakken we de crisis aan?

'De uitdaging van onze CDA-politici is duidelijkheid te verschaffen aan de kiezers: of we draaien Europa de rug toe, zoals de PVV en de SP, of we maken een slag om via de Europese samenwerking uit de huidige crisis te komen.

Ik ben er van overtuigd dat we nog steeds voor het laatste moeten kiezen. Het is voor Nederland als exportland van levensbelang dat we zaken kunnen doen met andere Europese landen zonder belemmeringen als grenscontroles of importtarieven. We exporteren meer naar Italië dan naar Amerika en Brazilië tesamen, Hopelijk zien de ouderen én jongere kiezers dit ook en zal Nederland zijn (Europese) verstand gebruiken op 12 september 2012! Wat de boodschap voor het CDA en Nederland; Voor het CDA: doe mee, voer de afspraken uit ! Voor Nederland: Niet terug achter de dijken! Europa is onze partner!' ■

Volg Wim van de Camp op twitter:
www.twitter.com/wimvandecamp

Versterk de positie van vrouwen #womenpower

In tijden van verkiezingen benadrukken partijen vooral elkaars verschillen. Daarom was het extra bijzonder dat, onder andere op het initiatief van CDA'ster Ferrier, zeven partijen (CDA, VVD, SP, GroenLinks, D66, ChristenUnie en SP) zich op maandag 3 juli in een manifestatie eenduidig committeerden aan blijvende inzet van Nederland om de positie van vrouwen wereldwijd te versterken. De woordvoerders van deze partijen zetten hun handtekening onder een verklaring waarin werd benadrukt dat juist vrouwen vaak een drijvende kracht zijn achter economische ontwikkeling en het versterken van democratie. Vrouwen worden te vaak gezien als deel van het probleem en veel te weinig als motor van duurzame oplossingen. Dat deze meerpartijen verklaring een verschil maakt en een krachtig politiek signaal is bleek diezelfde week al bij het debat over de rol van het bedrijfsleven instrumentarium in ontwikkelingsamenwerking. De Motie-Ferrier over de belangrijke rol van vrouwen hierbij werd door alle zeven partijen ondersteund en dus met een ruime meerderheid aangenomen door de Tweede Kamer.

VROUWEN CRUCIAAL VOOR ONTWIKKELING, VREDE EN ECONOMISCHE GROEI

"Vrouwen in alle landen en op alle niveaus dragen bij aan de ontwikkeling van landen en de wereld. Vrouwen zijn vaak de drijvende kracht achter economische groei, vrede en democratie." - Motie-Ferrier

"Vrouwen zijn vaak de drijvende kracht achter economische groei, vrede en democratie." - Motie-Ferrier

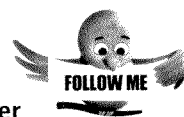
Met deze motie wordt de rol van vrouwen in de wereld benadrukt en wordt een oproep gedaan om de positie van vrouwen wereldwijd te versterken.

VROUWEN IN DE TWEEDE KAMER OP 3 JULI 2014

Volg het CDAV nu ook op Twitter

Het CDAV is vanaf heden ook te volgen op twitter. Voor informatie over activiteiten van het landelijk CDAV- bestuur of provinciale CDAV afdelingen en voor nieuws over de positie van vrouwen in Nederland en in de wereld volg [@CDAVrouwen](https://twitter.com/CDAVrouwen) op Twitter.

Woensdag 17 oktober

CDAV-Bestuursvergadering

Vrijdag 19 oktober

EVP-vrouwen congres in Berlijn

Woensdag 7 november

Themabijeenkomst CDAV Internationaal

'de rol van vrouwen in de Arabische regio'

Locatie: CDA- Partijbureau te Den Haag,

aanvang: 19:30 uur Voor meer informatie en aanmelden zie

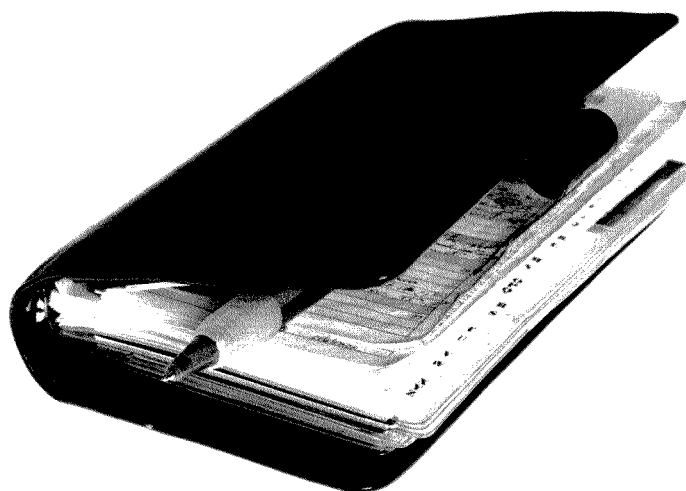
www.cda.nl/cdav

Vrijdag 9 november

CDAV/ BSV lunch voor vrouwelijke bestuurders met o.a. Ank Bijleveld

Locatie: Hotel Theater Figi te Zeist,

aanvang 13:00h voor meer informatie over sprekers en aanmelden zie www.cda.nl/cdav

Workshop Diversiteit

Voor de provincietour van het CDA hebben het CDA Kleurrijk en het CDAV met hulp van het SI de workshop diversiteit ontwikkeld. Deze workshop heeft tot doel CDA-bestuurders en CDA-leden kennis te laten maken met het concept van diversiteit, zodat zij zich meer bewust worden van bewuste en onbewuste mechanismen die een rol spelen bij het realiseren van een meer divers CDA.

Tijdens de workshop maken de deelnemers kennis met het begrip diversiteit. Deelnemers worden bewust gemaakt van (vaak onbewuste) valkuilen die diversiteit in de weg staan en krijgen praktische tools waarmee zij zelf meer diversiteit kunnen aanbrengen in hun ledenbestand en daarmee potentiële volksvertegenwoordigers richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Aan de hand van concrete voorbeelden worden de valkuilen voor het realiseren van diversiteit getoond en door concrete succesverhalen wordt de meerwaarde hiervan aangetoond. Ook zullen de deelnemers hier praktische tools

en tips meekrijgen om in hun eigen afdeling meer gender en culturele diversiteit te realiseren.

Wilt u deze workshop ook organiseren in uw provincie/afdeling (Dit kan ook voor of nadat de provincietour in uw provincie/afdeling heeft plaatsgevonden)? Neem dan contact op met Liesbeth van Heest (vanheest.cdav@cda.nl)

Over topsport en gender equality

In zijn openings speech voor de Olympische Spelen in Londen zei Jacques Rogge: 'it's "a major boost for gender equality" that all 204 participating countries include female competitors for the first time'.

Opvallend. Of toch niet?

Het besef dat gendergelijkheid overal in de samenleving betere resultaten geeft wordt wereldwijd onderkent. Je ziet dat terug in speeches, in Nobelprijzen, in onderzoeken van gerenommeerde instituten.

Om dat vervolgens om te buigen tot een praktijk van alledag is niks minder dan topsport.

Op het laatste CDA-congres diende het CDAV een resolutie in om één van de opgenomen doelen, meer vrouwen aan de top, van een concrete doelstelling te voorzien: 30%. Deze resolutie heeft het niet gehaald.

Opvallend. Of toch niet?

Eén van de tegenstemmers argumenteerde als volgt: maar het moet wel om kwaliteit gaan.

Opvallend!

Want waarom horen we dat nou nooit als het om mannen gaat? Natuurlijk gaat het om kwaliteit! Al jaren studeren er meer meisjes af dan jongens en zij doen dat ook nog eens vlotter en met hogere cijfers. Waar gaat het dan mis?

Bekend is dat vrouwen zich minder goed kunnen/willen presenteren dan mannen. En dat is, ook in de politiek, toch echt belangrijk. Daarnaast maakt onbekend onbemind. Wij vrouwen kunnen dat onszelf aanrekenen. We moeten meer tijd steken in netwerken.

Het CDAV vindt het belangrijk dat de vrouwen in het CDA in ieder geval elkaar kennen, elkaar inspireren en door samenwerking meer vrouwen op alle functies in de partij kunnen bewerkstelligen. Wij organiseren daarom, samen met de Bestuurdersvereniging, een grote netwerk-lunch (zie voor nadere informatie onze website). Om dit in 2013 uit te rollen over het hele land.

Zo kunnen we er samen voor zorgen dat er, in het vervolg, bij het samenstellen van lijsten en commissies met gemak mooie 50/50 balans in de bezetting wordt gehaald.

CDAV Noord-Brabant zoekt nieuw bestuurslid

Helpt u in 2012 de positie van de vrouw te versterken?

Vrouwen zijn verbinders, doeners, resultaatgericht en kunnen kort en krachtig aangeven waar het om gaat.

CDAV Noord-Brabant zoekt:

Een actieve en enthousiaste bestuurder

Beschikbaarheid

Met de invulling van deze functie is een tijdsbeslag van tenminste 2 uur per week gedurende circa 4 jaar gemeoid. De kandidate moet soms overdag voor overleg beschikbaar zijn.

Functievereisten

De kandidate beschikt over kennis en ervaring op het gebied van besturen of wil zich hierin ontwikkelen. Ook heeft zij politiek inzicht. Wij verwachten, dat zij stellingen/opvattingen zowel schriftelijk als ook mondeling goed kan verwoorden, maar bovenal dat zij goede communicatieve vaardigheden bezit.

De functie is onbezoldigd.

De kandidate heeft affiniteit met de grondbeginselen van het CDA.

Wilt u met ons mee denken en vooral enthousiast en actief mee doen dan nodigen wij u uit uw motivatiebrief met een actuele C.V. te mailen naar:

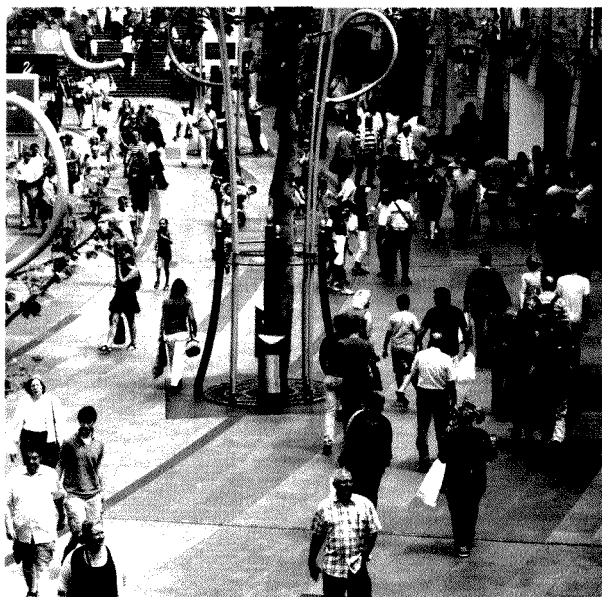
Voorzitter CDAV Brabant: Joke Wagter

Mailadres: jokewagter@onsbrabantnet.nl

of Bestuurslid CDAV Brabant: Adrienne Hogenhuis

Mailadres: adriennehogenhuis@online.nl

Sluitingsdatum aanmelding: 01-09-2012

Doe mee met de campagne

De CDA-campagne draait op vrijwilligers. De duizenden CDA'ers in het land gaan voor het CDA de straat op. De komende maanden zullen er ook vele (landelijke) campagneklussen gedaan moeten worden.

Dat varieert van publiek bij tv-uitzendingen tot het uitdelen van CDA-spaarvarkens. Wij kunnen uw hulp heel goed gebruiken want samen kunnen we meer. Velen hebben zich al aangemeld en ook u kunt zich aanmelden als landelijke campagnevrijwilliger door te mailen naar ikdoemee@cda.nl.

Ook door sponsoring in natura kunt u een bijdrage leveren. Bent u buschauffeur, kunt u 1000 appels leveren of bezit u een mooie locatie? Uitzendburo Buma & Co koppelt vraag en aanbod. Sandra Nieberg, Lyke Blok en Adger van Heiden zijn de intercedenten. Kunt u ons helpen? Mail dan naar ikdoemee@cda.nl.

COLOFON

Augustus 2012

Jaargang 8 | nummer 2

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA.

De uitgave wordt vier keer per jaar verspreid in een oplage van ruim vijftigduizend exemplaren.

Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau

Postbus 30453, 2500 GL Den Haag

☎ 070 3424858

✉ redactie@cda.nl

🌐 www.cda.nl

Hoofdredactie Hans Janssen

Eindredactie Marjolijn van der Stel

Redactie Gerard Adelaar, Hubert Beusmans,

Alle Dijkslag, Wendy van Endschot, Mark de Groot,

Liesbeth van Heest, Karin Hoentjen, Willem Kruihof,

Marieke Mol, Frans de Nerée tot Babberich, Ivo Perlbj,

Bronne Pol, Hans Slooijer, Eduard Slootweg en

Inez de Vries

Vormgeving Mirella Rooy & Hanneke van Os

Fotografie ANP, Dirk Hol, iStockphoto, Nationale Beeldbank

Vrouw & Politiek CDA Vrouwen

Drukwerk Senefelder Misset B.V.

Mercatorstraat 35,

Postbus 68, 7000 AB Doetinchem

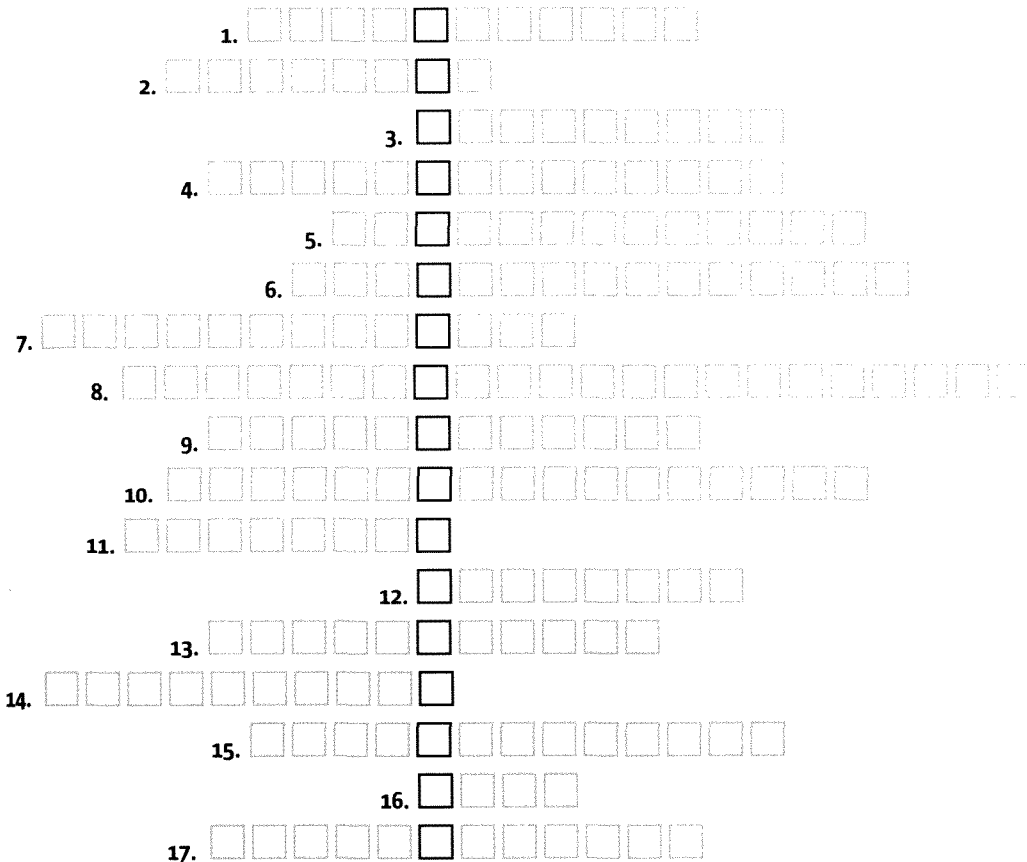
☎ 0314 355 500

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijk terwils de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in *CDA.nl* zijn bescheiden door het auteursrecht. Dit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaand de schriftelijke toestemming van de uitgever.

De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongewaagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houfing papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

Puzzel

Vul de ontbrekende woorden in, spaties tellen niet mee. De letters in de gekleurde vakjes vormen een zin.

Stuur uw oplossingen voor 15 september 2012 naar:

Redactie@cda.nl

Of: **CDA Redactie,**

Postbus 30453,

2500 GL Den Haag.

Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van € 15,-. De oplossing van de puzzel in het vorige nummer is: Rentmeesterschap is een van de vier uitgangspunten

De winnaars van de boekenbon ter waarde van 15 euro zijn:

R. Kok, Almere

J. Wiersma-Holwerda, Niawier

De heer Algra, Roosendaal

drs. J. Achterstraat, Badhoevedorp

Mevr. M. Nooteboom-van Delft,

Rotterdam

01. Dit kandidaat-Kamerlid uit het Noorden was lid van de Provinciale Staten en de gemeenteraad ...

02. Mona Keijzer is geboren in...

03. Dit kandidaat-Kamerlid is voorzitter CNV onderwijs

04. De kandidatenlijst telt kandidaten (in letters)

05. Dit kandidaat-Kamerlid was gemeenteraadslid van Bolsward en voorzitter van CDJA Fryslân

06. Dit vrouwelijke kandidaat-Kamerlid was bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen in 2010 de hoogste nieuwe binnenkomer

07. Jaco Geurts is van beroep ...

08. Samen met Mona Keijzer was dit vrouwelijke kandidaat-Kamerlid ook kandidaat-lijsttrekker

09. Dit kandidaat-Kamerlid uit Limburg was beroepsofficier

10. Sybrand Buma is niet alleen kandidaat-Kamerlid maar ook is de huidige ...

11. De titel van het verkiezingsprogramma is ...

12. De verkiezingsdatum 12 september valt dit jaar op

13. Deze kandidaat-Kamerlid is lijstduwer

14. Dit kandidaat-Kamerlid heeft een juridische achtergrond en was onder meer rechter en officier van justitie

15. Is namens de Tweede Kamer rapporteur voor onze pensioen in Europa ...

16. De roepnaam van Johan Yde van Hijum is...

17. Deze persoon is niet alleen kandidaat-Kamerlid maar ook campagneleider

Neem nu het Nederlands Dagblad.

3 maanden voor slechts € 15,95 p.m.
en de Herziene Statenvertaling cadeau

Kijk voor alle voorwaarden of de andere cadeaus naar keuze op: nd.nl/actie

.nd DE KRANT MET DE C

Sponsor de campagne

Het CDA gelooft dat Nederland het vermogen heeft om sterker uit de crisis te komen. Wij hebben vertrouwen in mensen, vertrouwen in hun gezond verstand en daarom vertrouwen in de toekomst. Onze boodschap willen we in de komende periode goed onder de aandacht brengen. Zo willen we aanwezig zijn bij de eerste schooldag, om op een speelse manier te laten zien dat je met sparen niet vroeg genoeg kunt beginnen.

Om ook mantelzorgers en vrijwilligers een extra hart onder de riem te steken bezoeken we tijdens de vakantieperiode mensen die in verzorgings-
tehuizen wonen.

Het CDA wil de toekomstige generatie niet opzadelen met schulden. Wij zijn voor het behoud van de studiefinanciering in de bachelor en masterfase en zullen dit tijdens de introductiedagen van het hbo en de universiteiten nader toelichten.

Ga naar www.cda.nl en doneer om deze activiteiten mede mogelijk te maken.

Dnpp

CDA

BIBLIOTHECA
DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Nummer 3

Oktober/November 2012

*Buurtzorg
Dress for succes
Geloven in de stad*

Jan Kees de Jager:

'Ik ga tot de laatste dag door'

Jan Kees de Jager

‘Hervormingen zijn minstens zo belangrijk als het naar evenwicht brengen van het begrotingsaldo’

Redactioneel

Samen kunnen we meer. Dat was de slogan van de campagne. Maar het werden minder zetels. Een flinke tegenvaller. Commentatoren speculeerden gewillig over het einde van de christen democratie. De boodschap van samenwerken zou niet meer van deze tijd zijn.

Dit soort analyses hoort bij de verkiezingen. Een ritueel om te wennen aan de nieuwe verhoudingen. Maar ook als voetbalanalytici de wedstrijd drie keer nabespreken blijft de uitslag hetzelfde.

Deze CDA.nl kijkt terug en vooruit.

Dat we samen meer kunnen, zien we elke dag om ons heen. Ouders die zorgen voor hun kinderen of andersom. Zo vanzelfsprekend dat niemand het bijzonder vindt. De artikelen over Buurtzorg, naoberschap en Dress for Succes laten minder alledaagse voorbeelden zien van mensen die met elkaar samenwerken om anderen te helpen. In de buurt, zonder rompslomp en heel gericht. Voorbeelden die laten zien dat ons verhaal werkt!

Coverfoto: Holland in Beeld/Michels

14

Interview met Jan Kees de Jager

Inhoud

- 8 Column
- 9 Sybrand Buma
- 12 Werk in uitvoering
- 17 Nieuwe Tweede Kamerfractie
- 22 Geloven in de stad
- 24 Buurtzorg
- 26 Burgerinitiatieven en overheid
- 28 Nieuw lid
- 30 Partijnieuws
- 34 Europa
- 38 De nieuwe CDA-huisstijl
- 44 Column
- 46 Parlement
- 48 Vrouw en Politiek
- 50 De uitgangspunten van:
Pieter Omtzigt
- 58 Maidenspeech
- 59 Wetenschappelijk Instituut
- 62 Colofon
- 63 Puzzel

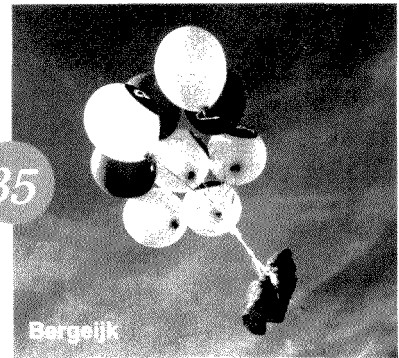
20

Dress for succes

29

Onderwijsraad

35

Bergeijk

45

Internationaal

52

Fotoverslag campagne

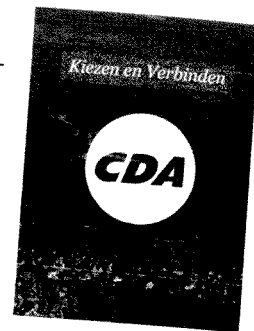

54

Europa

Wat zegt het CDA in het rapport *Kiezen en Verbinden* van het Strategisch beraad over burgerparticipatie?

- *Nederland barst van het initiatief van burgers. Burgers nemen samen initiatieven om problemen aan te pakken. De overheid is dienstbaar en betrouwbaar en geeft het maatschappelijk initiatief alle ruimte. Een sterke samenleving maak je samen, in verantwoordelijkheid voor jezelf en voor elkaar.*
- *Burgerparticipatie is niet vrijblijvend. In een tijd waarin de overheid een stap terug moet doen omdat er grote schulden zijn gemaakt en het geld opraaft, kunnen creatieve oplossingen in de samenleving worden gevonden. Meer dan tot nu toe vraagt de toekomst om een bewuste en betrokken bijdrage van iedereen voor een veilige en leefbare omgeving, schone energie, natuurbehoud, duurzame economie, respect en moraliteit.*
- *Regeren begint bij maatschappelijk initiatief. De overheid is één van de instrumenten waarmee de samenleving haar zaken regelt. De overheid borgt de rechtsstaat door minder regels stellen, stimuleert en faciliteert burgers, vertaalt waarden en normen en ziet toe op de naleving.*
- *Burgerparticipatie in de zin van innovaties van onderop leiden tot meer duurzaamheid en gemeenschapszin.*
- *De overheid moet loslaten wat de samenleving zelf kan doen en ordenend optreden waar markten falen. De overheid als ordenende kracht betekent ook: ruimte creëren voor maatschappelijk initiatief door hindernissen uit de weg te ruimen, duizend bloemen te laten bloeien.*
- *Vroeger mochten mensen meepraten als de overheid dat toeliet. Dat is 'oude participatie'. Nieuwe participatie is 'omgekeerde participatie': burgers nemen initiatief en de overheid reageert door barrières als procedures, regels en organisaties te slechten.*
- *Omgekeerde participatie betekent ook dat de overheid afrekent met hiërarchisch beleid los laten op de samenleving en een meer dienende en faciliterende houding aanneemt.*
- *De vitaliteit hoeft niet gecreëerd te worden, die is er volop in de samenleving. De overheid hoeft die vitaliteit alleen maar aan te boren en te benutten. Er moet wel wederzijds respect en vertrouwen zijn.*

Wat zegt de WRR in het rapport *Vertrouwen in burgers* over burgerparticipatie?

- *Beleidsmakers: denk vanuit burgers. Het speelveld van burgerparticipatie – het maatschappelijk middenveld – verandert voortdurend en die bewegingen worden sneller, onvoorspelbaar en misschien zelfs onbeheersbaar. Daar moeten beleidsmakers op inspelen. 'Ontregelde' burgerstructuren maken het beleidsmakers wel moeilijker.*
- *Burgers zijn bereid en in staat tot participatie als ze zich voldoende uitgedaagd voelen, bijvoorbeeld omdat ze iets willen veranderen vanuit een gevoel voor rechtvaardigheid, iets willen terugdoen voor anderen of omdat ze er plezier aan beleven.*
- *Respect is een voorwaarde: beleidsmakers die burgers zien als mensen die puur voor het eigenbelang gaan hoeven niet op betrokkenheid van burgers te rekenen.*
- *Betrokken burgers zoeken (experimenteer)ruimte, die moeten beleidsmakers ze wel gunnen. Dat vereist bestuurders en beleidsmakers die een goede balans vinden tussen sturen en loslaten: loslaten als het kan, sturen als het nodig is.*
- *De samenleving 'vernetwerkt'. Daardoor wordt het maatschappelijk middenveld complexer, de structuren en de relaties tussen burgers en beleidsmakers on-*
- *duidelijker. Nieuwe vormen van binding tussen beleidsmakers en burgers zijn nodig: een nieuwe generatie doe-democratie.*
- *Die doe-democratie heeft netwerksturing nodig, het onbestuurbare moet bestuurd worden. Dat vraagt om betrokken beleidsmakers met een lange adem die voorwaarden scheppen, corrigeren en faciliteren dat burgers het initiatief nemen. Ze moeten weten wanneer ze nodig zijn en wegblijven als dat niet zo is. Burgerparticipatie kun je stimuleren en faciliteren maar niet afdwingen. Vertrouwen in burgers moet je opbouwen.*
- *Een goede beleidsmaker in de doe-democratie hecht aan tegenspel en nodigt daartoe actief uit; schept voorwaarden die burgers stimuleren om te participeren in het maatschappelijk verkeer; bouwt steunpilaren.*
- *Die steunpilaren kunnen formele wetten en regels zijn maar ook samenwerking met informele kanalen zoals maatschappelijke instellingen, ngo's, koplopers in het bedrijfsleven en andersbewegingen*

'Samen kunnen we meer'

Tekst **Alie Dijkslag** | Fotografie **Dirk Hol**

In verkiezingstijd zagen we het woord samen zo vaak dat het bijna een leeg begrip lijkt. Toch is er geen woord dat krachtiger uitdrukt waar het bij het CDA om gaat. Voor partijvoorzitter Ruth Peetoom is het woord samen de bril waardoor politieke beleidsmakers naar de samenleving kijken. 'De overheid staat niet los van de samenleving. Mensen gaan niet zitten wachten maar gaan zelf aan de slag, dat zie je overal. Daar moet je op een positieve manier naar kijken. Samen pak je nieuwe uitdagingen aan, problemen los je op van onderop. Bovendien: samen is ook leuk!' CDA.nl bevraagt de partijvoorzitter op dat éne woord samen.

Niet alleen het CDA, ook de WRR bepleit een overheid die meer denkt vanuit de burger, de burger beter betreft en maatschappelijk initiatief ruim baan geeft. Onder leiding van raadslid Pieter Winsemius verscheen *Vertrouwen in burgers*. Het is een echt christendemocratisch rapport, zei minister Spies bij de ontvangst dit voorjaar. Ruth Peetoom is het daar helemaal mee eens. *CDA.nl* vroeg Pieter Winsemius hoe hij denkt over de betrokken burger in relatie tot de overheid.

Ruth Peetoom:

'Ik geloof heilig in politiek van onderop'

Wat verschijnt er op uw netvlies bij het woord 'samen' in de verkiezingsleus van het CDA?

'Ik ben op veel plekken geweest waar Samen kunnen we meer al in praktijk wordt gebracht. Ik denk aan een buurthuis in Wirdum dat met sluiting werd bedreigd. De gemeente had een budget, maar dat was niet voldoende om het buurthuis open te houden. In overleg met dorpsbewoners werd besloten dat de gemeente het budget uit handen gaf en de mensen zelf aan de slag gingen. Ze staken de handen uit de mouwen en het buurthuis bleef open.'

Een sterke samenleving maken we samen, in verantwoordelijkheid voor onszelf en voor elkaar, staat in Kiezen en Verbinden, het rapport van het Strategisch Beraad. Dat klinkt heel warm, maar als we voor onszelf

en voor elkaar moeten zorgen, welke verantwoordelijkheid heeft dan de overheid?

'We leven in een tijd van economische krimp. Er is minder geld van de overheid, dat weten mensen ook. Er wordt dus een groter beroep gedaan op het particulier initiatief. Maar de overheid gooit zaken niet over de schutting zodat de burger het zelf maar uit moet zoeken. Ik leg dat uit aan de hand van voorbeelden die met energie en duurzaamheid te maken hebben. Ons partijprogramma scoorde slecht bij de doorberekening op dat punt omdat onze ideeën niet passen bij het systeem van het Planbureau voor de Leefomgeving dat alleen overheidsuitgaven doorberekent. Maar er zijn tal van maatschappelijke initiatieven zoals aardwarmte benutten, samen zonnepanelen kopen of burgers die elkaars leverancier en afnemer van energie zijn. Stel nu dat een tuinder die tomaten kweekt besluit de restwarmte aan zijn burens te verkopen. Dan is de overheid achtervang die zorgt voor betrouwbaarheid en goede regels. Energie is een basisbehoefte waarvoor de overheid verantwoordelijkheid draagt.'

Vroeger mochten mensen meepraten als de overheid daarvoor ruimte bood. Dat heet 'oude participatie' volgens het Strategisch Beraad. Nieuwe participatie is volgens hen 'omgekeerde participatie' waarbij burgers het initiatief nemen. Als het CDA zegt: samen kunnen we meer, geldt dat dan ook voor burgers en overheid samen?

'Vroeger was alles heel anders georganiseerd, meer via klassieke instituties. Tegenwoordig zijn mensen heel anders georganiseerd, meer via ad hoc netwerken. Het maatschappelijk middenveld verandert en dat betekent nogal wat voor beleidsmakers. Het vergt een andere manier van denken, ook voor politieke partijen. Een partij is geen vanzelfsprekend instituut meer. We moeten daarom kijken naar onszelf, kijken naar die nieuwe netwerken en hoe we daarop kunnen inspelen. Dat geldt vooral voor ons, als partij van de samenleving.'

Eerder dit jaar verscheen het rapport Vertrouwen in burgers van de WRR onder voorzitterschap van mr. Pieter Winsemius over burgerparticipatie. Hoofdvraag van de onderzoekers was: hoe kunnen beleidsmakers burgers beter betrekken? Draait u als voorzitter van het CDA die vraag niet liever om: hoe kunnen burgers beleidsmakers beter betrekken?

'Jazeker, de overheid staat niet los van de samenleving. Beleidsmakers moeten de burgers kennen. In het WRR-

rapport spreekt Winsemius over de doe-democratie. Dat vind ik heel herkenbaar en het kreeg terecht veel weerklank in de media. Het gaat om een andere manier van kijken. Niet van boven naar beneden maar je doet het met elkaar. Een mooi voorbeeld vind ik buurtzorg. Mensen zeiden: we kunnen het beter. Beleidsmakers zien ook dat het werkt en nemen die werkwijze over. Ik ben het erg eens met Winsemius als hij zegt: begin bij de frontlinie. Meestal begint de politiek bij de beleidsmakers, maar zoek liever de mensen op die met de benen in de modder staan. Vertrouwen haal je niet eens in de vier jaar op als politieke partij. Daarom onderschrijf ik van harte de oproep van de WRR om alledaagse invloed te vergroten. Beleid is een voortdurend iets, je moet altijd feeling houden, vooral met kleinere verbanden. Als overheid en politiek heb je de taak om maatschappelijk verkeer te stimuleren. Dat doe je door nieuwe plekken te creëren waar mensen elkaar tegenkomen en door als beleidsmaker bestaande plekken op te zoeken. Alles staat of valt met een bepaalde houding. Ik geloof heilig in politiek van onderop.'

Het WRR-rapport heeft als titel Vertrouwen in burgers. Dat is taal van het CDA. Durft het CDA meer dan andere partijen los te laten, burgers te vertrouwen?

'Burgers vertrouwen is helemaal onze visie en mensen willen het ook in de praktijk zien. Dat zit vaak in kleine dingen, daarin schuilt het geluk van mensen. Als het kleine niet klopt ontspoord de maatschappij. De taak van overheid en politiek is sturen én loslaten. Je moet daarin een goede balans vinden. Winsemius noemt dat 'besturen van het onbestuurbare', dat vind ik heel mooi gezegd. Of het kan? Als je erin gelooft kan het.'

Pieter Winsemius:

'Loslaten is moeilijk voor bestuurders'

In Vertrouwen in burgers pleit u voor meer ruimte voor maatschappelijk initiatief, passend bij onze 'vernetwerkte' samenleving. Hoe houd je een slagvaardige overheid in die netwerksamenleving?

'De angst die achter deze vraag schuilt is de grootste rem op burgerparticipatie. Kennelijk vind je loslaten spannend. Het maatschappelijk middenveld is ontregeld, bestuurders vertrouwen het niet helemaal meer en trekken daarom aan de handrem. De traditionele verhoudingen waarbij de bestuurder op de bok zit is over en uit in de netwerksamenleving. Je moet veel meer loslaten, dat durven veel

bestuurders niet aan. Vergelijk het met een gezin. Als vader neem je een kind van acht jaar aan de hand bij het oversteken. Maar als hij achttien is niet meer. Daartussenin moeten ouders loslaten. Dat is in het begin moeilijk, je fietst stiekem achter ze aan, maar het moet wel gebeuren. De overheid moet tegen burgers zeggen: jullie kunnen veel, ik wacht wel af. Er zijn bestuurders binnen het CDA die dat kunnen, voor een aantal van hen is het heel moeilijk. Het CDA is een bestuurderspartij, ze zijn gewend om zelf op de bok te zitten. Maar burgers weten te veel, kunnen te veel en bovendien wordt het te duur. De democratie moet daarin meebewegen. Een wezenlijk deel van het antwoord op de vraag hoe de overheid slagvaardig blijft in de netwerksamenleving zit in de kunst van het loslaten.'

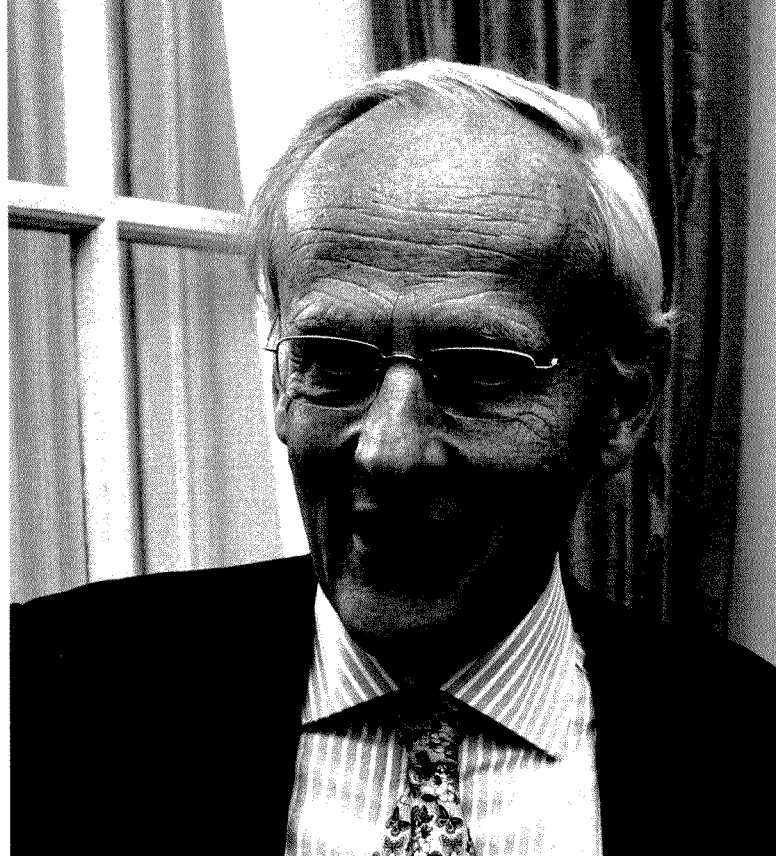
Mag het ook eens misgaan? Wie is dan verantwoordelijk?

'Ja het kan soms misgaan en dan is de overheid toch verantwoordelijk. Daar zit een spanningsveld, het is soms de hoofdreden om als overheid zelf de dingen in handen te houden. Net als in dat voorbeeld van ouders en kinderen waarin geldt dat je als ouders moet loslaten, maar als het misgaat ben je verantwoordelijk. Toch zeg ik: loslaten. Als blijkt dat een buurtvader niet voorkomt dat op straat wordt geblowd ga dan niet kijken. Iemand moet ook groeien in zijn positie. Als je gaat kijken moet je ingrijpen en dat tast zijn positie aan.'

Volgens het CDA vraagt vertrouwen in burgers een overheid die meer dienend en faciliterend optreedt. Bent u het daar mee eens?

'De overheid moet niet alleen faciliteren, ook waarborgen. De overheid kan particulier initiatief laten opbloeien door te ondersteunen met regelgeving. Ik noem een voorbeeld uit mijn eigen interessegebied, energie en milieu. Particuliere initiatieven waarbij bewoners aardwarmte opwekken of een windmolen plaatsen in hun dorp slagen alleen als iedereen meedoet. Anders gaan mensen meeliften die niet betalen. Dat irriteert en stagneert. Je kunt regelen dat als zeventig procent van de bewoners democratisch instemt, de rest verplicht meedoet en meebetaalt.'

'Ik vind dat bij het CDA de samenbinding in de samenleving de Haarlemmerolie lijkt voor het openbaar bestuur. Dat is het niet. Je ziet het bij de WMO. Die steunt op sociale cohesie, in de praktijk gaat het om mensen die geïsoleerd leven. Mensen kunnen heel veel, maar je moet niet alleen uitgaan van samenbinding, ook van tegenbinding. Daarmee bedoel ik een-op-een verbindingen die bepalend

zijn voor hoe mensen met elkaar omgaan in een gedeelde ruimte. Ik gebruik vaak het voorbeeld van de stationshal van Utrecht centraal. Daar lopen dagelijks 180.000 mensen kris kras door elkaar zonder te botsen. Dat is een vorm van fatsoen en rationaliteit van burgers.'

Doet u het CDA nu niet tekort? Bij de WMO gaat het om steun van mensen onderling binnen de directe leefomgeving en als die ontbreekt of onvoldoende is springt de overheid in als vangnet.

'Ja, zo staat het in de wet. Maar de praktijk is anders. Dat komt omdat te grote nadruk ligt op buurten, ook bij jeugdzorg. Dat werkt als het gaat om veiligheid en inrichting van een wijk. Maar niet bij ouderen, gehandicapten of jeugdzorg.'

Mensen binnen het CDA zeggen: Vertrouwen in burgers is een christendemocratisch rapport. Vindt u dat ook?

'Ik vind het in elk geval machtig mooi dat ze dat vinden. Ik denk dat het voor negentig procent aansluit, tien procent niet. Ook andere partijen herkennen er iets in van hun eigen visie. PvdA en SP zien er solidariteit in, de VVD ziet nieuwe vormen van ondernemerschap. Ik ga niet ruziën over welke partij het beste past want dat staat haaks op mijn doel. Ik wil mensen verbinden rond nieuwe vormen van burgerbetrokkenheid in de netwerksamenleving.' •

Interregnum

Een voor een vallen de herfstblaadjes van de bomen rondom het Binnenhof. Verkiezingsbelofte na verkiezingsbelofte van formerende partijen blijkt niet bestand tegen het gure financieel-economische klimaat. Dat hadden de politieke barometers al wel voorspeld, maar zij werden overschreeuwd door het gejuich om het

politieke tweegevecht tussen de reclameblokken door. Nu is de uitslag bekend: de tegenstanders hebben allebei gewonnen en zijn tot elkaar veroordeeld. Een verdeeld land krijgt een monsterverbond cadeau als dank voor zijn strategisch stemgedrag. Hoe winters zal de ontuchtering voelen zodra lastenverzwaring na lastenverzwaring op de deurmat valt.

Enfin, laten we er niet omheen draaien. Ook wij zijn er niet zonder kleerscheuren van af gekomen. Dat mogen we niet zo maar toeschrijven aan de godverlatenheid die het Binnenhof tegenwoordig zo kenmerkt, terwijl religiositeit echt niet weg is uit de harten en daden van veel mensen. Onze eigen crisis zit dieper. Zweven is het actuele antwoord van de kiezer op onzekerheid. Ons antwoord daarop moet niet zweverig zijn maar standvastig gericht op wat ons potentiële electoraat echt uit de slaap houdt. Nieuwe generaties weten dat je langer, flexibeler en harder moet gaan werken. Daar is niks mis mee, mits je dan maar uit de zorgen komt over de toekomst van je kinderen, onze kleinkinderen. Laat ons CDA nog preciezer worden in ons antwoord op die zorgen.

Laat gedogen wat fout of ongezond is geen leidraad worden. Hersteld normbesef is meer dan een opgeruimde straat. Betrokkenheid, zorgzaamheid, degelijkheid en deugdzaamheid, medeverantwoordelijkheid, goedgeefsheid – allemaal noties waarop goedwillende mensen wel degelijk willen worden aangesproken en waarvoor ze nog steeds graag uit hun bed komen. Voor goedgelovigheid niet. Daarom, heren Rutte en Samsom, veel sterkte bij uw zware taak om het land te gaan regeren.

Er is werk aan de winkel voor een nieuwe generatie CDA-bestuurders. Ik zal hen niet voor de voeten lopen, maar slechts toezien op zorgvuldige en uitvoerbare wetgeving zonder symboliek of juridisch broddelwerk. Hopelijk komt er daarom snel een einde aan het stille interregnum waarin we nu verkeren. Hoe lang zal de nieuwe meerderheid daarna nog in stilte goed kunnen doen?

‘Er valt veel te winnen

Het waren hectische maanden voor Sybrand Buma. De onderhandelingen in het Catshuis, de val van het kabinet, de lijsttrekkersverkiezing en de verkiezingscampagne. Hij blikt terug en kijkt vooruit.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Dirk Hol & Goos van der Veen**

Toen

‘Ook al was het voorspeld, de uitslag van de verkiezingen was toch ronduit teleurstellend. De evaluatiecommissie zal haar conclusies hierover binnenkort presenteren maar na 2010 opnieuw zo’n uitslag gaat natuurlijk niemand in de partij in de koude kleren zitten.

Toch ben ik ook positief over de afgelopen maanden. Dat komt door het toenemende enthousiasme onder CDA’ers die ik ben tegengekomen, en dat zijn er heel erg veel. Ik krijg het gevoel dat de partij en de leden willen laten zien dat het CDA er voor Nederland is, dat we er toe doen.

Tijdens het campagne voeren op straat merkte je het al: mensen reageerden een stuk minder negatief op het CDA dan een, twee jaar geleden. Mensen sloten het CDA voor de toekomst zeker niet uit, maar zeiden nu nog even niet op ons te stemmen. We waren voor heel veel mensen tweede keus. Onze boodschap over werk, gezin en samenleving is namelijk wel iets wat mensen bezig houdt.

Het is dus onze uitdaging eraan te werken dat we weer de eerste keus van mensen worden.

Een nieuw, open CDA

Ik ben ook erg onder de indruk van de hele organisatie van de campagne. Veel vrijwilligers waren half in vakantiemodus al druk bezig met de campagne. Overal waar we kwamen was het ontzettend goed georganiseerd. Er waren ontzettend veel verzoeken om langs te komen, zoveel dat we ook afdelingen hebben moeten teleurstellen maar het geeft alleen maar aan hoe groot het enthousiasme was. De lijsttrekkerscampagne in mei heeft daaraan volgens mij enorm bijgedragen. We konden met elkaar proefdraaien. Het was mooi voor de partij, er kwam veel enthousiasme naar boven. Het was ook goed voor ons beeld naar buiten toe. De kiezer zag een nieuw, open CDA.

De campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen was een andere campagne dan anders. We zijn niet meer vanzelfsprekend de grootste partij. Daardoor merk je ook gelijk het effect van een tweestrijd. Vroeger profiteerden wij daarvan nu is het niet gelukt om tussen die tweestrijd te komen. Maar we staan wel ergens voor, we doen ertoe. De kiezer moet ons nemen zoals we zijn. Ik ben ervan overtuigd dat mensen dat gezien hebben.

Persoonlijk vond ik de campagne elke dag leuker worden. Meestal word je in zo'n periode aan het einde moe, maar ik kreeg juist steeds meer energie. Het lekkere weer werkte ook mee, dat is ook wel eens leuk: campagne voeren in de zomer.

Nu

Al sinds de jaren zeventig wordt het einde van de christendemocratie voorspeld. Ik geloof daar niet in. Geen enkele partij heeft meer een vaste basis, dus ook het CDA niet. Voor veel partijen gold dat al een tijd, voor ons was dat deze keer voor het eerst. Het is onze opdracht om de kiezer duidelijk te maken wat de christendemocratie toevoegt. Wat ons uniek maakt, is dat we niet voor meer staat of markt zijn. Nee wij zijn een volkspartij die de kracht uit mensen wil halen om Nederland sterker te maken. Dat alles rond de vraag: wat kan ik betekenen voor een ander en niet alleen wat schiet ik er zelf mee op. Ik heb de afgelopen maanden veel bijzondere projecten bezocht. En steeds is de boodschap van de mensen aan de politiek: we hebben liever ruimte dan geld. Bijvoorbeeld, in Nederweert is een openluchtmuseum dat gerund wordt door vierhonderd vrijwilligers. Ze wilden uitbreiden, maar dat mocht niet door allerlei milieuregels, terwijl ze niets milieubelastends doen. Uiteindelijk is het door hun contacten in Den Haag toch gelukt om uit te breiden zodat een mooi stukje cultureel erfgoed uit die streek bewaard kan blijven. Dat is wat de politiek moet doen, mensen steunen en niet tegenwerken.

Fatsoen en moraal

Als je mensen meer ruimte geeft voor eigen initiatief bestaat de kans dat het soms misgaat. De reflex is dan om een nieuwe regel te maken, maar dan gaat het later weer mis. Ruimte geven heeft alles te maken met verantwoordelijkheid en moraal. Bedrijven en instituties moeten weer ten dienste staan van de Nederlanders. We willen geen woningcorporaties waar de bestuurders torenhoge salarissen krijgen en waar eigenlijk te weinig woningen zijn. Of

‘Wat ons uniek maakt, is dat we een volkspartij zijn’

bankiers die alleen maar aan hun eigen bonus denken. Daar moet een verandering in komen.

Dat is de kern van veel problemen, hoe ga je met elkaar om? Dat is geen kwestie van geld, maar van fatsoen en moraal. Dat geluid maakt ons uniek, je hoort het niet bij de VVD of de PvdA. Het is ook een kansrijk pleidooi, want het gaat om zaken die iedereen aangaan. Ruimte voor initiatief is eigen aan het CDA, maar ook eigen aan Nederland.

Straks

Er zijn nu twee partijen – VVD en PvdA – zij zijn samen verantwoordelijk om tot een akkoord te komen. Wij gaan dat akkoord toetsen op wat wij belangrijk vinden. Wat dat is? Dat is zorgen voor voldoende banen, dat is ruimte voor gezinnen, dat is ruimte voor de kracht van de samenleving. Maar we leven ook nog steeds in een economische crisis. Dus we vinden het ook heel belangrijk dat de overheidsfinanciën duurzaam op orde worden gebracht. Ik ben wel benieuwd naar dat akkoord. Want verkiezingsbeloftes zijn nu al gebroken. Kijk bijvoorbeeld naar de verhoging van de BTW. Het was een van de belangrijkste redenen waarom Samsom niet mee wilde doen met het len-teakkoord. Nu is hij aan zet en heeft hij niets ondernomen om de verhoging tegen te houden.

Opdracht

Over anderhalf jaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen. We hebben richting die verkiezingen een belangrijke opdracht. Op lokaal niveau zit onze kracht, want dat niveau sluit het dichtst aan op de menselijke maat. Ik ben ontzettend gemotiveerd om daar, samen met de fractie, heel hard aan de slag te gaan om deze verkiezingen tot een succes te maken. Samen met afdelingen wil ik zoeken naar wat we samen kunnen doen.

We moeten eerlijk zijn: het is geen makkelijke opdracht, we moeten van ver komen. We hebben lokaal veel te winnen, daar zullen we landelijk ook veel voor moeten doen. Maar we hebben een boodschap die nodig is voor Nederland.

Provincietour

Werk in uitvoering

Partijvoorzitter Ruth Peetoom is elke maand in een andere provincie op bezoek. Er is een dag met werkbezoeken en een ledenmanifestatie. Daarnaast pakt de provinciale afdeling er in samenwerking met de landelijke ondersteuning een gereedschapskist bij. Kortom: **werk in uitvoering!**

Tekst Douwe Gerlof Heeringa

Enthousiasme en ondersteuning

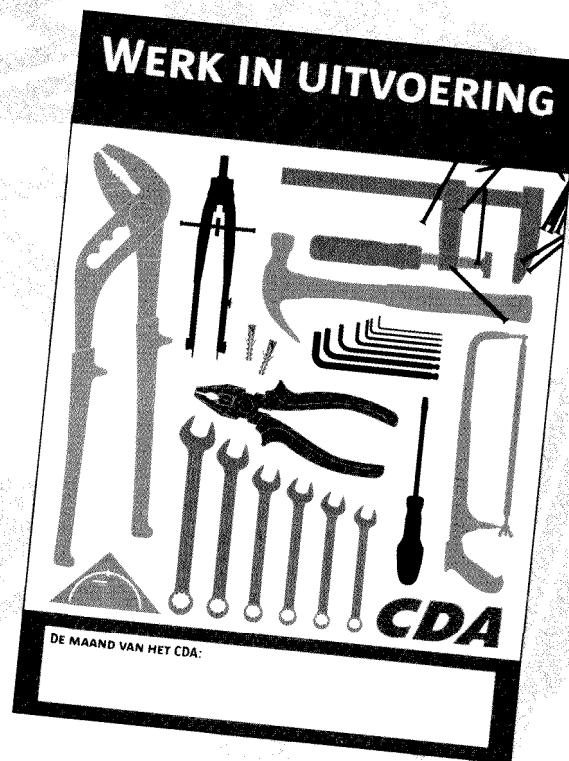
Tijdens de eerste provincietour van Peetoom, net na haar verkiezing, ontving ze als nieuwe partijvoorzitter veel vragen en noties over de stand van zaken in de lokale afdelingen. Er was zorg. In de aanloop naar de serie bezoeken in het kader van de tweede provincietour, is afgesproken ook oog te hebben voor het zogenaamde vitaal maken van afdelingen richting de gemeenteraadsverkiezingen. Daarbij is een 'gereedschapskist' ontwikkeld, die een verzameling is van actuele opleidingen van het Steenkampinstituut, workshops en handreikingen vanuit de ondersteuning van het partijbureau en wervende voorbeelden van afdelingen uit het land. Naast het enthousiasme over de bijeenkomsten in de eerste tour van Ruth Peetoom, kwam de vraag om deze ondersteuning telkens terug.

Gereedschapskist

De kist is een grote poster, die elke afdelingssecretaris inmiddels ontving, in de voorbereiding op de Provincietour en de maand van het CDA. De inhoud bestaat uit vier compartimenten, te weten:

- **Communicatie en Media**
- **Ontmoeten en Netwerken**
- **De leden centraal**
- **Gemeenteraadsverkiezingen**

De nieuwste opleidingen 'Netwerken' en 'Nieuwe Media' van het Steenkampinstituut zijn een onderdeel van de gereedschapskist. Maar ook de workshop 'Scoren door Diversiteit', die speciaal is ontwikkeld door het CDAV en

CDA Kleurrijk. Met dank aan *good practices* uit de provincies Gelderland, Limburg en Groningen is de handreiking 'Wat fijn dat er iemand belt' te vinden in de gereedschapskist. Een Handreiking met werkbare tips om in de provincie de ledenadministratie te actualiseren, door het aanvullen van e-mailadressen, telefoonnummers en geboortedata.

Staat van de afdeling

In de aanloop van de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 is er inmiddels opnieuw een landelijke enquête naar de staat van elke lokale afdeling gestuurd. Elke afdelingssecretaris heeft inmiddels deze enquête ontvangen. Dit onderzoek is een identiek vervolg van deze vragenlijst uit 2008. Het doel is om in kaart te krijgen welke afdelingen zwak zijn en hulp nodig hebben in de aanloop van de aanstaande raadsverkiezingen. Het onderzoek focust op de organisatie van de gemeentelijke afdeling, de communicatie, de leden en de activiteiten van de afdeling, zoals ledenbinding – en werving en het voeren van campagne. De hierboven genoemde gereedschapskist biedt gerichte hulp, na het bekend maken van de resultaten aan de provinciale besturen en steunpunten, aanstaande november.

Tussenbalans eerdere tourdagen

In maart dit jaar startte in Limburg de nieuwe tour. Daarna waren Drenthe, Gelderland, Noord-Holland, Overijssel, Noord-Brabant, Fryslân en Zeeland aan de beurt. Elke provincie pakt de provincietour verschillend op.

In Gelderland was er een debat met onder andere minister Van Bijsterveldt, Agnes Jongerius en Ruth Peetoom. In Noord-Holland was er een bustour met diverse werkbezoeken. In Overijssel was er een werklunch met afdelingen uit Noord-West Overijssel. In Fryslân een themaochtend over het Rijnlands denken. En in Zeeland was er o.a. een keukentafelconferentie met stakeholder uit de zorg en een debat met middelbare scholieren over de maatschappelijke stage. Elke dag was er voor CDA-leden en sympathisanten de mogelijkheid om met de partijvoorzitter in gesprek te gaan.

Agenda komende tour

De aanstaande data voor de provincietour zijn:

zaterdag 10 november	Utrecht
maandag 17 december	Flevoland
vrijdag 18 januari 2013	Groningen
vrijdag 1 maart 2013	Zuid Holland

Contact

Wilt u meer weten over de provincietour en/ of de gereedschapskist?

Mailt u dan naar de stafmedewerker Partijontwikkeling, Douwe Gerlof Heeringa: heeringa@cda.nl

welk

'Ik ga

Als minister van Financiën sleepte Jan Kees de Jager Nederland de afgelopen jaren door de crisis heen. Een interview met de demissionaire minister over het moraal van de financiële sector, het nationale huishoudboekje en Europa.

Tekst Ivo Pertijs | Fotografie Luca Pertijs

'De financiën kun je niet tijdelijk in de koelkast plaatsen', vertelt Jan Kees de Jager in zijn werkkamer op het ministerie van Financiën. Op zijn beleidsterrein is vrijwel niets door de Tweede Kamer controversieel verklaard. Het werk gaat gewoon door. Als minister van Financiën leidde Jan Kees de Jager de afgelopen twee-en-een-half jaar twintig

belangrijke hervormingswetten door de Tweede en Eerste Kamer. Daags voor het interview behandelde de Tweede Kamer in haar nieuwe samenstelling nog eens vijf wetsvoorstellen. De grote hervormingen op de financiële markten bleven de laatste jaren wat onderbelicht. 'De begroting is voor de mensen dichtbij en de Europese schuldencrisis is continue in het nieuws', verklaart De Jager.

'Hervormingen zijn minstens zo belangrijk als het naar evenwicht brengen van het begrotingssaldo'

Eed

De hervormingen op de financiële markten vormen samen met de begroting en Europa de drie pijlers waarover De Jager zijn werk verdeelt. De aanpak van de financiële sector is een logisch gevolg van de economische crisis die in 2008 begon met problemen in de Verenigde Staten die

Jan Kees de Jager:

tot de laatste dag door'

later oversloegen naar Europa. Eén van de nieuwe maatregelen is de bankierseed. 'Dit is een nieuwe verplichting die geldt voor alle bankiers, van hoog tot laag. Bankiers verklaren bij eed dat ze voortaan niet langer het eigenbelang of het bedrijfsbelang voorop stellen, maar het belang van de klant en de samenleving als geheel als uitgangspunt nemen', zegt De Jager. 'Deze crisis is namelijk niet alleen een crisis van falend toezicht of te weinig regels. De crisis komt ook gedeeltelijk door de overtuiging bij een aantal mensen werkzaam in de financiële sector dat ze allerlei risico's zomaar konden nemen.' Een gebrek aan moreel besef speelde daarbij een rol. De Jager ziet inmiddels duidelijke verbeteringen in de sector. Toch is het volgens de minister belangrijk om in de vorm van een eed alle bankiers eraan te herinneren dat bankieren méér is dan alleen winsten boeken. 'Het zou goed zijn als andere Europese landen dit idee overnemen, maar ik ga er niet op wachten.'

Topprestatie

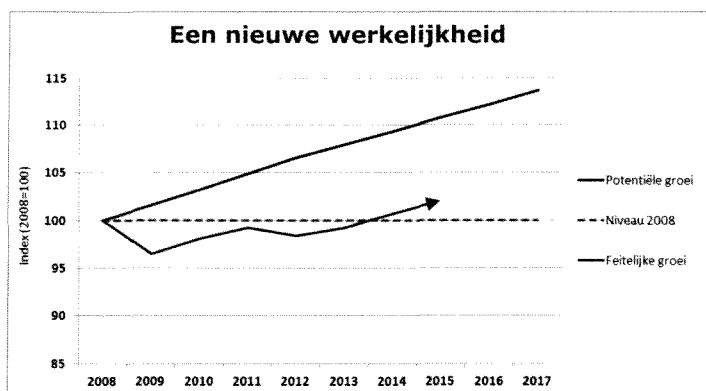
Ook de begroting voor het volgende jaar kon niet op zich laten wachten. De Jager wijst op de grootste financiële prestatie ooit. 'Begin dit jaar leken we uit te komen op een tekort van 4,6 procent, maar met deze begroting brengen we het tekort terug naar 2,7 procent', aldus De Jager. Hij prijst de vijf politieke partijen die het Lenteakkoord onder-

tekenden en daarmee dit resultaat mogelijk maakten. Voor de minister is het duidelijk dat Nederland in de komende jaren naar een begrotingsevenwicht toe moet. 'In vijf jaar moet Nederland naar een structureel evenwicht als je de uitverdieneffecten, de bezuinigingen op de korte termijn die de economie enigszins schaden, niet meerekent. We hebben al een forse inspanning geleverd door het Lenteakkoord. In vijf jaar tijd moet Nederland van die 2,7 procent richting de nul procent.' Daarnaast zijn hervormingen heel belangrijk. 'Het gaat niet alleen om het huishoudboekje en niet alleen over het tekort of de schuld, maar ook over een goed functionerende economie zodat mensen zich kunnen ontwikkelen in een baan.' Om dat te bereiken zijn er volgens de minister hervormingen nodig op onder andere de woningmarkt, de zorg, de arbeidsmarkt en het pensioensysteem. Die hervormingen zijn minstens net zo belangrijk als het naar evenwicht brengen van het begrotingssaldo. 'Je kunt ze niet uitruilen. Het moet allebei gebeuren.'

Groei

Dat er iets moet gebeuren laat De Jager aan de hand van een dia zien die op de persconferentie van de Miljoenennota aan journalisten werd getoond. 'De blauwe lijn is de potentiële groei die aanvankelijk werd verwacht, maar de

rode lijn is de werkelijke groei. Deze feitelijke groei ligt blijvend lager onder de potentiële groei', doceert De Jager. Het is duidelijk geen conjuncturele dip, maar een structurele. 'Ons uitgavenpatroon is gebaseerd op ramingen die rond 2000 zijn gemaakt. Bij verwachtingen hoe de economie zich op de langere termijn ontwikkelt heb je wel eens de conjunctuur die eromheen gaat. Nu halen we de potentiële groei niet, terwijl de uitgaven er wel op waren gebaseerd. Dit is de verklaring waarom de uitgaven van de overheid na de crisis ineens veel te hoog lagen. Als de economie veel kleiner is, dan krijg je ook procentueel evenveel minder belastinginkomsten. De uitgaven bleven echter doorlopen. De inkomsten ademen mee met de economie en die gaan structureel omlaag en de uitgaven blijven structureel hoog. Dat is het probleem.'

Grieken

Dan is er ook nog de discussie over Europa en de schuld. 'Veel mensen zeggen dat door Europa de schuld toeneemt, maar dat is onzin. De schuld neemt tussen 2008 en 2013 toe. In 2008 was een belangrijk deel van de schuld te verklaren door de banken. De banken hebben afgelost waardoor dat deel inmiddels veel kleiner is geworden. Europa is erbij gekomen, maar Europa en de banken bij elkaar is in 2013 minder dan we alleen al hadden aan schuld door de banken in 2008. Met andere woorden, de hele toename in die vijf jaar is voor meer dan 100 procent te verklaren door het overheidstekort. Dat heeft niets met de Grieken te maken. De betalingen aan leningen zitten namelijk niet in dat tekort', zegt De Jager. Dat door de steun aan Zuid-Europa de Nederlandse schuld schrikbarend zou toenemen was een misverstand dat Jan Kees de Jager persoonlijk uit de wereld wilde helpen. Hij reisde het land door om dit niet alleen uit te leggen aan ondernemers en studenten maar ook aan scholieren en andere belang-

stellenden. 'Als je de situatie aan de hand van de feiten uitlegt, dan is er veel meer begrip voor de ingrepen. Intuïtief voelen mensen aan dat de ingrepen noodzakelijk zijn. Anders kan ik moeilijk verklaren dat de VVD en de PvdA, die mijn Europebeleid hebben gesteund, hebben gewonnen.' De Jager merkt op dat uitleg op locatie weliswaar een uurtje extra kost, maar dat de televisie niet altijd een oplossing bood. 'Dan krijg je een paar minuten en worden er een paar zinnen uitgeknipt. Hierdoor is het niet mogelijk om alles te bespreken.'

Euro

Ook de kwestie Europa blijft voor de gemiddelde burger een lastige. De Jager benadrukt dat Nederland veel aan de stabiliteit in Europa te danken heeft. 'Stabiliteit is een vereiste voor economische groei, welvaart en welzijn van mensen. Onze welvaart ligt door de samenwerking een stuk hoger. Ook in moeilijke tijden moet je daar voor opkomen, ook als de boodschap niet altijd even makkelijk is. Daar moet je eerlijk over zijn.' De Jager verwijst naar het ontbreken van een tekortschietend instrumentarium bij de introductie van de euro. 'De euro is zonder noodzakelijk handhavingsmechanisme geboren. Dat repareren we nu. Dit vereist dat Europa meer bevoegdheden krijgt om verscherpte regels te handhaven.' Europa is volgens de minister niet Brussel. 'Europa zijn wij allemaal. Niet Europa wil een begrotingstekort van minder dan drie procent, maar wij willen dat. We laten het Europa afdwingen, omdat het niet zo kan zijn dat wij iets wel doen als Nederland, maar Griekenland en Portugal niet.' De Jager vindt het heel makkelijk om te roepen dat er geen steun aan Griekenland moet worden gegeven. 'Als we dat twee jaar geleden niet hadden gedaan, dan waren we in een enorme financiële crisis beland die ons veel meer geld had gekost. Overigens gelden daar wel hele harde en strenge spelregels bij die Nederland steeds weer op tafel heeft gelegd. Als je je niet aan de spelregels houdt, dan krijg je ook geen geld.'

Tijd om zich over zijn eigen toekomst buiten de politiek te beraden is er voor Jan Kees de Jager nog niet geweest. Totdat er een nieuwe minister van Financiën is zet de CDA-minister zijn dagelijkse werkzaamheden voort. De Jager: 'Ik ga tot de laatste dag door.' •

De week van *Monna*

Op donderdag 20 september 2012 ben ik beëdigd als Tweede Kamerlid voor het CDA. Benieuwd hoe een gemiddelde week er nu uitziet? U leest het hier.

Maandag 1 oktober

Normaal ben ik op maandag niet in Den Haag, maar vandaag ga ik toch richting het Tweede Kamergebouw voor een workshop over de Rijksbegroting. De komende maanden zal de Rijksbegroting voor 2013 centraal staan, dus goed om te weten hoe dit allemaal in elkaar steekt.

Dinsdag 2 oktober

Vandaag begin ik de dag met het fractiebestuur, waar ik als vicefractievoorzitter onderdeel van uitmaak. Vervolgens komen we met de dertien CDA-Kamerleden bij elkaar voor de wekelijkse fractievergadering. In de middag volgen dan het vragenuurtje en de stemmingen, waarbij mijn eerste eigen amendement in stemming zal komen en waarvoor brede steun is! Vanavond komt Ger Koopmans ons bijpraten over het werk van Tweede Kamerlid en ik sluit af bij het Jeugdpoort-diner in Hotel des Indes, waar allerlei mensen uit de wereld van de Jeugdzorg bij elkaar komen.

Woensdag 3 oktober

Mijn zoon is vandaag jarig en uiteraard wil ik dat vieren met mijn gezin. Dat betekent een relatief korte dag in het Haagse. Eerst mag ik twee groepen met gasten van de CDA-fractie ontvangen. Erg belangrijk voor mij als volksvertegenwoordiger. In de middag hebben we het weke-

lijkse Clusteroverleg Zorg & Onderwijs, waarbij de CDA-Kamerleden op deze beleidsterreinen hun plannen met elkaar bespreken. Ten slotte schuif ik nog even aan bij het CDA Theologennetwerk, waar Hans Goslinga (journalist van *Trouw*) spreekt. Interessant!

Donderdag 4 oktober

Een volle agenda vandaag in Den Haag! Eerst mag ik aanschuiven voor een radio-opname voor de zendtijd voor politieke partijen, waar ik bevroegd wordt over mijn eerste ervaringen als Kamerlid. Vanmiddag is er weer fractiebestuur, heb ik overleg met mijn medewerkers en word ik door collega-Kamerlid Hanke Bruins-Slot bijgepraat over de portefeuille Jeugdzorg.

Vrijdag 5 oktober

Vandaag richting Nunspeet voor het CDA-fractieweekend. Goed om buiten de Haagse vierkante kilometer met mijn collega's te spreken over de toekomst van ons CDA!

Zaterdag 6 oktober

Na een overnachting in Nunspeet vertrek ik richting Dronten voor de Bestuurdersdag van de CDA-bestuurdersvereniging met als thema 'een veilig buurtgevoel'. In gesprek dus met vele CDA-bestuurders uit het land.

Zondag 7 oktober

Vandaag rust ik uit en laad ik me op voor een nieuwe week als Tweede Kamerlid voor het CDA! •

Op 20 september jl. werd de nieuwe Tweede Kamer geïnstalleerd. De CDA-fractie bestaat uit: Sybrand Buma, Mona Keijzer, Hanke Bruins Slot, Raymond Knops, Jaco Geurts, Pieter Heerma, Eddy van Hijum, Michel Rog, Madeleine van Toorenburg, Agnes Mulder, Peter Oskam, Pieter Omtzigt en Sander de Rouwe.

Pieter Heerma:

‘Voorrecht én zware verantwoordelijkheid’

Bij zijn afscheid als Tweede Kamerlid deed Ger Koopmans de CDA-fractie een bankje cadeau met daarop een plaatje met de woorden: ‘Tweede Kamerlid zijn is geen recht, maar een voorrecht’. Zo simpel is het, en zo voelt het ook. Van huis uit ben ik al betrokken bij het CDA zolang als ik me kan herinneren, en ook als medewerker van de Tweede Kamerfractie heb ik me jarenlang voor onze partij ingezet. Maar om nu als volksvertegenwoordiger onze partij te mogen vertegenwoordigen in ons parlement is een eer en een voorrecht. Maar het is daarnaast ook een zware verantwoordelijkheid. Juist in deze tijden waarin we in economisch zwaar weer verkeren, en we daarnaast voor het CDA veel te herwinnen hebben.

De nieuwe fractie heeft daar zin in. Het is goed om te zien hoe we met alle collega’s, ondanks de teleurstelling over de uitslag, met elkaar energiek uit de startblokken zijn gekomen. En dat is maar goed ook, want er is veel te doen en er is geen tijd om achterover te leunen. Zo stonden Mona Keijzer en Agnes Mulder in hun eerste week als Kamerlid al op het spreekgestoelte in een debat om hun maidenspeech te houden.

Zelf mocht ik een week later aantreden in de plenaire zaal voor mijn maidenspeech in een debat over een aantal

Sociale Werkplaatsen met financiële problemen. Het is goed gebruik dat een nieuw Kamerlid tijdens zijn eerste debat in de grote zaal van de Tweede Kamer iets over zichzelf en zijn of haar persoonlijke drijfveren in de politiek vertelt.

Voor mij was mijn maidenspeech ook persoonlijk een bijzonder moment. Iets meer dan achttien jaar geleden stond mijn vader achter hetzelfde spreekgestoelte om als fractievoorzitter van het CDA zijn maidenspeech te houden. Dat was tijdens het debat over de regeringsverklaring van het eerste Paarse kabinet. Natuurlijk heb ik hier op deze plek ook even aan gerefereerd.

Verder heb ik onderstreept dat politici niet alleen als taak hebben om goede wet en regelgeving te maken, maar ook een belangrijke taak als katalysator van het maatschappelijk debat. Niet als doorgeefluik van maatschappelijk ongenoegen, maar wel om dat wat leeft in de samenleving ook hier een stem te geven. Waar mogelijk om problemen op te lossen, maar ook helder uit te leggen wanneer dat niet mogelijk is. De opdracht voor het CDA hoeft in de kern niet veel ingewikkelder te zijn dan dat.

Pieter Heerma

‘Kleren maken de man’

Net buiten het centrum van Eindhoven staat aan de Marconilaan een groot pand. Binnen vind je allerlei maatschappelijke organisaties, waaronder Dress for Success. In de winkel is het gelijk duidelijk: het draait hier om kleding. Alles hangt er. Van jassen tot nette pantalons, van blouses tot zwierige rokken. Maar ook accessoires; handtassen, schoenen, sjaals en zelfs sieraden zijn hier te vinden.

Tekst Rubinia Tjon A Sam

Kleren maken de man. Tenminste, dat zegt men. En daarom draagt men tijdens een sollicitatiegesprek representatieve kleding. Voor mensen in de bijstand is dit vaak een lastige opgave, want voor een mooi mantelpak of een duur colbert is meestal geen geld. Dress for Success voorziet in die kledingbehoefte. De vrijwilligersorganisatie helpt werkzoekenden aan kleding die past bij de functie waarop ze solliciteren. De kleding krijgt Dress for Success van particulieren, maar ook vanuit donaties van het bedrijfsleven. Oude collecties van kledingwinkels bijvoorbeeld of bedrijven die Dress for Success sponsoren.

Het idee is overgewaaid uit de Verenigde Staten en in 2001 begon Dress for Success in Rotterdam. Toen nog met één kledingrek in een wijkcentrum. Vrouwen met een uitkering konden hier terecht voor gratis representatieve kleding voor een sollicitatie. Dress for Success werd een succes en Rotterdam opende de eerste echte winkel. Inmiddels zijn er nu 13 winkels in heel Nederland.

Tot zover het concept. Terug naar Eindhoven waar Bertine Oudesluijs de scepter zwaait.

Hoe werkt Dress for Success?

Mensen die in de bijstand zitten worden meestal door de case manager doorgestuurd naar Dress for Success. Volgens maken ze een afspraak. “Voor een afspraak trekken wij 1,5 uur uit,” aldus Bertine. “Het is belangrijk dat

mensen de volle aandacht krijgen en zich veilig voelen, zonder anderen om zich heen. Dan kunnen wij ook eerlijk tegen ze zijn en bepaalde dingen kwijt, bijvoorbeeld dat iemand onfris ruikt.” Klanten worden altijd geholpen door twee vrijwilligers, want twee weten meer dan één. Deze vrijwilligers zijn allemaal getraind op het gebied van styling en mode. Ze hebben er dus echt verstand van.

Hierna vindt er een soort intake plaats. De Dress for Success vrijwilligers vragen naar informatie over de klant, maar ook over de aankomende sollicitatie. Dan volgt de kleurencheck en figuuranalyse.

Gegarandeerd één basis-set

Na dit voortraject begint het echte werk: De kleding wordt gezocht. Dress for Success geeft de garantie voor een basis-set kleding. Dit kan een pak met overhemd en stropdas zijn, maar ook een blouse met rok en jasje. Wanneer het mogelijk is helpt Dress for Success ook met schoenen, sokken en accessoires als sjaals en een leuke tas. Dit laatste is echter niet altijd gegarandeerd. Dames krijgen make-up advies en iedereen die dat nodig heeft krijgt een kappersbon voor een gratis knipbeurt.

Wanneer de klant klaar is volgt volgens Bertine het leukste van het proces; de voor en na foto. “Wij maken een foto als de klant binnenkomt én eentje als hij/zij de nieuwe kleding aanheeft. Wanneer mensen geconfronteerd worden

met hun foto's zien ze pas echt het verschil en zie je wat het effect is van mooie, verzorgde kleding," aldus Bertine.

"Een echt Van Gils pak"

Het feit dat je de kleding mag houden gaf ook de doorslag voor Edwin. De 29-jarige Eindhovenenaar zit al een tijdje in de bijstand en kwam via een workshop met Bertine in contact. "Ze kwam naar me toe en nodigde me uit in haar winkel. Het feit dat ze bij Dress for Success merkkleding hebben, het niet altijd tweedehands is en je de kleding mag houden waren voor mij allemaal redenen om toch eens te gaan kijken," aldus Edwin.

Hij is een studentikoos type. Trui, spijkerbroek, gympen en z'n donkere haar strak naar achteren gekamd. Leuk voor het dagelijks leven, maar zo'n outfit is niet goed genoeg voor een sollicitatie als vertegenwoordiger. Hij wil graag een net pak. Het liefst donker. In de Dress for Success winkel in Eindhoven is Edwin goed geholpen. Vandaag komt hij zijn op maat gemaakte pak halen. "Een echte Van Gils" zegt hij trots. "Dat is mooi hè?"

Edwin heeft geen spijt van zijn bezoek aan Dress for Success. "Het is fijn dat er zo uitgebreid de tijd voor je wordt genomen. Deze mensen zijn allemaal erg professioneel en denken met je mee. Ik gaf van tevoren aan dat ik graag donkere kleding draag. Ik dacht dus zelf aan een donker pak en een donker overhemd. De kleurenanalyse gaf aan dat ik lichte kleuren ook heel goed kan hebben. Dus ik ben gegaan voor een licht overhemd. Het staat me goed en eerlijk is eerlijk: dat had ik uit mezelf nooit gekozen."

"Een echte aanrader"

Dress for Success is volgens Edwin zeker een goed initiatief. Hij denkt dat mensen echt een opsteker krijgen door de kleding en de aandacht. "Veel mensen in de bijstand hebben geldproblemen of er is sprake van een taalbarrière. Door dit initiatief wordt er tenminste één zorg weg genomen. Het helpt mensen aardig op weg, volgens mij is het echt een steuntje in de rug." Zo heeft hij het zelf ook ervaren, als een opstapje naar boven, uit de bijstand.

En dat het werkt is terug te zien in de cijfers. 60% van de klanten van Dress for Success krijgen ook daadwerkelijk een baan. Bertine: "Wij helpen dus actief mee om mensen een nieuwe kans te geven en dat succes geeft mij weer energie."

Geloven in de stad

Nog geen twee kilometer van het Binnenhof met al zijn politici, bestuurders, lobbyisten en toeristen bevindt zich een compleet andere wereld: de wijk Transvaal. Een wijk die zich kenmerkt door de aanwezigheid van veel allochtonen, armoede en eenzaamheid. Midden in de wijk staat een kerkgebouw, de voormalige hervormde Julianakerk. In het gebouw bevinden zich een aantal maatschappelijke organisaties. Een daarvan is De Paardenberg, onderdeel van Stek (Stad en Kerk).

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **ANP Pierre Crom**

Jeannet Bierman is een van de twee diaconaal medewerkers van De Paardenberg. Ze vertelt: 'Stek is een uitvoeringsorganisatie van (de Diaconie van) de Protestantse Gemeente van 's-Gravenhage. Ongeveer twintig jaar geleden merkten we dat de kerkgang enorm terug liep in deze wijk. Maar de kerk wilde wel aanwezig zijn en blijven. Vanuit die gedachte is De Paardenberg ontstaan. Hoe geef je gestalte aan je geloof en kerk zijn in een wijk als Transvaal? Inmiddels werken hier zo'n tachtig vrijwilligers. In de beginjaren waren dat vooral vrijwilligers vanuit de kerken, nu zijn er ook vrijwilligers bij die eerst als bezoeker hier naartoe kwamen.'

Een van de vrijwilligers is Anneke Wigboldus. Tien jaar geleden ging haar man met emiritaat en verhuisden ze samen naar Den Haag. 'Daarvoor hebben we zeventien jaar in Voorburg gewoond waar mijn man predikant was.' Wigboldus is samen met twee andere vrijwilligers verantwoordelijk voor het inloopspreekuur. Elke ochtend kunnen mensen met vragen terecht in dit spreekuur. Wigboldus: 'Mensen komen bij ons met vragen. We zien dat vooral formulieren een probleem zijn voor veel mensen. Wij helpen ze dan bij het invullen ervan. Een tijdje terug kwam er bijvoorbeeld iemand bij ons met een formulier over de Ooievaarspas (dat is een pas waarmee mensen met een laag inkomen in de gemeente Den Haag verschillende kor-

tingen krijgen, red.), er was iets veranderd. Wij leggen dan uit wat de gemeente bedoelt, we nemen de tijd voor de mensen.'

De problemen waarmee mensen naar het inloopspreekuur komen zijn soms groter dan de vrijwilligers op kunnen lossen. Wigboldus: 'We zijn geen hulpverleners en verwijzen mensen door naar professionele instanties als dat nodig is. Er komen hier ook veel mensen met een psychiatrische achtergrond, binnenkort krijgen we een training zodat we problemen kunnen signaleren. We blijven wel trouw aan mensen, we laten ze niet los, hoe ingewikkeld het ook wordt.'

Taalles

Tien jaar geleden begon Wigboldus met het geven van taallessen. 'Dat was er nog niet en we dachten dat het goed zou zijn voor de buurt. Na twee jaar ontstond toen een groep van een aantal vrouwen die meer wilden dan alleen taallessen, de zogenaamde "wereldvrouwen". Ze kwamen lange tijd ongeveer een keer per maand bij elkaar om te vertellen wat ze die maand allemaal hadden meegemaakt. Maar we hebben ook van alles bezocht, musea, het provinciehuis en het Vredespaleis. Ook dat is integratie.' Bierman: 'We willen graag dat mensen een stapje verder komen, vandaar dat we van alles organiseren. Niet alleen

taalles, maar bijvoorbeeld ook naailes, computercursus, yoga en verschillende praatgroepen. Zo is er een groep die bij elkaar komt om aan de hand van bijbelverhalen over hun eigen leven te praten.

Onze doelstelling is ontmoeting, ontwikkeling en spiritualiteit. Want ook al loopt de kerkgang terug, mensen willen wel praten over de zin van het leven. Zeker ook als ze veel hebben meegemaakt zoals veel van de mensen die hier komen. Elke zondag is er daarom een maaltijd-plus. Hier kunnen mensen met weinig geld terecht voor een maaltijd en er is ruimte voor spiritualiteit.'

Vrouwen

'Eenzaamheid en isolement vormen een speciaal probleem', aldus Bierman. 'Er zijn - zeker hier in de wijk - veel eenzame mensen. En achter de voordeur is nog veel meer verborgen eenzaamheid. Het is lastig maar wel heel belangrijk om deze mensen te bereiken en uit hun isolement te halen. Soms komen we vanuit de huiswerkbegeleiding of het inlooppreekuur bij mensen thuis, maar soms lukt dat ook niet.' Wigboldus vult aan: 'nog specifiek en lastiger te bereiken zijn vrouwen die thuis zitten. Ze zijn soms door hun man onder valse voorwendselen naar Nederland gehaald of hebben zelf een ander beeld gehad. Vervolgens zitten ze thuis in een land waarvan ze de taal niet spreken en de cultuur niet kennen. Ze weten vaak niet hoe ze hun situatie moeten doorbreken. Wanneer vrouwen schoolgaande kinderen hebben kan de school hierbij een belangrijke rol spelen.

Daar komt bij dat de inloop vooral wordt bevolkt door mannen. Vrouwen durven dan niet te komen. We zijn daarom bezig om op dinsdagochtend een inloop voor vrouwen te organiseren. We hopen dat er dan meer vrouwen komen. We moeten ons realiseren dat ons land een vreemde wereld is voor deze vrouwen. In hun eigen land hadden ze vaak meer vrijheid. We zien wel dat steeds meer vrouwen op pad gaan en vervolgens van hun man scheiden. Dat brengt weer nieuwe problemen met zich mee, omdat ze vaak niets hebben om op terug te vallen. Dan komen ze bij ons.'

Geloof

De Paardenberg heeft een uitgebreid netwerk van vrijwilligers. Bierman: 'Sommige vrijwilligers komen hier elke dag, andere een keer per week. De vrijwilligers vormen met elkaar een soort gemeenschap waarin we het leven en het geloof vieren. Het is voor velen een bron van inspiratie.' Bierman heeft zelf theologie gestudeerd, maar heeft heel bewust gekozen voor het werk aan de randen van de maatschappij. 'Ik vind het mooi en interessant werk. Je hoort zoveel verschillende levensverhalen. Mensen hebben zoveel kracht om door te gaan met leven, hoe zwaar en ingewikkeld het soms ook is.'

Wigboldus was voordat ze bij De Paardenberg ook altijd al actief als vrijwilliger. 'Ik heb er plezier in. Mijn drijfveer is mijn geloof. Het zit denk ik in me om de randen op te zoeken, om te werken met mensen die het moeilijk hebben.'

Buurtzorg Nederland:

Zorg om de hoek

Door de vergrijzing groeien de kosten van de zorg snel. **Hoe blijft de zorg betaalbaar?** Buurtzorg Nederland startte vijf jaar geleden met een nieuw concept waarin de cliënt centraal staat en de bureaucratie minder geld opslokt. Inmiddels is Buurtzorg de snelst groeiende thuiszorginstelling binnen Nederland. **Patiënten, medewerkers en politici zijn enthousiast.**

Tekst **Willem Kruihof** | Fotografie **Bas de Meijer**

In het Gelderse Rheden is in september 2012 een buurtzorg team gestart door vier verpleegkundigen, Ellen Mul, Daniëlle van Brakel, Berna Minoli en Christien Dorland. 'Ons team is bij de koepel van Buurtzorg Nederland aangesloten en daar is dus geen sprake van omvangrijk management op grote afstand van de cliënt of nauwkeurige minutenregistratie', vertelt Ellen Mul.

Buurtzorg Nederland is een snel groeiende netwerkorganisatie van zelfsturende Buurtzorgteams bestaande uit (wijk)verpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden. Op dit moment zijn er vijfhonderd teams en zesduizend buurtzorgers. Er wordt nauw samengewerkt met huisartsen, ziekenhuizen, vrijwilligers, fysio- en ergotherapeuten, etc. De werkwijze is erop gericht zorgvragers en hun mantelzorgers te ondersteunen in hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Buurtzorg kenmerkt zich door het ontbreken van managementfuncties en hiërarchie. Door de inzet van gebruiksvriendelijke ICT wordt de administratie tot een minimum beperkt. Daarnaast is er volop mogelijkheid voor opleiding en intercollegiale kennisuitwisseling. Buurtzorg is ervan overtuigd dat aandacht voor de medewerkers zich vertaalt in optimale zorg voor de cliënten.

Zorg in één hand!

Buurtzorg heeft een platte organisatiestructuur. Verpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden functioneren in wijkgerichte teams met ondersteuning van (regio)coaches. De medewerkers van buurtzorg zijn hoogopgeleid. Dat is ook nodig want ze moeten uitermate zelfstandig kunnen functioneren. Een buurtzorger biedt zorg van A tot Z, doet de intake bij een patiënt thuis, vraagt de indicatie aan, doet de persoonlijke verzorging, de wondverzorging, en alle andere verpleegkundige handelingen. Wanneer de medewerker toch voor problemen geplaagd wordt, die het team niet zelf kan oplossen, kan de hulp van een regiocoach worden ingeroepen. Dit is een geheel andere werkwijze dan bij traditionele thuiszorginstellingen waar de aanmelding, de indicatiestelling, de planning en de uitvoering door allerlei verschillende personen wordt gedaan.

Geen overhead

Buurtzorg heeft geen moeite om personeel te werven. Juist de hoog gekwalificeerde verpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden die bij traditioneel werkende

thuiszorginstellingen werken, zijn teleurgesteld over de wijze waarop hun functie daar wordt uitgedrukt, en wenden zich tot Buurtzorg. De medewerkerstevredenheid bij Buurtzorg is meestal groot. Niet alleen vanwege het zelfstandige werken, de cohesie binnen de teams en de steun die men van elkaar krijgt, maar ook omdat bij Buurtzorg hun vak weer inhoud krijgt. Er valt weer eer aan hun werk te behalen en ze zien resultaten van het werk. 'Met een overhead van dertig medewerkers blijven we rustig verder groeien', stelt Jos de Blok, initiatiefnemer en directeur van Buurtzorg Nederland. 'Iedere maand melden zich meer dan tweehonderd nieuwe medewerkers aan.'

De werkwijze van Buurtzorg is efficiënter, is prettiger voor de cliënt, en bespaart enorm op overheadkosten. Volgens De Blok, naast oprichter ook wijkverpleegkundige, kan de werkwijze van Buurtzorg een besparing op zorgkosten opleveren van miljarden.

In 2009 werd Buurtzorg op grond van een onderzoek van Het Nederlands Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (Nivel) gekozen tot beste thuiszorginstelling van Nederland. Goede zorg thuis vraagt een professionele en toegewijde belangstelling voor de persoonlijke situatie van de cliënt. Zo snel mogelijk inspelen op zorgvragen, samen oplossingen zoeken, grotere problemen voorkomen. Buurtzorg levert deze professionele zorg, regelt de zaken eromheen en zorgt ervoor dat iemand zelf kan blijven beslissen over wat er nodig is.

Roeping

Het woord roeping klinkt misschien wat ouderwets, maar ook in Rheden hebben ze nog steeds het ideaal van de wijkzuster van vroeger die op haar fiets van klant naar klant gaat.

'Zorgen is meer dan iemand wassen en meer dan kousen aantrekken. Zorgen is ook een praatje maken en luisteren. Betrokken zijn. Buurtzorg biedt wárme zorg. Je kunt weer werken vanuit je hárt', stelt Christien Dorland. Het team uit

'De wijkzuster van vroeger die op haar fiets van klant naar klant gaat'

Rheden wil de grote zorginstellingen die sinds de jaren negentig ontstaan zijn, helemaal niet zwart maken, maar zien wel de verschillen. Wij kijken niet alleen naar de 'patiënt waar wat aan hapert', maar naar de hele persoon mét de partner of het gezin in hun eigen omgeving. 'Wij zien het totaalplaatje. Omdat de buurtzorg zelf in de nabijheid woont, ken je elkaar. Dat is ook gunstig voor betrokken mantelzorgers. Je kunt dankzij de vertrouwensband ook andere knelpunten bespreekbaar maken', verwoordt Mul.

Er zijn heel korte lijnen, bijvoorbeeld naar de huisarts, fysiotherapeut of ziekenhuis, maar ook naar een indicatieorgaan. 'Iedereen met een zorgvraag kan ons rechtstreeks benaderen. Wij kunnen zelf een spoedindicatie regelen als dat nodig is, daar zit geen kantoor tussen', legt Berna Minoli uit. Buurtzorgteams zijn klein, zodat een cliënt in de loop van de tijd niet met verschillende zorgverleners, soms oplopend tot tien verschillende mensen, te maken krijgt. Zorgtaken zijn bij Buurtzorg niet meer gesplitst 'naar niveau', waardoor één cliënt 's morgens te maken kon krijgen met drie verschillende hulpverleners voor het wassen (MBO 2), medicatie (MBO 3 of 4) en hulp bij het klaarzetten van het ontbijt (huishoudelijke hulp). 'Alles wordt weer gedaan door één zorgverlener.'

'Ik ben niet zo dol op autorijden, dus buurtzorg is voor mij heel geschikt', zegt Van Brakel. Ondanks het feit dat ook eenvoudige taken uitgevoerd worden door relatief 'dure' mensen, is Buurtzorg bewezen goedkoper dan zorg verlenen via een grote organisatie. Mul: 'Wij helpen de cliënt echt verder. Je kunt met een goed gevoel de deur achter je dichttrekken en daarvoor kozen ik en mijn collega's voor de verpleging!' •

Hellendoorn brengt noaberschap in praktijk

‘Na de verkiezingen heeft de gemeenteraad een mandaat voor vier jaar, maar de samenleving verandert en dat betekent voor ons dat we permanent investeren in betrokkenheid van de gemeente bij de burgers’, zegt Anneke Raven, sinds ruim een jaar burgemeester van de gemeente Hellendoorn. ‘Zo geven wij inhoud aan noaberschap door de gemeente.’

Tekst **Hans Slooijer**

In de meerkernige gemeente is noaberschap zeker geen begrip uit vervlogen tijden, want in de dorpen zijn de mensen erg betrokken op elkaar en op de gemeenschap. ‘Er is een bloeiend verenigingsleven en velen zetten zich in als vrijwilliger’, vertelt Jane Knol, projectleider bij de gemeente Hellendoorn. Dat bracht het toenmalig gemeentebestuur, met Hans Overbeeke als burgemeester, op de vraag welke rol de gemeente dan zou moeten spelen. Om antwoord op die vraag te krijgen is gesproken met veel verenigingen, maatschappelijke organisaties, kerken en inwoners. Zo ontstond *Hellendoorn in Actie (HIA)*, een tweejarige campagne waarmee de gemeente inwoners wilde stimuleren zich in te zetten voor de samenleving. Een jaar lang spraken in zes themagroepen elk met vijftien tot twintig mensen over nieuwe initiatieven.

‘De gemeente leerde van HIA dat het belangrijk is om partijen bij elkaar te brengen’, vertelt Jane Knol. Een belangrijke les was verder dat een gemeente die actieve burgers wil, haar houding daaraan moet aanpassen: luisteren, meedenken als partner, samen naar oplossingen zoeken, aansluiten bij maatschappelijke initiatieven en verbanden leggen. Niet denken vanuit regels, regie, beleid en beperkingen, maar vanuit behoeften en mogelijkheden.

Lerende Gemeenschap

Na afloop van HIA waren de deelnemers het erover eens dat de campagne een vervolg moest krijgen. Dit vervolg moest in ieder geval innovatief van aard zijn, met een accent op een gelijkwaardige en horizontale manier van samenwerken. Eind 2009 ging een groep van zo’n twintig tot 25 Hellendoorners met Lerende Gemeenschap (LG) aan de slag. Doelstelling werd: een duurzaam netwerk opbouwen tussen gemeente, ondernemers, bewoners en instellingen waarmee maatschappelijke initiatieven beter gefaciliteerd kunnen worden. De LG werkte volgens het principe praktijkkennis te delen vanuit de behoefte aan verandering. Kenmerken waren verder: onderling vertrouwen, gelijkwaardigheid van alle deelnemers en zelfstandig de werkwijze bepalen.

De groep en de daaruit gevormde werkgroepen werden ondersteund door de gemeente. Dat hield in dat de gemeente de organisatie en verdere proceszaken voor zijn rekening nam. Veel deelnemers hadden voor het begin van de LG als voorwaarde gesteld dat ze zich niet met procesmatige en organisatorische rompslomp bezig hoefden te houden. Hun focus lag op de inhoudelijke activiteiten.

Daarnaast had de gemeente onder voorzitterschap van de burgemeester een stuurgroep ingesteld om een verband te leggen met de ontwikkelingen rondom de LG en de gemeentelijke organisatie. Er is dus niet gewerkt volgens een strak plan van aanpak van de gemeente, gericht op een bepaald resultaat. Dat zou de dood in de pot zijn geweest. 'Het gaat om liefdevol loslaten', zegt Jane Knol, om zo ruimte te geven aan de kracht in de samenleving.

Resultaten van de Lerende Gemeenschap

Het ontwikkelen van nieuwe manieren van samenwerking en het opbouwen van een faciliterend netwerk is goed gelukt. In 2010 organiseerde de LG een maatschappelijke beursvloer. Daar kwamen vragen van dertig non-profitorganisaties en maatschappelijke organisaties en het aanbod van dertig ondernemers bij elkaar. Dat werd een groot succes met 92 geslaagde matches ter waarde van € 85.000,-. In 2011 vond de tweede beursvloer plaats. Intussen is de beursvloer een structureel onderdeel geworden van de sociaal-maatschappelijke infrastructuur. De belangrijkste activiteit van de LG werd het oprichten van het maatschappelijk netwerk *HellendoornSamen*. Via dat netwerk gaan de LG-deelnemers hun kennis, netwerkcontacten en menskracht beschikbaar stellen aan maatschappelijke initiatiefnemers. De opbrengsten gaan verder dan alleen deze concrete activiteiten. Sterker nog: de winst zit vooral in een verbetering van de onderlinge relaties, nieuwe korte lijntjes en verbindingen en veranderingen in het denken doen van individuele deelnemers.

In de gemeentelijke organisatie van Hellendoorn is een ontwikkeltraject gestart hoe je als medewerker meer en gestructureerd ruimte maakt voor maatschappelijke initiatieven en daarmee de zelfredzaamheid van de samenleving bevordert. Er zijn drie vormen van ruimtemaken ontwikkeld; projectmatig, planmatig en in het dagelijkse werk.

Vertrouwen in burgers

Het advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) is duidelijk: 'Actief betrokken burgers zijn wezenlijk voor een levende democratie. Ze houden volksvertegenwoordigers en overheidsinstanties bij de les, vernieuwen de samenleving met hun ideeën en initiatieven en geven het beleid draagvlak.'

Anneke Raven is enthousiast over wat het oplevert als de gemeente naar haar inwoners luistert: 'Ik ervaar dat het vertrouwen in de gemeente groter wordt, dat mensen cre-

ativiteit ontwikkelen en dat er meer mooie dingen tot stand komen.'

Waar een sporthal gesloopt werd, vroeg de gemeente aan de omwonenden wat er voor in de plaats zou kunnen komen. Dat gebeurt vanuit een 'blanco vel papier' en alleen een financieel kader als randvoorwaarde. Binnenkort komen de resultaten naar buiten. In buurtschap Marle hebben vrijwilligers een multifunctioneel centrum tot stand gebracht. 'Daar zie je de kracht van de samenleving', volgens Anneke Raven. 'De gemeente heeft hen geholpen door de vereiste vergunningen aan te vragen, subsidiemogelijkheden aan te geven en heeft expertise ter beschikking gesteld. Het is een prachtig centrum geworden.' *

Lessen en tips van Hellendoorn

Initiatief

Een LG kan door verschillende personen of organisaties geïnitieerd worden, bijvoorbeeld een welzijnsorganisatie, een inwonersgroep, een ondernemer of ondernemersplatform.

Gezamenlijk vraagstuk

Begin alleen een LG als er een gezamenlijk vraagstuk is waar alle deelnemers warm voor lopen of waar ze allemaal last van hebben.

Complex onderwerp

Een LG is geschikt voor allerlei actuele vraagstukken die een andere manier van denken en werken vereisen: niet vanuit regels en gewoonten, maar vanuit behoeften en mogelijkheden.

Representativiteit

Representativiteit kan een criterium voor de samenstelling van een LG zijn, maar het is niet het enige criterium. Deelnemers aan een LG hoeven niet de hele gemeente te representeren. Bedenk wie betrokken is bij het thema en let bij de samenstelling ook op andere criteria, zoals netwerken, mate van betrokkenheid, houding, creativiteit.

Nieuw lid

Erik de Jonge

Wat zijn je kernwaarden?

‘Denker, doener, nuchter, stabiel, eigen mening.’

Wat is de beste politiek, en waarom?

‘Politiek moet niet teveel draaien om de poppetjes, maar als ik even nadenk dan heb ik een paar keer met plezier gekeken naar Madeleine van Toorenburg. Zij komt betrokken over en communiceert zonder poespas.’

Ik heb voor het CDA gekozen omdat...

‘De afgelopen vijf jaar heb ik buiten Nederland gewoond. Ik heb drie jaar als arts gewerkt in een ziekenhuis in Malawi, en daarna twee jaar als fellow in een trainingsprogramma van het European Disease Control in Lissabon. We zijn net vanuit Portugal naar Rotterdam verhuisd, ik wil me de komende jaren specialiseren als sociaal geneeskundige. Ik wil ook graag maatschappelijk betrokken zijn. Ter oriëntatie heb ik mij ingeschreven als CDA-lid. Ik ben belijdend lid van de PKN. Ik voel me erg aangesproken door wat Doekle Terpstra recent in *Trouw* schreef.

“Het gaat in christendemocratische politiek om het voeden van de hongerenden, het te drinken geven van dorstigen, het huisvesten van vreemdelingen, het kleden van naakten en het bezoeken van zieken en gevangenen.” Ik vind wel dat het CDA zich naar deze maatstaf ernstig heeft geëngageerd in de afgelopen kabinetsperiode, vooral op gebied van vreemdelingenbeleid. Maar het spreekt mij erg aan dat Sybrand Buma het nu af en toe heeft over een “nieuwe moraal”.

Mijn keuze voor het CDA is een principiële gefundeerde keuze, die ik graag gestaafd wil zien door de wijze waarop het CDA zich in de komende kabinetsperiode opstelt in de Tweede Kamer. Ik ben ook benieuwd hoe de partij vorm geeft aan de lokale politiek in Rotterdam.’

Naam: Erik de Jonge
Leeftijd: 33
Opleiding/werk: arts infectieziektebestrijding / onderzoeker afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg, Erasmus MC
Woonsituatie: Ik woon met mijn vrouw en twee dochters op de Kop van Zuid in Rotterdam.

'Niets is zo erg als identiteitsloos onderwijs'

In een recent advies benadrukt de Onderwijsraad het belang van burgerschapsvorming in het onderwijs.

CDA.nl sprak met voorzitter Geert ten Dam.

Tekst Ivo Pertijs | Fotografie Josje Deeke

Jongeren voorbereiden op het functioneren in een pluriforme, democratische samenleving. Zo vat de Onderwijsraad de gemeenschappelijke inhoudelijke kern van de burgerschapsopdracht samen. 'Voor de vorming van democratische burgers is kennis van de democratische rechtsstaat nodig', vertelt Geert ten Dam. 'Maar even belangrijk is dat leerlingen eigen idealen, normen en waarden ontwikkelen en een beeld krijgen van de positie die ze zelf in de samenleving willen innemen. Ongeacht hoe je in de wereld staat moet je in een democratie leren met anderen om te gaan. Ook met wie je het fundamenteel oneens bent.' De Onderwijsraad vat het begrip democratie niet alleen op als een politiek systeem. Het gaat tevens om sociale omgang met anderen ofwel, in de woorden van de Amerikaanse onderwijshervormer John Dewey, 'democracy as a way of life'. Ten Dam: 'Democratie is de kern van de burgerschapsopdracht aan scholen waaromheen scholen een verdere, eigen invulling kunnen geven. Burgerschapsvorming zou verweven moeten zijn in alles wat de school doet, van de vakken tot het schoolklimaat. Niets is zo erg als identiteitsloos onderwijs.'

Veel scholen onderschrijven het belang van burgerschapsvorming, maar planmatig besteden ze er weinig aandacht aan. Uit internationaal onderzoek blijkt dat Nederlandse

jongeren op het gebied van kennis over democratie achterlopen op leeftijdsgenoten uit andere landen. Burgerschapsvorming is volgens Ten Dam net zo belangrijk als rekenen en taal. 'Enerzijds is het belangrijk dat jongeren zich voegen naar de sociale orde als het gaat om de basale regels. Anderzijds zouden ze actief een eigen bijdrage moeten leveren door kritisch mee te denken. Dat houdt de samenleving vitaal. Het onderwijs is een oefenplaats voor het democratisch functioneren.'

De maatschappelijke stage sluit volgens de Onderwijsraad uitstekend aan op de burgerschapsopdracht van scholen. Bij een maatschappelijke stage maken leerlingen via vrijwilligerswerk kennis met verschillende aspecten van de samenleving. 'Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat de opbrengst van een maatschappelijke stage het grootst is als de stage een plek in het schoolcurriculum krijgt. Alleen dan beklijft het', zegt Ten Dam. 'We weten alleen nog niet of dit na tien jaar ook nog zo is.' Ondanks positieve geluiden uit het onderwijsveld is het twijfelachtig of de maatschappelijke stage in de huidige vorm door het nieuwe kabinet voortgezet zal worden. •

Het advies 'Verder met burgerschap in het onderwijs' is te downloaden via www.onderwijsraad.nl

De jongerencampagne van het CDJA

Toen op 21 april 2012 bekend werd dat de onderhandelingen in het Catshuis waren mislukt, werd het voor het CDJA duidelijk: er komen intensieve tijden aan. We bleken gelijk te hebben; het kabinet 'viel' uiteindelijk en nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven.

Nieuwe koers

De jongeren van het CDJA voeren graag campagne voor een goed verhaal. Voorafgaand aan deze campagne waren er echter nog vele hobbels te nemen. In die tijd pleitten de jongeren voor een helder verkiezingsprogramma gebaseerd op het Strategisch Beraad, een lijsttrekkersverkiezing en grote vernieuwing op de kandidatenlijst. Dit leidde tot een proces waar het CDJA tevreden over was. Na enkele aanpassingen op het verkiezingsprogramma op thema's die voornamelijk jongeren aangaan was het CDJA er klaar voor. Maar hoe voer je een jongerencampagne voor een partij die veel vertrouwen onder jongeren is verloren?

Bouwen aan de toekomst

Kijkend naar het verkiezingsprogramma was duidelijk dat het CDA bijzonder veel voor jongeren kon betekenen. Studenten komen niet te zitten met schulden en kunnen na hun studie met een gerust hart beginnen aan hun leven. Voor MBO'ers wordt reisrecht onderzocht en niet-studeerende jongeren worden ondersteund om goed in te stromen in de woningmarkt en de arbeidsmarkt. Dit lijken echter allemaal materiële thema's. De achterliggende gedachte is echter dat jongeren de ruimte krijgen om zich efficiënt te ontwikkelen tot een waardig onderdeel van de maatschappij. De maatschappij draagt bij aan deze ontwikkeling en op de arbeidsmarkt dragen jongeren weer

bij aan de maatschappij. Deze mogelijkheid tot ruimte gaat verder, het CDA staat ook voor vrijheid op internet zonder blokkades en het maken van goede afwegingen bij privacygevoelige onderwerpen.

Jongeren zijn de toekomst. Jongeren maken de toekomst. Het was dan ook onvermijdelijk om in de slogan het woord toekomst prominent mee te nemen. De campagnelijn werd in juli op papier gezet en de slogan 'bouwen aan de toekomst' was geboren.

Het land in

Met een arsenaal aan campagnemateriaal en drie CDA-busjes is het CDJA op pad gegaan door het land. Alle introductiemarkten op hogescholen en universiteiten werden afgegaan, het flevofestival werd permanent bemand en in diverse activiteiten door het hele land lieten de jongeren zich zien. Met tien jonge Kamerkandidaten werd de boodschap verteld aan deze jongeren.

Op het moment van campagnevoeren wist het CDJA dat het vertrouwen onder jongeren naar het CDA bijzonder klein was. Juist de onafhankelijke positie van de jongerenorganisatie maakte het een stuk makkelijker om het dialoog aan te gaan met studenten en andere jongeren. De grootste verbazing lag echter bij de onwetendheid van jongeren over politiek. Toen Arrie Vis, voorzitter van het CDJA, aan een jongere uitlegde dat vijf partijen de studiefinanciering wilde afschaffen werd er letterlijk met ongeloof gereageerd. "Dat is toch belachelijk, ik kom nu al niet rond", "dan heb ik nog liever een langstudeerboete", en "je maakt een grapje" zijn veel gehoorde reacties. Twee maanden lang heeft het CDJA alles op alles gezet dit verhaal te vertellen aan zo veel mogelijk jongeren.

Teleurstelling?

Na een intensieve campagne kwam de uitslagenavond. Dertien zetels waren het resultaat. Een teleurstelling? Het CDJA vindt het jammer dat de grote inspanning alleen maar tot verlies heeft geleid. De andere kant moet echter ook belicht worden. In de gesprekken met vele jongeren is

gebleken dat het verhaal van het CDA een prima verhaal is, maar het vertrouwen in de partij er niet is. Tijdens de campagne is de partij er niet in geslaagd om dit terug te winnen. De basis is echter wel gelegd. De nieuwe fractie heeft dus als kerntaak dit vertrouwen weer terug te winnen. En het CDJA zal hier altijd kritisch op wijzen en de partij in ondersteunen.

Publicatie

De woningmarkt in beweging II

Op het verkiezingscongres op 30 juni heeft Theo Bovens (voorzitter Wetenschappelijk Instituut voor het CDA) het eerste exemplaar van een WI publicatie over de woningmarkt overhandigd aan demissionair minister Liesbeth Spies (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). Tevens werd een exemplaar aangeboden aan partijvoorzitter Ruth Peetoom. De publicatie De woningmarkt in beweging II gaat in op de actuele problematiek op de woningmarkt zoals de kloof tussen kopen en huren, het scheefwonen en de discussie over de hypotheekrenteaftrek.

De woningmarkt in beweging II is een zogeheten periscoop. In de afgelopen vijf jaar heeft het Wetenschappelijk Instituut (WI) voor het CDA een groot aantal rapporten uitgebracht over bijvoorbeeld integratie, de woningmarkt, de Europese Unie en de maatschappelijke onderneming. Van die rapporten heeft het bestuur van het WI vastgesteld dat zij om een actualisering vragen tegen de achtergrond van nieuwe ontwikkelingen. De grote veranderingen op de woningmarkt sinds het rapport uit De woningmarkt in beweging uit 2008 heeft het WI doen besluiten een update van het rapport te maken. De periscoop De woningmarkt in beweging II is hier het resultaat van. Deze periscoop wil

enerzijds voortbouwend op eerder materiaal een grondige analyse geven, waardoor deze periscoop vooral aanvullend van aard is. Anderzijds worden tevens actuele beleidsmaatregelen gezien.

De publicatie is te bestellen tegen betaling van € 7,50 door een e-mail te sturen naar terBorg.wi@cda.nl o.v.v. de titel van het rapport en uw adresgegevens of door te bellen met **070 3424872**.

De staat van de afdelingen

Op dit moment rondt de afdeling partijontwikkeling van het CDA partijbureau de enquête 'staat van de afdelingen 2012' af. De uitkomsten bieden inzicht in de organisatiegraad van alle afdelingen in Nederland. De enquête wordt uitgevoerd in samenwerking met alle provinciale steunpunten. De resultaten bieden provinciale BSV-besturen en lokale afdelingen een hulpmiddel om zich optimaal voor te bereiden op de gemeenteraadsverkiezingen 2014. Lokale afdelingssecretarissen vullen de enquête in. De deadline voor het aanleveren van de benodigde gegevens is 20 oktober.

CDA Stedennetwerkbijeenkomst

23 november in Eindhoven

De volgende stedenbijeenkomst is op vrijdag 23 november in Eindhoven! De doelgroep voor deze bijeenkomst is de 'stedelijke' CDA'er. In de vijfde stad van Nederland staat net als de vorige bijeenkomsten niet alleen het netwerken centraal, maar zijn er ook wervende speeches, workshops, etc.

Op de bijeenkomst in Eindhoven bouwen we verder aan de bouwstenen voor Meer CDA in de Stad, tijdens de raadsverkiezingen van maart 2014. Opgeven kan nu al, via: www.cda.nl/steden

Actie

Kinderen - kleinkinderen!

Vanuit verschillende afdelingen en het CDJA kregen we het verzoek om een actie voor kinderen/kleinkinderen te organiseren. Veel CDA'ers gunnen hun kind/kleinkind graag een CDA/CDJA-lidmaatschap, maar vinden het lastig om ze ook echt lid te maken. Samen met het CDJA starten we daarom een actie om kinderen/kleinkinderen van CDA'ers actief bij het CDA/CDJA te betrekken. In de inspiratiewaaier van het CDA is bijvoorbeeld vanuit het CDA Westland meegenomen dat ouders en opa's/oma's de kinderen/kleinkinderen vaker mee zouden moeten nemen naar CDA-activiteiten met de belofte dat er een biertje en een goed gesprek is. Andere afdelingen geven aan dat CDA'ers hun kleinkinderen wel mee willen nemen, maar dat de kleinkinderen dat niet altijd van opa/oma willen horen en het misschien zou helpen als het CDJA ze gaat benaderen of een infopakket toestuurt.

Om aan alle wensen tegemoet te komen hebben we verschillende acties bedacht:

- 1) Het CDJA heeft een formulier gemaakt waarop u een infopakket voor uw (klein)kind kunt aanvragen.
Zie <https://cdaformulieren.nl/cdja/interesse/>
- 2) Neem uw (klein)kind mee als introduc e naar het CDA-congres. Het CDJA staat daar met een stand om een kennismaking met het CDJA te promoten. Potentiële leden kunnen informatie krijgen en infopakketjes meekrijgen.
- 3) Maak uw (klein)kind lid voor 1 januari 2013, en maak kans op een dagje Den Haag met uw (klein)kind en op een interview + foto in *CDA.nl*.
- 4) Geef uw (klein)kinderen als sinterklaascadeau een gratis kennismaking met het CDA cadeau tot 1 april 2013, een proeflidmaatschap tot 1 januari 2014 voor   19,95 of een combilidmaatschap CDA/CDJA voor het eerste jaar voor maar   5,00.

Uitnodiging

Partijcongres 27 oktober 2012

Op zaterdag 27 oktober zal tussen 09.30-17.00 uur het najaarspartijcongres plaatsvinden in De Doelen (Schouwburgplein 50) te Rotterdam.

Wij nodigen u van harte uit voor dit Partijcongres.

Programma in het kort:

- 09.30-11.00 uur Plenair ochtendprogramma
- 09.30-10.00 uur Huishoudelijk deel
- 10.00-11.00 uur Resoluties
- 11.00-12.45 uur Deelsessies: evaluatie van de Tweede Kamerverkiezingen
- 12.45-13.30 uur Lunch
- 13.45-15.15 uur Deelsessies: themasessies
- 15.30-17.15 uur Plenair middagprogramma
- 17.15-18.30 uur Naborrel

Informatie thema-deelsessies

- Gemeenteraadsverkiezingen 2014
- Actuele politiek
- Verkenningen Europamanifest
- Rapport van de werkgroep Islam
- Nieuwe site voor gemeentelijke afdelingen
- Duurzaamheidsberaad: aandacht voor duurzaamheid in
- Model-gemeenteraadsprogram

Aanmelden en informatie

Aanmelden kan alleen nog telefonisch via de CDA ledendesk, **070-3424820**. De ledendesk is bereikbaar tussen 08.30-17.00 uur.

Stukken

U kunt de vergaderstukken downloaden via www.cda.nl/partijcongres
We sturen geen stukken toe.

Tijdens het Partijcongres zullen de resoluties in geprinte vorm aanwezig zijn in de spelregels.

Rue Wiertz 60

Het belooft een onstuimige herfst te worden waarin besloten zal worden in welke richting ons Europese samenwerkingsverband, de Europese Unie, zal gaan. Gaan Nederland en de andere EU-landen hechter samenwerken of juist niet?

Op de bureaus komen meerdere voorstellen te liggen. Zoals van de ministers van Buitenlandse Zaken van 11 landen (België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal en Spanje) op initiatief van de Duitse minister Guido Westerwelle. Deze informele 'reflectiegroep' deed in september een aantal vergaande voorstellen over de 'Toekomst van Europa'. Het is heel goed dat minister Rosenthal hier aan tafel zat, want als blauwdrukken worden geschreven kan je beter meepraten dan toekijken.

Ondertussen is ook Herman van Rompuy, president van de Raad van de regeringsleiders, bezig met een toekomstvisie. En het ziet ernaar uit dat hij ruim zal putten uit de voorstellen van de 'reflectiegroep'.

We staan niet buitenspel!

Wat is nu de kern van de plannen? Topprioriteit krijgt de versterking van de euro en het economische systeem dat er aan ten grondslag ligt. Die munt is van vitaal belang voor de Nederlandse economie, Nederlandse koopkracht en Nederlandse pensioenen. Het is in ons belang dat de euro overeind blijft, vind ik. De praktijk heeft de harde les geleerd dat de EU-landen hun overheidsbegrotingen in de pas moeten laten lopen. Daar waren al wel afspraken over gemaakt, maar die waren niet afdwingbaar. Ook zullen de landen hun macro-economische politiek onderling moeten afstemmen en ook de banken zullen onder gezamenlijk toezicht moeten komen. Dit alles heeft niets te maken met het overdragen van soevereiniteit naar 'Europa', want 'Europa' zijn we zelf. Als besluitvorming op Europees niveau wordt getild, betekent dit dat de besluitvorming gezamenlijk wordt gedaan. Nederland krijgt hiermee invloed op hoe andere landen hun zaken regelen en omgekeerd

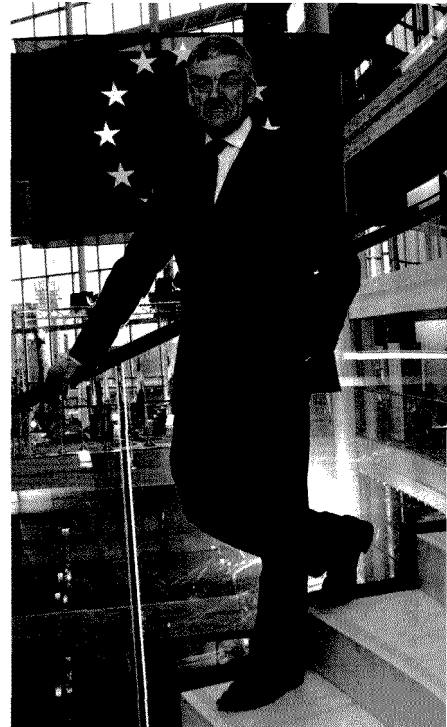
natuurlijk. We staan niet buitenspel! Dat kan ik alleen maar toejuichen!

Belangrijk vind ik dat er daarnaast beslissende stappen worden gezet om de Europese Unie op het wereldtoneel neer te zetten. China, India en Brazilië zijn sterk in opmars. De EU is een economische gigant, maar heeft geen buitenlandse politiek om die positie te versterken. Daardoor raken Nederland en de andere lidstaten op achterstand. Nederland is wereldspeler in de agro-industrie, maar als land zijn we veel te klein om handelsconflicten te winnen. Via de Europese samenwerking kunnen wij onze belangen beter dienen, maar dan moet wel die gezamenlijke buitenlandse politiek van de grond komen.

Wat is uw invloed als kiezer in dit grote geheel? Het plan is om ook de democratische controle te versterken. Dit kan door van de Europese Commissie een echte 'regering' te maken en door betere samenwerking tussen de nationale parlementen en het Europees Parlement. Het is goed dat nationale parlementen zich meer en meer met de besluitvorming in Europees verband gaan bemoeien. Zo heeft onlangs een meerderheid van nationale parlementen gedaan gekregen dat de Europese Commissie een wetsvoorstel over Europees stakingsrecht heeft teruggetrokken.

Ik hoop dat het nieuwe kabinet de dubbelhartige houding aflegt die premier Rutte tot nu toe kenmerkte ten aanzien van de Europese samenwerking. Ik doel hier op wat ik noem de 'hazeldonkjes'. Het viel me namelijk op dat premier Rutte in Den Haag zich anti-Europeser uitliet dan wanneer hij grensplaats Hazeldonk is gepasseerd op weg naar Brussel. Het is te hopen dat het nieuwe kabinet onomwonden voor de versterking van de Europese samenwerking kiest.

Na de onstuimige herfst, komen we zo vast goed de winter door! •

Het geheim van Bergeijk

Een modelafdeling

U herinnert zich vast het blauw-rode kaartje van Nederland in de kranten van 13 september. Vrijwel in elke **gemeente** werd ofwel de VVD of de PvdA de grootste partij, terwijl nog maar een paar jaar geleden het hele land **groen** kleurde, met uitzondering ook toen van een aantal rode stedelijke gebieden. Het CDA moest afgelopen september opnieuw een stap terugzetten, maar werd niet weggevaagd. Ook nu nog zijn er gemeenten waar het CDA een factor van betekenis is. Op geen van die plaatsen is dat **succes** komen aanwaaien. Dat geldt in het bijzonder voor een van de meest inspirerende CDA-bolwerken in het zuiden van het land: **Bergeijk**.

Tekst **Marcel Migo** | Fotografie **Erik van der Pauw & Bas de Meijer**

In deze vierdelige serie nemen we u mee naar Brabant, naar een afdeling waar tientallen vrijwilligers hun steentje bijdragen aan een langdurend succesverhaal. Als we het bij de laatste verkiezingen overal zo goed hadden gedaan als in Bergeijk, hadden we 29 zetels gehaald. 'Matig', voor Bergeijkse begrippen, want in de gemeenteraad is de partij procentueel de grootste CDA-fractie van het land.

Grensgemeente Bergeijk ligt in het zuiden van Midden-Brabant en telt een kleine twintigduizend inwoners. De gemeente bestaat in zijn huidige vorm nu 15 jaar. Het ontstond in 1997 na een fusie van vier gemeenten: Bergeyk, Luksgestel, Riethoven en Westerhoven. Met 8 van de 17 raadszetels heeft het CDA er bijna een absolute meerderheid. Tijdens de raadsverkiezingen van 2006 werden 2 zetels gewonnen (tegen de landelijke trend in) en die werden in 2010 (opnieuw tegen de landelijke trend in) dus knap

vastgehouden. Paars heeft er een minderheid van slechts 5 zetels (VVD 2, PvdA 3). In deze serie willen we ontrafelen wat de oorzaken zijn van dit succes en vooral nagaan hoe het komt dat dit al zo lang aanhoudt. Een (extreem) goede uitslag van het CDA lijkt geen trend, maar eerder de weerslag van een structureel goede aanpak.

Wij gaan voor u op zoek naar het geheim van Bergeijk.

Openheid

Dorien Vervest (raadslid), Fons D'Haens (raadslid en kandidaat-Tweede Kamerlid bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen), Frank van der Meijden (wethouder) en René Kuijken (bestuurslid en Statenlid) zijn jong, hebben eigen achterbannen en zijn doeners die proberen om de inwoners van hun gemeente van begin tot eind te betrekken bij hun besluiten. Alle fractieleden zijn zelf respresentanten

'Al onze fractieleden zijn zelf respresentanten van het maatschappelijk middenveld'

van het maatschappelijk middenveld. Ze hebben ieder grote achterbannen, netjes verdeeld over de zes kernen van de gemeente (Bergeijk-Dorp, Loo, Luykgestel, Riethoven, Weebosch en Westerhoven). 'We zoeken onze inwoners op, betrekken ze actief bij ontwikkelingen. Dan moet je bijvoorbeeld denken aan de herinrichting van een straat. Wij zorgen ervoor dat de mensen niet voor verrassingen komen te staan, maar kunnen meedenken over de nieuwe stenen en nieuwe bomen. Bij onze fractievergaderingen, als we onze standpunten gaan bepalen, zijn onze burgers óók welkom. Onze fractievergaderingen zijn helemaal openbaar. Insprekers, leden en betrokken burgers zijn van harte welkom om de hele vergadering bij te wonen, dus ook bij de besluitvormingsfase. Dat dwingt ons tot openheid en het dwingt ons om goede argumenten te gebruiken.' Dorien: 'Maar we kiezen er ook voor om naderhand onze resultaten te communiceren. We laten onze burgers door middel van een huis-aan-huis verspreide fraaie eindejaarsfolder precies zien welke punten we gerealiseerd hebben en waar we (nog) aan werken. Dat levert heel veel reacties op!'

Jong

Opvallend aan het CDA in Bergeijk is het aantal actieve jongeren. Ze krijgen de ruimte en worden serieus genomen. Ze krijgen de kans het waar te maken in de raad. Fons: 'Je moet jonge mensen even de tijd gunnen zich in te werken. Het is logisch dat ze daar een jaartje voor nodig hebben. Het werkt echt het beste ze gewoon het diepe

in te gooien, zolang je zorgt dat er rondom hen voldoende wijsheid en ervaring is.' Dat de jongeren in Bergeijk zo actief meedraaien heeft ook te maken met de geste van oudere bestuurders en raadsleden niet te blijven plucheplakken. Frank: 'De kennis en ervaring van oud-bestuursleden en oud-raadsleden is heel belangrijk. We stellen het enorm op prijs dat ze betrokken blijven en ons regelmatig van waardevolle adviezen voorzien.'

Geen holle frasen

Met name rond verkiezingen vallen geregeld termen als 'verbinding maken met het maatschappelijk middenveld', 'samen de schouders eronder zetten' en last but not least: transparantie. René: 'Allemaal leuk en aardig, maar mensen hebben er meer aan als we dat allemaal gewoon doen. Eerst doen, dan zeggen. Zie in Bergeijk waar dat toe leidt.' De aanpak heeft ook een keerzijde. Frank: 'Als je ervoor kiest werkelijk benaderbaar te zijn, mensen werkelijk te betrekken dan is dat een enorme tijdsinvestering. Je moet er echt iets voor doen.'

De kiezer laten beseffen dat zijn stem op het CDA resultaat oplevert is een kunst die ze bij het CDA in Bergeijk goed beheersen. Naast de jaarlijkse eindejaarsfolder, berichtgeving via de lokale media en de directe contacten met de eigen achterbannen werkt het goed voor iets verrassends, creatiefs en/of grappigs te kiezen.

Aan alle CDA'ers die nieuwsgierig zijn geworden naar de Bergeijkse aanpak laat het viertal weten: 'Kom kijken! U bent van harte welkom!' Voor de volgende afleveringen reizen redacteurs van CDA.nl af naar Bergeijk om ter plaatse kennis te nemen van de aanpak van deze modelafdeling. •

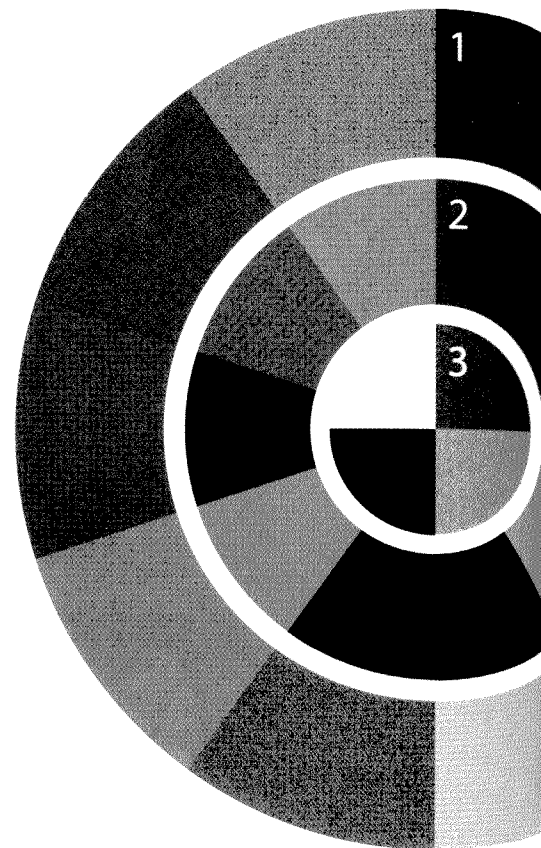
Deze tekst is een uitbreiding en bewerking van het artikel 'Eerst zeggen, dan doen' dat eerder in Bestuursforum (juni 2012) verscheen.

*'Als we het bij
de laatste*

*momenten overal
in ons leven gedaan
hebben, hoe zouden we
het nu allemaal*

Nieuwe *Huisstijl*

*We maken
gebruik van nieuwe
lettertypes*

Nieuwe producten

Georgia italic
alleen voor de koppen
& Arial voor
overige tekst

*Tekst in witte en
gekleurde balken*

Vragen over de huisstijl

Voor de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van het CDA is onlangs een nieuwe visuele CDA-identiteit ontwikkeld met daarbij een huisstijl*. Er is een huisstijlhandboek gemaakt dat dient als handvat om de huisstijl correct toe te passen. De huisstijl bestaat uit de **kleuren**, **beelden**- en **vormtaal**, **lettertypen** en **kleuren**. Naast de richtlijnen zijn er diverse (mogelijke) toepassingen van de campagne uitgewerkt. Afdelingen kunnen het huisstijlhandboek aanvragen via redactie@cda.nl.

* Deze stijl wordt op dit moment verder ontwikkeld.

*Een nieuw aangepast
logo in een cirkel*

*Het logo kan ook wit gebruikt
worden over foto's heen*

Voorbeeld uit de Tweede Kamer Campagne

Kleuren

Voor het CDA is een nieuw en breed

kleurenpalet ontwikkeld.

Deze bestaat uit een kern (3. de volle kernkleuren),
tweede ring (2. sfeer-, accentkleuren),
buitenste ring (1. de CDA-groenen).

Huisstijlhandboek

Huisstijlhandboek

Statische richtlijnen & aanpakken
voor het gebruik van de CDA huisstijl

Raymond Gradus:

‘We moeten ons
verhaal beter
verkopen’

Raymond Gradus is directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. We kijken met hem terug op de verkiezingsuitslag, maar ook vooruit: **wat moet het CDA doen om weer een factor van betekenis te worden in de Nederlandse politiek?**

Tekst Marjolijn van der Stel | Fotografie Dirk Hol

De uitslag van de verkiezingen was niet helemaal onverwachts, maar viel toch tegen. Er lijkt een parallel met de jaren negentig te trekken. Een erg tegenvallende uitslag in 1994 en bij de volgende verkiezingen weer een verlies. Ook toen werd geroepen dat de rol van het CDA, van de christendemocratie, in de Nederlandse politiek was uitgespeeld. Is de situatie nu te vergelijken met die van toen?

‘Het einde van de christendemocratie is al vaker aangekondigd. Voor ons gedachtegoed is er volop ruimte. Dat dit zeker niet het einde is, betekent niet dat we er niet voor moeten werken. Geen enkele partij kan meer rekenen op een vanzelfsprekende achterban, kiezers zijn minder

trouw. Vergeet bijvoorbeeld niet dat de PvdA redelijk recent nog op een dieptepunt stond. Zo snel kan het gaan tegenwoordig.’

Je hoort ook zeggen dat het CDA de dupe is geworden van de tweestrijd tussen de VVD en de PvdA. In hoeverre is dat volgens u waar?

‘Zo’n tweestrijd is moeilijk te beïnvloeden. Ook de media waren erg gericht op deze tweestrijd. Maar het is te makkelijk om alleen in de tweestrijd de oorzaak van het verlies te zoeken. We zijn er als partij te weinig in geslaagd om ons eigen verhaal, onze eigen boodschap, te verkopen. Onderwerpen komen en gaan. In eerdere jaren sloeg het

gezinsverhaal en de ethische agenda meer aan, nu stonden de thema's economie, werk en Europa centraal. Thema's waar het CDA niet automatisch eigenaar van is.'

Waarom lukt het niet om het verhaal goed te verkopen?

'Het heeft veel te maken met imago. Het CDA heeft het imago van een Haagse bestuurderspartij. Een bestuurderspartij is veel met oplossingen bezig, dat past ook bij bestuurders. Maar daardoor zijn ze vaak wel een stap verder dan de mensen in het land. We moeten proberen die mensen mee te nemen.

Dat is wel een verschil met 1994: toen hadden we een betere uitgangspositie dan nu, waardoor de partij redelijk snel daarna in een bestuurlijke reflex is geschoten. We moeten nu goed nadenken hoe we dat voorkomen en hoe we omgaan met die neiging. Belangrijk daarbij is de vraag hoe je voeling houdt met de samenleving. Dat is in de eerste plaats aan de partij en de fractie.'

Het CDA voerde onder meer campagne met het thema "nieuwe moraal". Is dat niet te moralistisch voor de hedendaagse burger?

'Moralistisch is wel vaker een eerste reactie op CDA-plannen. Ook nu. Maar "de nieuwe moraal" 't is wel iets wat mensen bezighoudt.

Kijk bijvoorbeeld naar wat er in Haren is gebeurd. Hoe kon het zover komen? Er waren ook veel minderjarigen bij betrokken. Je kunt je dan afvragen wat de rol van de ouders is. Er moet een debat komen over dit soort gedrag ook thuis aan de keukentafel, dit moeten we niet normaal gaan vinden. Zo'n debat is ook onderdeel van een nieuwe moraal.

Uiteraard heeft het begrip nog wel meer lading nodig. Het gaat om de dieperliggende motieven. Welke betekenissen hebben waarden en normen in onze geïndividualiseerde samenleving. Laat ik vooropstellen dat de individualisering niet alleen maar slechte dingen heeft gebracht, zo lijkt het soms. Maar het heeft wel een keerzijde.'

Wat is die keerzijde dan?

'We moeten mensen die het minder hebben, die zorg en aandacht nodig hebben niet uit het oog verliezen. Het CDA is wel een partij die met die vraagstukken bezig is. Vorming van mensen gebeurt nog steeds in de eerste plaats in gezinnen en families; op school, bij verenigingen en - in iets mindere mate dan vroeger- in de kerk. Daar worden mensen gevormd tot weerbare burgers. Dat op waarde weten te schatten zit bij het CDA in de genen. Daar past ook bij dat je nadenkt over het maatschappelijk middenveld. Ook hierin is het CDA uniek. De sociaal-

'De Eerste Kamer moet politieker worden'

mocratie wil zoveel mogelijk onderbrengen bij de staat en de liberalen willen zoveel mogelijk bij de markt leggen. De overheid kan mensen niet moreel vormen en de markt al helemaal niet. De christendemocratie gelooft daarom in de kracht van de samenleving.

Dat is trouwens geen vrijbrief voor ongeoorloofd gedrag, topbeloningen etc. Daarvoor kan de overheid wel degelijk regels stellen.'

U zegt dus eigenlijk dat het verhaal van het CDA een goed verhaal is, maar dat het contact met de samenleving kwijt is.

'Ja, en die verbinding moeten we weer zoeken. Daarmee hoeven we niet *from scratch* te beginnen. De basis is er al. Ik denk bijvoorbeeld met een heel goed gevoel terug aan het congres van afgelopen januari in DeFabrique. Er is wel degelijk schwingen en elan te vinden in de partij. Het Strategisch Beraad was een rapport met duidelijke keuzes. Daarop moeten we de komende jaren voortbouwen.'

Welke rol speelt het Wetenschappelijk Instituut daarin?

'Wij zijn een onafhankelijke denktank voor christendemocratie. Ik merk dat daar veel behoefte aan is. Dat doen we samen met de partij en fractie, dat is een goede ontwikkeling. We willen ook behulpzaam zijn bij de debatten in de partij.

Thema's die belangrijk zijn - ik noemde ze al - zijn duurzaamheid, de nieuwe moraal en de vitaliteit van maatschappelijke instituties. We moeten daarnaast ook blijven nadenken over solidariteit tussen generaties zoals de zorg. Daar hebben we al veel over gepubliceerd, maar dat zal nodig blijven. Vragen die daarbij opkomen zijn: hoe organiseren we de zorg en wat mogen we van mensen zelf verwachten, bijvoorbeeld als het gaat om preventie.'

Waar ligt de grootste uitdaging?

'Een grote uitdaging is de vertaling van al dat denkwerk in de partij naar de dagelijkse politieke praktijk. Interessant is de wisselwerking met onze Eerste Kamerfractie. Zij kunnen in de nieuwe politieke verhoudingen een belangrijke rol spelen om zaken voor elkaar te krijgen. Dat betekent dat de Eerste Kamer politieker wordt. Dat vind ik niet erg, het gaat tenslotte om de verwezenlijking van onze programma-punten en het christendemocratische gedachtegoed.' *

Nieuwe grondwet Egypte

Egyptische politici bezoeken Nederland

Tekst Liesbeth van Heest en Bronne Pot

Op uitnodiging van de Eduardo Frei Stichting (EFS), de internationale stichting van het CDA, bracht een unieke delegatie Egyptische politici een bezoek aan Nederland. De politici vertegenwoordigden vijf zeer verschillende politieke partijen en gedurende een paar dagen maakten zij kennis met de Nederlandse politiek. Naast werkbezoeken sprak de delegatie met Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt, Euro-parlementariër Corien Wortmann, staatssecretaris Henk Bleker en het bestuur van de EFS.

In Egypte wordt op dit moment een nieuwe grondwet geschreven. Een kritisch onderdeel van de huidige democratische ontwikkelingen in Egypte. Een nieuwe grondwet heeft grote gevolgen voor nieuwe wetgeving, de politiek en de samenleving. Veel vragen van de Nederlandse zijde gingen daarom ook over dit onderwerp. Eén van de deelnemers uit de delegatie was dr. Amr Darrag die secretaris-generaal van de commissie is die de nieuwe grondwet van Egypte opstelt. In zijn woorden moet de grondwet "overeenstemmen met de geest van de revolutie".

De delegatieleden van enkele liberale oppositiepartijen gaven hun kritiek op de commissie die de grondwet schrijft. Hun belangrijkste kritiek betrof dat de commissie te eenzijdig was opgesteld en geen diverse vertegenwoordiging van de bevolking van Egypte weergaf. Spannend is ook

in welke mate de nieuwe grondwet invloeden uit de sharia weerspiegelt. Progressievere bewegingen in de Egyptische maatschappij vrezen voor een inperking van vrijheden, met vooral negatieve gevolgen voor de positie van vrouwen en minderheden. In verschillende discussies en gesprekken werd hierover gesproken, vaak hoopvol, maar vooral vanuit seculiere hoek, ook wel met enige reserve en onzekerheid over hoe ook hun Egypte er in de toekomst uit gaat zien. Delegatieleden toonden veel interesse in de kernwaarden van het CDA. Voor hen was het bijzonder om kennis te maken met een partij die gebaseerd is op een geloofsovertuiging maar daar een brede politiek op kan ontwikkelen uitgaande van de scheiding van kerk en staat in een gesecculariseerde samenleving. Voor hen bracht dit een interessante vraag mee wat de rol van religie moet zijn voor een politieke partij, als de grondwet bescherming moet bieden voor iedereen en geen voorkeuren mag uitspreken. Ook hierover werden met ons en in de delegatie onderling interessante discussies gevoerd, waarbij wij misschien nog wel het hardst aan het denken werden gezet. Een ding stond voor elk delegatielid buiten kijf; Egypte moet vooruit, daarvoor zijn zowel politieke, economische en culturele hervormingen nodig. Hoe die hervormingen eruit gaan zien en wat die betekenen voor de Egyptische samenleving? De discussie is gaande in Egypte en zal nog lange tijd gevoerd worden.

Teleurgesteld en strijdbaar

Ik werd wakker op de morgen na de verkiezingen met twee dingen in mijn hoofd: wat erg die 13 zetels en ook, wat ligt er ongetoefelijk veel werk.

13 zetels zijn weinig stemmen en minder kansen om dat wat we willen

waar te maken. Iedereen die beweert dat we de ernst van de situatie niet doorhebben heeft het rapport-Frisen niet gelezen en dat is sinds de uitslag van 12 september alleen maar urgenter geworden. We zijn geen grote partij meer. Niet dat dat een doel op zich is, maar het is moeilijker geworden om onze idealen, onze waarden en onze plannen te realiseren, en daar gaat het om. En dat van de goede mensen die we daarvoor hebben, er maar 13 in de Tweede Kamer zitten is gewoon ontzettend jammer.

De evaluatiecommissie onder leiding van Ton Rombouts bekijkt op het moment dat ik dit schrijf de oorzaken van deze verkiezingsnederlaag en presenteert de resultaten van haar snelle onderzoek al op het congres van 26 oktober. Ik wil daar niet op vooruitlopen. In ieder geval waren we met het realiseren van de aanbevelingen van het rapport Frisen nog lang niet klaar. Frisen c.s. gaven in 2010 bij alle oorzaken die er waren voor het verlies als belangrijkste aan dat de kiezer niet wist waar het CDA voor stond. Omdat het Strategisch Beleid maar net gepresenteerd was voor de val van het kabinet en hetsoverkoop in een verkiezingsprogramma moest worden ingezet, hebben we in ieder geval op dat vlak nog veel te doen.

Verbreding, verdieping en concretisering van wat we vinden. De kuis van de vernieuwing van de partijorganisatie weer oppakken, meer netwerk in het CDA, want ook dat kwam door de noodzakelijke voorbereidingen van de verkiezingen stil te liggen. Doorgaan met de speurtocht naar goede mensen die ons CDA-verhaal herkenbaar gezicht kunnen geven in raden, Staten, Kamer en op alle plekken waar het nodig is. En de mensen die zich hebben bewezen inzetten op nieuwe plekken om hun ervaring en expertise te benutten.

Ja, er is veel werk – heel veel werk. Maar het moet gebeuren en snel ook - de gemeenteraadverkiezingen zijn al gauw. In de spiegel kijken, rug rechten en alles doen wat nodig is. Het CDA is het waard!

Norbert Schmelzer-lezing

26 september 2012

Tekst **Bronne Pot** | Fotografie **Dirk Hol**

Dr. Hans-Gert Pöttering, voorzitter van de Konrad Adenauer Stiftung en oud-voorzitter van het Europees Parlement hield op 26 september de jaarlijkse Norbert Schmelzerlezing. De CDA-lezing over christendemocratie en Europese idealen. Hij hield een krachtige rede voor Europa. Wie alleen zijn *Heimat* ziet, de plek waar hij geworteld is, zal zich niet kunnen behoeden voor alles wat er om hem heen gebeurt. Blijf de Europese idealen trouw, zo riep hij de toehoorders op.

Pöttering is lid van het Europees Parlement sinds 1979, het moment dat voor het eerst de Europarlementariërs verkozen werden. Hij nam de toehoorders mee naar het moment toen Duitsland nog een gespleten land was en Berlijn gescheiden werd door een muur. De eenheid van Duitsland was niet mogelijk zonder de kracht van *Solidarnosc* en de kracht die vanuit de kerkelijke gemeenschap uitging. Deze kracht is gebaseerd op waarden en de Europese Unie die ook uitgaat van eenheid, weerspiegelt deze waardengemeenschap. Een gemeenschap die in het bijzonder door de christendemocratie belichaamd wordt. Voor Pöttering vormen de waarden het uitgangspunt van Europese samenwerking waarna de belangen pas volgen.

Anno nu constateert hij verheugd hoe het Europees Parlement door de jaren heen aan macht en invloed gewonnen heeft. Grote stappen zijn onder andere gezet met verdragen die in Nederland afgesloten werden: de verdragen van Maastricht en Amsterdam. Dit weerspiegelt de invloed die Nederland heeft in de Europese Unie. Verder zijn door het Verdrag van Lissabon de belangen van burgers veel beter vertegenwoordigd in Europa. Maar wat hem betreft is het nog niet af. Er moet een offensieve agenda gevoerd wor-

den die effectief bijdraagt aan het leven en welzijn van de mensen in de Europese Unie. Ten eerste door respectvol met elkaar om te blijven gaan, de crisis gezamenlijk aan te pakken en de voorwaarden te scheppen voor groei, bijvoorbeeld op het gebied van de dienstensector.

Als voorzitter van de KAS, de partijstichting van het CDU met kantoren wereldwijd, kan hij het thema Arabische Lente niet onbesproken laten. Hier spreekt hij de wens uit dat democratie zich verder kan ontwikkelen in deze landen, die - in Noord Afrika althans - de burens zijn van de EU. Hij houdt het publiek voor dat zij daarmee ook de burens zijn van Nederland en dat we onze ogen niet sluiten kunnen voor de ontwikkelingen die zich daar voltrekken.

Bij de uitdagingen waar we nu in Europa voor staan met daarbij de schulden crisis voorop, put hij hoop uit zijn bezoeken elders in de wereld. De Europese schulden crisis komt wat hem betreft dan in meer perspectief te staan. In landen als Rusland en China merkt hij problemen op die nog veel fundamenteler zijn: een gebrekkige rechtsstaat of een blijvend armoedeprobleem. Dit sterkt hem in zijn overtuiging dat de moed, kracht en optimisme waarmee de vroegere problemen van Europa overwonnen konden worden, ook nu weer zullen gelden om de huidige problemen te overwinnen.

Ergens is je thuis, zo besluit hij, ergens is je *Heimat*. Hier begint ook je land, hier begint ook Europa. Dit is een drie slag die niet los van elkaar staat en wie alleen naar zijn eigen plek kijkt, zal zich niet kunnen behoeden voor wat er om hem heen gebeurt, die zal zijn *Heimat* het minst kunnen beschermen. •

'De Europese waardengemeenschap'

Interview met Jos van Gennip

Tekst **Hubert Beusmans en Bronne Pot** | Fotografie **Dirk Hol**

Als lid van het CDA kent u de commissies die eerder dit jaar de rapporten *Kiezen en Verbinden* en *Nieuwe Woorden, Nieuwe Beelden* leverden. Iets meer op de achtergrond, is in Brussel door de Europese Volkspartij (EVP) gewerkt aan een nieuw beginselprogramma. De EVP is de Europese partij waartoe het CDA behoort vanaf het eerste uur. Dit programma is vastgesteld op 17 oktober tijdens de ledenvergadering in Boekarest, Roemenië. Het zal dan het oude programma opgesteld in Athene uit 1992 vervangen. Als rapporteur leverde CDA'er Jos van Gennip een belangrijke bijdrage aan het proces en de inhoud van dit programma.

De leden van het CDA hebben de afgelopen twee jaar van dichtbij de hertaling van de CDA-uitgangspunten en het opstellen van een nieuwe agenda in het Strategisch Beraad kunnen meemaken. Maar ook de EVP heeft zich bezonnen op haar beginselprogramma. Wat vormde hiervoor de aanleiding?

Van Gennip: 'Het huidige beginselprogramma van de EVP stamt uit 1992, opgesteld in Athene. Dit programma heeft

lange tijd zijn dienst bewezen. Maar het was tijdens het EVP-congres in Bonn, nu drie jaar geleden, dat het programma van Athene voor het eerst zijn zeggingskracht begon te verliezen. De thema's die toen speelden en de prioriteiten die we daarvan afleidden voldeden niet meer. We merkten dat vanwege veranderingen op sociaaleconomisch terrein, geopolitieke ontwikkelingen, economie en de opkomende aandacht voor duurzaamheid er een behoefte ontstond voor een nieuw basisprogramma voor de EVP. Deze thema's vormden de aanleiding voor het bestuur van de EVP om te besluiten met een nieuw programma te komen. Het moet een antwoord kunnen vormen op de algemene vraag "waarom Europa, anno 2012?".

Maar er ligt ook een andere, diepere vraag aan ten grondslag. Sinds 1992 is de EVP sterk gegroeid. De partij heeft veel nieuwe leden gekregen, met name natuurlijk uit Oost-Europa. We zijn nu een Europese partij van 74 leden! Ook dit roept een vraag op, wat bindt ons? Waarin zijn wij gemeenschappelijk? Wat zijn onze gedeelde waarden? Met dit nieuwe programma wordt de familieband als het ware beschreven.

Waarom bent u als een van de mensen gevraagd dit proces te leiden?

Van Gennip: 'Voor het EVP-beginselprogramma is het belangrijk dat het niet alleen een verhaal zou worden dat zich af zou zetten tegen andere politieke ideologieën in Europa, denk aan de socialisten, en niet slechts een institutioneel verhaal zou worden. Het nieuwe programma zou een echt christendemocratisch karakter moeten krijgen, met nadruk op waarden die ons binden en waarden die invulling geven aan ons politiek handelen. Dat geeft ook de zeggingskracht voor onze partij en ons eigen, unieke antwoord op de vraag welke antwoorden Europa biedt op de uitdagingen van deze tijd. Gezien mijn betrokkenheid bij het opstellen van het programma in Athene werd ik nu benaderd om deze discussie op te pakken.'

In Europa werken we samen met veel verschillende nationaliteiten, culturen en achtergronden. Kunt u aangeven, hoe de samenwerking verloopt om tot zo iets fundamenteels als een beginselprogramma te kunnen komen?

Van Gennip: 'Het is een lang proces geweest met veel uitdagingen. Maar het bijzondere is, en dat gaf ironisch genoeg veel steun, dat dit proces parallellen kende met ontwikkelingen in de zakenwereld. In de afgelopen twee - drie jaar is in de zakenwereld aandacht gekomen voor waarden en normen in de economie. U kent deze ontwikkelingen. Het antwoord op de huidige uitdagingen in de wereld is niet alleen pragmatisch of institutioneel, het moet ook waarden gedreven zijn, de ethiek van de politiek. Dit geeft ons als EVP ook een onderscheidend vermogen. Waarden die voor ons tellen zijn vrijheid, verantwoordelijkheid, menselijke gelijkheid, solidariteit, respect voor de aarde en schepping en uiteraard subsidiariteit. Hierdoor kon in het beginselprogramma ook ruimte ontstaan voor een visie op geloof en politiek. Dit bleek een gemene deler te zijn onder de betrokken partijen, tegelijk was het ook de uitdaging om deze gemene deler goed op te schrijven.'

U geeft aan dat er ruimte was om ook over de rol van geloof in het publieke domein te spreken en schrijven. Hoe gaat dat met andere leden in de EVP uit bijvoorbeeld Frankrijk en Zweden waar religie deze plek niet kent in het publieke domein?

Van Gennip: 'Ik denk dat we met tevredenheid kunnen terug kijken op diepe en respectvolle gesprekken die over dit thema gevoerd zijn. Uiteindelijk zijn we tot een formule gekomen waarin wij blijf geven dat waarden bijdragen aan het bedrijven van een geïnspireerde politiek. Maar het geloof alleen bepaalt deze waarden niet. Ook hier geldt dat secularisatie in West-Europa en meer door geloof geïnspi-

reerde nieuwe leden uit Oost-Europa zorgen voor een balans op dit onderwerp. Tegenover lidpartijen die niets met geloof te maken hebben, staat een toename van lidpartijen die een plek voor het geloof juist steunen. Een woord als "compassie" bleek een brug te ver. Maar er is wel erkenning gekomen dat zingeving een motivatie is voor politiek handelen en dat een groeiende groep jongeren op zoek is naar zingeving werd erkend.

Is het nu klaar, nee dat zeker niet. Voor het congres in Boekarest zijn 800 amendementen ingediend. In sommige amendementen wordt om meer aandacht voor solidariteit, mededogen en mensenrechten gevraagd. Anderen vragen meer aandacht voor de economie en institutionele antwoorden. Dit zal een blijvend proces zijn, dat ook na Boekarest in tal van discussies blijft terugkomen.'

Wat zal de impact zijn van dit beginselprogramma?

Van Gennip: 'De eerste vervolgstap zal zijn om te komen tot een EVP-verkiezingsprogramma, waar dit beginselprogramma als inspiratie voor dienen kan. In juni 2014 zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement, dus de vraag dient zich nu aan welke keuzes de EVP wil gaan maken. Het schrijfproces van het beginselprogramma ging ook gelijk op met de crisis in de eurozone. Nu blijkt dat meer eenheid en toezicht nodig is. Stappen worden intussen gezet, maar voor het verkiezingsprogramma zal de EVP zich in deze lijn nog duidelijker moeten uitspreken.'

Wat is de betekenis van dit programma voor het CDA?

Van Gennip: 'Dit beginselprogramma kent een aantal interessante punten die aan de interne discussie van het CDA kan bijdragen en aansluiten op het Strategisch Beeraad en de hertaling van de CDA- uitgangspunten. Over de waarden heb ik reeds gesproken. In de EVP hebben wij nadrukkelijk stil gestaan bij de "common good". Aardse zaken die ondeelbaar zijn en ons allemaal raken op het gebied van menselijke waardigheid, duurzaamheid, veiligheid en voedsel. U ziet deze ook terugkomen in het huidige CDA verkiezingsprogramma. Tenslotte staat er veel in over gezin en werk. Het document biedt dus tal van waarden en praktische ideeën die naar de Nederlandse situatie te vertalen zijn.' •

U kunt het nieuwe beginselprogramma opvragen door een e-mail te sturen naar Bronne Pot (pot@cda.nl) of Hubert Beusmans (beusmans@cda.nl).

Uitnodiging

CDAV-netwerklunch

Droomrealisatie van diversiteit & kwaliteit in bestuur

Het CDAV organiseert op 9 november een netwerklunch voor raadsleden, Statenleden, wethouders, waterschapsbestuurders, gedeputeerden en Eerste en Tweede Kamerleden. Wij willen hiermee een breed netwerk faciliteren voor vrouwelijke (CDA) bestuurders en politici. Namens de BSV zal Ank Bijleveld (voorzitter BSV) hier haar medewerking aan verlenen en zij zal tijdens de lunch in samenwerking met Dhr. Carlo Post spreken, gemeentesecretaris Binnenmaas. Zij zullen beiden spreken over diversiteit en kwaliteit in bestuur aan de hand van praktijkvoorbeelden. Daarnaast zullen zij tips aanreiken over hoe zowel de diversiteit als de kwaliteit binnen bestuur, politieke partij en of organisatie te verhogen. Tijdens de lunch is er ook ruimte voor discussie en vragen.

WAAR: Hotel Theater Figi, Rond 2, te Zeist

WANNEER: 9 November, 12.00h-14.00h

Aanmelden bij Liesbeth van Heest, via vanheest.cdav@cda.nl wees er snel bij want er is slechts beperkt plaats. Deelname is gratis.

Twitter @CDAVrouwen
www.cda.nl/cdav

Agenda

27 oktober

CDA Partijcongres

Voor meer informatie en aanmelden zie www.cda.nl

9 november

CDAV netwerklunch vanaf 12.00h in hotel theater Figi te Zeist, aansluitend zal er een overleg plaatsvinden met provinciale voorzitters van het CDAV en het CDAV bestuur

Voor meer informatie en aanmelden zie www.cda.nl/cdav

28 november

CDAV Internationaal bijeenkomst over de positie van vrouwen in de Arabische regio op het CDA-Partijbureau vanaf 19.30h

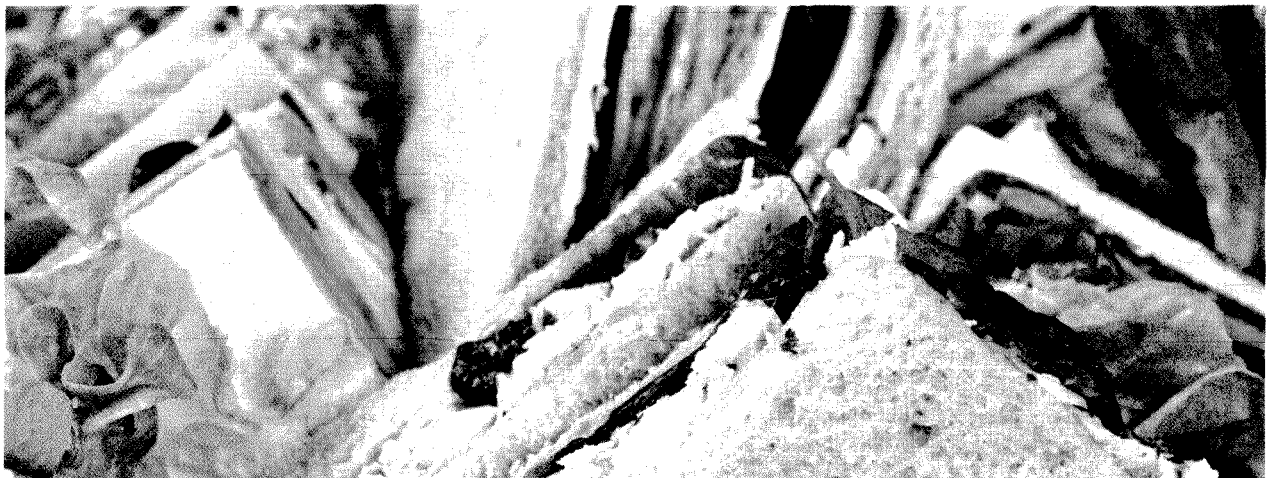
Aanmelden kan bij Liesbeth van Heest, via vanheest.cdav@cda.nl
Voor meer informatie zie www.cda.nl/cdav,

5 januari

CDAV nieuwjaarsbijeenkomst in NH hotel te Utrecht vanaf 10.00h

Voor meer informatie zie www.cda.nl/cdav

Op naar gemeenteraadsverkiezingen 201; boek nu de workshop diversiteit voor uw lokale en/of provinciale afdeling.

Lid worden van het CDAV?

Lid worden van het CDAV? Dat is gratis

Wij verwelkomen graag politiek betrokken vrouwen in ons ledenbestand. Door lidmaatschap van het CDAV bouw je snel een groot netwerk op in de politiek, daarnaast organiseren wij workshops waarin je politieke vaardigheden kan aanscherpen. Ook houden wij ons bezig met actuele thema's in de politiek die vrouwen aangaan. Daarnaast ontvang je een keer in de 2 maanden de nieuwsbrief met het CDAV met daarin actuele ontwikkelingen op het gebied van emancipatie, nieuws en activiteiten van het CDAV. Wil je ook lid worden van het CDAV?

Stuur dan een email naar vanheest.cdav@cda.nl

Workshop diversiteit

Voor de provincietour van het CDA hebben het CDA Kleurrijk en het CDAV met hulp van het SI de workshop diversiteit ontwikkeld. Deze workshop heeft tot doel CDA-bestuurders en CDA-leden kennis te laten maken met het concept van diversiteit, zodat zij zich meer bewust worden van bewuste en onbewuste mechanismen die een rol spelen bij het realiseren van een meer divers CDA.

Tijdens de workshop maken deelnemers kennis met het begrip diversiteit. Deelnemers worden bewust gemaakt van (vaak onbewuste) valkuilen die diversiteit in de weg staan en krijgen praktische tools waarmee zij zelf meer diversiteit kunnen aanbrengen in hun ledenbestand en daarmee potentiële volksvertegenwoordigers richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Aan de hand van concrete voorbeelden worden de valkuilen voor het realiseren van diversiteit getoond en door concrete succesverhalen wordt de meerwaarde hiervan aangetoond. Ook zullen deelnemers hier praktische tips en tools meekrijgen om in hun eigen afdeling meer gender en culturele diversiteit te realiseren.

Wilt u deze workshop organiseren in uw provincie/ afdeling (Dit kan ook voor of nadat de provincietour in uw afdeling heeft plaatsgevonden)? Neem dan contact op met Liesbeth van Heest vanheest.cdav@cda.nl

‘De school is van de ouders en voor de leerlingen’

De uitgangspunten van Pieter Omtzigt

Met **36.750 stemmen** dwong Pieter Omtzigt een respectabele plaats af in de Kamerbankjes. Hij vindt, dat de Nederlandse overheid meer **initiatief aan burgers moet overlaten** en kernwaarden van de rechtsstaat **scherper moet verdedigen**.

Tekst **Gerard Adelaar** | Fotografie **Dirk Hol**

Gespreide verantwoordelijkheid

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief.

‘Gespreide verantwoordelijkheid betekent dat er meer is dan de anonieme en bureaucratische staat en de anonieme en keiharde markt. Je hebt de vrijheid jezelf te organiseren en verantwoordelijkheid te nemen. Dat doe je allereerst in je gezin en familie en daarnaast overal in de samenleving. Uit initiatieven van burgers zijn scholen, woningbouwverenigingen, ziekenhuizen, pensioenfondsen en voetbalverenigingen voortgekomen. De school is van de ouders en voor de leerlingen. Kerken en geëngageerde burgers zetten ziekenhuizen en weeshuizen op. Die moeten de ruimte hebben en met hun gezicht naar gebruikers, leden en medewerkers te staan. Daar is het misgegaan: het bestuur van het waarde- en waardenvolle middenveld is gebureaucratiseerd en op afstand gezet.

Het is de uitdaging om deze bureaucratisering stop te zetten, anders verdwijnt dit maatschappelijke middenveld om onderdeel te worden van de staat of de markt. Dat betekent het stopzetten of terugdraaien van fusies van

scholen en woningbouwcorporaties. Het mogelijk maken dat nieuwe pensioenfondsen geen ondemocratische stichtingen of beursgenoteerde NV's zijn, maar verenigingen. En lokale sportverenigingen en muziekverenigingen dezelfde belastingvoordelen geven als de professionele symfonieorkesten.

Gespreide verantwoordelijkheid betekent ook: je persoonlijke verantwoordelijkheid nemen in je omgeving. Als de overheid met haar politie, inspectie en rechtspraak overal voor verantwoordelijk moet zijn, komen we in een heel na-re staat terecht.

Typisch behorend bij het CDA is ook het recente voorstel tot tuchtrecht voor bankiers. Laat hen elkaar beoordelen om zo een constante toetsing en discussie te hebben binnen de beroepsgroep over wat aanvaardbaar is. Maar niet alles behoort tot het tuchtrecht. Bankiersbonussen zijn een voorbeeld. Namens het CDA heb ik een amendement ingediend, waardoor grote banken tientallen miljoenen boete moeten betalen als de bonussen van bestuurders meer dan drie maandsalarissen bedragen. Andere partijen spreken schande over bonussen; het CDA pakt het probleem aan.’

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid.

De overheid heeft het geweldsmonopolie en de verantwoordelijkheid voor de rechtsstaat. Van nature is de staat geneigd tot alle kwaad en de grootste schender van mensenrechten. Denk aan de Tweede Wereldoorlog, het communisme en aan slavernij en kolonialisme.

Europa mag trots zijn op het Verdrag van de Rechten van de Mens, waardoor mensen wier grondrechten door de staat geschonden worden, hun gelijk kunnen halen bij het Hof. Het recht op leven, de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst (inclusief het recht op afvalligheid dat in de islamitische wereld niet erkend wordt) en het recht op huwelijk en gezinsleven zijn geborgd en afdwingbaar.

De rechtstaat is niet een abstract ideaal, maar de wijze waarop wij onze gedeelde waarden en normen vastleggen en handhaven. Dit is broodnodig. Dat merk ik in Straatsburg, waar we grove schendingen als moorden in Rusland of het massaal gevangenzetten van journalisten in Turkije (waar meer journalisten in de cel zitten dan in Iran of China) aan de orde stellen.

Soms lijkt het erop dat Nederland mensenrechten zelf onbelangrijk vindt. Naar internationale verdragen moest ons land de pedovereniging Martijn verbieden om de rechten van kinderen tegen veroordeelde pedoseksuelen te beschermen. Pas nadat ik met Arie Slob met een nieuwe initiatiefwet en internationale actie dreigde, ging het Openbaar Ministerie over tot vervolging. De vereniging is nu verboden en ontbonden en een zeer breed gedeelde norm een beetje beter gehandhaafd; baby's en kleine kinderen zijn geen seksobject.'

Solidariteit

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken.

'Solidariteit is wederkerig. Ik heb een afkeer van "eissolidariteit": "jij moet solidair zijn met mij". Solidariteit is een manier om mensen, in principe tijdelijk, te helpen wanneer zij ondersteuning nodig hebben. Het draagvlak voor solidariteit is afgebrokkeld onder te royale uitkeringen. Dat gebeurde met de WAO en nu met de Wajong.

In de bijstand zijn alleenstaanden en groepen allochtonen zwaar oververtegenwoordigd. Oplossingen zijn nodig

om draagvlak te behouden. Bij de bezuinigingen van de paarse partijen heb ik een ambivalent gevoel: iedereen is een individu, behalve wanneer we bezuinigen. Dan kijken we vooral of iemand in het gezin verantwoordelijk kan zijn voor de betaling.

Een voorbeeld van wat ik een "trouwtaks" noem: een alleenstaande krijgt €1009,- AOW-uitkering, een gehuwde €703,-. Tot 2015 bestaat nog de partnertoeslag: als je jongere partner geen inkomen heeft en je zelf geen hoog inkomen hebt, krijg je tot €700,- toeslag. De paarse partijen schaffen deze toeslag af.

Het gevolg: als een man van 66 een zieke echtgenote heeft van 62, krijgt hij straks nog maar €703,- AOW voor beiden. Mocht zij komen te overlijden, dan krijgt hij als weduwnaar meer: €1009,-. Dergelijke regelingen bevorderen echtscheidingen en ontmoedigen zorgdragen voor elkaar.'

Rentmeesterschap

Vanuit het besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur.

'Wij zijn het aan onze kinderen en kleinkinderen verplicht Nederland en de aarde na te laten zoals wij haar zouden willen aantreffen. Goed onderhouden, zonder vervuiling en met houdbare arrangementen. Dit vraagt om rationeel milieubeleid gebaseerd op feiten, maar ook om eerlijk sociaal beleid met een houdbaar pensioenstelsel.

Je kunt het pensioenstel oplazen door je rijk te rekenen of nog steeds te beweren dat verhoging van de AOW-leeftijd niet nodig is. Dit is de ergste vorm van "na mij de zondvloed". Politieke cycli duren maximaal vier jaar. Wij zullen echter beoordeeld worden op wat wij als generatie hebben gedaan in onze tijd.

Een zeer vaak vergeten bijdrage aan duurzaamheid is het VUT-/prepensioen-/levenslooppakket van De Geus en Balkenende. Tot dan toe was het in veel sectoren mogelijk om met 57 jaar met pensioen te gaan. Nu wordt al gauw vijf jaar langer doorgewerkt. De bijdrage van deze maatregel is van groter belang voor toekomstige generaties dan de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd of de discussie over korten op pensioenen.' •

Naast zijn lidmaatschap van de Tweede Kamer is Pieter Omtzigt vicevoorzitter van de monitoring-commissie van de Raad van Europa.

Fotoverslag

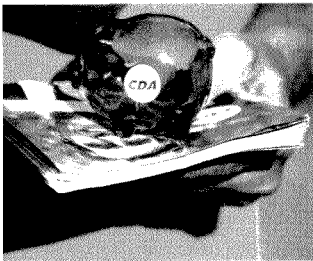
Campagne

Fotografie Bas de Meijer, Goos van der Veen

Regiotour in Utrecht

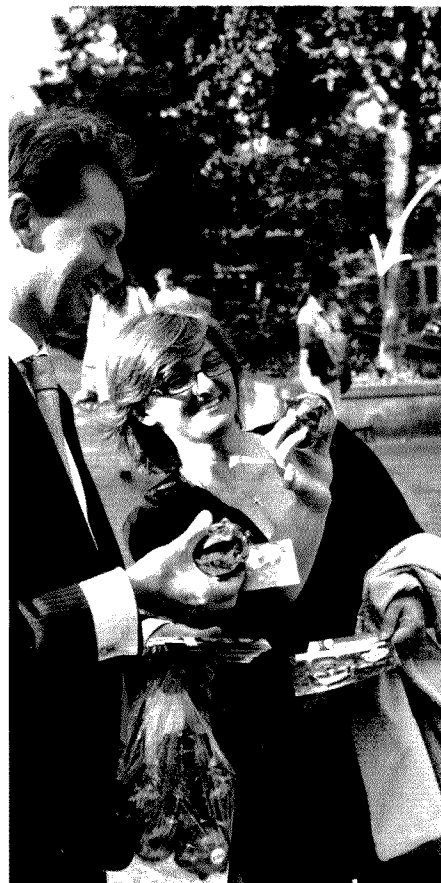
Uitslagenavond

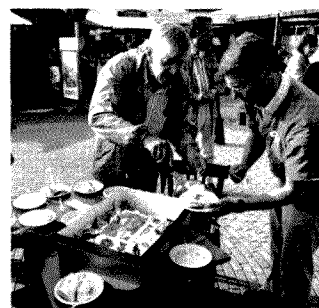
Flyeren in Emmen

Rini Wagtmans

De briefing van het flyerteam

*Het CDA is voor
zilvervlootsparen*

*Regiotour in
Flevoland en Friesland*

Joseph Daul

Het Duitse Constitutionele Hof

Op verkiezingsdag 12 september keek heel Europa niet alleen naar Nederland, maar ook naar Karlsruhe. Daar nam het Duitse Constitutionele Hof de beslissing dat onze oosterburen mogen deelnemen aan het Europese Stabi-
liteits Mechanisme (ESM), het noodfonds dat gevuld wordt met garanties van lidstaten en een belangrijke pijler is van het te vormen Europese economische bestuur. Het fonds moet de slagkracht krijgen om lidstaten in financiële nood te hulp te schieten. Door de uitspraak van het hof is een grote stap gezet.

Wat is het ESM precies? Het ESM is een permanent financieel noodfonds dat leningen gaat verstrekken aan EU-lidstaten die in financiële problemen verkeren. Het uiteinde-
lijke doel van deze steun is het bewaken van de economische en financiële stabiliteit van de EU om zo de waarde van de euro te waarborgen. Dit permanente noodfonds is de opvolger van het tijdelijk noodfonds, de European Financial Stability Facility (EFSF), dat was opgericht om de acute problemen in de eurozone in 2010 te bestrijden.

Wat is het Constitutionele Hof? Het zogeheten Bundesverfassungsgericht is één van de grootste overwinningen van het constitutionalisme in het naoorlogse Duitsland. Tegen de achtergrond van het nazisme is het hof bij de oprichting moedig overgegaan tot het formuleren van democratische principes. Ondertussen is het tot één van de belangrijkste politieke en juridische instellingen van Duitsland uitgegroeid. Het Bundesverfassungsgericht zoals we het vandaag kennen werd ingevoerd door de grondwet van de Bundesrepublik Deutschland in 1949. In 1951, opende het hof zijn deuren. De positie van het Bundesverfassungsgericht is tweeledig. Enerzijds staat het op gelijke voet met de andere hoogste constitutionele organen zodat het zelf

ook dat statuut verkrijgt en zijn onafhankelijkheid verzekerd blijft. Anderzijds is het een rechtbank die uitsluitend bevoegd is voor het vellen van juridische beslissingen. Daar waar andere rechtbanken enkel bindende beslissingen tussen partijen kunnen nemen, zijn de beslissingen van het Bundesverfassungsgericht bindend voor alle rechtbanken en autoriteiten van het federale Duitsland.

Joseph Daul, fractievoorzitter van de EVP in het Europees Parlement, reageerde verheugd op de uitspraak van het Hof: 'De uitspraak vandaag van het hof is cruciaal voor de toekomst van Europa. Het ESM is onze firewall tegen de crisis. Het is dan ook goed dat de democratische waarde van het ESM is vastgesteld. Parlementen moeten worden betrokken bij beslissingen van het ESM. Het zelfde geldt op Europees niveau. Het Europees Parlement moet betrokken worden bij het bestuur van de euro. Dit is ook waarom we een politieke unie nodig hebben. Een Europa waar het Europees parlement de directe vertegenwoordiging is van de burgers van Europa.'

'Het ESM is onze firewall tegen de crisis'

Zonder Duitsland zal het ESM niet slagen. Gedurende de crisis is het nu al een paar keer voorgekomen dat beslissingen van de EU staan of vallen bij uitspraken van het Constitutioneel Hof. Zo heeft dit hof zich tot een van de belangrijkste rechtsorganen van de EU ontwikkeld. Telkens heeft het zich positief uitgesproken over de grondwettelijkheid van noodzakelijke crisismaatregelen.

Brabantse Buitenlandcommissie:

Europa dichterbij

'Europa dichterbij'; daarvoor staat de Buitenlandcommissie in het CDA Brabant. Met regelmatige bijeenkomsten en als motor bij Europese verkiezingen timmeren de leden aan de weg. Zo heeft de commissie zich in 2003 en 2009 ingezet bij de campagne van Europarlementariër Lambert van Nistelrooij. En met succes! Na zijn herverkiezing met voorkeurstemmen is deze samenwerking in stand gebleven in de Buitenlandcommissie van het CDA Brabant.

Ans van Zeeland uit Haps (gemeente Cuijk), voorzitter van de commissie: 'We gaan ervoor de afstand tussen CDA-leden en Europa te verkleinen. In Brabant is dat niet zo moeilijk. We zijn immers een provincie met veel grensoverschrijdende bedrijven. Meer dan de helft van wat hier wordt gemaakt gaat de grens over; transport en logistiek is van toenemend belang. Maar ook op het terrein van onderzoek en ontwikkeling spelen we vooraan in de Europese competitie. Ik denk hierbij aan de High Tech Campus in Eindhoven, maar ook aan de landbouw en de volksgezondheid waarin we goed zijn. Veel mensen werken in deze sectoren. Er is daarom veel belangstelling voor activiteiten die met Europa te maken hebben.'

In de afgelopen jaren heeft dit in Brabant geleid tot korte lijnen tussen CDA'ers en het maatschappelijk middenveld. Op onze jaarlijkse strategiedagen nodigen we gasten van buiten het CDA uit. Dan hoor je of het CDA op koers ligt. Ans van Zeeland: 'Dan komen er actuele thema's aan de orde, afgelopen jaar was dat het energiebeleid. Europa heeft met de lidstaten afgesproken dat 20 procent duurzaam moet worden opgewekt; daaraan voldoet Nederland nog lang niet. Dan betrekken we ook vertegenwoordigers van energieprojecten uit Vlaanderen en Frankrijk in onze bijeenkomsten. We zien nu dat er in veel Brabantse gemeenten lokale coöperaties ontstaan die ervoor gaan straks energie neutraal te zijn. Zo blijft hier Europa niet langer een ver-van-mijn-bed-show.'

Lokaal

Europa Dichterbij, daar werkt de commissie aan. Ook worden er lokale thema's opgepakt, die in Brussel worden aangekaart. Brabant is een grensprovincie die lange tijd is geteisterd door het drugstoerisme. In de weekeinden bezochten tienduizenden drugzoekers steden zoals Bergen

op Zoom en Roosendaal. Daarin ligt de kracht van de provinciale commissies en werkgroepen. Zoiets kun je alleen aanpakken als je met CDA'ers uit de steden en de Statenfractie ook de Tweede Kamerleden direct kunt aanspreken. Ook is er intensief overleg gevoerd met de Vlaamse zusterpartij CD&V. Samen zijn we ook naar Brussel gegaan. Hier hebben we samen aangegeven wat Europa kan doen. We hebben de Europarlementariërs Lambert van Nistelrooij en Wim van de Camp een petitie met eisen aangeboden. Inmiddels is er gelukkig op het terrein van drugstoerisme veel verbeterd. Kortom, door samenwerking met Europa kom je verder.

Het initiatief om in alle provincies zulke werkgroepen tot stand te brengen juicht Ans van Zeeland toe. De samengang in het CDA kan echter nog veel sterker. Daarom heeft de voorzitter al enige tijd deelgenomen aan de nationale CDA Commissie Buitenland. Wij zijn blij dat het CDA positiever is gaan denken over Europa. Natuurlijk, we leveren kritiek op wat fout gaat; maar zijn positief over de mogelijkheden. Europa gaat niet alleen over Griekenland, maar juist over slimme samenwerking. We merken dat vertegenwoordigers van bedrijven en kennisinstellingen met deze opstelling uit de voeten kunnen. De banen van straks hangen hiervan af. Europa anders, dichterbij de burgers, dat is waarin het CDA kan excelleren. Met deze boodschap bereiden we ons voor op de verkiezingen in 2014, alweer over twee jaar.

Voor 2012 staan bijeenkomsten op het programma over actuele ontwikkelingen op het platteland en de bio-economie. In Brussel zijn hierover voorstellen op tafel gelegd; CDA Brabant werkt hierover in samenspraak met Lambert van Nistelrooij aan een eigen geluid. Maar ook de regelmatige werkbezoeken worden voortgezet: hoe worden EU gelden besteedt? Deze bezoeken worden door de leden van de commissie zeer gewaardeerd.

Belangstellenden kunnen terecht bij Martin Bos, de secretaris van de Brabantse Buitenlandcommissie: martinbos@cdabrabant.nl, tel. 06-52385742.

Voor meer informatie over de werkgroep Europa van het CDA Nederland en de initiatieven in uw provincie kunt u mailen naar beusmans@cda.nl

Van Nistelrooij

wederom Europarlementariër van het jaar

Lambert van Nistelrooij is voor de tweede keer op rij onderscheiden als Europarlementariër van het jaar in de categorie Regionaal Beleid. Hij kreeg eind september de zogeheten MEP Award uitgereikt door tijdschrift *The Parliament Magazine*, na een stemming onder Europarlementsleden. De prijs wordt ook in andere categorieën uitgereikt. Zo heeft zijn Ierse fractiegenoot Gay Mitchell de MEP Award voor Ontwikkelingssamenwerking gekregen.

De Brabantse CDA'er Lambert van Nistelrooij heeft een belangrijke positie in het Europees Parlement. Hij onderhandelt namens het parlement met de lidstaten over de nieuwe opzet van de Europese structuurfondsen. Hij bepaalt mede hoe die fondsen 336 miljard euro verdelen over de Europese regio's tussen 2014 en 2020. Van Nistelrooij wil dat kennis en innovatie voortaan centraal staan bij de verdeling.

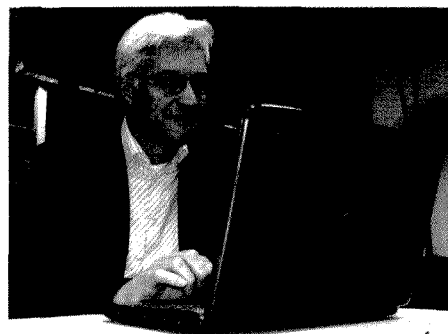
Nieuwe persvoorlichter CDA-delegatie in het Europees Parlement

De CDA-delegatie in het Europees Parlement krijgt een nieuwe persvoorlichter. Kees Bos, nu nog ANP-journalist en voormalig Brussels correspondent, is aangetrokken om vanaf 5 november de media te informeren over het CDA.

Bos (46), afkomstig uit Bleiswijk, is opvolger van Françoise Verburg-Petit en Eduard Slootweg, die ruim vijftien jaar samen het pers- en communicatieteam van de CDA-Europarlementariërs vormden.

Eduard Slootweg begint op 3 december als hoofd van het Informatiebureau van het Europees Parlement in Den Haag.

Françoise Verburg-Petit is op 17 september begonnen als PR-officer bij het Huis van de Europese Geschiedenis, Europees Parlement.

*We wensen hen alledrie
veel succes in hun
nieuwe functie.*

CDA verheugt:

Europa helpt Nederlandse werklozen

De Gelderse bouwsector en het Zeeuwse aluminium-bedrijf Zalco krijgen Europees geld voor vele ontslagen werknemers en anderen. Met steun van het CDA heeft de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid van het Europees Parlement ingestemd met de steun voor deze bedrijven. Europarlementslid Ria Oomen-Ruijten, die deel uitmaakt van deze commissie, is heel tevreden over het besluit begin oktober: 'Deze Nederlandse bedrijven zullen nu bijna 4,5 miljoen euro ter ondersteuning van de werkgelegenheid ontvangen!'

Het geld komt uit het Europees Fonds voor aanpassing aan de Globalisering (EGF). Dat fonds is vooral opgericht om extra steun te geven aan werknemers die nadeel hebben van de veranderende wereldhandel. Het fonds stond van 2009 tot 2011 ook open voor bedrijven die in de problemen waren gekomen door de crisis. De twee aanvragen waar nu over is gestemd zijn de laatste Nederlandse aanvragen die nog aanspraak maken op deze tijdelijke versoepeling.

Ria Oomen-Ruijten: 'Toen duidelijk werd dat de economische crisis Europa hard zou raken hebben we besloten dat het EGF onder voorwaarden bedrijven mag steunen die failliet dreigen te gaan of waar veel ontslagen dreigen te vallen. Nederland heeft zich altijd verzet tegen deze regeling, terwijl juist Nederland onder deze voorwaarden voor meer dan 25 miljoen euro aanspraak heeft gemaakt op dit fonds.'

Ria Oomen vindt het erg jammer dat deze speciale maatregel beëindigd wordt, net nu er dagelijks ontslagen vallen door de crisis! 'Wel ben ik blij met de eensgezinde steun voor de aanvraag. Het pakket EFG-steun zal de ontslagen werknemers helpen opnieuw werk te vinden via o.a. scholing en herscholing, werk naar werk begeleiding en steun bij de oprichting van een eigen bedrijf.'

De Nederlandse aanvragen hebben betrekking op 1051 gedwongen ontslagen bij het aluminiumbedrijf Zalco en bij 54 ondernemingen uit de Gelderse bouwsector. De financiële en economische crisis zorgde voor flink minder vraag in de bouwsector.

Totaal heeft het Europese fonds voor de aanpassing aan de globalisering sinds 2007 ongeveer 68 miljoen euro uitgegeven om ruim 15.000 werknemers in acht EU-landen aan een nieuwe baan te helpen. Het gaat vooral om bedrijven die moeten krimpen of sluiten door de sterke concurrentie in de opkomende landen zoals China. Het fonds heeft daarmee maar een klein deel uitgegeven van het budget. Het maximum dat de beheerders mogen uitgeven is namelijk 500 miljoen euro per jaar voor de jaren van 2007 tot 2013.

Colofon

Onder verantwoordelijkheid van de EVP-fractie.

Redactie Eduard Slootweg (eindredactie),
Hubert Beusmans, Françoise Petit.

Foto's: Europees Parlement, EVP-fractie.

Meer informatie over de EVP-fractie: www.eppgroup.eu
en meer informatie over de EVP partij: www.epp.eu

De maidenspeech van ...

Agnes Mulder | 26 september

Agnes Mulder sprak tijdens haar inbreng over dienend leiderschap. 'Dienend leiderschap is een levenshouding en gaat uit van het geven van vertrouwen aan je medewerkers of in ons geval aan de samenleving. Door mensen vertrouwen te geven, worden ze sterker, ontwikkelen zij zich en nemen ze verantwoordelijkheid', aldus Mulder. Voor het CDA is vertrouwen de basis, en niet controle.

Toch steunt het CDA de oprichting van de Autoriteit Consument en Markt. Deze autoriteit levert een bezuiniging op en zorgt er ook voor dat er efficiënter gewerkt wordt. Daarnaast is het in lijn met de wens van het CDA voor een kleinere overheid. Er worden drie controleorganen samengevoegd: de Nationale Mededingingsautoriteit, de Onafhankelijke Post en de Telecommunicatie Autoriteit (OPTA).

Mulder stelde de regering nog wel een aantal vragen. Het wetsvoorstel wordt in twee delen behandeld en dat vindt het CDA nogal vreemd. Mulder vroeg dan ook aan demissionair minister Verhagen wanneer het andere deel wordt behandeld en wat de gevolgen zijn van het eventueel niet in werking treden van dat tweede materiële deel waarin ook de taken van de nieuwe organisatie worden vastgelegd.

Mona Keijzer | 27 september

Mona Keijzer hield haar maidenspeech gehouden tijdens een debat over de wijziging van de AWBZ en de WMO. De wijziging betreft de invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor die beide wetten. Deze 'vermogensinkomensbijtelling' betekent dat er een klein gedeelte van het vermogen bij het verzamelinkomen wordt opgeteld waar vervolgens je eigen bijdrage over kan worden berekend. Het is een uitwerking van het regeerakkoord en het lenteakkoord, het akkoord dat de fracties van CDA, VVD, CU, GL en D66 dit voorjaar sloten na de val van het kabinet. Het CDA staat achter het lenteakkoord, omdat daarmee het begrotingstekort voor 2013 onder de 3% wordt gebracht. Dat is belangrijk voor het op orde krijgen van de rijksfinanciën.

Keijzer benadrukte dat we de nodige maatregelen moeten nemen, als wij willen dat de langdurige zorg (AWBZ) en ondersteuning (WMO) op lange termijn financieel toegan-

kelijk blijven. De groei van de zorguitgaven moet dus binnen de perken gehouden worden. Het CDA wil (als enige partij in de Tweede Kamer) dat de AWBZ een volksverzekering blijft, het is immers onverzekerbare zorg. Maar het CDA doet daarbij wel een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Ook ouderen zullen er in de toekomst rekening mee moeten houden dat zij meer van hun eigen geld moeten besteden aan zorg.

Hoe we de zorg betaalbaar houden is de komende jaren een fundamentele vraag. De vermogensinkomensbijtelling moet wat het CDA betreft zeker geëvalueerd worden, om te kijken wat de effecten van deze wet zijn op het besteedbare inkomen van mensen. Het CDA vindt ook dat als de regering in de toekomst op een andere manier met vermogensinkomensbijtelling om wil gaan, de Tweede Kamer zich daarover moet kunnen uitspreken en daarvoor moet de Tweede Kamer een instrument in handen hebben. Bijvoorbeeld over een andere vermogenstoets of een ander percentage dan de 8% die in het lenteakkoord en het regeerakkoord staat. Daarom diende Keijzer haar eerste amendement in, waarin geregeld wordt dat de Tweede Kamer zich ook bij toekomstige besluiten op dit gebied hierover kan uitspreken.

Peter Oskam | 10 oktober

Hieronder een passage uit zijn maidenspeech:

De overheidsorganisatie laat zich kortweg in drieën delen. Ik doel op de Trias Politica van Montesquieu: de uitvoerende macht, de rechterlijke macht en de wetgevende macht. Ik heb het genoeg gehad om in de eerste twee machten een ruime ervaring op te doen.

Als jongvolwassene... ik zeg dat even met een knipoog naar het adolescentenrecht... als straatagent in de Haagse Schilderswijk zag ik de start van de renovatie van een beruchte volkswijk. En als die renovatie niet snel genoeg ging, dan gingen de huizen gewoon in de fik... Veel ellende en armoede, die vaak gepaard gingen met drugsgebruik, criminaliteit, verzet tegen de politie en andere hulpverleners, als zomers illegaal de brandkranen werden opgedraaid. Rellen met oud en nieuw die de gemeenschap tonnen kostten. En de oplossing van de gemeente om de reischoppers het jaar daarop met de jaarwisseling op wintersport te sturen, omdat dat uiteindelijk een goedkopere oplossing was. U zult begrijpen dat toen mijn interesse in politiek werd geboren.

Toekomst voor christelijk geïnspireerde politiek

Tekst Pieter Jan Dijkman | Fotografie Bas de Meijer

Is er toekomst voor christelijk geïnspireerde politiek? In elke periode met een forse daling van het aantal zetels van christelijke partijen komt deze vraag aan de orde. Dat gold voor de jaren zeventig – ‘Sterven in elkaars armen’ heette het, toen ARP, KVP en CHU fuseerden –, het gold in 1994, en dit is het geval in 2012. De discussie over ‘de C’ verloopt meestal volgens ietwat voorspelbare patronen. Voorstanders wijzen erop dat een partij zonder C (of een partij waar de C vervangen is door de C van conservatief of door de R van religieus) een fletse partij wordt, zonder eigen identiteit. Tegenstanders brengen daar tegenin dat de C in seculiere tijden nog maar weinig electorale aantrekkingskracht heeft.

Hoe kunnen we in deze tijd op een zinvolle manier invulling geven aan christelijk geïnspireerde politiek? Dat is de spannende hoofdvraag voor het nieuwe nummer van *Christen Democratische Verkenningen* (CDV), een nummer dat tevens als boek uitkomt onder de prikkelende titel *Dood of wederopstanding? Over het christelijke in de Nederlandse politiek*.

Secularisatie

Een misverstand is vaak dat een christelijk geïnspireerde partij als het CDA staat voor een exclusieve club van christenen. Maar het CDA heeft altijd een volkspartij willen zijn, die in dienst staat van het algemeen belang en open staat voor iedereen die zich weet aangesproken door de christendemocratische politiek. Een christelijk CDA is dan ook geen confessioneel CDA, het is veeleer een partij die eenvoudigweg leeft naar de christelijke (en humanistische) waarden waarin de rechten en vrijheden van alle burgers gelijkkelijk gerespecteerd en geëerbiedigd worden: van christenen en niet-christenen, van gelovigen en niet-gelovigen. Een ander misverstand is vaak dat christenpo-

litici ‘christelijke waarden’ aan de samenleving moeten toevoegen. Maar de werkelijkheid is natuurlijk dat christelijk geïnspireerde politiek dat helemaal niet kan. En het is ook helemaal niet nodig, want religie is niet zozeer verdwenen, ze manifesteert zich alleen op een andere wijze. Het hogere, tonen verschillende recente studies aan, is op allerlei manieren aanwezig in de samenleving, al is het steeds minder in institutionele en traditionele vormen.

Secularisatie is, zo blijkt uit CDV, dan ook geen afdoende verklaring voor het electorale verval. Doorslaggevend voor het recente verlies van de Tweede Kamerzetels is niet ontkerkelijking, maar het feit dat kerkelijke kiezers niet op het CDA hebben gestemd. In 2006 behaalde het CDA 41 zetels en die waren voor het grootste deel te danken aan het feit dat iets minder dan de helft van alle kerkleden op het CDA stemde (ongeveer 12 procent van de onkerkelijken stemde CDA). In 2010 stemde slechts een kwart van de kerkleden op het CDA (5 procent van de onkerkelijken stemde CDA). En in 2012 werden het 13 zetels. Aangezien deze ontwikkeling zich slechts in zes jaar voltrok, is een andere verklaring dan

‘Religie is niet zozeer verdwenen, ze manifesteert zich alleen op een andere wijze’

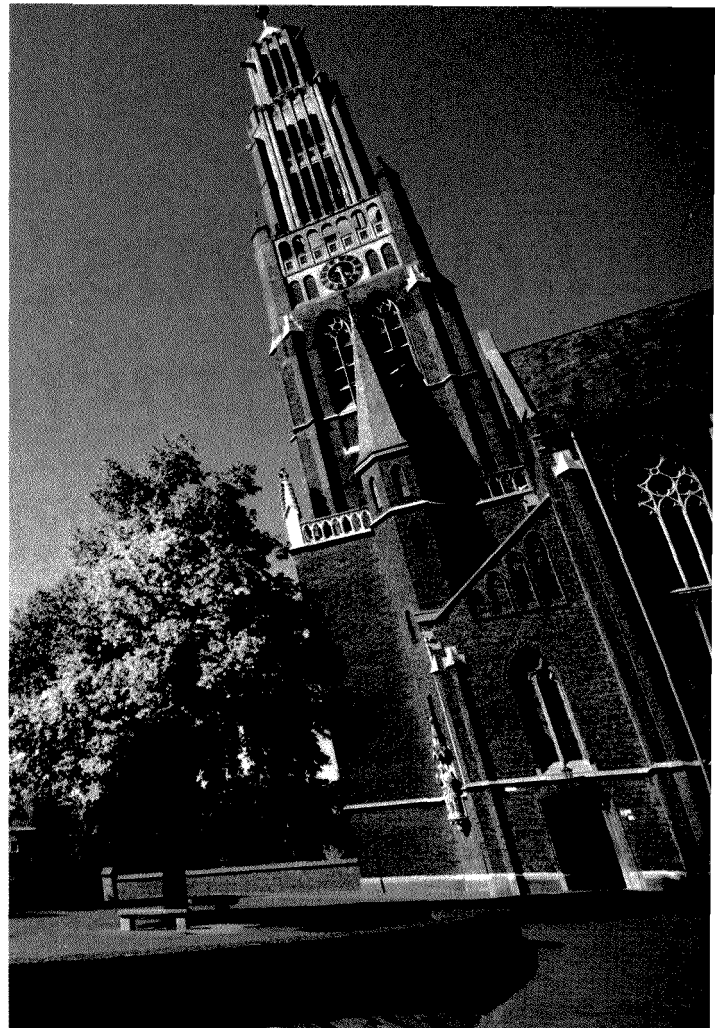
secularisatie plausibeler. Veel mensen die gelovig zijn – of ze nu kerkganger zijn of niet – willen best op het CDA stemmen, maar dan moet wel duidelijk zijn dat het CDA aansluit bij datgene wat zij vanuit hun geloof van belang vinden. Dat is een groter, hardnekkiger probleem voor de christelijke politiek: het gebrek aan een urgente boodschap, aan een langetermijnperspectief, aan een verhaal dat hoop voedt en daardoor grenzen overstijgt. Feitelijk is dit niet alleen een probleem van de christelijke of christendemocratische politiek, maar van de gehele politiek.

Boodschap

Is er toekomst voor christelijk geïnspireerde politiek? Ja, maar dan moeten christelijk geïnspireerde partijen hun eigen boodschap wel serieus nemen. CDV noemt in dit verband een drietal richtlijnen dat van belang is. In de eerste plaats is het relevant om te benadrukken dat christelijk geïnspireerde politiek bescheiden moet maken, simpelweg omdat het koninkrijk der hemelen niet door mensenhanden op aarde gevestigd zal worden. Het zijn de kerken die moeten getuigen van het evangelie, niet de politiek. Dat relativeert: politiek is niet alles. Het gaat de overheid in eerste instantie om de rust en orde in het land, zodat mensen zich in vrede kunnen ontplooiën op een manier die zij zelf als 'goed' kunnen ervaren.

In de tweede plaats zou christelijk geïnspireerde politiek vooral opgevat kunnen worden als een 'levensvorm' of een heilzame sociale praktijk – het gaat er immers om wat christelijk geïnspireerde mensen *doen*, meer dan van wat zij in een beginselprogramma *zeggen* te willen doen. Zo'n politiek is voornamelijk gericht op het vreedzaam samenleven en stelt zichzelf voortdurend de vraag hoe de publieke ruimte een uitdrukking kan zijn van het volle mens-zijn, waarbij ieder mens, met alles wat hem of haar eigen is, wordt gerespecteerd. Bij zo'n politiek staat het christelijke mensbeeld centraal: we zijn elkaar als mensen gegeven om voor en met elkaar verantwoordelijkheid te dragen. Een politieke partij met dit relationele mensbeeld komt met een ander beleid dan een partij die uitgaat van een louter autonoom handelende individu.

In de derde plaats zou het CDA nadrukkelijker dan nu positie kunnen kiezen voor thema's die raken aan tolerantie en pluriformiteit. Zo zou de partij pal moeten staan voor de rechten van religieuze minderheden en culturele minderheden. Er is een grote neiging om noties als gelijkheid en emancipatie boven noties als godsdienstvrijheid te plaatsen. Feitelijk is er een overgrote politieke meerderheid die het geloof zo snel mogelijk uit het publieke domein wil verwijderen. De godsdienstvrijheid wordt door haar ondergeschikt gemaakt aan andere grondrechten – denk aan de

discussie over ritueel slachten; denk aan de discussie over de onderwijsvrijheid. Maar de godsdienstvrijheid is uiteindelijk niet gebaseerd op het idee dat alle godsdiensten intrinsiek goed zouden zijn, maar op de overtuiging dat mensen alleen maar zelf het verhaal van hun eigen leven kunnen vertellen, en vanuit dit verhaal mogen en kunnen bijdragen aan de samenleving.

De christendemocratie is altijd opgekomen voor publieke waarden. De toekomst van het CDA zal mede afhangen van de vraag of het erin slaagt een overtuigende waardeagenda te voeren, die soms ingaat tegen de heersende cultuur. In de hele westerse cultuur is er een toenemende nadruk op de toepassing van de wetenschap, op technocratie, op schaalvergroting. Dat betekent dat vragen naar de oorsprong, het doel en de waardigheid van mensen samen met die naar het welzijn van burgers alleen nog maar belangrijker worden. Zorgen daarover zijn er genoeg. De vraag is of christendemocraten vanuit hun bronnen een hoopvol perspectief weten te ontwikkelen.

Pieter Jan Dijkman is hoofdredacteur van *Christen Democratische Verkenningen*, het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Citaten uit CDV

'De aard van het werk van politicus draagt niet bij aan de ontwikkeling van het vermogen tot zelfrelativering en groei in nederigheid.' Paul van Geest

'Een C in de naam moet ons bewust maken van de betrekkelijkheid van onze mogelijkheden – laat de anderen de ruimte.' Bram van de Beek

'Van de deugdethische traditie kunnen we leren dat het niet om een geven, maar eerder om een teruggeven gaat, om een correctie van onrechtvaardige verhoudingen.' Paul van Tongeren

'Simpel onbegrip of dedain ten opzichte van mensen met religieuze loyaliteiten is geen teken van een verlichte geest, maar eerder van provincialisme.' Theo W.A. de Wit

'Christelijke politiek ontstond tamelijk onverwacht vanuit een gedeeld optrekken inzake de onderwijskwestie eind negentiende eeuw.' Jan Dirk Snel

'Het gaat erom wat christenen doen, meer dan van wat zij in een beginselprogramma zeggen te willen doen.' Herman Paul

'Het christelijke karakter van het CDA en de binding aan het evangelie heeft binnen de partij van het begin af ter discussie gestaan.' Eginhard Meijering

'De wereld is niet leeg, wachtend tot politici en beleidsmakers haar gaan vullen met plannen en perspectieven. De wereld zit vol plannen en perspectieven.' Erik Borgman

'Getuigenispolitiek strijdt met de bescheiden strekking van christelijke politiek tijdens het saeculum.' Ad de Bruijne

'De christelijke inspiratie betreft een open verhaal: iedereen, van welke levensbeschouwing ook, die deze waarden onderschrijft, is welkom.' Wouter Beke

'Als we niet uitkijken, spannen we God voor ons karretje. Dat komt dicht bij het ijdel gebruiken van zijn naam.' Jos Wienen

'De christelijke leider ziet leiderschap als *minimal art*, begrenst het zelf, en wantrouwt het waarheidsgehalte van wat iedereen vanzelfsprekend vindt.' Rik Torfs

'Juist de C houdt de samenleving spannend.' Govert Buijs

Gratis proefnummer

Christen Democratische Verkenningen

Als lezer van *CDA.nl* kunt u een gratis proefnummer aanvragen van de herfsteditie 2012 *Dood of wederopstanding. Over het christelijke in de Nederlandse politiek* van Christen Democratische Verkenningen (CDV). Bij het proefnummer ontvangt u een vrijblijvend aanbod voor een jaarabonnement op CDV met 25% korting.

CDV is het kwartaaltijdschrift dat de functie van geheugen en geweten binnen de christendemocratie vervult. Het doet dit vanuit een kritisch solidaire en onafhankelijke opstelling ten opzichte van het CDA. Het schrijft over het spanningsveld tussen geloof en politiek, wetenschap en beleid.

Vraag nu het gratis proefnummer aan van CDV.

Stuur hiervoor een e-mail o.v.v. 'gratis proefnummer CDV herfst 2012' naar boomtijdschriften@uitgeverijboom.nl

CDA-huwelijk

Jan Willem Vogels (31 jaar) en Karlijn van Kasteren (30 jaar) zijn op 16 juni getrouwd in Geldrop. Jan Willem is sinds 2000 lid van het CDA en heeft diverse functies in de partij bekleed, waaronder voorzitter van het CDJA Brabant. Karlijn is elf jaar later lid van het CDA geworden en is o.a. actief in de Buitenland Commissie Brabant van CDJA Brabant. Het pas getrouwde stel ontmoette elkaar op het partijcongres van 2 april 2011. Tijdens de afsluitende borrel werden ze aan elkaar voorgesteld. Na al dat geborrel gingen de gesprekken al snel niet meer over het CDA, maar over zo mogelijk nog belangrijker zaken, want de vonk sloeg al snel over. Ze wisten al snel dat ze samen verder wilden want op 20 augustus ging Jan Willem op zijn knieën, waarop de toekomstige mevrouw Vogels volmondig ja zei. Op 14 juni zijn ze in Eindhoven voor de wet getrouwd en twee dagen later gaven ze voor de kerk nog eens een volmondig ja-woord.

Het was een bijzondere dienst, in de beste traditie van christelijke samenwerking, want er waren twee voorgangers: pater Bertus van Schaik voor Jan Willem, die katholiek is, en dominee Arie van Vugt voor de gereformeerd vrijgemaakte Karlijn. *

COLOFON

Oktober/November 2012

Jaargang 6 | nummer 3

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt vier keer per jaar verspreid in een oplage van ruim vijftigduizend exemplaren.

Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau

Postbus 30453, 2500 GL Den Haag

☎ 070 3424858

✉ redactie@cda.nl

🌐 www.cda.nl

Hoofdredactie Hans Janssens

Eindredactie Marjolijn van der Ster

Redactie Gerard Adelaar, Hubert Beusmans,

Alli Dijkzeig, Wendy van Endschat, Mark de Groot,

Liesbeth van Heest, Karin Hoangien, Willem Kruthof,

Manke Mol, Frans de Nette tot Babbarich, Ivo Peltijs,

Bronne Pol, Hans Sloofter, Eduard Slootweg, Rubinta

Tjon e Sam en Inaz de Vries

Vormgeving Hanneke van Os en Mirella Roor

Fotografie ANP, Dirk Hol, Holland in Beeld,

Stockphoto, Nationale Beeldbank

Vrouw & Partijk CDA Vrouwen

Drukwerk Samensteller Maastricht B.V.

Merrisvestraat 55

Postbus 98, 7000 AB Doornik

☎ 0713 363 500

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertoefen noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle artikelen in CDA.nl zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder vooraf gaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuvriendelijk houtvrij papier en verzonden in retourzending, afmetbaar p.s.-formaat.

Puzzel

*Doe mee en win
een boekenbon
van 15 euro!*

PAMDEINESCEH P

7 8 3 1 2 10 9 4 6 11 5

Zet de letters in de juiste volgorde zodat er een woord staat.
Hint: het is een belangrijk moment voor nieuwe Kamerleden.

R T V T

1 2 1 3 4 5 6 7 8 9 8 10 5 2

Z J W R K G Z

11 1 8 3 10 4 2 3 10

L V G

2 10 9 8 7 2 10 2 3 10

De letters van het ontcijferde woord corresponderen met een cijfer.
Vul de letters op de goede plek in. De zin die ontstaat is de oplossing van de puzzel.

Stuur uw oplossing (het woord en de zin) voor 15 november 2012 naar: Redactie@cda.nl

Of: **CDA Redactie,**
Postbus 30453,
2500 GL Den Haag.

Onder de juiste inzenders verloten wij 5 boekenbonnen van € 15,-.

De oplossing van de puzzel in het vorige nummer is: **Samen kunnen we meer**

De winnaars van de boekenbon ter waarde van 15 euro zijn:

H. Veenstra, Oosterwolde
S. de Vrieze, Goes
J.J. Rommers, Roosendaal
Fam. W. Bouw, Den Helder
J. Keijzer, Volendam

Nu verkrijgbaar

Sybrand Buma's boek

Samen kunnen we meer

Nederland is een prachtland en dat willen we graag zo houden. Een land waar veel mensen veilig wonen, werken voor de kost, omzien naar anderen en bouwen aan de toekomst. Voor elkaar en onze kinderen. Dat is het Nederland waar het CDA voor staat, een land waar we zuinig op willen zijn. Dan moeten we er wel werk van maken. Voor banen, zorg voor elkaar en meer respect in de samenleving.

Sybrand Buma voert een pleidooi voor een andere aanpak in de politiek. Een aanpak waarmee gekozen wordt voor werk, gezin en samenleving. Vanuit het besef dat Nederland sterker uit de crisis kan komen als we nu de juiste keuzes maken. Door verder te kijken dan de crisis. En te kijken naar de samenleving die we willen hebben na de crisis.

Samen kunnen we dat: *samen kunnen we meer*.

Exclusief bij het CDA

Bestel een door Sybrand Buma gesigndeerd exemplaar van *Samen kunnen we meer* voor slechts **€ 7,50** en steun daarmee bovendien het CDA.

Bestellen:

Maak € 7,50 over naar rekeningnummer 102525 t.n.v. CDA Centrale Verrekenkas – Acties o.v.v. 'Boek Sybrand Buma' en uw postcode en huisnummer. Zodra uw betaling is verwerkt, krijgt u een exemplaar toegestuurd.

DVPP

Nummer 4
December 2012

CDA

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Schuldhulp

Supervrijwilligers

Afscheid bewindspersonen

Gouden bordjes

Karsten Klein

& Pierre Wind

Redactioneel

Goed nieuws

Volgens de wetten van de media is goed nieuws vaak geen nieuws. 2000 jaar geleden gold die wet nog niet. De geboorte van het Kerstkind was goed nieuws. Tot op de dag van vandaag.

Een wethouder en een tv-kok die zich inzetten voor beter eten in de ouderenzorg. Dat is goed nieuws, net zoals een lokaal initiatief om mensen te helpen om hun schulden te verlichten of de bekendmaking van de 12 CDA-supervrijwilligers van 2012. Goed nieuws brachten ook de herindelingsverkiezingen in Schagen, Molenwaard en Goerree-Overflakkee, waar de CDA afdelingen een verrassende winst boekten. En het was ook goed nieuws dat Corien Wortmann op het laatste EVP-congres in Boekarest als vicepresident van de EVP is herkozen.

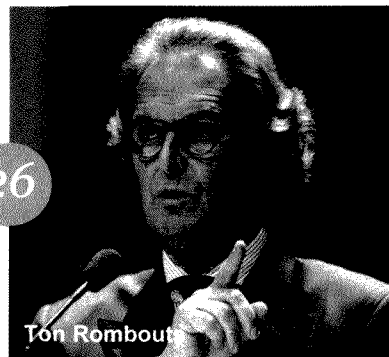
Dat goed en slecht nieuws vaak dichtbij elkaar liggen, kunt u lezen in de persoonlijke verhalen van CDA'ers die in de serie 'Dag 2012!' terugblikken op het afgelopen jaar. Het verlies van een dierbare, de overstap naar een andere baan of het vrolijke verhaal over de campagne van een kandidaat-kamerlid.

Met dit nummer wenst de redactie van CDA.nl u een gezegend kerstfeest en een vredig en gezond Nieuwjaar met veel goed nieuws.

Coverfoto: iStockphoto

Gouden bordjes

'Je kunt bijna spreken van een succesprobleem'

Inhoud

- 8 Column: Elco Brinkman
- 12 Dag 2012!
- 13 CDA Campagnespecialist
- 21 Column: Ruth Peetoom
- 22 Parlement
- 24 No house wine
- 29 Dag 2012!
- 30 Partijnieuws
- 36 Rue Wiertz 60
- 43 Dag 2012!
- 44 Uitgangspunten van Jan Eerbeek
- 46 Column: Sybrand Buma
- 47 Dag 2012!
- 48 CDJA
- 51 Nieuw lid
- 54 Jaap Jonkers
- 56 Europa: EVP-fractie
- 60 Vrouw & Politiek
- 62 Colofon
- 63 Puzzel

16

Leermiddel Karsten Klein en lok Pierre Wind

9

Theologennetwerk

14

Afscheid bewindslieden

18

37

Victorie in Schagen

40

Wetenschappelijke bijdragen

52

Fotoverslag congres

In gesprek met

Wouter Beke en Ruth Peetoom

Een gelijke boodschap:

'Samen kunnen we meer' en 'Iedereen inbegrepen'

Tekst **Hubert Beusmans, Bronne Pot** | Fotografie **CD&V en Heidi de Gier**

Eind november bracht Ruth Peetoom een bezoek aan Wouter Beke, de voorzitter van onze Vlaamse zusterpartij CD&V. Zij spraken uitgebreid met elkaar over waar beide partijen staan. Het gesprek vond plaats op de bovenste verdieping van het kantoor van CD&V aan de Wetstraat te Brussel. Het uitzicht was op de laatste traktoren die al toeterend Brussel verlieten na de tweedaagse demonstratie die de boeren in Brussel gehouden hadden. Feitelijk was het even een moment van relatieve rust: zowel in België als in Nederland zijn de lokale en nationale verkiezingen net achter de rug. De opmaat wordt gemaakt naar het verkiezingsjaar 2014. België zal in 2014 drie belangrijke verkiezingen kennen: de regionale (voor het Vlaamse parlement), federale en de supranationale verkiezingen voor het Europees Parlement. In Nederland starten we in maart met de gemeenteraadsverkiezingen en in juni de Europese verkiezingen.

Beide partijen moeten knokken voor hun kiezer en een vaste kiezersschare is niet meer gegarandeerd. CD&V

heeft te maken met de partij N-VA van Bart de Wever die een geduchte tegenstander geworden is. Een gesprek over waar beide partijen staan, de uitdagingen die beide voorzitters zien en wat ze van plan zijn te gaan doen in hun partij.

Hoe blikt u terug op het afgelopen politieke jaar?

Beke: 'Er is veel gebeurd in België. Na lange onderhandelingen is er vorig jaar eindelijk een regering gevormd en ook kunnen we constateren dat België in financieel opzicht een veel stabielere land geworden is. Tegelijkertijd zien we dat andere partijen groot aan het worden zijn in Vlaanderen. Een partij die op dit moment als een magneet werkt is de N-VA. Bart de Wever moet zich echter nog gaan bewijzen. Als ik dan kijk naar mijn eigen partij zie ik dat CD&V met Kris Peeters een onbetwiste leider heeft met duidelijk profiel voor de verkiezingen die in 2014 zullen zijn (zie interview met Kris Peeters in CDA.nl zomer 2011, red.). Een periode van crisis, waar wij als Europa nu inzitten, vraagt om leiderschap. Want het leven is moeilijk voor mensen en duidelijkheid en vertrouwen is hard nodig.' >>

*Wouter Beke***Geboren te Lommel op 9 augustus 1974.****Gehuwd sinds 1999 met Leen Desmyter, vader van Warre, Mine en Nette.****1e schepen te Leopoldsburg, (2007-heden)****Algemeen voorzitter CD&V (2010-heden)**

Zowel het CDA als CD&V hebben te maken met populistische concurrenten, in België de NV-A en in Nederland de PVV. Hoe gaat u daarmee om?

Beke: 'Op drie terreinen maken wij het verschil met andere partijen. Dat is allereerst op sociaaleconomisch terrein waarop CD&V een middenkoers vaart. Je kunt geen sociaal paradijs bouwen op een economisch kerkhof. En omgekeerd. We zijn ook een partij met een duidelijk Vlaams profiel. Voor ons moet Vlaanderen het belangrijkste bestuursniveau worden. Maar we staan tegelijkertijd mijlenver af van zij die het land willen splitsen. Het derde verschilpunt is het mensbeeld, met de mens als een gemeenschapswezen. We maken ook het onderscheid door concrete daden en onze manier van politiek voeren. CD&V zorgt voor inhoud in het debat en zoekt en vindt oplossingen. Opsommen waar de uitdagingen voor onze samenleving liggen, dat is zo moeilijk niet. Een echt antwoord bieden, daar maken christendemocraten het verschil.'

Peetoom: 'Op dat punt valt bij ons duidelijk een verschil te maken met de PVV. Als CDA onderscheiden wij ons door de nadruk te leggen op samenwerken van mensen in de samenleving. Niet polariseren, maar maatschappelijk initiatief ondersteunen. En er is natuurlijk een groot verschil in hoe we aankijken tegen de islam. Wij verschillen van onze politieke concurrenten en we werken nu dan ook hard aan het vinden van de goede vorm om het vertrouwen van de kiezer terug te winnen.'

Beke: 'Een punt van aandacht moet gemaakt worden ten aanzien van de media. Terugblikkend op de gemeenteraadsverkiezingen van vorige maand is te zien dat de media de boksmatch bepaalden. Want in de media lag de focus op de grote steden Antwerpen en Gent. Het ging niet over kleinere steden en gemeenten. Wat zullen de media doen in 2014? Dit is een belangrijke vraag omdat de media politici kunnen maken en kraken. Maar wij zullen van onze eigen kracht uit moeten gaan, de inhoud. Ik ben ervan overtuigd dat ons christendemocratische model van samenwerken, maatschappelijk initiatief en een faciliterende overheid de mensen de meeste kansen biedt. Het is de inhoud waarmee wij ons kunnen onderscheiden'

CDA en CD&V zijn traditionele partijen die terug kunnen kijken op een rijke historie. Maar de samenleving verandert. Hoe blijft je als partij aangehaakt bij nieuwe manieren van denken en doen van mensen?

Beke: 'Als partij werken wij op dit moment aan Operatie Innesto. Innesto is een stronk waar nieuwe scheuten op geënt worden. De stronk staat voor ons symbool voor de rijke historie die wij hebben en wat wij in politiek opzicht

opgebouwd hebben door de vele jaren heen. De stronk voedt ons. Maar er zijn nieuwe scheuten nodig omdat er andere vormen nodig zijn om mensen weerbaar te maken voor de toekomst. De mens als individu komt daarin centraler te staan met daarbij zijn verantwoordelijkheid voor de samenleving. Wie bijvoorbeeld een uitkering krijgt, moet gestimuleerd worden ook weer iets in de samenleving te investeren. Wie kinderbijslag krijgt, moet ook weer bijdragen aan bepaalde faciliteiten ten bate van de samenleving. Want de samenleving verwacht tegenwoordig iets terug. De wereld verandert en globalisering is van invloed op iedereen. Maar de overheid kan niet alles meer doen. Dus de overheid moet goed doen voor wie vooruit wil en sterk zijn voor wie niet kan. Om als partij daar vorm aan te geven moeten we toe naar een *conversation party*. De veranderende wereld moet besproken worden. Dit zal een nieuwe project voor CD&V worden dat straks beginnen gaat.'

Peetoom: 'Ik herken mij heel duidelijk in dit beeld wat voorzitter Beke zojuist geschetst heeft. Als individu moet je in deze tijd met veel meer onzekerheden om kunnen gaan. Het is daarom belangrijk om mensen in staat te stellen daar mee om te gaan. Het appèl op de gemeenschapszin is daar een voorbeeld van. Als CDA willen wij daarom ook meer naar lokale initiatieven zoeken, om deze waar mogelijk te stimuleren en de vrijwilligers te kennen geven dat ze gezien en erkend worden. Als mensen maken we samen de samenleving en daarmee verschillen wij van het populisme omdat we verder kijken dan ons eigenbelang. Als CDA starten wij met visiegroepen. Discussiegroepen die een aantal thema's pakken en samengesteld zijn door leden en experts van buiten.'

De discussie moeten we nu starten over actuele thema's in aanloop naar het verkiezingsprogramma.

En als we terugkijken naar de gemeenteraadsverkiezingen in België van vorige maand, heeft CD&V de gemeenschapszin over het voetlicht kunnen brengen in de grote steden?

Beke: 'Het sociale weefsel is in de grote stad evenzeer nodig als op het platteland. Want ook daar geldt dat de intrinsieke motivatie van mensen groot is en verder gaat dan baan en inkomen alleen. De behoefte voor het sociale van het mens-zijn bestaat in de stad. Dit moeten we zien te organiseren. Daarbij is een focus op (jonge) gezinnen belangrijk met thema's als 'betaalbaar wonen' in Gent of 'veilig naar school' in Antwerpen. Als CD&V hebben we hier aandacht voor, maar in een verkiezingsstrijd zijn de media een bepalende factor geworden die vraagt om duidelijke voors en tegens. Ook daar moeten we rekenschap van nemen dat verkiezingen in de toekomst gepolariseerder zijn dan voorheen. Dat vraagt om strategieën met lokaal maatwerk.' •

Ongeveer in dezelfde periode dat het CDA kwam met een hertaling van de vier uitgangspunten (commissie Nieuwe woorden, nieuwe beelden onder leiding van Jacobine Geel), kwam CD&V met een nieuwe vertolking van haar ideologie. zij verwoordden dit in vier v's:

- Vooruitzien
- Verbinden
- Versterken

De vier V-woorden kunnen niet zonder elkaar. Precies in hun onderlinge samenhang, aanvulling en verwevenheid wordt duidelijk wat toegepaste christendemocratie is. Niet toevallig betreffen het vier werkwoorden: christendemocraten willen werk maken van hun ideologie, ten behoeve van het welzijn en de welvaart van iedere Vlaming, met respect voor elkeen.

De accolade en de campagne van CD&V:

De slogan van CD&V in de gemeenteraadsverkiezingen was 'iedereen inbegrepen'. Om dit op ludieke en ook letterlijk manier duidelijk te maken introduceerde CD&V de accolades. Kandidaten, twitteraars of leden konden hun eigen boodschap steeds plaatsen tussen accolades. Dit leverde uiteindelijk bekendheid op en aandacht in de media. Met de accolade wil CD&V aantonen dat alles en iedereen inbegrepen is in het programma van de partij.

Elco Brinkman

Bij kruisje tekenen

Constructief, degelijk, accuraat – dat was het beeld van haar inbreng dat de CDA-fractie in de Eerste Kamer op 4 december 2012 wilde neerzetten tijdens het eerste debat daar met het nieuw aangetreden kabinet.

Constructief, want ook wij beseffen dat ons land voor forse veranderingen staat. Ons pleidooi om mensen, instellingen en bedrijven meer ruimte te bieden voor het zelf dragen van verantwoordelijkheden is geen voorbij traditie. De minister-president heeft het desgevraagd beaamd: Nederland is geen tweestromenland, waarin slechts VVD en PvdA de

dienst zouden uitmaken. Die erkenning biedt bij alle komende wetsvoorstellen eerst en vooral aan onze collega's in de Tweede Kamer de kans om geval voor geval concreet duidelijk te maken wat wij wel dan wel niet zullen kunnen steunen. En het is aan onze fractie in de Eerste Kamer om daar een laatste toets van zorgvuldigheid en praktische bruikbaarheid aan toe te voegen. Niet meer, maar ook niet minder dan dat. Wij doen immers daar meer dan bij het kruisje tekenen. Maar ons eerste doel is niet om het kabinet naar huis te sturen, want daar schiet ons land nu niks mee op.

Degelijk, want we leven in een complexe samenleving die niet in een handomdraai kan worden veranderd. Dat is wat ons betreft geen argument om dan maar stil te zitten, maar wel een waarschuwing dat een wet-met-rechten niet per A4 en een goede peptalk van een minister kan worden gewijzigd, hoezeer wij allemaal ook in een 24x365 netwerksamenleving met apps leven.

Het zal druk worden, nu er zoveel op de rol komt in het parlement. Dat is niet erg, want daarmee wordt ook glashelder wat er wel en wat er niet kan. Wat niet kan is bij voorbeeld het maar doorstapelen van lasten op de ruggen van werkenden en ondernemers die we zo hard nodig hebben voor het herstel van onze economie. En die we zo hard nodig hebben om ook te kunnen blijven zorgen voor degenen die op ondersteuning en

bescherming van derden aangewezen blijven. Wat wel kan is vragen aan individuen en groepen om meer risico's voor eigen rekening en verantwoording te nemen, om meer onderscheid te maken tussen wat echt dringend nodig is en welke uitgave wel kan wachten. En bij die laatstbedoelde keuzen vooral voorrang te geven aan investeringen boven meer consumptieve uitgaven.

'Precies zijn in je positieve en negatieve kritiek op het Kabinet is een vereiste'

Accuraat, tenslotte, wil ons CDA blijven. Bij zittende gemeenteraden gaat binnenkort de bel voor de laatste ronde. Voor welke maatschappelijke voorzieningen zijn zij straks aanspreekbaar, kunnen zij kapitaalintensieve investeringen nog houdbaar financieren, worden zij zelf binnenkort bij het grofvuil gezet of houden zij hun belangrijke functie dichtbij de burger? Precies zijn in je positieve en negatieve kritiek op het Kabinet is een vereiste. Geen vage verhalen, maar zeggen bij welk kruisje we wel en bij welk we niet zullen tekenen.

Het CDA Theologen Netwerk

Het CDA Theologen Netwerk, een initiatief van Ad Koppejan en Barend Weegink, bestaat nu twee jaar. Het Netwerk opereert op het snijvlak van politiek en samenleving en wil zorgen voor een praktische en inhoudelijke wisselwerking tussen politiek en theologie. De doelstellingen van het Netwerk zijn drieledig. Allereerst wil het Netwerk een geestelijk/theologische klankbord zijn ter stimulering van de inhoudelijke gedachtevorming binnen het CDA, in de tweede plaats wil het Netwerk bijdragen aan de bezinning binnen het CDA en tot slot kunnen personen uit het netwerk geestelijke buddy's zijn voor Kamerleden/politici die behoefte hebben aan een persoonlijk klankbord voor politiek/ethische dilemma's.

Afgelopen twee jaar is op verschillende wijze invulling gegeven aan bovengenoemde doelstellingen. Zo hebben verschillende Kamerleden en politici een bijeenkomst van het Netwerk bijgewoond en is meegedacht met de fractie in de discussie 'Uit Vrije Wil'.

Sinds afgelopen oktober vormen Martine Oldhoff en Robert Prang het bestuur van het Netwerk. Zij hebben het stokje overgenomen van Ad Koppejan, Barend Weegink en Sjoerd Hogenbirk. Contactpersonen vanuit de Tweede

Kamerfractie zijn Sander de Rouwe en Jaco Geurts. Robert Prang studeerde theologie aan de Universiteit Leiden en is werkzaam als beleidsadviseur ggz en forensische zorg. Daarnaast is hij plaatsvervangend voorganger bij de Dienst Justitiële Inrichtingen. Martine Oldhoff is predikant in opleiding aan de Protestantse Theologische Universiteit te Amsterdam en studeert in deeltijd Bijbelwetenschappen aan de Universiteit Utrecht.

Het Theologen Netwerk bestaat uit theologen uit alle hoeken van de kerk. De komende tijd willen wij kijken naar manieren om deze theologen hun waardevolle bijdragen te laten leveren aan de gehele partij. Het Netwerk komt viermaal per jaar bijeen om christendemocratische thema's en actuele politieke en maatschappelijke vraagstukken te bespreken. Er is ruimte voor initiatieven binnen het netwerk, dus iedere theoloog die zich geroepen voelt kan met ideeën komen. Van harte welkom!

Martine Oldhoff & Robert Prang

Wilt u, theoloog, ook uitgenodigd worden voor de bijeenkomsten? Stuur u dan alstublieft een e-mail aan Esther Bergman: e.bergman@tweedekamer.nl

Kerstverhaal

Bethlehem in Brabant

Enige jaren geleden werd ik gevraagd om tijdens het Kerstdiner van een Rotaryclub iets te zeggen over de betekenis van het Kerstfeest.

De locatie was in Brabant in de buurt van Oss. Daar aangekomen bleek de locatie een voormalig klooster te zijn met de voor de kersttijd toepasselijke naam Bethlehem. Het klooster was een partycentrum geworden.

Hoe dan ook: we waren op weg gegaan naar Bethlehem en daar aangekomen. De vergelijking met het evangelieverhaal uit Lucas 2 drong zich aan mij en de andere aanwezigen op. Net als Jozef en Maria waren we in Bethlehem. Voor ons echter niet een karig broodhuis met een sober nachtverblijf, maar een luxueus partycentrum met een copieus diner.

We leken op de herders die op weg gegaan waren naar Bethlehem. Niet om het kind Jezus te aanbidden, maar om te genieten van het goede van het leven.

Het diner vond plaats in de vroegere kapel. Op de koorgalerij stonden nog de woorden 'Looft den Heere'.

Tussen het voor- en hoofdgerecht mocht ik mijn verhaal houden. Natuurlijk legde ik een verband met de naam van de locatie en de herders, die, zoals Lucas vertelt, naar Bethlehem gingen om te zien wat hun van Godswege was bekend gemaakt.

Zij hadden een hemelse verrassing ontvangen. Ze hadden het zo kunnen zingen:

*Midden in de winternacht, ging de hemel open,
Die ons heil ter wereld bracht, antwoord op ons hopen.
Elke vogel zingt zijn lied, herders waarom zingt gij niet?
Laat de citers slaan, blaast uw fluiten aan,
Laat de bel, laat de trom, laat de beltrom horen:
Christus is geboren!*

De geboorte van Jezus Christus, de komst van God op aarde, wordt ons door Lucas als een hemelse verrassing, gebeurd in Bethlehem en omgeving, verteld.

Een hemelse verrassing in het dagelijkse gebeuren. Het verhaal vertelt immers van mensen met macht (keizer Augustus), van bureaucratische regelgeving (de volkstelling), van marktwerking (een volle herberg), van een hard bestaan (de herders in het veld), van sobere omstandigheden (een kind in de kribbe). Een werkelijkheid, die niet

verschilt van onze werkelijkheid. Er verandert in de loop der geschiedenis veel in onze wereld, maar tegelijk weinig. Er blijven machthebbers, er is bureaucratie, een economische crisis, armoede en werkeloosheid.

De hemelse verrassing van toen, die ook voor ons een hemelse verrassing mag zijn, is dat de Here God in deze wereld is gekomen en zo onze werkelijkheid heeft willen delen. Hij is in Jezus Christus mens geworden. Hij is een van ons geworden om ons heil te geven.

In Bethlehem klonk als hemelse verrassing: U is heden de Heiland geboren.

Ik mocht in dat Brabantse Bethlehem deze verrassing herhalen.

Elk jaar zal het Kerstfeest bepaald worden door de actuele gebeurtenissen in de wereld en het leven van mensen. Want de dagelijkse werkelijkheid kunnen we niet ontlopen. Het helpt niet om te proberen deze werkelijkheid te bedekken met een kerstversiering of -sfeer.

De betekenis van het Evangelie nu is dat de verrassende boodschap van Bethlehem, 'U is heden de Heiland geboren', herhaald mag worden en elk mens opnieuw mag verrassen.

Wie open staat voor deze verrassende hemelse boodschap zal zich door de oproep van de galerij van de kapel 'Looft den Heere' laten aanspreken,

De herders, die naar Bethlehem waren gegaan, gingen immers 'God lovende en prijzende' terug naar hun werk en omgeving.

In dit Brabantse Bethlehem hadden we zo met elkaar een bijzondere ervaring.

Pé L.J. Wapenaar (1934) is geboren in Ommen. Hij heeft theologie gestudeerd in Utrecht en Nijmegen. Daarna was Wapenaar (Hervormd) gemeentepredikant in Grijpskerke (Zld), Leimuiden en Rhenen. In 1977 werd hij geestelijk verzorger geworden in het verpleeghuis "Vrijthof" te Tiel. Van 1980 tot 1994 was hij algemeen directeur van dit verpleeghuis.

Henk Jan Ormel

Kansen voor het CDA

Dag 2012!

Vanaf mijn nieuwe werkplek bij de FAO in Rome bezie ik het afgelopen jaar letterlijk en figuurlijk met enige afstand. Het was een rampjaar voor het CDA. Ik reed op weg naar huis, komend van een inspirerende CDU-CDA bijeenkomst en hoorde op de radio de Catshuisapothecose. Wat volgde is geanalyseerd door de commissie-Rombouts. Dit rapport was mijn eerste post op mijn nieuwe Romeinse adres! Sybrand heeft er met heel veel anderen ongelofelijk hard aan getrokken, maar je zag het verlies aankomen. De kiezer heeft verdeeldheid haarfijn door. Beeld dragers die populair waren in de regio, bij ondernemers en boeren, zoals Maxime Verhagen, Henk Bleker en Joop Atsma kregen niet de credits die ze verdienden. Net zoals tijdens Balkenende I gaf het CDA ruimte aan de populistische medeverantwoordelijkheid te dragen voor het beleid en droeg daardoor bij aan het terugdringen van het populisme. Helemaal dit keer – door eigen verdeeldheid – ook ten koste van onszelf.

Maar de kansen voor het CDA liggen er weer volop! Sybrand en de fractie zijn gedisciplineerd en enthousiast bezig met het invullen van hun oppositierol. Europese- en gemeenteraadsverkiezingen komen er aan en er ligt een levensgroot electoraal gat op sociaal-rechts. Verleden

‘Vanuit de eeuwige stad wil ik ook een pleidooi houden voor het behoud van onze C.’

week kwam een CDJA delegatie mij opzoeken bij de FAO in Rome. Deze jonge mensen zijn onze toekomst. Zij vinden er geen doekjes om en benadrukken het belang van een duidelijke positionering van het CDA en daar dan ook eensgezind voor gaan. Vanuit de eeuwige stad wil ik ook een pleidooi houden voor het behoud van onze C. Het christelijk gedachtegoed is onlosmakelijk verbonden met onze nationale en Europese identiteit. Dat voelt de geseculariseerde Nederlander ook. In de Achterhoek kon ik tot in mijn huis de kerkklok horen en ook in Rome is overal klokgelui. Heel veel potentiële CDA-stemmers horen graag de klok luiden. Laten we met elkaar er voor zorgen dat bij het CDA de klepel hangt!

Henk Jan Ormel was tot de verkiezingen in september Tweede Kamerlid. Hij werkt nu bij de FAO in Rome.

CDA Campagnespecialist

2014-2015

Ben je helemaal gek van politiek? Wil je meedenken en meewerken aan de landelijke, provinciale of lokale campagnes van het CDA? En jeuken je handen om de kiezer uit te leggen waar het CDA voor staat? Dan zoeken we jou! Voor het team 14/15!

Omschrijving

De volgende verkiezingen lijken nog ver weg en toch is de partij al begonnen met de eerste voorbereidingen op het lange verkiezingsjaar 2014-2015. In die periode voert het CDA in ruim een jaar tijd drie campagnes: voor de gemeenteraad, het Europees Parlement en de Provinciale Staten.

We gaan ervoor om met de inzet van vele enthousiaste CDA-vrijwilligers een goed resultaat neer te zetten.

Daarom is het CDA-partijbureau in samenwerking met haar provinciale vertegenwoordigingen op zoek naar campagnespecialisten die de drie geplande campagnes in de jaren 2014 en 2015 inzetbaar zijn, zowel landelijk, als regionaal. Gedurende een jaar word je via de Campagne Academie 14/15 opgeleid tot campagnespecialist. Vervolgens ga je aan de slag als adviseur bij een grote stad, provincie of werk je aan een andere campagneklus. Daarnaast vorm je de verbindende schakel tussen de landelijke campagneorganisatie en diverse decentrale campagne teams in die twee jaar.

Functie-eisen

- (Enige) Ervaring met campagnes, communicatie en verkiezingen
- Ervaring met het werken met en aansturen van vrijwilligers
- (Provinciaal) Actief voor het CDA
- Beschikt over voldoende tijd
- Langjarig commitment voor drie verkiezingen tot 2015

Competenties

- Klantgericht
- Strategisch denken
- Resultaatgericht
- Omgevingsbewust
- Samenwerken
- Initiatief tonen
- Stressbestendig

Aanbod

De Campagne Academie 14/15 biedt middels een opleidings-traject, stages, opdrachten en (buitenlandse) werkbezoeken een unieke (werk-)ervaring op het gebied van communicatie, campagnes en verkiezingen. In totaal worden er zes masterclasses op de zaterdag georganiseerd in de eerste helft van 2013. De masterclasses vinden plaats op het Partijbureau in Den Haag. Vanaf maart 2013 word je ingezet op het werkveld dat het beste bij je past: in de eigen provincie of stad, op landelijk niveau of op een eigen doelgroep of specialisme. Daarnaast vorm je met een klein team een intervisiegroep die regelmatig bij elkaar komt. Je kan uitgaan van een gemiddelde investering van 3 uur per week, verspreid over twee jaar met een behoorlijke piek gedurende de verkiezingscampagnes.

Reageren

Je kunt reageren door zo snel mogelijk jouw cv en motivatiebrief te mailen naar 1415@cda.nl. De selectiegesprekken vinden plaats in januari op het partijbureau in Den Haag. Voor vragen kun je contact opnemen met Herman de Vries: hdevries@cda.nl

Kosten

De kosten voor deelname worden verrekend met de provinciale afdelingen. De kosten van de studiereis komen mogelijk deels voor eigen rekening en bedragen maximaal € 500,-

'Afscheid nemen'

CDA Bewindspersonen

Gouden bordjes

Het verschil tussen kleffe sla en verse groente

‘Het is echt kicken wat er in Den Haag allemaal gebeurt’, vertelt de bekende Haagse kok Pierre Wind. Wind heeft het over een bijzonder project in de ouderenzorg, de Gouden Bordjes.

Tekst **Marjolijn van der Stel** | Fotografie **Lucia Guglielmetti & Darticle.nl**

Het begon allemaal in het voorjaar van 2010 in een videotheek. Wethouder Karsten Klein kwam er kok Pierre Wind tegen.

Klein: ‘Ik was net wethouder en had bedacht dat ik iets met het eten in de ouderenzorg wilde doen. Veel mensen klagen over de kwaliteit van het eten in verzorgingshuizen terwijl het eten voor veel mensen het hoogtepunt van de dag is. Alleen wist ik nog niet wat en hoe, want als wethouder ga je niet direct over de maaltijdvoorziening.’

Wind: ‘En toen kwamen we elkaar tegen en Karsten vroeg of ik hem daarbij wilde helpen. Ik dacht meteen: dat is kicken, dat gaan we doen!’

Wind: ‘We moesten iets verzinnen wat weinig kost. En iets wat bovendien zou werken op de lange termijn.’

Klein: ‘Ja, want als wethouder ga ik niet over het beleid van verzorgingshuizen. We moesten iets creatiefs verzinnen om organisaties te prikkelen. We kwamen op het idee om een keurmerk te ontwikkelen. Zoiets als het Michelin-systeem, maar dan voor restaurants in de ouderenzorg.’ Het werden Gouden Bordjes.

Klein: ‘2010 hebben we gebruikt om het plan uit te werken. Want het moest wel zorgvuldig uitgewerkt worden. Vorig jaar zijn pas de eerste bordjes uitgereikt.’

Hoe werkt het? Er zijn 42 verzorgingshuizen in Den Haag met een eigen restaurant. Die restaurants hebben ook een

belangrijke functie in de wijk, omdat buurtbewoners er ook kunnen eten. Klein: ‘We hebben ongeveer 25 vrijwilligers die als mystery guest de restaurants bezoeken. Zij proeven of het eten lekker is, of het op een aantrekkelijke manier wordt gepresenteerd en of het restaurant sfeervol is. Net als bij Michelin. Het verschil met het beroemde sterrensysteem is dat de verzorgingshuizen ook een vragenlijst krijgen die ze in kunnen vullen. Zo creëer je een vorm van hoor en wederhoor.’

Wind: ‘Het is een unieke aanpak. Eten is vaak een ondergeschoven kindje in de ouderenzorg. Op deze manier willen we de kwaliteit verbeteren, want iedereen wil een bordje. Er is ook een stok achter de deur: het loden bordje. Restaurants die onder de maat presteren krijgen zo’n bordje. En dat wil niemand.’

Klein: ‘Het systeem is zo goed als waterdicht. Dat moet ook wel, want het is enerzijds een systeem van verleiden, maar ook van naming and shaming. Het is nogal wat voor een instelling om het stempel “hier is het eten niet goed” te krijgen.’

Koks

Het project is mede een succes geworden door de koks van de restaurants. Wind: ‘Je ziet steeds vaker dat instellingskoks oud-horecakoks zijn. Die willen echt wat

toevoegen aan het eten, dat zijn ze gewend. Die hoorden van dit project en gingen bijvoorbeeld naar hun directie toe om extra geld te vragen.'

Klein: 'We hebben een keer een bijeenkomst georganiseerd met alle koks. Dat was ontzettend leuk. Ook voor de koks. Zij kenden elkaar eigenlijk niet en leerden elkaar kennen. Ook waren er verschillende workshops. Op deze manier accepteerden zij het keurmerk en werden ze enthousiast voor het project.'

Wind: 'En omdat de koks dit project echt ondersteunen vraag ik me af of er dit jaar nog loden bordjes zijn.'

Lobbige jus

Hoe ziet het verschil tussen een loden en een gouden bordje eruit aan tafel, op je bord?

Wind: 'Neem bijvoorbeeld een lunch. In een restaurant met een loden bordje krijg je dan drievaksbordje met een hamburger, wat lobbige jus en sla waar de dressing net even te lang door zit. Dan een gouden bordje-lunch: mooi servies, de kok heeft drie kleine burgers gemaakt en de groente is vers.'

Het gaat niet alleen over eten. Het gaat ook om de gastvrijheid, om de sfeer. En om het tegengaan van eenzaamheid. Die dingen zijn minstens zo belangrijk als wat er op het bord ligt. Zo was er bijvoorbeeld een restaurant waar het eten kwalitatief heel goed was, alleen stond het erg slecht aangegeven. Mensen konden het niet

'Je kunt bijna spreken van een succesprobleem'

vinden. Dit restaurant scoorde slecht op het punt van gastvrijheid en kreeg daarom geen gouden bordje.'

Succes

'Je kunt bijna spreken van een succesprobleem', zegt Wind. 'Nu testen we alleen nog de grote instellingen waar ook mensen uit de buurt kunnen eten. Maar er zijn ook heel veel kleinere verzorgingshuizen en particuliere initiatieven, zij willen ook meedoen.'

Klein: 'Je kunt inderdaad spreken van een megasucces. De vraag is wat gaan we doen met dat succes? De kracht is in elk geval om te blijven denken vanuit de gebruiker. Wat willen ouderen graag? Ze willen bijvoorbeeld niet teveel betalen. Verder hebben we onderzocht hoe ouderen informatie tot zich nemen. Ze lezen vaak de wijkkrant en minder vaak folders. Dan moet je dus adverteren in de wijkkrant. Zodat mensen weten waar ze bij hen in de buurt lekker kunnen eten.'

In 2011 zijn de eerste bordjes uitgereikt. Van de 42 instellingen met een restaurant in Den Haag kregen er 2 een gouden bordje, 11 een zilveren bordje en 11 een bronzen bordje.

Samen kunnen we meer

met lokaal armoedebeleid

Robank

NCR

Als HR-manager neemt Hans van der Sloot regelmatig deel aan gesprekken als medewerkers schulden hebben die via de werkgever worden geïnd. De directie roept de persoon in kwestie op het matje in zo'n geval. Je mag als ambtenaar geen schulden hebben, dat heeft gevolgen voor je integriteit. 'Ga er wat aan doen', krijgt de betreffende werknemer te horen.

Tekst **Alie Dijkslag** | Fotografie **Bas de Meijer**

Alles goed en wel, maar wie helpt hem daarbij?, vroeg Van der Sloot, in zijn vrije tijd voorzitter van CDA Heerhugowaard, zich daarbij telkens af. In Heerhugowaard kunnen mensen met schulden sinds vorig jaar hulp krijgen van een schuldhulpmaatje, dankzij effectieve samenwerking tussen gemeente, lokale politiek en vrijwilligers van het Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard PAH, een bundeling van diaconieën en caritas instellingen van parochies. 'De missing link in de schuldhulpverlening,' zegt Van der Sloot over het project Schuldhulpmaatje. 'Nu kun je mensen helpen bij de eerste signalen dat het misgaat en ze op het goede spoor krijgen. Voorheen zei de directeur: ga er wat aan doen, ik hoop dat het lukt. Pas als de schulden oplopen tot € 50.000 komt iemand in aanmerking voor professionele schuldhulp. Verder was er niets.'

'Stel, je werkt bij de Belastingdienst. Als je dan zelf schulden hebt, ben je chantabel. Lukt het je niet om je geldproblemen op te lossen dan volgt straf, niet zelden leidt dat uiteindelijk tot ontslag. Dat wil toch niemand? Wij willen dat zo iemand gaat werken aan gedragsverandering. Nu kun je hem of haar naar een schuldhulpmaatje verwijzen. Je kunt ook een bewijs vragen dat iemand daadwerkelijk in

een schuldhulptraject zit. Dat mag als werkgever. Zo bied je mensen een steun in de rug om echt orde op zaken te stellen.'

De CDA-fractie Heerhugowaard diende samen met de PvdA een motie in die opleiding en certificering van de vrijwilligers financieel mogelijk maakt. De motie werd unaniem aangenomen. Er is geld om in totaal 25 schuldhulpmaatjes op te leiden en bij te scholen. Inmiddels zijn er 14 gecertificeerde schuldhulpmaatjes actief in Heerhugowaard.

'Je kunt als CDA-afdeling echt wat neerzetten, lokale initiatieven vaste grond onder de voeten geven.' Deze ervaring wil Van der Sloot graag doorgeven aan andere CDA-afdelingen. 'De vicevoorzitter van onze afdeling kwam met het idee om Schuldhulpmaatjes van de noodzakelijke financiële middelen te voorzien, de fractie diende een motie in. Wethouder Binnendijk (CDA) legde de verbinding met SHM. Prachtig toch die samenwerking. Dit is mijn ideaal waarvoor ik in de lokale politiek zit: ruimte creëren voor samenspel.'

'Eindelijk hulp waar ik wat aan heb,' krijgt Gerben Drost, coördinator Schuldhulpmaatjes in Heerhugowaard vaak te horen. 'Ze hebben vaak op diverse plekken vergeefs aangeklopt. Voor professionele schuldhulp is hun situatie niet erg genoeg, maatschappelijk werk helpt met gesprekken maar niet met administratieve problemen.' Ook de instellingen zijn blij, zegt Drost. Hij bouwt aan "een mooi netwerkje", vindt hij zelf. 'Met de gemeente, want mensen met problemen melden zich als eerste bij het zorgloket. Met het Leger des Heils, zij komen de mensen met problemen op het spoor. Maatschappelijk werkers en woningbouwverenigingen ook, zij verwijzen steeds vaker naar ons. Zo kunnen zij hun eigen werk blijven doen en de mensen worden geholpen.'

'Eindelijk hulp waar ik wat aan heb'

Aan tijdrovend werk zoals in kaart brengen van inkomsten, uitgaven en schulden, komen professionele instellingen vaak niet toe, de tijd en het geld ontbreken. Drost: 'Bij een schuldhulpmaatje komen alle geldzaken op tafel. Soms houden mensen eerst iets achter, uiteindelijk komt alles op tafel en wordt alle post geopend. Mensen moeten soms een drempel over stappen om zich te laten helpen maar zijn uiteindelijk blij met de hulp.' >>

Een schuldenprobleem ligt dichterbij dan je denkt, weet Drost. Ervaringsdeskundigen worden soms zelf schuld-hulpmaatje om anderen te helpen uit de valkuilen te stappen waar ze zelf ooit in vielen. Of die ze zien nade-ren. Drost vertelt over een medewerker van het UWV die schuld-hulpmaatje wilde worden om eindelijk iets te kunnen doen voor mensen die hij dagelijks aan zijn loket krijgt. Zelf had hij geen problemen: twee inkomens, een mooi huis. Maar nu raakt zijn partner haar baan kwijt en voelt hij de onrust van een net iets te dure hypotheek: gaat het straks nog wel lukken met een inkomen minder?

Heeft Drost tot slot nog tips, ontleend aan de bekendste valkuilen? 'Zet inkomsten en uitgaven op een rij en houd ze bij zodat je overzicht houdt. Mijd loterijen en postorder-bedrijven. Gooi je creditcard weg.' *

Schuld-hulpmaatjes:

Samen voor iedereen

'Schuld-hulpmaatjes Heerhugowaard is opgezet vanuit de kerken, maar iedereen wordt geholpen. Het overgrote deel van de mensen dat bij ons aanklopt heeft geen kerkelijke achtergrond,' vertelt Adriaan Rotteveel, voorzitter van Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard. De aanpak past uitstekend in deze tijd waarin mensen minder hebben te verwachten van "Den Haag", zegt Rotteveel. 'En het sluit ook naadloos aan bij de beginselen van het CDA. Denk aan de subsidiariteit: verantwoordelijkheid daar leggen waar het nodig is, dichtbij en in verbondenheid met de mensen voor wie het bedoeld is.'

Schuld-hulpmaatje (SHM) is een landelijk project en ging van start in 2010 dankzij een subsidie van de overheid via de zogenaamde Ortega-regeling. Het is een gezamenlijk project van Kerk in Actie, het Landelijk Katholiek Beraad, de Evangelische Alliantie, SKIN- migrantenkerken, de Vincentius Vereniging Nederland, de PCOB en vier christelijke stichtingen voor schuldpreventie, schuld-hulp en financieel advies. Schuld-hulpmaatjes zijn getrainde vrijwilligers die werken vanuit lokale diaconale vrijwilligersorganisaties. Schuld-hulpmaatjes bieden preventieve hulp aan mensen die moeite hebben met hun administratie. Doel is doorbreken van de cirkel van schuld, schaamte en onmacht door naast mensen te gaan staan. Een schuld-hulpmaatje preekt en veroordeelt niet maar helpt mensen orde op zaken stellen.

CDA-wethouder

Adriaan Rotteveel

in Heerhugowaard over

'Schuldproblemen zijn vaak terug te voeren op gedrag. Mensen komen in de problemen, komen uit de problemen en vallen vaak weer terug. Recidive is erg hoog als het gaat om schuldenproblematiek. Gedragsverandering is het enige dat helpt en daarbij hebben veel mensen begeleiding nodig. Van het geld dat wij uitgeven aan het project Schuld-hulpmaatjes is elke euro meer dan goed besteed. Zij brengen echt goede hulp op gang, ook en juist op gebied van gedragsverandering. Als mensen met lichtere schulden aankloppen bij het zorgloket zeggen we: ga eens praten met een schuld-hulpmaatje.'

Ook mensen die al een zwaarder traject van schuldsanering achter de rug hebben geven we soms het advies: je bent nu uit de schulden, een schuld-hulpmaatje kan je helpen bij budgetteren. Voorwaarde is wel dat mensen uit hun situatie willen komen, bereid zijn tot gedragsverandering.'

'Persoonlijk vind ik Schuld-hulpmaatjes een uitstekend voorbeeld hoe het maatschappelijk middenveld haar verantwoordelijkheid oppakt. Vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Je stelt je niet individualistisch op maar je doet iets voor de maatschappij omdat je deel uitmaakt van de gemeenschap. Dat hoeft niet alleen maar opoffering te zijn, je kunt er heel goed plezier aan beleven om iets voor een ander te doen. Het zal steeds vaker voorkomen dat lokale initiatieven en lokale overheden elkaar vinden. De overheid kan niet alles, zorg voor elkaar moet je samen oppakken. Voor mij hangt de kwaliteit van de gemeenschap samen met de mate waarin burgers verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.'

Ruth Peetoom

Goede voornemens

Bij een nieuw jaar horen goede voornemens. Die hebben we – heel wat. Goede voornemens naar aanleiding van de spiegel die de evaluatiecommissie ons na de verkiezingen heeft voorgehouden, goede voornemens in de aanloop van de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 en goede voornemens als we kijken naar de politieke uitdagingen waarvoor we staan. Goede voornemens, met één thema; terug naar ons eigen verhaal.

Een eigen verhaal. Als twee evaluatiecommissies van twee opeenvolgende verloren Tweede Kamerverkiezingen ons voorhouden dat het CDA niet herkenbaar was, is dat opgave nummer één. We waren goed op weg – met het Strategisch Beraad, dat nog geen jaar geleden enthousiast ontvangen werd. Maar voor het vleugels kon krijgen viel het kabinet en moesten we in één beweging door naar de verkiezingen. Nu is de opgave onverkort verbreding, verdieping en concretisering. Het verhaal van het Strategisch Beraad *Kiezen en verbinden* moet uitgewerkt worden. Dat doen we met visiegroepen, op de verschillende beleidsthema's, waarbij we beginnen met zorg en duurzaamheid. Visiegroepen leggen visies neer voor de lange termijn, bouwstenen voor een nieuw verkiezingsprogramma. Daarnaast komen er ook visiegroepen op thema's die breder gaan dan één beleidsveld: de zgn. metathema's. Die visiegroepen zijn tijdelijk en moeten binnen een bepaalde periode rapporteren.

We beginnen er met drie: Democratie Nu, Maatschappelijk Initiatief Nu en Nieuwe Moraal. Allemaal om duidelijk neer te zetten waar het CDA voor staat, als politieke beweging die ruimte wil voor het maatschappelijk initiatief van mensen en die concrete politieke oplossingen wil vanuit belangrijke waarden.

Een eigen verhaal. Het is belangrijk als opmaat naar de gemeenteraadsverkiezingen 2014. Dat een goede campagne met duidelijke thema's en goede mensen effect heeft, is bewezen bij de herindelingsverkiezingen van november. Robert van Papeveld op Goeree-Overflakkee, Arjan Kraaij in Molenwaard en Jelle Beemsterboer in Schagen – ze wonnen alle drie, en hoe! Op alle fronten zetten we op het moment de schouders eronder. Lokale verkiezingen moet je ter plekke winnen, maar we willen er gezamenlijk voor gaan, met alles wat nodig is.

De opgaven van vandaag zijn gigantisch. Maar het CDA vindt dat je die alleen kan oplossen met een visie die verder kijkt dan vandaag. Die begint bij de keuzes van mensen, bij hun houding, bij hun idealen.

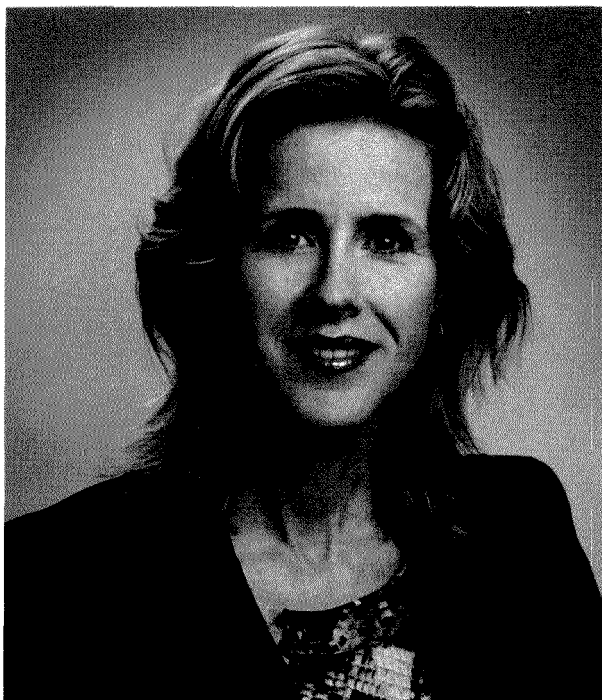
Een nieuw jaar. Maar eerst nog bezinning – op waar we vandaan komen en op wat ons bezielt. Voor mij is dat de viering van kerst, de hoop dat er altijd een nieuw begin is, licht in elke duisternis, Gods liefde. Ik wens u een zalig kerstfeest en een gezegend Nieuwjaar.

‘Nu is de opgave onverkort verbreding, verdieping en concretisering.’

Mona Keijzer

reageert op de AWBZ-plannen van het kabinet

Tijdens het debat over de begroting VWS 2013 werden de vele maatregelen uit het regeerakkoord op het terrein van de AWBZ besproken. Dat heb ik in het debat 'een historisch moment' genoemd: het kabinet wil de lijfgebonden zorg en verpleging uit de AWBZ halen, waardoor het recht hierop wordt afgeschaft. Het CDA vindt dat er zeker iets moet gebeuren met de AWBZ, maar afschaffing vinden wij te ver gaan. Bovendien denken wij dat door stapelingseffecten van meerdere maatregelen de plannen niet haalbaar zijn.

Het CDA is zeer verbaasd dat dit kabinet meer aandacht geeft aan zorg met een medisch karakter dan aan zorg met een niet-medisch karakter. Blijkbaar vindt dit kabinet een patiënt met een blindedarmontsteking of hernia belangrijker dan iemand met een dwarslaesie of hersenletsel. Terwijl die laatste, als gevolg van een ongeluk, de rest van zijn leven afhankelijk is van hulp bij het wassen, aankleden en katheteriseren. Wij erkennen, net als het kabinet, dat de

zorgkosten in Nederland gigantisch stijgen. Dit is voor een deel toe te schrijven aan de langdurige zorg. Maar het heet niet voor niets langdurige zorg.

De langdurige zorg wordt betaald vanuit de AWBZ. Dat is een volksverzekering die via een budgetstelsel betaald wordt. Dit moet wat ons betreft zo blijven. Ook vinden wij dat er meer zorg thuis gegeven moet worden, en dat mensen meer zelf moeten doen. Maar we vragen ons wel af hoe het kabinet denkt dit voor elkaar te kunnen krijgen met hun huidige plannen op dit gebied. Persoonlijke verzorging wordt bijvoorbeeld ondergebracht bij de WMO, maar dit is een totaal andere wet, die gaat over het meedoen in de samenleving. De AWBZ gaat over langdurige zorg en verpleging. Zorg van wezenlijk belang is, zeker voor de groep mensen in verpleeghuizen die van deze zorg afhankelijk is.

Er moeten inhoudelijke keuzes worden gemaakt worden in de AWBZ. De AWBZ moet verfijnd en opgeschoond worden. Het CDA wil dat wonen en zorg gescheiden worden, waardoor mensen in instellingen huur gaan betalen. Begeleiding (inclusief dagbesteding) kan naar de gemeente. Wij vragen het kabinet om inhoudelijke keuzes te maken. Gooi niet klakkeloos de AWBZ over de schutting richting gemeenten, die er ook nog eens tussen de 75% en 25% minder geld voor krijgen. Zorg ervoor dat ze voldoende budget hebben om die nieuwe taken fatsoenlijk uit te voeren. Solidariteit is in ons zorgstelsel een groot goed. Solidariteit betekent dat we betalen voor de kwetsbaren, omdat we weten dat we ooit zelf in een situatie kunnen komen waarbij we die zorg nodig hebben. Maar tweeverdieners met 2 kinderen en een gezamenlijk inkomen van 65.000 in betalen nu al in hun leven 500.000 euro aan premies voor volksverzekeringen, zoals de AWBZ- en AOW-premie. We kunnen de premies niet blijven verhogen, er zitten wat dat betreft grenzen aan de solidariteit. We moeten ons dan ook blijven bezinnen hoe we ons zorgstelsel zowel fatsoenlijk als betaalbaar kunnen houden.

De komende jaren zullen wij ons voor deze punten blijven inzetten bij alle debatten en overleggen over dit onderwerp.

Algemene Politieke en Financiële Beschouwingen

Tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen in de Eerste Kamer op 20 november jl. heeft senator Gerrit Terpstra erop gewezen dat de nieuwste plannen van het kabinet zorgen voor meer werkloosheid. Het kabinet besloot om 250 miljoen euro structureel te verschuiven van infrastructuur naar de sociale agenda. 'Hierdoor wordt de positie van de werkloze verbeterd, maar komen er wel meer werklozen bij', aldus Terpstra. Ook stijgt het financieringsstekort als gevolg van deze laatste wijziging in het Regeerakkoord. Volgens de CDA-fractie in de Eerste Kamer is dat onwenselijk. 'Wij vinden het belangrijk dat de uitgaven van zorg en sociale zekerheid worden teruggedrongen. Op termijn zijn deze grote kostenposten voor onze samenleving niet meer te dragen en gaat dat dus nu al ten koste van investeringen op onderwijs en in dit geval infrastructuur.

Daarnaast stelde Terpstra de vraag wat er met de compensatie voor het verhoogde Btw-tarief is gebeurt. Die verhoging zou namelijk gecompenseerd worden via verlaging van de inkomstenbelasting. Maar in de nieuw-

ste wijzigingen in het Regeerakkoord wordt de inkomstenbelasting juist verder verhoogd. De CDA-fractie heeft de Staatssecretaris van Financiën gevraagd hoe de beloofde compensatie er in 2014 komt uit te zien.

De CDA-fractie in de Eerste Kamer is blij dat de inkomensafhankelijke zorgpremie van tafel is. Maar het inkomensafhankelijk eigen risico staat nog wel steeds in de plannen van het nieuwe kabinet. Volgens het CDA in de Eerste Kamer past dit niet in ons huidige systeem.

Op 4 december vonden de Algemene Politieke Beschouwingen plaats. Tijdens dit debat heeft fractievoorzitter Elco Brinkman premier Rutte gewaarschuwd. 'Het kabinet mag zich in de Eerste Kamer niet te vroeg rijk rekenen. Werken in deze Kamer is meer dan tekenen bij het kruisje', aldus fractievoorzitter Elco Brinkman. Brinkman sprak uit dat de fractie onder andere grote moeite heeft met de nivelleringsplannen van het kabinet. De fractie in de Eerste Kamer ziet liever dat er meer werk komt dan dat er inkomens symbolisch worden herverdeeld.

Een geschenk met een dubbel doel

Voor sommige werknemers is het geen verrassing meer: Elk jaar een doos met een blikje kaviaar, wildragout, ovenhandschoenen en meer dingen die je vervolgens achter in de kast wegstopt en nooit meer naar kijkt. Het kerstpakket is een traditie die de afgelopen jaren haar glans een beetje verloren had.

Tekst **Rubinia Tjon A Sam** | Illustraties **Hanneke van Os**

Hád inderdaad, want sinds een tijdje zijn er talloze nieuwe initiatieven die het oeroude kerstpakket weer een klein feestje maken om uit te pakken. En wat je ook steeds vaker ziet zijn de zogeheten 'goede doelen kerstpakketten'. Helemaal in de sfeer van kerst. Met de aankoop van een goede doelen pakket steunt de werkgever een goed doel én maakt hij werknemers blij met een leuke waardering. Een klassieke win-win situatie.

Kan je iets voor een ander betekenen?

De wereld van de kerstpakketten is enorm en dat geldt ook voor de wereld van de goede doelen pakketten. Neem kerstpakketten.nl bijvoorbeeld. Zij bieden kerstpakketten aan en steunen daarmee vier goede doelen, het Wereld Natuur Fonds, Kika, Natuurmonumenten en het Ronald McDonalds Kinderfonds. Een woordvoerder vertelt: 'Wanneer je een kerstpakket via hen besteld gaat vijf procent van de totale waarde van de order naar een goed doel naar keuze. Eenmaal per jaar overhandigen wij dan een cheque met het totaalbedrag aan het betreffende fonds.' In 2010 hebben werkgevers via hen voor €200.000,- gedoneerd. Overigens staat het klanten ook vrij om zelf een goed doel (anders dan deze vier) te kiezen.

Wijn

Een veelgegeven geschenk tijdens kerst is wijn. Een mooie volle rode of een fris fruitige witte zijn wijnen waarmee flink wat werknemers in Nederland blij worden gemaakt. 'Goed idee!', dachten ze bij *No House Wine*, 'daar gaan we wat mee doen! Al snel kwamen ze uit bij het steunen van een goed doel. Maar dan wel op een manier waar je zelf ook van kan genieten, in plaats van je in het zweet werken tijdens een marathon. In 2005 werd het bedrijf opgericht. En de naam zegt het eigenlijk al: Het goede doel is stichting Homeplan in Zuid-Afrika. De opbrengst van de wijn is bedoeld voor de allerarmsten in het land, zonder een dak boven hun hoofd, die dus letterlijk 'no house' hebben. De wijnen komen ook uit Zuid-Afrika. Sinds de oprichting in 2005 heeft No House Wine al flink wat mijlpalen bereikt. Een kleine greep: In 2007 zijn er 15 huizen gebouwd voor Aidswezen in Zuid-Afrika. Zimbabwe was in 2009 aan de beurt. Daar financierde No House Wine 12 huizen voor Aidswezen die veelal bij hun grootouders inwonen. In 2011 konden door de aankoop van de wijnen in Zuid-Afrika wederom 12 woningen worden gebouwd. In een plaatsje bij de grens met Mozambique woonden mensen veelal in hutten. Die boden onvoldoende bescherming en daardoor was de kindersterfte in het gebied erg hoog. De nieuwe huizen zijn van steen en geïsoleerd om zo betere bescherming te

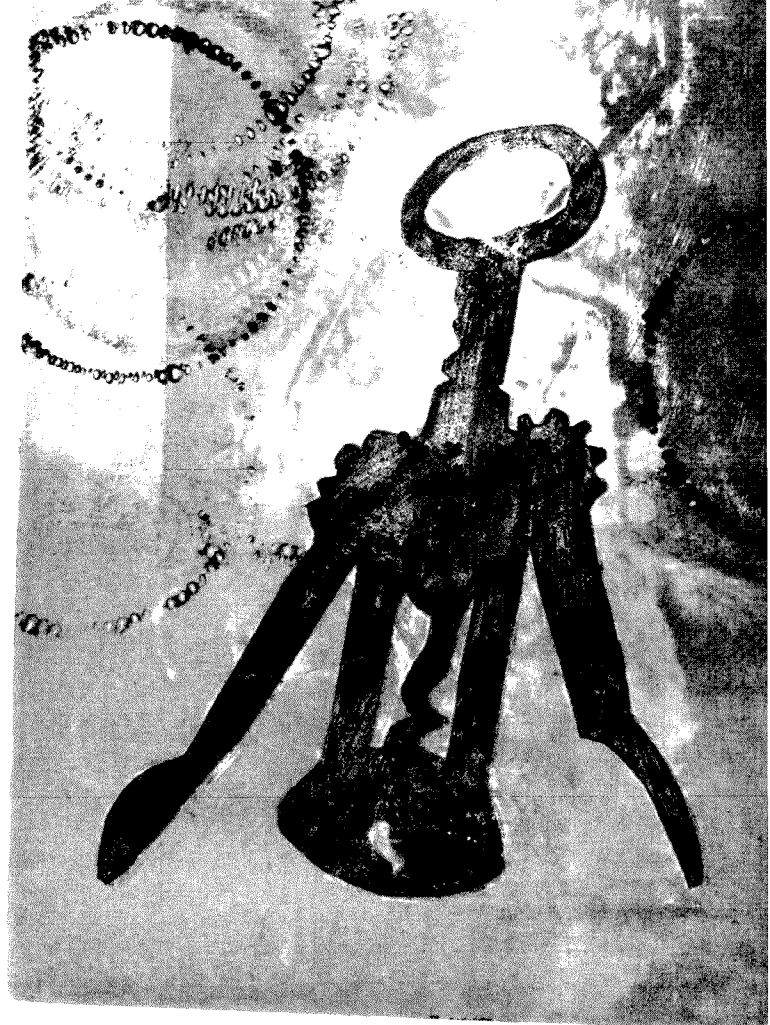
bieden aan de inwoners. En dat allemaal omdat een paar vrijwilligers op een dag besloten om zich in te zetten voor een ander. Tot nu toe heeft No House Wine voor €100.000,- huizen kunnen bouwen in Zuid-Afrika.

Overal vandaan

Bij Geschenk met Verhaal werkt het andersom. Hun kerstpakketten zijn gevuld met fairtrade producten van over de hele wereld. Zo zit er in de Amnesty Support Box naast een boek over Mandela en kaarsjes ook een handgemaakt beeldje uit Afrika. De opbrengst gaat naar – je raadt het al – Amnesty International. Andere pakketten bevatten onder andere wijnglazen uit Vietnam en een vier-op-en-rijspel uit Thailand. Volgens oprichter Peter Zevenhuizen staat geschenk met verhaal voor duurzaam en fair. Als de producten niet uit de eigen werkplaats komen wordt er wel echt nagegaan of het product wel eerlijk vervaardigd is en niet onder mensonterende omstandigheden of door kinderen. 'Wij scouten de producten zelf vanuit Nederland. We werken met Nederlandse ontwerpers en zoeken dan in bijvoorbeeld Afrika of India naar mensen die de ontwerpen kunnen uitwerken. Ook krijgen we veel aangeboden. Denk bijvoorbeeld aan vakantiegangers die op Bali een kindertehuis tegenkwamen waar kralenarmbanden worden gemaakt', aldus directeur Zevenhuizen. Of mensen zich tegenwoordig nou meer met goede doelen bezighouden kan hij niet zeggen. 'Onze klanten kopen geschenken die in prijs variëren van iets van een euro tot hele pakketten van 70 euro. Maar wij juichen alles alles toe, het gaat immers om de bewustwording.' Zevenhuizen merkt dat dit jaar vooral 'food'-producten erg populair zijn. En ook daar wordt bewust over nagedacht: fair trade chocolade in plaats van een blik wildragout. Het succes van Geschenk met Verhaal is dat het bedrijf relatief klein is. Daardoor weet iedereen die er werkt precies wat er wordt verkocht en kunnen ze allemaal het verhaal achter de producten vertellen. Zevenhuizen: 'Wij werken niet met een showroom, maar een storyroom, klanten kunnen hier niet alleen de producten zien, maar ook het verhaal erachter te weten komen. En we werken natuurlijk met kwalitatief hoogwaardige producten.'

Voedselbank

Krijg je nou toch een 'gewoon' kerstpakket? Ook dan kan je er iets goeds mee doen. Verschillende voedselbanken door heel Nederland vragen mensen hun kerstpakket in te leveren voor zij die het minder breed hebben. Bijvoorbeeld in Almelo, waar de voedselbank vorig jaar onder het

motto 'Iedereen te eten met kerst' inwoners ocriep om zijn of haar kerstpakket in te leveren. 'Een groot succes', aldus Henk Zielhuis, voorzitter van de voedselbank in Almelo. 'We hebben ontzettend veel kerstpakketten gekregen. Niet alleen van particulieren, maar ook van bedrijven. Die hadden er een aantal over van werknemers die hun kerstpakket niet kwamen ophalen, dus die hebben wij gekregen.' Bedrijven, instellingen en natuurlijk ook particulieren die hun kerstpakket willen doneren zijn ook dit jaar van harte welkom. Maar ook in steden als Haarlem, Rotterdam en Zwolle roept de voedselbank mensen op om hun kerstpakket in te leveren om een ander er blij mee te maken. De periode rond Kerst is een tijd waarin veel mensen nadenken over het leven. Nadenken over hoe waardevol het eigenlijk is om gezond en gelukkig te zijn en mensen om je heen te hebben met wie je dat kan delen. Maar ook de tijd om stil te staan bij de medemens. Hoe gaat het met hen? Kan je iets voor een ander betekenen? En ja dat kan! Bijvoorbeeld al door je kerstpakket weg te geven. Of door als werkgever te kiezen voor een geschenk met een 'dubbel doel'. Zo geniet je er zelf ook van. Zoals de maker van No House Wine zeggen: 'For every sip you take, a donation is made!' Dat lijkt mij toch een mooie kerstgedachte. Fijne kerst en een gelukkig 2013. •

 Ton Rombouts:

‘Onduidelijkheid Onenigheid Onbekendheid’

Op 27 oktober presenteerde Ton Rombouts het rapport van de commissie die de verkiezingsnederlaag van 12 september heeft geanalyseerd. Het rapport draagt de titel *Om eenheid en inhoud*. *CDA.nl* spreekt met Rombouts daags na het congres.

Tekst **Dirk Gotink** | Fotografie **Dirk Hol**

Hoe heeft u het congres ervaren?

‘Het was goed bij elkaar te komen. Na de klap van 2010 kwam dit verlies misschien wat minder hard aan, we verwachtten het eigenlijk een beetje. Maar de klap is hard. Zeventig procent van onze kiezers heeft ons verlaten sinds 2006. Toen waren wij de grootste in 330 gemeenten van Nederland. In 2012 zijn Hellendoorn en Twenterand in Overijssel de enige twee gemeenten in Nederland waar het CDA nog de grootste is. Het was daarom goed om de pijn van het verlies te delen en te benoemen. Om ons te herpakken, en de urgentie van de situatie in te zien. Het belang dat wij in 2014 voor de gemeenteraad en de Euro-

pese verkiezingen de stijgende lijn weer te pakken krijgen kan niet genoeg onderstreept worden.’

U verklaart het verlies door de drie O's van onduidelijkheid, onenigheid en onbekendheid.

‘Inderdaad, onze commissie verklaart het verlies bij de verkiezingen aan onduidelijkheid, onenigheid en onbekendheid. Op de eerste plaats de onduidelijkheid van de boodschap; waar staat het CDA voor? Niet alleen wisten kiezers niet meer waar we voor stonden ook intern ontstond onduidelijkheid. Het was zelfs zo erg dat wij elkaar de afgelopen jaren niet meer herkenden op de momenten

dat er belangrijke beslissingen genomen moesten worden. Denk hierbij aan de deelname aan het minderheidskabinet, de situatie die ontstond rond Mauro, het gedoe rond de Hedwigepolder. We wisten niet meer waar we voor stonden. Door deze onduidelijkheid ontstond verdeeldheid en zijn mensen beschadigd geraakt. En wie onenigheid zaait zal geen vertrouwen oogsten.'

En de O van onbekendheid?

'We hadden aan het begin van de campagne de minst bekende lijsttrekker van de grote partijen. Ook wordt door heel veel leden gewezen op de relatief onbekende kandidatenlijst. Dat is natuurlijk van belang. Een van onze conclusies is dan ook dat er per saldo te snel is vernieuwd. Maar dat is onvoldoende om ons verlies volledig te verklaren. De hoofdoorzaken van ons verlies liggen bij onze onduidelijkheid en onze onenigheid.'

Speelt de secularisering van Nederland ook niet een rol?

'Natuurlijk speelt dat een rol. Maar ook dat verklaart niet alles. Onderzoek wijst uit dat de secularisering in Nederland lang niet zo snel gaat als we soms denken. We moeten vaststellen dat de neergaande trend van het CDA de

*De vraag die we
onszelf dus moeten
stellen is:
vraag niet wat
het CDA voor jou kan
doen, maar vraag
jezelf wat jij voor het
CDA – kunt doen!'*

laatste jaren sneller is verlopen dan de ontkerkelijking. Dat geeft wel te denken. We hebben ons verlies eerst en vooral aan onszelf te danken. Dat is maar goed ook, want als dat niet zo was konden we de winkel wel sluiten.'

Heeft u voldoende vertrouwen kunnen constateren in de huidige partijleiding?

'Ja. De commissie constateert eensgezindheid over het gevoel dat er geen behoefte is aan een "bijtjesdag". Uit de meer dan 1.100 e-mails en brieven, uit de 150 interviews wordt zonneklaar, dat onze leden niet van gedoe houden. Onze leden zoeken naar oplossingen, niet naar schuldigen. Onze leden willen dat we doen wat we zeggen. Dat als we de slogan "samen kunnen we meer" hebben, dat we dat dan ook in ons gedrag laten zien. Dit is ook een expliciete aanbeveling aan de vertegenwoordigers van de partij in Den Haag en daarbuiten.'

Is de partij voldoende bewust van de urgentie van de situatie?

'Dat gevoel van urgentie zien we nog niet overall. We hebben te vaak de neiging over te gaan tot de orde van de dag, of te denken dat het lek wel weer boven komt. Oude reflexen steken te gemakkelijk de kop weer op. Dat kan nu niet meer. We moeten niet alleen zeggen wat we willen voor mensen in Nederland, we moeten het ook uitstralen, de belichaming daarvan zijn. Daarvoor moeten we allereerst en vooral zelf het goede voorbeeld geven in de maatschappij, aan de mensen om ons heen. We moeten weer de samenleving in, en ons niet verliezen in partijinterne discussies. We moeten weer nadrukkelijker voet aan de grond krijgen in de nieuwe maatschappelijke verbanden en daar weer onderdeel van gaan uitmaken.' >>

Wat bedoelt u met de nieuwe maatschappelijke verbanden?

'De nieuwe maatschappelijke verbanden zijn lokale initiatieven die het corporatiemodel nieuw leven inblazen op onderwerpen als duurzame energie, kinderopvang of ouderenzorg, collectieve verzekeringen voor ZZP'ers of coöperatieve supermarkten. Het is ons opgevallen dat het niet meer vanzelfsprekend is dat het CDA verbonden is met deze initiatieven. Als partij van en voor de samenleving kunnen we ons dat niet veroorloven.'

Hoe moeten we de verbindingen herstellen?

'Dat kunnen we alleen doen door ons weer te richten op wat er echt leeft onder de mensen in de dorpen en steden van Nederland. We moeten stoppen zoveel met onszelf bezig te zijn. Iedere afdeling moet bij zichzelf te rade gaan of zij nog wel contact hebben met de groepen mensen die zich bij hun in de buurt inzetten voor een fatsoenlijke en zorgzame samenleving. We moeten weer kennis gaan maken met hen en begrijpen wat het CDA ter plaatse voor ze kan doen. We moeten bij wijze van spreken van de bestuurszaaltjes naar de (sport)kantines en naar de buurthuizen van de toekomst. Van *members only*-vergaderingen naar open toegankelijke bijeenkomsten zoals politieke cafés en inhoudelijke netwerkbijeenkomsten.'

Uw voorloperst voor het CDA – voor de christende beweging in Nederland –

'Absoluut. Het is van groot belang dat er een uitgesproken middenpartij bestaat die de nadruk legt op wat mensen bindt. Die vormen van gemeenschappelijkheid benoemt en beschermt. Er is namelijk meer nodig voor een sterke samenleving dan de doorrekeningen van het CPB. Wij moeten niet vergeten dat de kracht van mensen, de aandacht die we voor elkaar hebben en de waarde van maatschap-

pelijke verbanden niet in cijfers kunnen worden uitgedrukt. Dat is misschien wel het grootste misverstand in het publieke debat vandaag de dag. De economie en de politiek spreken over mensen als consumenten, begrotingsposten of koopkrachtplaatjes. Hierdoor komt de saamhorigheid en de onderlinge solidariteit onder grote druk te staan. We worden bang om tekort te komen als er bezuinigd moet worden. Dat zien we in Nederland tussen de generaties, maar ook in Europa, tussen noord en zuid. Het beeld wordt geschetst alsof iedereen er alleen voor staat. Dat beeld is onjuist, want er zijn altijd mensen die zich met eigentijds idealisme inzetten voor hun naaste. Het zichtbaar en sterker maken van deze mensen is bij uitstek een taak voor de christendemocratie.'

Wat is het belangrijkste wat wij nu moeten doen?

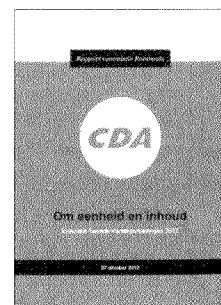
'Het belangrijkste wat er moet gebeuren is dat de politiek leider voorgaat in een onbevangen en duidelijke oppositie. Buma maakt onze waarden tastbaar en zichtbaar in de dagelijkse politiek.'

Buma is ook eerstverantwoordelijk voor het op korte termijn concretiseren van het rapport van het strategisch be- raad. Aart Jan de Geus en zijn commissie hebben belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen geschetst waar wij wat mee moeten. We gaan niet weer een uitgebreid rapport schrijven, de nieuwe Kamerfractie krijgt het vertrouwen om de koers uit te zetten. Hierbij hoort ook het verder brengen van de nieuwe moraal.

Tegelijkertijd moet het Partijbestuur verdergaan met de uitvoering van de aanbevelingen van de Commissie Frissen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de regionale voorverkiezingen, de zogenaamde *primaries*. Heel veel leden hebben de lijsttrekkersverkiezing ervaren als een verrijking voor de debatcultuur in de partij.'

Is dit genoeg voor ons herstel?

'De veranderingen die nodig zijn kunnen niet alleen door de leiding worden doorgevoerd. Het is een blijvende opdracht voor ons allemaal, in iedere afdeling, van proeflid tot partijprominent, om naar buiten te treden en weer in contact te komen met al die kiezers die sinds 2006 de partij de rug hebben toegekeerd. De vraag die we onszelf dus moeten stellen is: vraag niet wat het CDA voor jou kan doen, maar vraag jezelf wat jij voor het CDA – en daarmee voor de samenleving – kunt doen!' •

Dag 2012!

Maria van der Hoeven

*Nieuw jaar,
nieuwe kansen!*

Het afgelopen jaar was voor mij persoonlijk een heel bewogen jaar. In maart overleed volkomen onverwachts op 52-jarige leeftijd de oudste zoon van mijn man. En in april stierf mijn man Lou. Hij was ziek, leed aan de ziekte van Alzheimer. Het overlijden van zijn zoon Frans raakte hem diep. Op de dag van de zeswekendienst van Frans stierf hij zelf. Een hersenbloeding was de directe oorzaak. Maar ondanks alle verdriet kun je niet blijven stilstaan. Het leven gaat door, ook voor jou.

Tja, en dan de politieke ontwikkelingen. Ook voor het CDA was het een bewogen jaar, met verlies. Verlies van stemmen. En dat betekent eigenlijk verlies van vertrouwen. Verlies van veel kiezers die het CDA de rug toekeren en hun heil elders zoeken. De kiezers in Limburg en Brabant hadden dat al bij de vorige verkiezingen gedaan en die trend zette door in andere delen van het land.

Het is niet de eerste keer dat het CDA in een moeilijke periode zit. En nu? Burgers willen weten waar een partij voor staat, wat ze ervan kunnen verwachten. Maar een programma alleen is niet voldoende. Om de harten en het vertrouwen van burgers terug te winnen zijn mensen nodig. Mensen die de taal van de burgers spreken, die weten wat er leeft en speelt in stad en dorp. Mensen die oog hebben voor de specifieke uitdagingen van zowel de steden als de grensregio's. Mensen die niet

alleen de grote lijnen begrijpen maar ook weten wat de consequenties van hun plannen zijn voor al die verschillende bevolkingsgroepen die ons land rijk is. Dat is wat ik het CDA toewens voor 2013.

‘Om de harten en het vertrouwen van burgers terug te winnen zijn mensen nodig.’

En wat mij zelf betreft: ik werk in Parijs als directeur van het Internationaal Energieagentschap. Een internationale organisatie met 28 lidstaten waaronder Nederland. Ons doel: een duurzame energievoorzieningszekerheid zodat niet alleen bij ons, maar ook bij de 1,3 miljard mensen die geen elektriciteit hebben in de toekomst het licht kan branden.

Ik wens alle lezers een Zalig Kerstfeest en een voorspoedig 2013.

Maria van der Hoeven was minister van Onderwijs en Economische Zaken

Nieuwjaarsreceptie

Workshops Gemeenteraadsverkiezingen

Nieuwjaarsreceptie

Op zaterdag 19 januari zal in de Rijtuigenloods in Amersfoort de Nieuwjaarsreceptie van het CDA plaatsvinden.

Tussen 14.00-17.00 uur kunt u genieten van muziek, toespraken, informele contacten met oud-bewindspersonen, Kamerleden en leden, onder het genot van een hapje en een drankje. Ruth Peetoom en Sybrand Buma zullen een korte toespraak houden.

Schrijf mee aan de nieuwjaarstoespraak van de partijvoorzitter

Schrijf mee aan de nieuwjaarstoespraak van partijvoorzitter Ruth Peetoom. Wat is uw wens voor het nieuwe jaar? Voor uzelf of voor onze partij en onze leden? Ruth Peetoom verwerkt uw wensen graag in haar toespraak op de nieuwjaarsreceptie.

Stuur uw wens op naar cda@cda.nl

of per brief naar **CDA,**
t.a.v. nieuwjaarswens,
Postbus 30453,
2500 GL Den Haag.

Vorbereiding gemeenteraadsverkiezingen 2014

Op 19 januari zal tevens een aantal workshops georganiseerd worden ter voorbereiding voor de gemeenteraadsverkiezingen 2014. Deze workshops gaan onder andere over het verkiezingsprogramma, kandidaatstelling en campagne voeren.

Op de site www.cda.nl/nieuwjaarsreceptie kunt u terecht voor meer inhoudelijke informatie en aanmelden.

Aanmelden nieuwjaarsbijeenkomst en workshops

Aanmelden is verplicht

U kunt zich aanmelden via

www.cda.nl/nieuwjaarsreceptie.

Introducés zijn van harte welkom, mits aangemeld door een CDA-lid dat ook de nieuwjaarsreceptie zal bijwonen.

U kunt zich aanmelden tot en met vrijdag 11 januari 2013.

Daarna is de inschrijving gesloten.

Omdat we slechts een beperkt aantal personen kunnen toelaten geldt: wees er snel bij want vol is vol

Na tijdige aanmelding ontvangt u daags voor de bijeenkomst via de mail een bevestiging en aanvullende informatie.

*Eind november kwamen
alle oud-partijvoorzitters
bij elkaar op het
partijbureau.*

boven v.l.n.r.

Hans Helgers, Marnix van Rij,
Henk Bleker en Peter van Heeswijk.

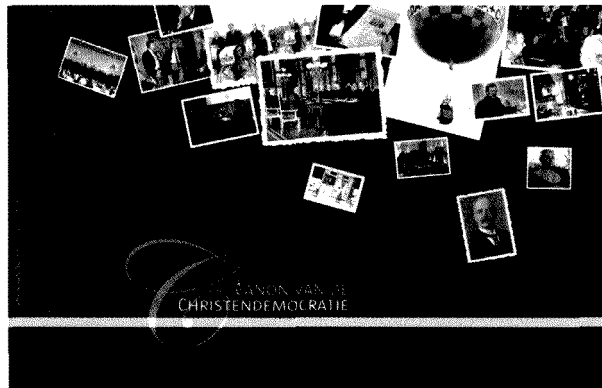
onder v.l.n.r.

Piet Bukman, Wim van Velzen,
Lianne Dekker, Liesbeth Spies,
Ruth Peetoom, Tineke Ladders en
Marja van Bijsterveldt

Boektip voor de kerstvakantie

De koude winteravonden komen eraan. Lekker met een beker warme chocolademelk bij de openhaard. Van oudsher is de kersttijd een periode die wij graag doorbrengen met familie en vrienden en bij uitstek de tijd om een goed boek te lezen. In mei 2012 heeft het CDA de *Canon van de Christendemocratie* gepubliceerd. Een heerlijk boekwerk vol interessante verhalen en beelden uit de geschiedenis van de christendemocratie. Het begint allemaal in 1847 bij de publicatie van het boek *Ongeloof en Revolutie* van Groen van Prinsterer. Natuurlijk wordt ook aandacht besteedt aan de voorlopers van het CDA. Daarnaast worden kenmerkende, kleurrijke en bepalende momenten uit de geschiedenis van de christendemocratie nader belicht, zoals de ethische politiek voor de koloniën, de verkiezingswinst van Lubbers en de beroemde ontmoeting tussen Wiegel en Van Agt in Bistrotet. De canon wordt afgesloten met het formatiecongres van oktober 2010 in de Rijnhal te Arnhem.

Nieuwsgierig geworden?

U kunt de *Canon van de christendemocratie* nog voor de kerst in huis hebben, voor uzelf of om weg te geven. De Canon is te bestellen via webwinkel.cda.nl voor 11 euro exclusief verzendkosten.

Winterschool

Klaar voor 2014!?

Bent u CDA-lid geworden in 2011 of 2012? Op vrijdag 8 en zaterdag 9 maart organiseert het Steenkampinstituut in Den Haag de CDA Winterschool 2013. In tegenstelling tot voorgaande edities van de Winterschool staat deze speciale editie open voor alle nieuwe leden, ongeacht hun leeftijd. Het thema van de CDA Winterschool 2013 is: "Klaar voor 2014!?". In een boordevol en boeiend programma met interessante gasten maak je in twee dagen kennis met de basis van onze partij, ons gedachtegoed en de politiek in het algemeen. Tijdens deze editie zal vooral ook veel aandacht besteed worden aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2014, waarbij antwoord wordt gegeven op de vraag: 'Hoe kan ik mij inzetten voor het CDA?' Natuurlijk brengen we ook een bezoek aan de Tweede Kamer en gaan we het hebben over ons gedachtegoed, de partijorganisatie en de campagne, ook ontmoet u interessante CDA'ers die hun ervaring graag delen met nieuwe leden. Voor overnachting, eten en drinken wordt er een deelnemersbijdrage gevraagd van €120,00. Op cda.nl/si staat een digitaal aanmeldingsformulier waar u zich kunt aanmelden. Verder is er over de Winterschool meer informatie

te vinden via twitter.com/cdawinterschool en [facebook.com/cdawinterschool](https://www.facebook.com/cdawinterschool). Ook is er een speciale groep 'CDA Winterschool 2013' aangemaakt op LinkedIn.

Vragen en opmerkingen kunt u mailen naar: winterschool@cda.nl.

“De grootste in 2014”

Goede sfeer bij Grote Stedenbijeenkomst in Eindhoven

Op vrijdag 23 november vond in Eindhoven een bijeenkomst plaats van het CDA-stedennetwerk.

Tekst **Patricia Nacinovic-Grijpma**

De bijeenkomst is rond 17.00 uur in volle gang bovenin de Lichttoren in een volgepakte moderne ruimte. Sybrand Buma en Maurice de Hond beantwoorden afwisselend vragen uit het publiek. Over diversiteit, over solidariteit tussen generaties (*verkiezingsthema?*), werk, gezin en samenleving. Buma benadrukt dat oppositie voeren ook leuk kan zijn. Je voelt de energie.

Egbert Hengelmolen uit Assen, brein achter de CDA-winst aldaar – net beëdigd Kamerlid Agnes Mulder komt er vandaan – deelt op aanstekelijke wijze zijn ervaringen.

Media en tijd

Onze tijd is een mediacratie en beeldvorming is zeer belangrijk. Waar voelen kiezers zich door aangetrokken? Mensen kijken naar de wereld zoals ze hem zelf graag creëren met bijvoorbeeld een iPad. Op gemeentelijk niveau bestaat links-rechtsdenken niet, het gaat er de kiezer om waar de grote krenten te pakken zijn. Toenemende globalisering zorgt enerzijds voor een structurele afname van ideologie en is anderzijds niet iets waar je gelukkig

van wordt. Het CDA, dat de infrastructuur al heeft liggen, moet op zoek gaan naar de ideologie van *Happiness*. Het CDA moet wensen vervullen, zorgen wegnemen, ergernissen oplossen.

De campagne van de CDA

Het campagneteam is heel actief, inspireert en weet wat zij wil laten zien en wat zij ermee willen in de praktijk. Media is cruciaal en met sport en cultuur kun je punten scoren. Verrassen, verheugen, verbinden en altijd met iets nieuws komen. Maatwerk is de rode draad in wensen vervullen, zorgen wegnemen en problemen oplossen. Per doelgroep (bijvoorbeeld de ondernemers of de moeders) of per wijk worden rondetafelconferenties gehouden. Het CDA luistert alleen, noteert alle ideeën en vat op het einde samen. Dit levert punten op waar je wat mee kunt in het maken van keuzes, hapklare brokken. De achterban heeft die keuzes immers al gemaakt en dan ga je daarin mee. Zo wordt het campagne voeren met echte Toppers. Nieuwe politiek is constant campagne voeren.

Geloofwaardigheid is het sleutelwoord: doe wat je zegt. Laat zien wat je doet! Iemand merkt na afloop op: ‘Dit geldt toch eigenlijk voor elke partij?’ De vorm geldt inderdaad voor elke partij, maar de inhoud is anders.

De Engelse vertaling

Canon van de Christendemocratie

De in mei 2012 gepresenteerde Canon is inmiddels ook in het Engels beschikbaar onder de titel *Canon of Dutch Christian Democracy*. De canon omvat de geschiedenis van de Nederlandse christendemocratie tussen 1847, het jaar waarin het boek *Ongeloof en Revolutie* van Groen van Prinsterer werd gepubliceerd. De canon krijgt verder kleur door lemmata op te nemen over de oprichting van ARP, CHU, KVP en CDA en de verkiezingswinst onder Lubbers in 1986. Ook wordt aandacht besteed aan beleidsvraagstukken zoals de ethische politiek voor de koloniën, ontwikkelingssamenwerking en het nieuwe zorgstelsel, waarbij de christendemocratie een bepalende rol heeft gespeeld. Ook wordt stilgestaan bij voor de christendemocratie

bepalende rapporten zoals Grondslag en karakter (1966) en Nieuwe wegen, vaste waarden (1995). Het formatiecongres in oktober 2010 vormt het eindpunt van deze canon.

De *Canon of Dutch Christian Democracy* is te bestellen door contact op te nemen met Maaïke Kamps, office manager van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA via kamps.wi@cda.nl De *Canon of Dutch Christian Democracy* kost € 20,- excl. verzendkosten.

De Nederlandstalige editie is nog steeds te koop via webwinkel.cda.nl en kost € 11,- excl. verzendkosten.

Professor Steenkamp

Debattoernooi 2013

Op zaterdag 26 januari 2013 organiseert het Steenkampinstituut het jaarlijkse Professor Steenkamp Debattoernooi in Den Haag. Dé gelegenheid om in toernooivorm uw debatvaardigheden te verbeteren. Wilt u eerst nog eens oefenen in het debat of uw debattechniek voor het toernooi opfrissen, dan kan dat tijdens de Masterclass Debatteren op zaterdag 12 januari 2013. U kunt zich hiervoor aanmelden op de website van het Steenkampinstituut www.cda.nl/si.

In vier debat rondes gaan 40 teams de strijd met elkaar aan. Deze debatten worden gejureerd door een technische jury en een CDA-jury. De technische juryleden beoordelen de debatvaardigheden en de CDA-juryleden beoordelen de verwoording van het christendemocratisch gedachtegoed tijdens het debat. Aan de hand van deze beoordelingen zal er een finaledebat worden gehouden tussen de vier beste teams, waaruit een winnend team zal worden gekozen dat zich een jaar lang de winnaar van het Professor Steenkamp Debattoernooi 2013 mag noemen!

Foto: Harry Breugnot

Drukbezocht Symposium

Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

'Over het christelijke in de Nederlandse politiek'

Op donderdagmiddag 8 november organiseerde het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA een symposium naar aanleiding van het verschijnen van het herfstnummer van *Christen Democratische Verkenningen*. Ruim 130 aanwezigen luisterden in de vergaderzaal van de Eerste Kamer naar bijdragen van drs. Pieter Jan Dijkman (hoofdredacteur *Christen Democratische Verkenningen*), prof.dr. Erik Borgman (hoogleraar publieke theologie UvT), prof.dr. Stefan Paas (bijzonder hoogleraar kerkvernieuwing VU), drs. Wim Deetman (lid Raad van State) over de betekenis van de 'C' van het CDA. Mr. Sybrand Buma (fractievoorzitter CDA Tweede Kamer) sloot de bijeenkomst af.

Volgens CDV-hoofdredacteur Pieter Jan Dijkman is 'de discussie niet of de C meer of minder geprononceerd tot uitdrukking moet komen. De vraag is of het CDA erin slaagt een politiek van menselijk samenleven te voeren

waarin de waarden die in het christendom zijn "uitgevonden" op een natuurlijke manier meespreken in het gevoerde beleid."

Fractievoorzitter Sybrand Buma sloot het symposium af: 'Het moge duidelijk zijn, als christen en als partijleider geloof ik in de wederopstanding van het CDA. Juist in de huidige tijd van onzekerheid over Europa, over de samenhang in de samenleving en de veerkracht van de Nederlandse economie, valt het belang van geïnspireerde politiek vanuit de C van Christen niet te ontkennen.'

De spreekteksten van de heren Dijkman, Borgman en Paas zijn via de website van het WI terug te lezen.

Dit CDV-nummer is als boek in de boekhandel te verkrijgen.

Online

www.cda.nl

Het CDA krijgt binnenkort een nieuwe website. En niet alleen het landelijk CDA, maar ook zo'n driehonderd lokale afdelingen.

Waarom nu?

Over ruim een jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Afdelingen hebben nu voldoende tijd om te wennen aan de nieuwe site voordat zij zich volledig op de voorbereiding van de verkiezingen storten.

Wat gaat er veranderen?

- De nieuwe website past helemaal bij de nieuwe huisstijl.
- Het nieuwe systeem kan makkelijk aangepast worden aan nieuwe technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld om te bekijken via tablet of mobiele telefoon.
- Er is meer ruimte voor social media.
- Afdelingen kunnen de site meer naar eigen gebruikerswensen inrichten.

De afdelingen worden bij de overgang naar het nieuwe systeem ondersteund door dertig superwebmasters. Deze superwebmasters wonen verspreid over het hele land.

Voor leden komen er meer mogelijkheden tot interactie via social media en tot het delen van bijvoorbeeld foto's.

Social media

Social media worden steeds belangrijker. U kunt het CDA ook online steunen. Ten eerste kan dat door het online bereik van het CDA groter te maken door de Facebook-pagina van het CDA te 'liken', @CDAvandaag te volgen op Twitter en de Google+ pagina van het CDA te 'plusseren'. Hierdoor vergroot het directe bereik van de partij, dit zorgt ervoor dat het aantal mensen dat de berichten die via deze accounts worden verspreid ziet toeneemt!

Maar u kunt ook actiever het CDA steunen door:

- Facebook- en Google+ updates te 'liken', 'plusseren', delen en (positief) te commentariseren
- Tweets van CDA'ers en @CDAvandaag te retweeten
- Bepaalde hashtags (#) te gebruiken
- Optredens en bijtreden van CDA'ers online onder de aandacht te brengen
- Online het debat aan te gaan om het CDA te promoten

Wilt u meer informatie of zich aanmelden als online ambassadeur, mail dan naar socialmedia@cda.nl.

The screenshot shows the CDA website interface. At the top, there is a navigation bar with links: Actueel, Standpunten, Partij, Mensen, Leden, Contact, and a search bar labeled 'Zoeken Q'. Below the navigation bar, there is a large image of a man speaking at a podium with the text 'verdient beter' overlaid. To the right of this image is a sidebar with a list of options: 'Steun ons en doneer', 'Word lid', 'Aanmelden als vrijwilliger', 'Materiaal bestellen', and 'Contact'. Below the main image, there are three columns of content. The first column is titled 'Standpunten' and shows a photo of a group of people. The second column is titled 'Nieuws' and shows a photo of a large assembly. The third column shows a photo of a person speaking at a podium. Below these photos are captions: 'Samenleving' (Vederland is meer dan een verzameling), 'Sancties tegen Rusland in geval van ernstige', and 'Scholen moeten van elkaar leren bij geweld'.

*De nieuwe website:
een tipje van de sluier.*

Rue Wiertz 60

Koopje?

Kent u die koopjes, die gunstig lijken maar waarbij je je toch bekocht voelt? Je ziet bijvoorbeeld een tweedehands auto voor een opvallend lage prijs. Maar als je scherp op-let, zie je dat je dat er allerlei accessoires ontbreken en er extra kosten bijkomen. Dan ben je toch slechter af.

Daar moet ik aan denken als ik 's morgens de krant van de deurmat opraap en een bericht lees over Rutte en Dijsselbloem. Als ik het moet geloven, vechten zij hard voor een lagere contributie van Nederland aan de EU. Tenminste, ze houden vooral vast aan het miljard euro korting die Jan Peter Balkenende ooit afdwong in de meerjarenbegroting.

Maar dan vraag ik me af: wat moeten ze inleveren voor die korting en lagere begroting? Even doorlezen en doorvragen: zo kwamen de ontbrekende accessoires en extra kosten al snel aan het licht.

Het verlaagde voorstel dat EU-president Herman Van Rompuy op tafel heeft gelegd als compromis, treft de Nederlandse landbouw erg hard. Onze boeren en tuinders zouden jaarlijks ongeveer 400 miljoen euro Europese ondersteuning mislopen. Dat vind ik nogal wat.

Hebben we dat ervoor over? Het is gelukkig nog niet te laat. Want als Rutte en Dijsselbloem hierover een akkoord sluiten, krijgt het Europees Parlement weer het woord. En daarmee dus ook de CDA-stemmers.

Met onze vijf zetels in het Europees Parlement (en mijn collega Esther de Lange als begrotingswoordvoerder) gaan we ons best doen om er alsnog een redelijke EU-begroting van te maken. Het Europees Parlement moet namelijk uiteindelijk ja of nee zeggen tegen de begroting.

De Europese Commissie had voorgesteld om 1050 miljard euro te reserveren. Dat klinkt als een hoog bedrag, maar dat is totaal voor een periode van 7 jaar en voor straks 28 landen. Omgerekend is het nog slechts 1 procent van de economie.

EU-president Herman Van Rompuy wil daar 75 miljard afdoen. Zijn voorstel mag van mij worden aangenomen,

als dat minpunt van de Nederlandse landbouw wordt gerepareerd.

Natuurlijk is Nederland een lastig geval voor de begrotingmakers. We willen minder betalen, maar liever niet zelf inleveren.

Natuurlijk zou het Europees Parlement zelf flink kunnen besparen door op één plek te vergaderen. Het CDA is sinds jaar en dag voorstander van één vergaderplaats. Maar Frankrijk heeft een veto tegen het afschaffen van Straatsburg als vergaderplek.

Natuurlijk heeft het geen zin om te krap te begroten en dan later te moeten bijbetalen. Zoals nu gebeurt met de EU-begroting over 2012. De landen moeten daarvoor flink dokken. Want als de EU eerst geld belooft en dan niet zou uitbetalen, brengt dat goede initiatieven in gevaar, ook bij bijvoorbeeld Nederlandse gemeenten en universiteiten. Zo moeten we het niet opnieuw doen in 2013. Want er zijn juist extra kosten door de toetreding van Kroatië, meer taken en inflatie.

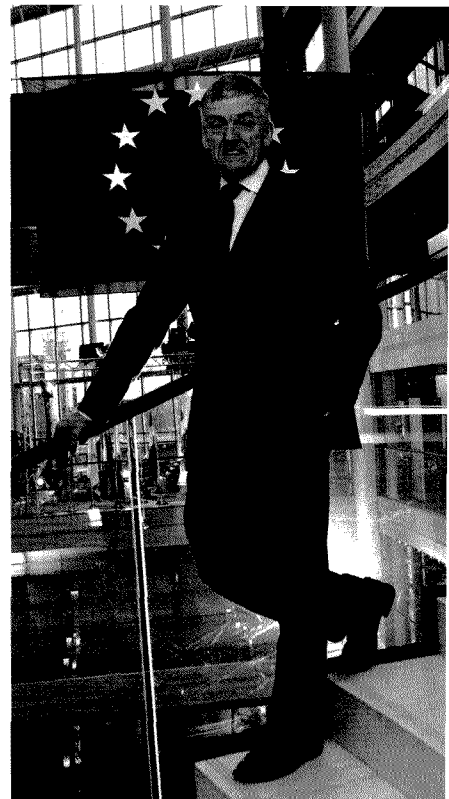
Dingen gezamenlijk doen in Europa, geeft juist ruimte voor besparingen in Nederland en andere landen. Dat levert dus koopjes op.

Maar dat is het verhaal dat je helaas niet hoort van dubieuze tweedehands autohandelaren.

Rutte en Dijsselbloem lijken mij niet de koene ridders die een lans breken voor de Nederlandse belangen, maar autohandelaren die de bumpers en autoradio strippen van een mooie auto. •

Reageren?

Wim.vandecamp@ep.europa.eu

Victorie in Schagen!

De gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe fuseren per 1 januari 2013 tot de nieuwe gemeente Schagen. De verkiezingen voor de nieuwe gemeenteraad verliepen voor het CDA zeer succesvol.

Tekst **Hans Slooijer** | Fotografie **Dirk Hol**

Een blij lijsttrekker Jelle Beemsterboer kijkt tevreden terug op de verkiezingen van woensdag 21 november 2012, waarbij het CDA maar liefst 28% van de stemmen heeft behaald. De fractie telt straks 9 van de totaal 29 zetels in de nieuwe gemeenteraad en is daarmee bijna net zo groot als de twee partijen samen die in grootte daarna volgen met elk 5 zetels.

Beloond door de inwoners

Jelle Beemsterboer zelf, met zijn 28 jaar een jong raadslid in Harenkarspel, profileerde zich de afgelopen jaren sterk en scoorde met zijn verfrissende uitstraling bij de inwoners. Zij beloonden het CDA met 43% van de stemmen! Hoewel de fractie geen deel uitmaakte van het college, zijn veel van de plannen in de afgelopen jaren gerealiseerd. 'We hebben veel geïnitieerd en voor elkaar gekregen door er hard voor te werken. Door onze goede contacten hebben we regelmatig voor onze plannen de medewerking van de provincie gekregen.'

Enthousiast team

Jelle Beemsterboer verklaart het succes met een verwijzing naar de campagne die is gevoerd. 'We hebben bij het begin van de campagne onszelf een ambitieus doel gesteld: 10 zetels! Dat we dit ook bijna werkelijk hebben bereikt is vooral te danken aan het enthousiasme van het team. Een team, dat bestaat uit heel goede kandidaten, herkenbaar en zichtbaar voor de bevolking in de kernen. Onze mensen zijn maatschappelijk actief in de gemeen-

schap, bijvoorbeeld omdat ze middenstander zijn of actief zijn in het verenigingsleven of als oud-studente veel jongeren kennen en hebben daardoor vanuit hun eigen achterban veel stemmen op zich weten te verzamelen. Verder bestond het team uit 30 en soms wel 50 vrijwilligers.'

Lokaal en benaderbaar

'We hebben ons onderscheiden door te benadrukken dat onze kandidaten (als grote partij hadden we een lijst met 50 namen!) benaderbaar zijn. Hun contactgegevens stonden op alle flyers en waren algemeen bekend. Hoewel het misschien voor veel inwoners lijkt dat door de herindeling de afstanden groter zullen worden, hebben wij ons geprofileerd als een lokale partij. Dat is ook een van de redenen dat wij tegenstander zijn van een nieuw gemeentehuis met grotere afstanden tot gevolg. Wij hebben liever dat overheidsgeld wordt geïnvesteerd in een dorpshuis of verenigingsaccommodatie.'

We hebben leuke acties gevoerd, die de aandacht trokken van de inwoners en waarover gesproken werd

Goede voorbereiding van de campagne

Al in februari 2010 is gestart met de voorbereidingen van de campagne. Daar is het doel gesteld om 10 zetels te halen. 'Vervolgens hebben we ons de vraag gesteld: wat moeten we doen om dit te bereiken?', vertelt Jelle Beemsterboer. 'Aanvankelijk was er scepsis, maar enthousiasme werkt aanstekelijk en van lieverlee gingen steeds meer mensen geloven dat het haalbaar was. Kleine succesjes hebben uiteindelijk geleid tot een groot succes.'

Elke dag iets nieuws

'We hebben leuke acties gevoerd, die de aandacht trokken van de inwoners en waarover gesproken werd. Elke dag wisten we met iets nieuws te komen. We hebben bijvoorbeeld de CDA-winkel in het winkelcentrum van Schagen uitgebreid in het nieuws gehad, zowel bij de opening door Sybrand Buma als daarna. Ook het bezoek van bekende landelijke en provinciale politici van onze partij kreeg uitgebreid aandacht.' De vele foto's die de acties opleverden verschenen in de media en trokken de aandacht.

Sociale media

Naast het plaatsen van de traditionele verkiezingsborden en billboards en het huis-aan-huis flyereren, is volop gebruik gemaakt van de (gratis) mogelijkheden die de sociale media bieden. Zo zijn filmpjes gemaakt met de landelijk bekende politici, om achtereenvolgens op de website en op facebook te plaatsen. 'We hebben gemerkt dat dergelijke boodschappen veel indruk maken', zegt Jelle Beemsterboer.

Vernieuwende en ludieke ideeën

Het team van het CDA wist tijdens de campagne ook vernieuwende ideeën te lanceren, waarover vervolgens in de dorpen veel gesproken werd. Zo werd het plan gepresenteerd om zonnepanelen op de daken van alle scholen te plaatsen. Een initiatief dat door de provincie werd ondersteund en dat op een van de scholen nu ook gerealiseerd wordt. Ook het idee om in een van de dorpen een dorps-supermarkt te beginnen kreeg veel aandacht in de media. Veel aandacht en waardering kreeg het initiatief om een zebrapad aan te leggen voor de kinderen op hun route naar school. 'We hebben een stuk plastic beschilderd als zebrapad, hebben het uniform van klaarover aangetrokken en zijn daarmee met een foto in de krant gekomen', vertelt Jelle.

Herkenbare speerpunten

Het CDA heeft zich in de campagne geprofileerd met enkele duidelijke en herkenbare speerpunten, zowel voor de hele gemeente als afzonderlijk per dorp. De speerpunten voor elk dorp zijn verspreid door middel van ansichtkaarten. De vijf speerpunten voor de hele gemeente zijn op diverse manieren steeds weer herhaald, via flyers bijvoorbeeld, zodat de boodschap van het CDA duidelijk zou worden. Deze speerpunten zijn als aansprekende punten uit het verkiezingsprogramma gelicht. 'Bij de voorbereiding van het verkiezingsprogramma hebben we veel groepen mensen betrokken. Zo hebben we de ouderenbond gevraagd te reageren op het seniorenhoofdstuk, maar ook hebben we met veel mensen gesproken, bijvoorbeeld op straat, om te weten en te voelen wat er leeft. Rond vier thema's, zoals de agrarische sector, toerisme en senioren, hebben we goed bezochte debatbijeenkomsten gehouden met sprekers uit die sectoren. Daarbij konden de aanwezigen vragen stellen aan ons. Van elke avond maakten we een verslag en persbericht met foto.'

Campagne voeren kost geld en inzet

Het team heeft veel uren geïnvesteerd in de campagne, er is veel georganiseerd om in het nieuws te blijven. Er is advertentieruimte gekocht in de lokale dag- en weekbladen en er verschenen veel berichten met foto's met de eerste tien kandidaten op de lijst. Door middel van sponsoring had het team een budget beschikbaar van enkele tienduizenden euro's. *

De vijf speerpunten voor de hele gemeente zijn op diverse manieren steeds weer herhaald

Twaalf

supervrijwilligers!

Op 7 december – de dag van de vrijwilliger – werd bekend gemaakt wie de CDA-supervrijwilligers van 2012 zijn. U stuurde veel voordrachten in. Dit zijn de warme aanbevelingen voor de winnaars. Hun inzet is van groot belang voor het CDA. Daarom zetten we ze in het zonnetje. Begin februari worden ze ontvangen door Ruth Peetoom en Sybrand Buma.

Groningen

Tiny de Haan-Luimstra (52) uit Leek

'Mijn achterbuurvrouw is een supervrijwilliger. Zij doet heel veel voor het CDA Leek. Ze is secretaris, maar gaat door weer en wind overal bij langs. Volgens mij heeft ze haar periode er bijna opzitten, maar er is nog geen nieuwe! Ik draag voor Tiny de Haan-Luimstra uit Tolbert. Zij doet echt veel voor het CDA. Geef haar samen met haar echtgenoot maar een superdag in den Haag. Ze verdient het.'

Tiny de Haan is in 2012 afgetreden als secretaris en campagneleider van het CDA Leek.

Friesland

Pieter Greinadus (52) uit Gauw

'Pieter zet zich alle dagen in voor het CDA. Hij is dan wel raadslid, maar hij doet meer dan er van hem wordt verwacht. Hij gaat mensen thuis bezoeken, en is gemiddeld vijf avonden voor het CDA op pad. Dit vindt zijn vrouw niet

altijd gezellig, maar het is de roeping van Pieter om voor de medeburger op te komen.

Pieter komt op voor de zwakkeren: de gemeente wil bijvoorbeeld het kerstpakkiet afschaffen. Hij maakt zich er sterk voor dat de ambtenaren toch een waardering krijgen. Als er borden geplaatst moeten worden voor de campagne, Pieter gaat meerdere avonden er mee bezig om te plaatsen. Moeten er folders komen, Pieter haalt ze persoonlijk bij de drukker vandaan. En gaat ze rondbrengen. Iemand die in het zonnetje gezet mag worden. Hij besteedt wel 20-30 uur per week aan het CDA, en vindt dat heel normaal.'

Drenthe

Henk Hoerster (50) uit Westerbork

'Henk is altijd actief geweest op het gemeentelijke politieke vlak, maar altijd in de ondersteunende vorm begonnen als penningmeester bij de ARP en daarna – in de CDA-periode – als actief campagnewerker en altijd alert in het benaderen van nieuwe inwoners die mogelijk lid van het CDA zouden kunnen worden.

Hij is als persoon altijd het liefst op de achtergrond gebleven, maar wist als geen ander om anderen op een zodanige wijze te benaderen dat die de door hem beoogde activiteit in gang zouden zetten. Vanzelfsprekend gaf hij vervolgens bij de uitwerking weer zijn volle inzet.

Vorig jaar heeft hij – toen als 78-jarige – besloten om zijn jarenlange lidmaatschap van het permanente campagne-team CDA Midden-Drenthe te beëindigen, maar heeft hij direct en spontaan aangeboden om het bezorgwerk van CDA-correspondentie in Westerbork en alle omliggende dorpen te blijven distribueren en voor een belangrijk deel ook zelf – meestal op de fiets – te bezorgen, waarbij hij ruim 70 km moet afleggen.'

Overijssel

Chiel Bisschop (70) uit Raalte

'Binnen de CDA-afdeling Raalte is er zo'n supervrijwilliger. Dit is Chiel Bisschop. Hij is bestuurslid, doet de campagne, regelt vergaderingen, sprekers en fungeert als voorzitter wanneer dat nodig is en loopt zich het vuur uit de sloffen voor het CDA.

Wat ik erg belangrijk vind is dat hij mensen kan motiveren. Als er iemand verdient om in het zonnetje gezet te worden dan is Chiel dat.'

Gelderland

Jo van der Sloot (77) uit Epe

'Graag wil het CDA Epe dhr. Jo van der Sloot voordragen als supervrijwilliger. Dhr. Van der Sloot heeft tot 2010 twaalf jaar in de raad gezeten. In die tijd heeft hij de site opgepakt. Na de verkiezingen in 2010 is hij niet terug gekomen in de raad, hij heeft sindsdien op de website iedere dag nieuwe artikelen geplaatst.

Hij is altijd zeer betrokken en er wordt nooit ter vergeefs een beroep op hem gedaan.'

Utrecht

Radj Ramcharan (50) uit Nieuwegein

Radj Ramcharan zet zich al vele jaren op heel uiteenlopende manieren en op verschillende niveaus in voor het CDA.

Zo kunnen we in campagnetijd altijd een beroep op hem doen om posters te plakken in de stad. Begeleidt hij jongeren als zij voor een project stage bij onze fractie lopen en zet hij zich ervoor in om jongeren voor de politiek te interesseren door gastlessen te geven op middelbare scholen in Nieuwegein. Daarnaast is hij momenteel ook bestuurlijk actief als commissielid en heeft hij jarenlang in de gemeenteraad gezeten. Maar hij is niet alleen lokaal actief. Hij zet zich ook in binnen Kleurrijk CDA. En sinds enkele maanden binnen het CDA Platform Senioren in de provincie Utrecht.

Daarnaast verricht hij ook zijn vele maatschappelijke activiteiten buiten het CDA vanuit zijn CDA-visie op de samenleving; mensen verbinden, samen verantwoordelijk te zijn en in goede harmonie met elkaar omgaan, zelfs over culturen heen.

Flevoland

Piet Wakker (58) uit Urk

Het CDA Urk draagt Piet Wakker voor om hem te bedanken 'voor zijn inzet in alles bij verschillende verenigingen, niet alleen CDA! Wij kunnen altijd een beroep doen op deze man. Hij brengt altijd verjaardagskaartjes rond voor de CDA-leden. Als er wat gedaan moet worden is hij altijd paraat. Kopiëren van stukken, leden aantal in de gaten houden.

Deze man verdient het om in de aandacht te staan voor het vele vrijwilligerswerk.'

Noord-Holland

Jaap Nijhuis (71) uit Julianadorp

'Jaap is sinds 1 januari 2003 lid van het CDA, direct na zijn pensionering. "Hij had toen meer tijd". Voor die tijd had een drukke agenda met zijn functie als Inspecteur bij de politie. Jaap zijn vader was altijd heel betrokken bij de politiek, dus hij heeft het van huis uit meegekregen.

Wij kennen Jaap als altijd meedenkend tijdens de fractievergaderingen en inbreng gevend vanuit zijn vakgebied; altijd aanwezig bij vergaderingen, verkiezingsbijeenkomsten, verkiezingscampagnes op de markt of in andere opzet; de man achter de website van CDA Den Helder. Deze verzorgt hij voor de fractie. Maar niet alleen voor de fractie in de praktijk geeft hij computerlessen aan ouderen >>

en mensen die nog wat digitale ondersteuning kunnen gebruiken.

Jaap mag dan wel 70 jaar zijn. Hij is nog jong in zijn doen en laten, jong in zijn denken. Hij is een super-CDA-vrijwilliger!"

Zuid-Holland

Joop van Huut (64) uit Leiderdorp

'Joop van Huut is een CDA-vrijwilliger die zich jarenlang met hart en ziel verdienstelijk maakt op een breed maatschappelijk terrein voor en in de Leiderdorpse samenleving. Met een luisterend oor en een open houding staat hij velen met raad en daad bij. Hij is een onvermoeibare, volhardende christendemocraat waar je altijd een beroep op kunt doen. Een warm familiemens, in de meest brede zin van het woord, die mensen verbindt. Hij is een zeer gepassioneerde en gewaardeerde initiator, enthousiaste kartrekker, verbinder, sjuwer en bouwer voor de gehele Leiderdorpse samenleving. Een echte CDA-vrijwilliger!'

Zeeland

Maarten Wattel (72) uit Gapinge

Maarten Wattel is naast zijn beroep als melkveehouder al op jonge leeftijd bestuurlijk betrokken en heeft vanuit de CDA-beginselen op allerlei vlak zijn stenen bijgedragen.

Na al zijn bestuurlijke inzet was Maarten nog bereid om vier jaar geleden niet alleen zich in te zetten voor de ANBO in zijn dorp Gapinge maar ook het stokje over te nemen om de CDA-afdeling Veere weer nieuw leven in te blazen als voorzitter van het CDA Veere.

En zoals we van Maarten gewend zijn overal is hij aanwezig, regelt zaaltjes, bezoekt kernen, is fractievolger, regelt gezamenlijke CDA-bijeenkomsten met ander afdelingen, denkt mee in sollicitatiecommissies. Daarom dragen wij als overige CDA-bestuursleden en CDA-gemeenteraadsleden Maarten Wattel voor als supervrijwilliger, want wie had er anders posters geplakt in de gemeente Veere voor Sybrand van Haersma Buma en tijdens de grote fietstocht?

Noord-Brabant

Wim Schippers (77) Geldrop

Jo Boeljen (73) Miarlo

Beide heren zijn sinds vele jaren inzetbaar voor allerlei activiteiten voor onze CDA-afdeling. Zoals plakken, plaatsen en ophangen van verkiezingsborden; hulp bij diverse CDA-activiteiten zoals, ballonnen actie, koffie verzorgen, materialen halen en gereed maken voor de geplande activiteit, vervoer regelen etc.; actief betrokken bij het campagne voeren tijdens de gemeente- provinciale en landelijke verkiezingen; en bezoekers van andere activiteiten in de gemeente waarbij ze beide echte ambassadeurs zijn van de CDA-afdeling.

Beide heren zijn actieve leden die de gedachte van het CDA 'samen kunnen we meer' en hoog in het vaandel hebben staan. En dit alles met veel passie en motivatie. Dit ene koppel benoemen zou toch een gedenkwaardige beloning zijn voor het vele werk dat zij sinds vele jaren verricht hebben voor het CDA.

Limburg

Pierre Keune (69) Valkenburg a/d Geul

'Graag zou ik Pierre Keune uit Valkenburg willen aandragen als supervrijwilliger. Al tientallen jaren is hij als bestuurslid/penningmeester/campagnevoerder actief. Altijd loyaal en altijd bezig.'

Dag 2012!

Bastiaan Verweij

'2012 zat vol uitdagingen'

Terugkijken. Altijd makkelijker dan vooruitkijken. Europese schuldencrisis, begrotingstekort, vastgelopen Catshuisbeeraad, val van het kabinet, vorming van een Lenteakkoord, overvolle verkiezingscampagne en toen weer de schulden crisis. Persoonlijk vond ik 2012 dynamisch en vooral erg leerzaam. Als politiek assistent van Jan Kees de Jager

'De kracht om Nederland sterker te maken ligt in de samenleving'

ben ik op de mooiste en spannendste plekken geweest en altijd dicht bij het vuur. Het zal u niet verbazen dat ik 2012 daarom een uitdagend jaar vond. Moeilijk ook, want natuurlijk doet het pijn als een kabinet valt en de verkiezingsuitslag niet bepaald fantastisch te noemen is. Die teleurstelling wil ik niet onder stoelen of banken steken, maar erin blijven hangen is het andere uiterste. Dat doe ik niet. Kijk naar dat stevige rapport van het Strategisch Beraad. Een nieuwe en duidelijke koers voor de christendemocratie. Dat rapport zit vol bouwstenen voor solide en

toekomstbestendig beleid. Gelukkig hebben we deze visie niet op een stoffige plank gelegd of diep weggestopt in een la. Het is concreet vertaald in een helder verkiezingsprogramma. Niets 'het einde van de christendemocratie'.

Ons verhaal is actueler dan ooit. De kracht om Nederland sterker te maken ligt in de samenleving. Die samenleving is succesvol als mensen hun talenten inzetten voor elkaar. Het komt er nu op aan om dat verhaal onder de aandacht te brengen. Dat is niet makkelijk, maar met het huidige kabinet zijn er voldoende kansen. In 2013 voeren we constructief oppositie. Dat moeten we nog een beetje leren, maar dat gaat lukken. Niet hijgerig op iedere slak zout leggen. Gewoon het eigen verhaal vertellen en soevereine rust uitstralen. Wij zijn het redelijke alternatief. Het klinkt als een tegenstelling, maar om die rust uit te stralen moeten we keihard aan het werk, want de gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur. Dat betekent met zelfvertrouwen en vooral eensgezind het land in en met passie onze visie uitdragen, maar vooral ook goed luisteren en authentiek bewogen zijn met mensen die onze samenleving vormen. Gezegend 2013.

Bastiaan Verweij was tot 5 november jl. politiek assistent van Jan Kees de Jager.

De uitgangspunten van

Jan Eerbeek

De uitgangspunten van het CDA in de woorden van Jan Eerbeek (hoofdpredikant Ministerie van Veiligheid en Justitie - Dienst Geestelijke Verzorging en no. 41 op de kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen).

Tekst **Hans Alderliesten** | Fotografie **Dirk Hol**

Gespreide verantwoordelijkheid

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief

'Mensen in de samenleving zijn nodig om maatschappelijke problemen op te lossen. Bij de reïntegratie van ex-gedetineerden heb ik gezien wat dat kan betekenen. Professionals zijn nodig om te begeleiden, maar uiteindelijk moet de samenleving de drager zijn van het reïntegratieproces.

Toen ik gevangenispredikant was in Scheveningen, heb ik samen met collega's, vrijwilligers en de kerken de Stichting Exodus opgericht om ex-gedetineerden te begeleiden naar een nieuw bestaan. Dat kleine initiatief is uitgegroeid tot een grote landelijke organisatie, waarin per jaar 450 ex-gedetineerden worden begeleid in elf Exodushuizen door heel Nederland. Het begeleidingsprogramma is succesvol. Er werken 220 professionals en er zijn 1800 vrijwilligers die gedetineerden bezoeken of die na de detentie nazorgmaatje zijn. De begeleidingsfilosofie van Exodus is dat professionele hulpverlening geïntegreerd moet zijn in de samen-

leving. Dat moet op veel meer terreinen, bijvoorbeeld ook in de zorg, tot ontwikkeling komen. De meeste hulpverleningsinstellingen zijn grote ondernemingen geworden met uitsluitend professionals zonder enige binding met de samenleving. Identiteitsbepaalde organisaties zijn belangrijk omdat ze verbindingen buiten de organisatie hebben. Hier liggen kansen voor de maatschappijvisie van het CDA.'

Solidariteit

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken

'Eenzaamheid is één van de grootste problemen van onze tijd. Het komt in alle levensfasen voor. Aandacht voor eenzaamheidsproblematiek is het CDA op het lijf geschreven. Dat staat ook in het verkiezingsprogramma. Intens triest vind ik eenzaamheid onder ouderen, niet in de laatste plaats in verpleeg- en verzorgingshuizen. Uit onderzoek blijkt dat velen van hen nooit bezoek krijgen. Het gaat om mensen die hun hele leven lang hard hebben gewerkt en

ons land hebben opgebouwd. Ze hebben geen stem, ze kunnen niet voor zichzelf opkomen. Daarom moeten wij dat voor hen doen.'

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtstaat als onmisbare voorwaarde voor menselijke waardigheid.

'Ik zie de overheid als schild voor de zwakken. Veel mensen voelen zich buitengesloten. Ze zijn niet meer thuis in onze samenleving. Zij vinden met hun problematiek geen aansluiting bij de hulpverlening. Ze passen niet in de hulpverleningstrajecten en raken de weg kwijt langs de vele loketten. Leon Frissen spreekt in een interview over het probleem van de anonimiteit in onze samenleving (ND 27-10-2012). Het CDA staat voor een samenleving met een menselijk gezicht en de menselijke maat, waar iedereen tot zijn recht komt. Met hart en ziel moeten we eraan werken dat de samenleving een thuis is voor hen die zich verloren voelen.'

Rentmeesterschap

Vanuit besef van verbondenheid tussen generaties, voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur.

'Het CDA ziet mensen niet op zichzelf, maar in relatie tot anderen en tot de schepping. Duurzaamheid staat op de agenda. Het gaat om politieke thema's, maar ook om onze persoonlijke levensstijl. De onderliggende moraal is van groot belang. Dichtbij de aarde leven schept veel voldoening. In een Exodusboerderij in Drenthe beheren bewoners samen met vrijwilligers een grote biologische moestuin. Ze leren tuinieren zonder bestrijdingsmiddelen en ze zien dat voedsel niet uit een schap in de supermarkt komt, maar uit de grond. Bij het budgetteren leren ze verantwoorde keuzes te maken door voorraden op te maken, voedsel uit de eigen tuin te gebruiken, gezond te eten en bewust in te kopen. Deze aanpak heeft het voedingsbudget met duizenden euro's omlaag gebracht en geeft bewoners voldoening en inzicht.'

Sybrand Buma

Wittebroodsweken

Wittebroodsweken is de benaming van de periode van zes weken na het huwelijk, waarin het kersverse bruidspaar niet gestoord mag worden door visite, vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen, en anderen. De naam verwijst naar het idee dat in de eerste weken het huwelijk nog een feestelijk aanzien heeft, en er alleen witbrood (enkele eeuwen geleden een luxegoed) gegeten zou worden.

Inmiddels zijn de zes wittebroodsweken van het kabinet voorbij. Maar een feestelijk aanzien had het allemaal niet. Niet omdat de visite het

bruidspaar stoorde, maar omdat het bruidspaar al na een dag met zichzelf in de clinch lag over de huwelijkse voorwaarden. De voorgestelde inkomensafhankelijke zorgpremie leidde meteen tot een storm van protest. Dit kabinet kende geen wittebroodsweken maar wittebroodsuren.

Terwijl het kabinet vooral met zichzelf bezig is, bouwt het CDA aan de een onafhankelijke en zelfbewuste positie in het parlement. Het CDA staat voor werk, gezin en samenleving. Als het kabinet zorgt voor banen, de positie van gewone gezinnen beschermt en de samenleving versterkt zal het CDA dat steunen. Dat is constructieve oppositie. Maar als het kabinetsbeleid werkgelegenheid niet voorop stelt, gewone gezinnen in de knel laat komen en oog voor de samenleving mist, zullen wij een krachtig tegengeluid laten horen.

Tot nog toe is zijn de voorstellen van het kabinet op alle drie terreinen teleurstellend. Het scheppen van banen is ondergeschikt gemaakt aan het herverdelen van inkomen. Dit herverdelen van inkomen treft vooral gewone gezinnen en mensen met een klein pensioen. Dat had nooit zo mogen gebeuren. En oog voor de samenleving mist dit kabinet volkomen. Zo wordt de maatschappelijke stage afgeschaft en komen vrijwilligers en mantelzorgers in het regeerakkoord niet voor.

De constructieve oppositie is ja zegen als onze steun nodig is en in

overeenstemming met onze uitgangspunten, maar ook nee zeggen als de richting verkeerd is.

‘Oog voor de samenleving mist dit kabinet volkomen’

Met onze eigen aanpak langs de lijnen van werk, gezin en samenleving bieden wij een kansrijk christendemocratisch alternatief voor het regeringsbeleid. Met constructieve oppositie bouwen wij aan onze positie naar de gemeenteraadsverkiezingen. Dat doen we ook met een intensieve samenwerking tussen landelijk en lokaal CDA. Juist lokaal zullen de effecten van de plannen van de VVD en PvdA zichtbaar worden. Denk aan de grote bezuinigen in de AWBZ en de schaalvergroting in het openbaar bestuur.

Dat vraagt ook om een andere rol voor CDA'ers. Raadsfracties en wethouders komen voor de vraag hoe ze in lokale coalities, vaak met PvdA en VVD met deze voorstellen uit Den Haag omgaan. Het is van belang daarin een eigen accent te leggen en te markeren dat het CDA echt andere keuzes zou maken. Hier ga ik de komende maanden flink mee aan de slag samen met u!

Foto Dirk Hol

Voor mij persoonlijk stond 2012 in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen. Na de val van kabinet Rutte I, kreeg ik al snel signalen en reacties uit mijn omgeving dat ik stappen moest ondernemen richting de Tweede Kamer. Als kersverse CDA-stadsdeelwethouder van het Rotterdamse Feijenoord besloot ik, na overleg met mijn gezin, te solliciteren. Vrijwel meteen kwam ik in een stroomversnelling terecht van gesprekken, assesment en uiteenlopende bijeenkomsten. Dit turbulente proces resulteerde voor mij in een 24e plaats op de CDA-lijst. Daarna brak de allerleukste periode aan: campagne voeren.

Van begin augustus tot aan de verkiezingsdag ben ik overal in het land op bijeenkomsten geweest. Na zeven weken had ik meer dan 8.000 kilometer op de teller staan. Heb ik deelgenomen aan debatten en met duizenden mensen en organisaties gesproken. Vooral de één-op-één contacten met de mensen heb ik als bijzonder en inspirerend ervaren. Dit waren niet alleen de leukste momenten voor 2012, maar eerlijk gezegd van mijn leven. Ik voelde me in mijn element en het was ook zo'n eer om dit voor het CDA te doen. De verkiezingsuitslagen zijn wat ze zijn. Dit heeft geen afbreuk gedaan aan mijn motivatie, ik merk juist dat we moeten doorgaan. Er liggen legio uitdagingen die we met elkaar kunnen oppakken. En dat is wat ik ga doen.

Het komende jaar gebruik ik om goed voor te bereiden op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014. Daar zijn we op strategie en verkiezingspunten al druk met elkaar over in gesprek. Want 2013 wordt voor het CDA, zeker in de grote steden, een cruciaal jaar. We zijn nu immers

'Er liggen legio uitdagingen die we met elkaar kunnen oppakken'

gemotiveerder dan ooit om de kiezers uit te leggen waar het CDA voor staat. Daar zijn, het opzoeken van en het herstel van de binding met de kiezers, heel belangrijke aspecten. Dit was ook mijn leidraad voor de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen en dat heeft mij veel voorkeurstemmen opgeleverd. Volgens mij moeten we die aspecten scherp op het netvlies houden, daardoor kunnen we namelijk weer groeien.

Liefde en gezondheid zijn daarbij van groot belang. Een goede gezondheid geeft je de ruimte om zonder belemmeringen in onze samenleving te kunnen, daar zijn we God dankbaar voor. Liefde stelt ons in staat om alles in onze omgeving te kunnen benaderen. Een goede balans tussen liefde en gezondheid is het juiste elixir om onze wensen te kunnen bereiken.

Iedereen wens ik een gezegend kerstfeest en een gezond en liefdevol 2013!

Turan Yazir is wethouder in het stadsdeel Rotterdam Feijenoord

We zijn er weer!

We waren de weg even kwijt als christendemocraten. Waar stonden we ook alweer voor, wat was het onderscheidende element in onze politieke filosofie? Waren we niet te zeer verslingerd geraakt aan de macht en aan het 'aan de touwtjes trekken'? Deze en nog vele andere bestaansvragen kwamen voorbij naar aanleiding van wederom een forse verkiezingsnederlaag afgelopen september. Ruim twee maanden later zit er een nieuwe regering van paarse signatuur. De voorgestelde maatregelen van de monstercoalitie van VVD en PvdA jagen menig christendemocraat de schrik om het hart. En daardoor weten we het weer. Opeens is het weer zonneklaar wat voor beleid er komt wanneer het CDA er niet bij betrokken is. Dat geeft zelfvertrouwen en een nieuw elan!

Tekst Hans Van den Heuvel, Dagelijks Bestuurslid Politiek & Vorming CDJA

Als een van de eerste politieke jongerenorganisaties gaf het CDJA bij het uitkomen van het regeerakkoord een uitvoerige reactie in de vorm van een zogenaamd Bezwaarschrift. In dit document sommen we 16 bezwaren op tegen de voorgestelde kabinetsmaatregelen. We beargumenteren waarom de voornemens niet goed zijn voor Nederland en waarom het CDJA andere keuzes zou maken. Want ons daarbij als jongeren vooral opviel was de intentie die achter veel voorgenomen maatregelen zit. Het regeerakkoord ademt een zorgwekkend maakbaarheidsideaal uit dat wordt gecombineerd met een doorgeschoten vorm van efficiency-denken. Wellicht meest illustratief voorbeeld hiervan is het voorstel om provincies samen te voegen en gemeenten te laten fuseren tot gigantische eenheden van meer dan 100.000 inwoners. Een vergaand stukje Haags maakbaarheidsdenken. Nog zorgwekkender is de houding tegenover het gezin; kindregelingen worden verminderd, een stukje vorming via de maatschappelijke stage wordt zelfs afgeschaft. Precies zoals Buma tijdens de campagne al voorspelde; waar markt en overheid strijden, verliezen gezin en samenleving. En de studenten, die de zure drijven van het leenstelsel (niets sociaals aan!) en de afschaffing van het OV-reisrecht voor hun kiezen krijgen.

Net als tijdens de vorige Paarse regeerperiode zullen we als christendemocraten komende tijd regelmatig worden opgeschrikt door de kille seculiere wind die waait. Zo

schaarde de VVD zich achter de langgekoesterde wens van vele progressieve partijen om godslastering uit het Strafbboek te schrappen en werd de weigerambtenaar (ze zijn op één hand te tellen) definitief de nek omgedraaid. Daarnaast is een voorzichtige voorspelling dat het burgerinitiatief Uit Vrije Wil in een of andere vorm zal terugkeren op de Kameragenda om te worden doorgedrukt. Naast dat alles zal het CDA de handen meer dan vol hebben om artikel 23 uit onze Grondwet te verdedigen. Zo staat in een klein bijzinnetje in het regeerakkoord dat bij een fusietoets de denominatie van een school geen belemmering meer mag zijn. Dat vormt op het platteland een groot gevaar voor het voortbestaan van bijzonder onderwijs.

'Je weet pas wat je hebt als je het kwijt bent', zegt men in de volksmond. Ongetwijfeld is dat het gevoel wat veel burgers hebben nu het CDA in de oppositie zit. De plannen van het CDA stonden helder verwoord in ons verkiezingsprogramma. Dat relatief weinig mensen er hun stem aan gaven had meer te maken met een vertrouwenscrisis in het CDA als partij dan met de christendemocratie als zodanig. Normen en waarden, aandacht voor gezin en samenleving én een werkbare middenweg tussen markt en overheid blijven immers altijd actueel!

We zijn er weer!

Ciao Roma!

Alle wegen leiden naar Rome is een bekend gezegde. In november kruisten de wegen van het CDJA ook met deze historische stad. Van 21 tot 25 november bezocht een groep CDJA'ers de stad met als doel het bezoeken van ambassades, de FAO, de Italiaanse senaat en Vaticaanstad.

Tekst Wiebe Strikwerda

De groep bestond uit 25 jonge christendemocraten, waar we op woensdag avond mee naar Rome vlogen. Waar in Nederland de winterjassen al lang uit de kast zijn gehaald, was het in de eeuwige stad rond de 17 graden. Dit zou het hele weekend zo blijven. In combinatie met een prachtige blauwe lucht werd dit een van de factoren wat deze reis tot een succes zou maken.

Ambassades

Het inhoudelijke deel van de reis begon met een bezoek aan twee Nederlandse ambassades, die bij de Heilige Stoel en die in Italië. Deze twee ambassades zijn sinds kort samengevoegd in één gebouw door bezuinigingsmaatregelen. Ambassadeur van de Heilige Stoel, dhr. Joseph Weterings, vertelde ons dat het Vaticaan dit toeliet, mits de ambassade van de Heilige Stoel een eigen voordeur en postadres zou behouden. Aanvullend vertelde hij het belang en de rol van zijn ambassadeurschap bij de Heilige Stoel. Bij de Nederlandse ambassade werden we ontvangen door twee beleidsmedewerkers; Politiek en Pers dhr. A. Heering en Economie, handel en landbouw dhr. W. Rulens. Zij vertelden ons in het kort over de taken die zij hadden als vertegenwoordigers van Nederland.

Senaat, FAO en de Friezenkerk

Met een Italiaanse gids die haar uiterste best deed in het Engels haar kennis over de senaat over te brengen, kwamen er een paar opmerkelijke feitjes ten gehore. Wat bleek was dat een verkozen Senaatslid, dat daarna plaats neemt in de regering, zijn zetel plus stem in de senaat behoudt. Daarnaast zijn er vijf zetels beschikbaar voor mensen die voor het leven worden benoemd als senator. Vier daarvan zijn op dit moment vergeven, waarvan een voor de technocratische president Monti.

Na dit bezoek werden we verwacht bij de FAO, waar we werden ontvangen door Henk Jan Ormel. Kort na zijn laatste dag in de Tweede Kamer is hij in dienst getreden voor de Wereld Voedsel Organisatie in Rome. Waar de meesten een half jaar nodig hebben om daar te settelen, was dit Ormel in een maand tijd gelukt. Mooi op tijd om onze groep te ontvangen. Na een goed gesprek over aspartaam, genetische modificatie en het CDA was het tijd voor koffie op het dakterras, waar men een prachtig uitzicht heeft over de stad Rome. Over de lunch van meneer Ormel hoeft u dus niet in te zitten. Deze dag werd afgesloten in de kerk der Friezen. De prachtige historie van deze kerk

werd ons bijgebracht door een Nederlandse diaken die in dienst is bij het Vaticaan.

De laatste dag van de studiereis stond in teken van het Vaticaan. Waar we eerst een rondleiding kregen door de tuinen van de Paus, was er daarna tijd voor een bezoek aan de Vaticaanse musea en de Sint Pieter.

Tussen al deze activiteiten door bleef er genoeg tijd over voor het bezoeken van historische monumenten en te genieten van de Italiaanse cuisine. Het was een erg geslaagde reis waar we veel gelachen en gediscussieerd hebben. Een bedankje aan de studiereiscommissie voor het verzette werk is dan ook zeker niet misplaatst.

Nieuwe bestuursleden

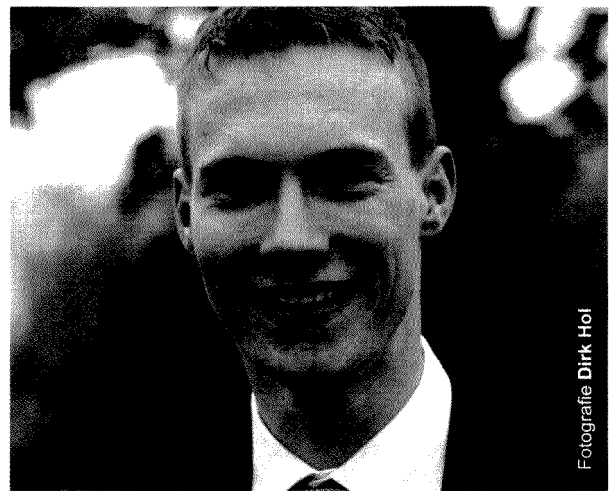

Fotografie Dirk Hol

Lotte Schipper

Secretaris

Mijn naam is Lotte Schipper, 19 jaar oud en tijdens het congres, gehouden op 16 en 17 november, ben ik verkozen tot secretaris van het Dagelijks Bestuur. Het komende jaar zal ik mij, met al mijn enthousiasme, inzetten voor het Christen Democratisch Jongeren Appèl. Momenteel ben ik woonachtig in Den Haag, een paar straten verwijderd het partijbureau en volg ik de opleiding European Studies aan de Haagse Hogeschool. Aankomend jaar zal ik mij vooral bezighouden met de vaste taken van de secretaris en ben ik verantwoordelijk voor het secretariaat. Ook zal ik fungeren als secretaris van de CDJA Raad en ben ik hoofverantwoordelijk voor het congres. Daarnaast zal ik mij actief blijven inzetten voor de promotiecommissie. Het wordt een goed jaar, ik heb er zin in!

Fotografie Dirk Hol

Arjen Looijenga

Penningmeester

Op het afgelopen najaarscongres in Nijmegen ben ik verkozen tot jullie nieuwe penningmeester. Veel dank voor het uitgesproken vertrouwen! Voor degenen die mij nog niet kennen: ik ben Arjen Looijenga, 21 jaar en afkomstig uit het prachtige Fryslân. Ik studeer Accountancy & Controlling aan de Rijksuniversiteit Groningen. De functie van penningmeester is in mijn ogen de mooiste functie binnen een vereniging voor iemand met een financieel georiënteerde achtergrond. Toen de kans zich voordeed om te solliciteren heb ik deze met beide handen aangegrepen. Het CDJA is financieel gezien een gezonde vereniging. Mijn beleid zal erop gericht zijn deze gezonde status voor de lange termijn te waarborgen. Daarnaast wil ik de afdelingen op financieel gebied meer gaan ondersteunen, onder meer door de invoering van een gebruiksvriendelijk online-boekhoudprogramma. Ik hoop er samen met jullie een mooi jaar van te maken!

Nieuw lid

Naam Reijer Knol

Leeftijd 23

Woonsituatie Studentenflat

Omschrijf je karakter in vijf woorden.

Kalm, geïnteresseerd, sociaal, zachtaardig, empathisch.

Wie is je favoriete politicus, en waarom?

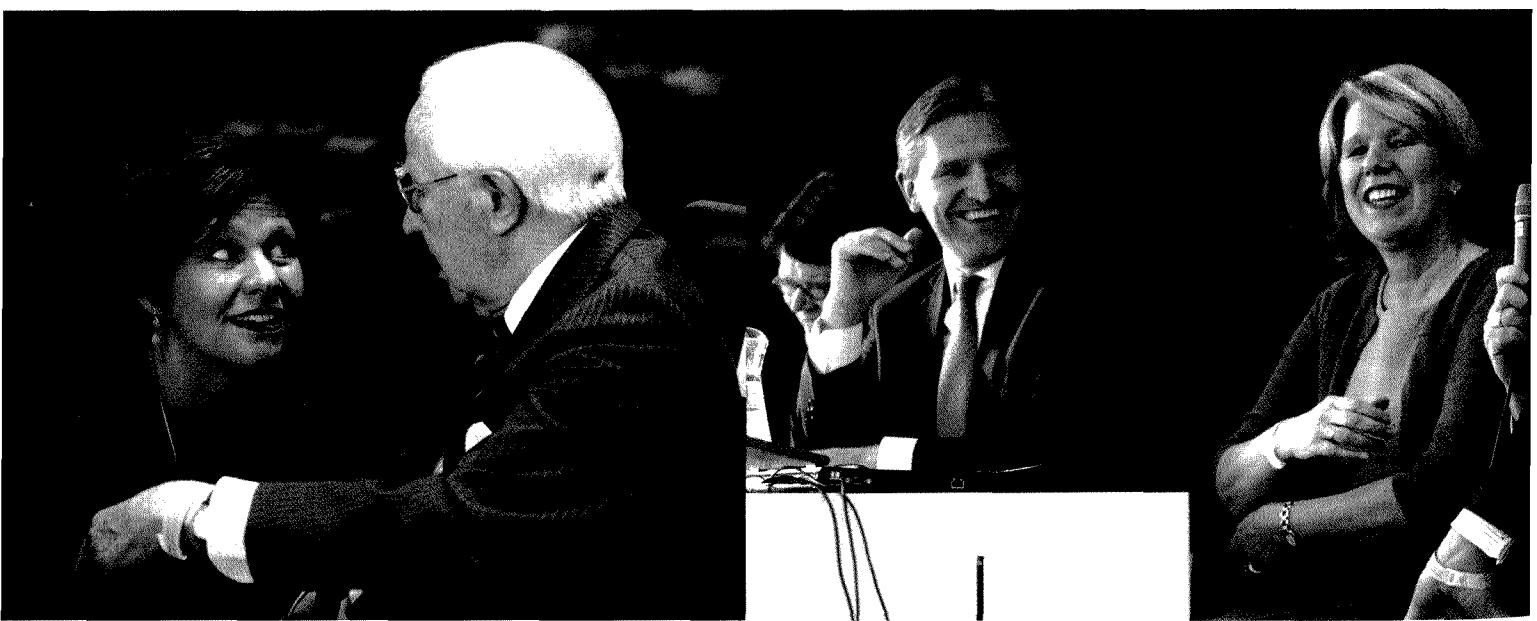
'Ik heb niet echt een favoriete politicus, ik ben meer geïnteresseerd in het hele systeem. Ik vind het fantastisch de verschillende debatten te kijken en probeer me echt in te leven in de verschillende standpunten, hoe moeilijk dat soms ook is.'

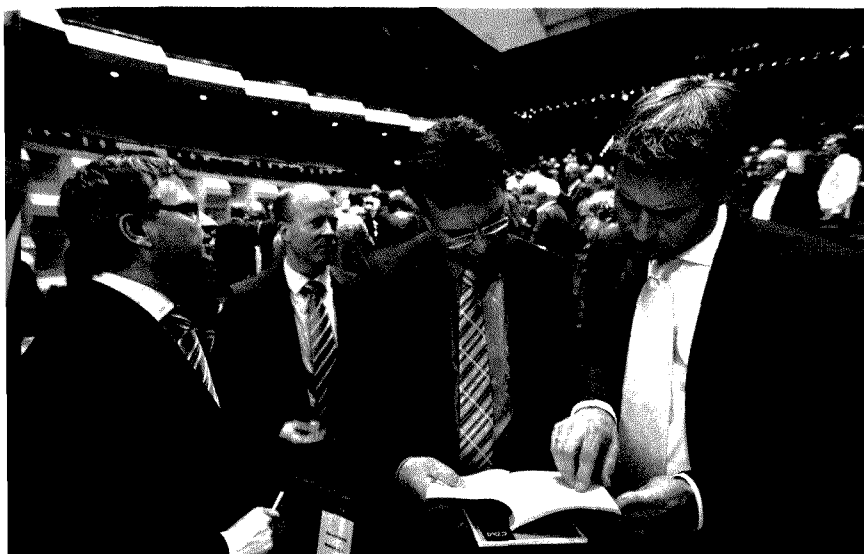
... het CDA is heel goed in het combineren van een pragmatisch uitzicht met een goed gegronde basis van normen en waarden. Daarnaast zit er ontzettend veel ervaring op alle niveau's bij het CDA. Ik ben bij het CDA gegaan omdat het een partij is met een lange stabiele traditie waarvan ik veel hoop te leren.

Fotoverslag

Congres zaterdag 27 oktober 2012

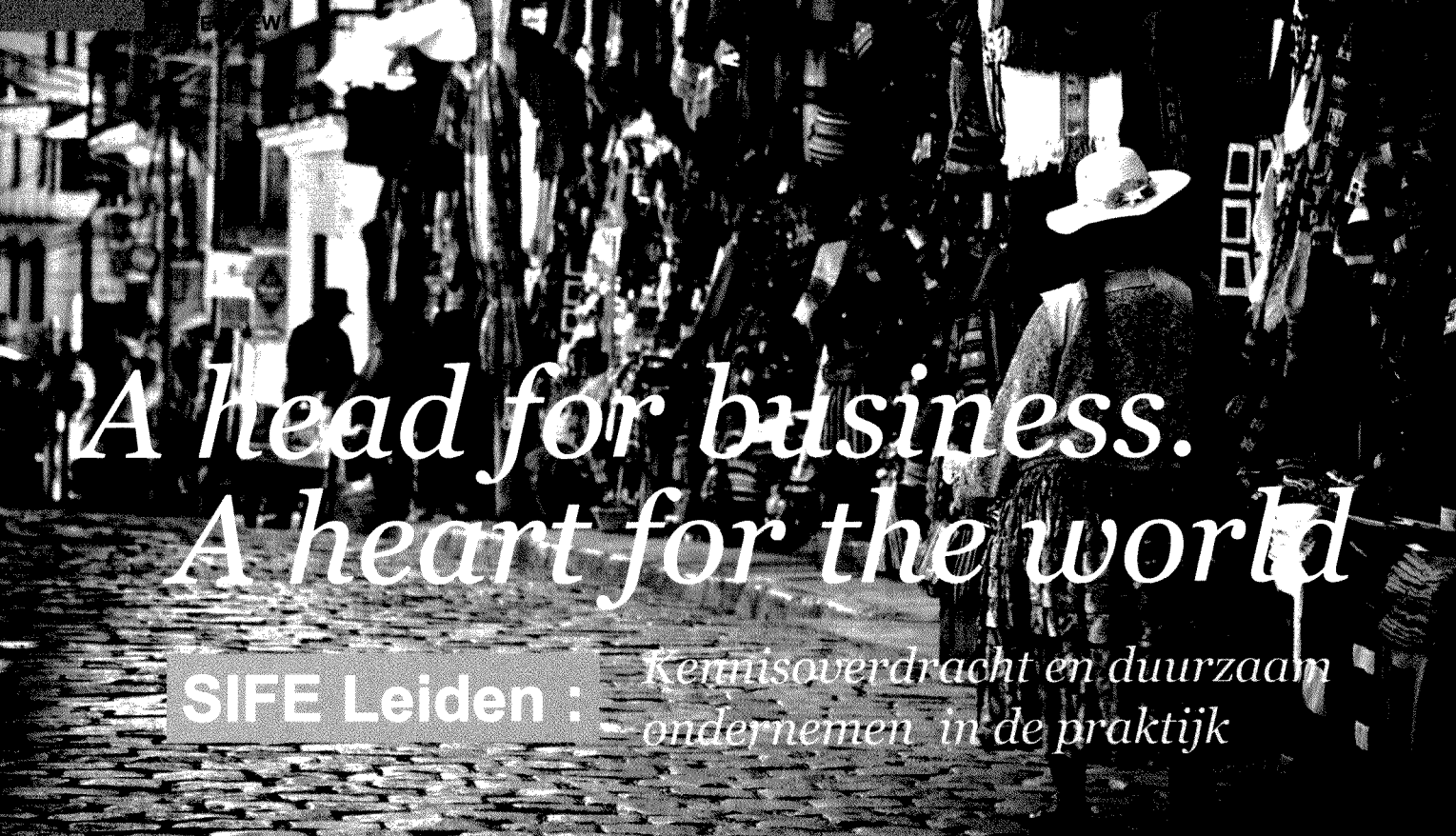
Fotografie Dirk Hol & ANP Robin Utrecht

Op 27 oktober vond in De Doelen in Rotterdam het najaarscongres plaats. Het congres stond voor een belangrijk deel in het teken van de evaluatie van de verkiezingen. Maar er was meer: toespraken door Ruth Peetoom en Sybrand Buma. Jan Peter Balkenende reikte de eerste Jan Peter Balkenende Award uit aan Paul Schenderling.

A head for business. A heart for the world

SIFE Leiden : *Kennisoverdracht en duurzaam ondernemen in de praktijk*

Students In Free Enterprise (SIFE), is een internationale organisatie die studenten mobiliseert om economische kansen te creëren voor anderen. Via ondernemerschap helpen studenten mensen met minder kansen vooruit.

Tekst Willem Kruihof | Fotografie iStockphoto

In het najaar van 2006 is SIFE Leiden opgericht. Studenten die elkaar kenden van het Vechtdal College uit Hardenberg wilden graag hun maatschappelijk engagement omzetten in daden. Een van de oprichters is Jaap Jonkers. SIFE biedt een platform waarin studenten zich hebben verenigd om die ervaring opdoen met maatschappelijk duurzaam ondernemen en hun kennis te delen.

‘Op mijn verjaardag in 2006 heb ik samen Kido Koenig besloten om een SIFE Leiden op te richten. Onze drive was om ons inzetten om nationaal en internationaal betere toekomstperspectieven te creëren voor mensen met minder toegang tot kapitaal, kansen en kennis door het stimuleren van duurzaam ondernemerschap vanuit eigen initiatief. Het werken met (eigen) netwerken en gebruiken van de kracht van mensen’, vertelt Jaap Jonkers.

Teamprojecten

SIFE-teams opereren zelfstandig maar met ondersteuning van hun onderwijsinstelling en het nationale SIFE-bureau.

Het team uit Leiden heeft projecten in Bolivia, Madagaskar en Nederland opgezet waarbij kennis, ondernemerschap en duurzaamheid worden gecombineerd. Dit gebeurt in samenwerking met het bedrijfsleven, academici en lokale partners voor een optimaal resultaat. Inmiddels zijn er 10 afgeronde projecten en 7 lopende projecten: 3 projecten in Bolivia, 1 project in Madagaskar en 3 projecten in Nederland. Dat betekent kleinschalig, ondernemend en duurzaam.

Jonkers: 'Wij zijn in deze regio's de enige non-gouvernementele organisatie (ngo). We onderscheiden ons van andere organisaties door onze ideeën over *patient capital*. Ons geld is geduldig. In vergelijking met bijvoorbeeld een microkrediet, vaak persoonlijk en kortdurend, richten wij ons op grotere en langer durende projecten van ongeveer twee jaar.'

Ideas Emprendedoras

'Een voorbeeld van Leids project is een wedstrijd die georganiseerd door de stichting Nuevo Norte in Bolivia. Twee keer per jaar vindt er een grootschalige, landelijke wedstrijd plaats waar Boliviaanse ondernemers een ondernemingsplan of idee kunnen insturen om een prijs te winnen. Dit zijn geldprijzen, maar ook bijvoorbeeld professionele hulp bij de opstart van hun bedrijf. Wij vonden het belangrijk het sociale en duurzame aspect in nieuwe ondernemingsplannen in Bolivia te stimuleren en daarom heeft SIFE Leiden nu al twee keer haar eigen categorie binnen de wedstrijd gehad. Met sponsoring van het NCDO-fonds hebben wij geldprijzen uitgereikt aan sociale en duurzame projectplannen. Naast de prijs gingen de ondernemers ook een samenwerking aan met SIFE Leiden om hun project tot een succes te maken. Zo hebben wij nu net vier nieuwe projectpartners in Santa Cruz en La Paz! Ondernemers krijgen na een maken businessplan een lening en als de onderneming succesvol is wordt de lening omgezet in gift.'

Fish for the Future :

Het viskweekproject is ander voorbeeld: 'Voedselprijzen blijven flink stijgen in Bolivia. Vlees is erg duur en vaak niet van de gewenste kwaliteit. Maar het kweken van vis was nog erg onbekend, hoewel het wel heel gezond is en

de handel erin erg winstgevend. SIFE Leiden is samen met Pescavida, onze lokale partnerorganisatie en visbedrijf, gestart met een programma, waar jongeren leren om in de viskweek aan het werk te gaan. Met dit project wordt gezonde voeding gestimuleerd, krijgen de jongeren een vakopleiding en de besten een bijbaan bij Pescavida. Inmiddels werken er achttien jongeren bij Pescavida en kan het bedrijf meer werknemers in dienst nemen. De Leidse studenten gaven workshops over de marketing van vis en starten van een eigen (viskweek) bedrijf. Naast het hebben van inkomen zorgt het project er voor jongeren ook een "eigen" huis krijgen maar ook identiteitsbewijs, je krijgt letterlijk meer bestaansrecht.'

Art for Income

'Ons project in Samaipata, dit is een toeristendorp op ongeveer 120 kilometer afstand van Santa Cruz. Om lokale ondernemers meer te laten nadenken over en te profiteren van de toeristen schreef SIFE Leiden een ondernemerscompetitie uit met prijzengeld. Luly Gutierrez won deze competitie met haar idee vrouwen en lokale jongeren souvenirs van goede kwaliteit te laten maken en die zelf te verkopen. Ook leerden de jeugd en de volwassenen van klei, stof en verf veel verschillende soorten souvenirs te maken. Verder kregen de deelnemers inzicht om hun kunsten te perfectioneren. Bovendien krijgen zij steun van de Boliviaanse overheid op het gebied van administratieve cursussen die ervoor zorgen dat zij een micro-onderneming draaiende kunnen houden. Bij een bezoek aan dit project was mooi om te zien hoe trots de vrouwen waren hoewel ze de vijftig gepasseerd waren een (voor eerst) een diploma op zak hadden en ook "eigen" inkomen hebben SIFE Leiden organiseerden de hierbij horende workshops over marketing en maatschappelijk verantwoord ondernemen.'

Betere toekomst

Jaap Jonkers (27) is één van de oprichters en was van 2006 tot 2010 voorzitter van SIFE Leiden en nu betrokken in de Raad van Toezicht. In dagelijks leven is Jaap HRM Consultant bij Solid Professionals, een reservist bij de Landmacht en ook actief in het CDA, als de deelnemer van de Talent Academie, in de werkgroep Kleurrijk en hij wil op lokaal niveau actief worden in Utrecht.

SIFE Leiden stimuleert studenten om economische mogelijkheden voor anderen te creëren en tegelijkertijd hun eigen capaciteiten te vergroten. De stichting gaat daarbij niet uit van

hulpbehoefendheid, maar van onbenutte capaciteiten van de lokale bevolking. De stichting steunt commercieel interessante ondernemingen, die op korte termijn zelfstandig kunnen opereren en uitbreiden. **A head for business. A heart for the world** is het motto van SIFE Leiden.

Wat begon als een groep vrienden, is geworden tot een professionele stichting die duizenden mensen helpt. SIFE Leiden zal dit blijven doen om kansarme mensen te begeleiden naar een betere toekomst.

Ierland voorzitter EU 2013

Naar stabiliteit en groei aan de hand van Ierland

Cijfers en feiten Ierland

Hoofdstad: Dublin
Regeringsvorm: Parlementaire republiek
Staatsvorm: Gedecentraliseerde eenheidsstaat
Staatshoofd: President Michael Higgins
Regeringsleider: Enda Kenny
Religie: Katholiek (86.8%)
Inwoners: 4.670.976

Tekst **Kees Bos** en **Hubert Beusmans** | Fotografie **iStockphoto**

Ierland is een van de zorgenkindjes van de EU, maar hard op weg zich uit de financiële crisis te werken. Als voorzitter van de EU in het eerste halfjaar van 2013 weet Ierland als geen ander wat de crisis met een land kan doen. Na Griekenland was Ierland het tweede land dat financiële steun nodig had. Het begrotingstekort van Ierland was in 2010 opgelopen tot ruim 30%, tien keer meer dan de EU-limiet. Het tekort was ontstaan doordat Ierland enkele banken moest redden van de ondergang. Dit kostte de staat 50 miljard euro. Eind 2010 kreeg Ierland een lening van de EU en het IMF van 85 miljard.

Nu, in 2012, is Ierland op de weg terug en wordt zelfs met regelmaat gebruikt als voorbeeld van een land dat zich uit de crisis weet te werken. De Ierse bevolking heeft in een referendum een krachtig signaal afgegeven dat de overheidsfinanciën voortaan blijvend beter moeten zijn. De Ierse bevolking stemde in ruime meerderheid in met het Begrotingspact van de EU. Hierin staan regels die op basis van een gedegen begroting in de toekomst moeten behoeven voor een situatie zoals die is ontstaan tijdens de crisis. Daarnaast gaf Ierland op 5 juli 2012 zelf staatsleningen uit waarmee 500 miljoen euro werd opgehaald. Deze veiling

werd gezien als een eerste voorzichtige stap van Ierland op de financiële markt sinds 2010. In 2013 staat Ierland het voorzitterschap van de EU te wachten.

In november organiseerde de Ierse premier Enda Kenny een bijeenkomst met het EVP- voorzitterschap over de prioriteiten van het Ierse EU-voorzitterschap. De voorzitter van de EVP- fractie, Joseph Daul, prees de inspanningen die de Ierse bevolking in tijden van crisis heeft verricht en benadrukte het belang van Europese eenheid. 'Ierland heeft zes keer met succes de Raad voorgezeten. Deze ervaring is van groot belang voor het samenbrengen van Europa. Het Iers voorzitterschap heeft de uitdagende taak

om een akkoord op te stellen over het EU-budget en het beleidskader van 2014-2020.'

In een recent gehouden toespraak voor de KAS over de prioriteiten van het Ierse voorzitterschap stelde premier Kenny dat het motto zal zijn: 'from Stability to Growth and Jobs'. De premier benadrukte dat Ierland tijdens het voorzitterschap kan leunen op de recente ervaring uit eigen land. De afgelopen jaren heeft Ierland de eigen economie hersteld, gestabiliseerd en laten groeien. Laten we hopen dat dit een voorbode is voor de hele Europese economie en het de Ieren zijn die een periode van herstel inluiden.

Nobelprijs voor de Vrede

voor De Europese Unie

De Europese Unie ontving enkele maanden geleden de Nobelprijs voor de Vrede. 'Het toont dat de Europese Unie het grootste vredesproject ooit is, wereldwijd', vindt Joseph Daul, voorzitter van de EVP-fractie in het Europees Parlement. 'Het is een waardering voor de geschiedenis en de waarden van de Europese Unie. Wij kennen de waarde van tolerantie, dialoog en solidariteit, die we wereldwijd promoten'. Met de prijs wordt dus aangetoond dat de Europese samenwerking meer is dan alleen een economisch project. Het spreekt waardering uit over hoe de Europese landen na eeuwen van conflict een weg hebben gevonden waarbij op een vreedzame wijze disputen worden beslecht en welvaart kan worden uitgebouwd.

De EVP-fractie, waarbij het CDA is aangesloten, vindt de toekenning een stimulans om door te gaan op de ingeslagen weg. 'We zetten ons in voor een vreedzaam en welvarend Europa, gegrondvest op menselijke waardigheid, vrijheid, gelijkheid, rechtsstaat en respect voor mensenrechten', zei Daul. Om de historische prijs zichtbaar te maken, heeft de EVP-fractie elk parlementslid een aandenken gegeven. Zo wordt de Nobelprijs tastbaar.

De Duitser Elmar Brok, voorzitter van de parlementscommissie voor Buitenlandse Zaken, noemde het overigens hoog tijd dat de EU de prijs kreeg. 'Na eeuwen van oorlogen, is de EU een succesverhaal met ruim 60 jaar vrede en vrijheid, zei Brock. 'De toekenning is een signaal dat

we moeten volharden in onze waarden'. De invloedrijke Duitser vindt de prijs ook een eerbetoon aan Helmut Kohl, ereburger van Europa. Kohl heeft als Duits bondskanselier veel bijgedragen aan de opbouw van de Europese Unie. Maar het is natuurlijk vooral een prijs voor alle 500 miljoen Europese burgers die al decennia lang in vrede en stabiliteit samenleven.

Foto Eugen Sandu

Europamanifest

Doe mee met Europamanifest

Europa is voor Nederland geweldig belangrijk. In Europa verdienen wij ons inkomen met onze export. De gemeenschappelijke Interne Markt versterkt ons concurrentievermogen. En door gezamenlijk optreden van de EU staan wij sterker in de wereld. Het belang van Europa is een kwestie van harde cijfers. En Nederland bepaalt op allerlei manieren mee wat het beleid van Europa is. Bijvoorbeeld door mee te beslissen in de Raad van Ministers, door actieve inbreng in ambtelijk overleg in Brussel en natuurlijk via onze leden van het Europees Parlement.

Het CDA moet daarom een goed doortimmerd Europa-beleid hebben. En dat vergt binnen het CDA een goede en brede discussie. Daarom is sinds begin vorig jaar, na een besluit van het Partijbestuur, de CDA Werkgroep Europa actief. Zij organiseert een brede Europadiscussie binnen onze partij, tot aan de volgende Europese verkiezingen in 2014. Op het laatste partijcongres is de werkgroep ook benoemd tot Kwartiermaker voor die verkiezingen.

Inmiddels zijn honderden mensen in het CDA bij de discussie betrokken, in provinciale Europa-commissies, in ad hoc studiegroepen, bij allerlei bijeenkomsten en in de Europa contactgroep (meer dan 600 leden!).

Een belangrijke vrucht van de inzet en inbreng van al die leden is het concept voor het Europamanifest. Dat zet de lijnen uit voor het nieuwe Europebeleid van het CDA, in vijf pijlers. Europa moet staan voor naleving van haar waarden en voor daadkracht. Het moet geen onnodige dingen doen. Het moet de burger centraal stellen en dus meer democratisch zijn.

Ook moet Nederland zorgen dat we nog beter dan nu onze belangen in Brussel behartigen. Europa moet de Economische en Monetaire Unie vervolmaken en de euro behouden en ook de Interne Markt moet voltooid worden: dat levert veel banen op. Naar buiten toe moet Europa een sterker buitenlands beleid voeren en stappen zetten naar een gemeenschappelijke defensie. Zo kan Europa werken aan een globalisering met een menselijk gezicht. Europa moet bovendien een toonaangevend duurzaamheidsbeleid voeren, want daar hangt onze toekomst van af.

Het manifest staat nu op de website van onze partij. Via een nieuwe en open consultatie met de leden kan iedereen daar tot 1 januari commentaar op leveren. Daarna zal de definitieve versie via de Commissie Buitenland aan het Partijbestuur ter goedkeuring worden voorgelegd. Graag nodigen wij iedereen uit om zijn mening te geven over het concept manifest.

Winand Quaadvlieg, voorzitter Werkgroep Europa
Hubert Beusmans, secretaris

Tweets

Lambert van Nistelrooij | 30 november 2012 | 12:14

Sensoren Nederlandse troef: TNO toont belang aan bij dijkbescherming wereldwijd. Bij Galileo nemen kansen fors toe. Voorbeeld EU initiatief

Wim van de Camp | 29 nov 2012 | 22:50

Het was heerlijk om weer eens een avondje in Den Haag te zijn. Politiek overleg in de Tweede Kamer. Vele oude bekenden en stampot zuurkool!

Ria Oomen-Ruijten | 27 nov 2012 | 19:26

Vandaag met collega @MichaelGahler indringend gesprek gehad met indrukwekkende voorzitter van Suri-naams parlement =JenniferGeerlingsSimons

Corien Wortmann | 28 nov 2012 | 15:57

In Nederland is breed bekend dat we een groot probleem hebben m.b.t. huizenmarkt dus geen verrassing dat EC onderzoek start.

Esther de Lange | 25 nov 2012 | 12:53

@Elsevierbrussel Erasmus uitwisselingen vergroten de academische, sociale en culturele bagage van onze jonge mensen id EU - money well spent

CDA-eurofractie

bekijkt nieuwe snuffjes in Delft

CDA-Europarlementariërs keken eind november hun ogen uit bij jonge ondernemers. In het centrum YES!Delft spraken ze de uitvinders zoals een diefstalalarm voor laptops. Het centrum in Delft is een soort verzamelgebouw waar tientallen beginnende bedrijven allerlei innovatieve producten bedenken en proberen te verkopen.

'We zijn een soort broedplaats voor technische starters', vertelde Arnoud Jullens van YES!Delft. Het centrum, waar inmiddels ruim 500 mensen werken, levert nieuwtjes zoals een stormbestendige paraplu en een anti-snurkriem. Dit zijn precies de soort innovaties die Europa nodig heeft, vinden de Europarlementariërs.

Wim van de Camp, Lambert van Nistelrooij en Corien Wortmann spraken er ook met de voorzitters van TU Delft en TNO. Beiden drongen erop aan dat de EU in de komende jaren voldoende geld vrijmaakt voor onderzoek. 'Onderzoek is geen kostenpost, maar een investering die over 10 à 12 jaar rendeert', zei Jan Mengelers, voorzitter Raad van Bestuur van TNO. Hij ziet met spijt dat vergelijkbare onderzoeksinstellingen in het buitenland hard groeien qua omzet en werknemers. Zijn collega Dirk Jan van den Berg van TU Delft meldde dat zijn universiteit steeds verder moet zoeken voor onderzoeksopdrachten, tot in China en Brazilië.

Van de Camp antwoordde de bestuurders dat het CDA hun zorgen deelt. Hij nodigde hen daarom uit de CDA-campagne te steunen voor de verkiezingen in 2014. Corien Wortmann en Lambert van Nistelrooij gaven de bestuurders nog de goede tip dat ze goedkoop geld kunnen lenen bij de Europese Investeringsbank (EIB). Zij behoren tot de Europarlementsleden die dat mogelijk hebben gemaakt. Nu zijn het vooral Duitsers die er aankloppen. 'Kom op jongens. Nederland doet het goed, maar zeker bij de EIB kunnen we de kansen beter benutten', zei Van Nistelrooij, die eerder ook de deur opende voor ruimhartiger EU-subsidies voor bepaalde projecten.

De Brusselse subsidies bleken zo al een flinke stimulans voor een TNO-project over overstromingen. De EU betaalde 75 procent van de kosten voor een systeem dat waarschuwt voor overstromingen. Het project Urban Flood krijgt warme belangstelling vanuit Thailand, waar hoofdstad Bangkok onlangs langdurig onder water stond.

'Een heel nuttig bezoek', concludeerde Wim van de Camp, delegatieleider van de CDA-Europarlementsleden. De delegatie legt zo drie à vier keer per jaar een werkbezoek af bij instellingen en bedrijven in Nederland. In februari staat een bezoek aan het Rotterdamse stadsdeel Feijenoord op de agenda.

EVP congres in Boekarest **en EVPVrouwen congres in Berlijn**

Tekst **Monique Vogelaar**, voorzitter van het CDAV Internationaal

Op 17 en 18 oktober 2012 vond het EVP Congres plaats in Boekarest. De Europese Volks Partij is een Europese politieke partij van christendemocratische en conservatieve partijen. Op het congres waren delegaties uit bijna alle lidstaten aanwezig. Omdat ik al een tijdje meeloop en dus behoorlijk wat afgevaardigden van andere landen ken, heb ik goed kunnen lobbyen voor Corien Wortmann, tot dan enige vrouwelijke vicepresident van de EVP, om gekozen te worden voor een tweede termijn. Zij is met ruime meerderheid herkozen! Verder is er onder andere een nieuw politiek partijprogramma vastgesteld, dat het programma uit 1994 vervangt. Het CDA had daarvoor een aantal amendementen opgesteld die allen aangenomen zijn.

Het congres was in het enorme paleis van Nicolae Ceaușescu. Het is het grootste gebouw van Europa! Rondom het paleis zijn op Parijs geïnspireerde boulevards en een heuse eigen Arc de Triomphe! Voor de bouw heeft dictator Ceaușescu een complete woonwijk, een stadion, kunsthistorische kerken, kloosters en synagogen platgebouwd. De foto bij dit artikel is genomen op het balkon, precies op de plaats waar Ceaușescu voor het laatst de Roemenen toesprak voordat hij opgepakt en geëxecuteerd werd.

Na de verkiezingen van EVP-prominenten en behandeling van het EVP programma, waren er toespraken van 17 presidenten en premiers. Bijzonder vond ik de toespraken van Rajoy (president Spanje) en premier Samaras van Griekenland. Opmerkelijk was ook dat de dochter van de ex-premier van de Oekraïne, Yulia Tymoshenko, aanwezig was. Zij hield een roerend pleidooi voor de vrijlating van

haar moeder, die nu gevangen zit in haar land. Absoluut hoogtepunt was echter de toespraak van de enige vrouwelijke EVP-premier van Europa: Angela Merkel. Ze was briljant!

Corien Wortmann herkozen tot vicepresident EVP

Na Boekarest vloog ik samen met Hillie van de Streek, Secretaris Generaal van de EVPVrouwen, naar Berlijn. Korte tijd na mijn aankomst in Berlijn kwam ook Liesbeth van Heest aan, waarmee onze CDAV delegatie van compleet was. Het centrale discussiepunt was de rol van vrouwen in De Arabische lente. Een resolutie over dit thema werd aangenomen waarin wordt gepleit voor meer aandacht en actieve ondersteuning vanuit de EVP-landen voor de rechten van de vrouw in het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

Deze bijeenkomsten zijn inhoudelijk interessant maar ook heel goed om te netwerken. EVPVrouwen uit de EU en daarbuiten komen bijeen en praten over actuele thema's, over de positie van vrouwen in hun land en over wat de internationale politiek zou kunnen doen om hierop invloed uit te oefenen (als het nodig is). Het zijn intensieve dagen maar je komt ervan thuis met rijke ervaringen en een nieuw perspectief; in dit geval op de Arabische lente. De positie van vrouwen is nog wel heel erg triest in de landen die zo vol idealen hebben gestreden voor vrijheid en democratie. Daarna is het leven voor deze vrouwen niet beter geworden en daar maken zij zich enorme zorgen over. De EFS gaat (samen met anderen) een programma samenstellen van trainingen voor vrouwen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten. In maart 2013 stelt het CDAV Int. zich voor om een symposium over dit thema te houden op het CDA partijbureau, samen met de EFS.

Houd de website van het www.cda.nl/cdav in de gaten voor meer informatie!

Column

Arinda Callewaert en Ank Bijleveld

Dromen van een sterk lokaal CDA!

Wat het CDA sterk maakt is dat we in iedere gemeente van Nederland vertegenwoordigd zijn. Juist die lokale worteling kan ons er weer bovenop helpen als partij. Want hoe dicht wil je bij mensen staan? De gemeentelijke bestuurders van het CDA kunnen een cruciale rol vervullen bij het zoeken naar antwoorden op 'een aantal dwingende aanbevelingen' van de evaluatiecommissie:

'Herstel de eenheid. Daarvoor is krachtig en verbindend leiderschap nodig en een cultuur waarin verschillen overbrugd kunnen worden.

Laat dappere, onbevagen CDA-politici met lef een eigen-tijds en onderscheidend geluid horen. Het CDA-gedachtetgoed in het rapport van het Strategisch Beraad biedt daar alle handvatten voor. Maak het concreter en houd het actueel.

Verleg de koers van Den Haag naar de maatschappelijke partners en de regio. Onderstreep in woord en daad dat de samenleving vorm krijgt door het werk van mensen in de scholen, ziekenhuizen, kinderopvang en in verenigingen. CDA-volksvertegenwoordigers moeten wat zij daar zien en horen vertalen in politieke activiteiten.'

Ziehier het profiel voor de kandidaat gemeenteraadsleden van 2014!

Ons CDA kent veel dappere gemeentebestuurders die dicht bij mensen staan en weten wat er leeft. Die daardoor ervaren zijn in het overbruggen van verschillen. En onze lokale CDA'ers zijn vaak maatschappelijk actief in hun regio. Prachtige maar helaas ongebruikte visitekaartjes voor een landelijke partij die geworteld wil zijn in de samenleving.

Wij pleiten ervoor dat we binnen het CDA veel meer gebruik gaan maken van elkaars kracht. Dat we elkaar versterken en daarbij de ruimte gunnen om te schitteren. Daar is ook alle reden toe: hoe veel er in den Haag ook gesproken wordt over een CDA gerelateerd artikel in *Trouw*, die oplage kan nooit op tegen het enorme bereik van de lokale krant of de huis-aan-huis, waarin de afdeling van het CDA scoort met bijvoorbeeld een vrijwilligersprijs. We moeten echt leren zulke dingen beter op waarde

te schatten en ze te stimuleren. Wat dat betreft kan er nog wel wat meer genetwerkt worden in de partij. En laten we daar nou een mooi model voor hebben: de bestuurdersvereniging. Samen met de Tweede Kamerfractie, het partijbureau, het WI en partijbestuur zouden we via de bestuurdersvereniging goede ideeën kunnen uitwisselen. Waarbij de lokale politici ook mooi de mensen 'in den Haag' van suggesties zouden kunnen voorzien. Samen sterker.

En over samen sterker gesproken: natuurlijk hebben we nog een droom. En dat is: samen sterker als mannen én vrouwen, ook in gemeenteraden. Recent is er een inspirerend onderzoek verschenen dat organisaties structureel en aantoonbaar beter presteren als ze voor méér dan eenderde uit vrouwen bestaan.

Alle reden dus om samen te zoeken naar een goede balans op de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Het CDAV wil allen die daarmee bezig gaan graag steunen dus neem contact op met het landelijk CDAV-bestuur of de provinciale vertegenwoordigers van het CDAV.

Het CDAV heeft een training ontwikkeld over diversiteit. Meer info hierover kunt u aanvragen bij het secretariaat van het CDAV. een training ontwikkeld :

Een belangrijke tip vooraf: het begint al bij de samenstelling van de vertrouwenscommissie. Ook daar is een evenwichtige man/vrouw balans van belang.

De droom van een sterk lokaal CDA kan dus mede gerealiseerd worden door te zorgen voor een goede m/v balans!

*Wij wensen u
allen toe dat dromen
werkelijkheid
mogen worden!*

Ank Bijleveld-Schouten, *voorzitter Bestuurdersvereniging*
Arinda Callewaert, *voorzitter CDAVrouwen*

Uitnodiging Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV

Uitnodiging Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV

Datum: 12 januari 2013
Locatie: NH Hotel, te Utrecht
Aanvang: 10.30
Thema: Solidariteit tussen generaties

Een toenemende werkeloosheid onder jongeren in bijna alle landen in Europa, ouderen die langer moeten doorwerken en tegelijkertijd worden gekort op hun pensioenen. In tijden van crisis is het vraagstuk van solidariteit hoogst actueel. Solidariteit tussen generaties, maar ook de solidariteit tussen landen in Europa. Tijdens de CDAV nieuwjaarsbijeenkomst willen wij als CDAV spreken over dit thema en specifiek de rol van vrouwen hierbij bespreken. Wij nodigen u van harte uit om hierbij aanwezig te zijn, mee te discussiëren en mee te lunchen na afloop.

Programma:

- 10.00 Inloop met koffie en thee
- 10.30 Opening en woord van welkom door voorzitter CDAV Internationaal Monique Vogelaar
- 10.40 Ruben Mink, CDJA Rotterdam, 'de jongere generatie aan het woord over solidariteit tussen generaties'
- 11.00 Esther de Lange 'solidariteit tussen generaties vanuit een Europees perspectief'
- 11.20 Paneldiscussie en vragen uit de zaal o.l.v. Arinda Callewaert, voorzitter CDAV 12.00 Sluiting met aansluitend een netwerklunch

Aanmelden voor deze bijeenkomst kan bij secretariaat CDAV via **070-3424857** of cdav@cda.nl

Uitnodiging Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV

Op zaterdag 16 maart organiseert het CDA4Women haar jaarlijkse Karmeldag in het Karmelklooster te Drachten. Deze dag zal in het teken staan van de komende verkiezingen voor Gemeenteraad, Provinciale Staten en Europa.

Het werven en activeren van vrouwen zal daarbij centraal staan.

Opgeven kan bij Sjoerdje Kok (Friesland) s.a.kok@kpnmail.nl, Jeanne de Haan jdehaankramer@kpnplanet.nl (Groningen) of Thilla Franken (Drenthe) thilla@home.nl

COLOFON

December 2012

Jaargang 8 | nummer 4

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt vier keer per jaar verspreid in een oplage van ruim vijftigduizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau,

Postbus 30453, 2500 GL Den Haag

☎ 070 3424888

✉ redactie@cda.nl

🌐 www.cda.nl

Hoofredactie Hans Janssens

Eindredactie Marjolijn van der Stel

Redactie Gerard Adelaar, Hans Alderliesten,

Hubert Beusmans, Kees Bos, Alle Dijkslag, Wendy van Endschoot, Liesbeth van Heest, Karin Hoentjen, Willem Knuijthof, Marieke Mol, Patricia Macinovic-Grijpma, Frans de Nerée tot Babberich, Ivo Pertjjs, Bronne Pot, Hans Sloopjer, Bert Sonneveld, Rubinia Tjona Sam en Inez de Vries

Vormgeving Hanneke van Os en Mirella Roer

Fotografie ANP, Dirk Hof, Holland in Beeld, Shutterstock, iStockphoto, Nationale Beeldbank, Heidi de Gier, Harry Brøugom, Bas de Meijer

Vrouw & Politiek CDA Vrouwen

Drukwerk Senefelder Misset B.V.,

Mercuriusstraat 35,

Postbus 66, 7000 AB Doetinchem

☎ 0314 355 500

Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen in CDA.nl zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij.

CDA.nl wordt gedrukt op milieuverantwoord houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

Puzzel

Doe mee en win
een boekenbon
van 15 euro!

S P R O V I N C I E T O U R H L N E E T
M T R E G I L L I W J I R V R E P U S C
K A U K D S N I E U W L I D G G R R Z A
G E I O R W R K E N S T A A L N A O I L
R N R D B E E E A L E D H E N E A P L E
E T I S E M W E D M N R Z A L S D A V F
N N L V T N O T I R E M A K E T S R E E
I E J O E N S R E V U R G K E R L L R I
D M I R B L U P E N E U B S T A E E V R
T E T F E E N M E I N V T A E A D M L B
S D S S R T I E M E S E P S N E E E O S
R N S R N X E L M E C S G F E K N N O W
E E I E A N H E O A R H I O R B J T T U
K M U M C O M P A S S I E M L A A E E E
P A H C S T A A M D I L I B M O C D S I
M A L S I P E O R G K R E W L O E T C N
L A A R O M E W U E I N F I J N C H I N
V E R G A D E R S T U K E B B I R K T E
I E U W D E O G E T H C A D E G J A A R
P A R T I J N I E U W S N A C H T M I S

AARTSENGEL
AMENDEMENT
CDA-BESTUURDERS
COMBILIDMAATSCHAP
COMMISSIE ROMBOUTS
COMPASSIE
EERSTE KAMER
EUROPARLEMENT
EVP-FRACTIE
GEDACHTEGOED
HUISSTIJL
KAMERBANKJES
KERSTDINER
KERSTNUMMER
KRIBBE
MAIDENSPEECH
MAXIME VERHAGEN
MIRRE
NACHTMIS
NIEUWE MORAAAL
NIEUW LID
NIEUWSBRIEF
OLIEBOL
PARTIJNIEUWS
PROVINCIE TOUR
RAADSLEDEN
SAMENLEVING
SUPERVRIJWILLIGER
THEOLOGENNETWERK
VERGADERSTUK
WERKGROEP ISLAM
ZILVERVLOOT

Streep alle woorden weg,
de letters die overblijven
vormen een zin.

Stuur uw oplossing voor
15 februari 2013 naar:
Redactie @cda.nl

Of: CDA Redactie
Postbus 30453
2500 GL Den Haag

Onder de juiste inzenders
verloten wij 5 boekenbon-
nen van € 15,-. De oplos-
singen van de puzzel in het

vorige nummer waren:
maidenspeech en *de drie
thema's van het CDA zijn
werk, gezin en samenleving.*
De winnaars van de
boekenbon ter waarde
van € 15,- zijn:

S. Heerink-Reerink,
Oud-Ootmarsum
M. Puts, Kerkrade
A.J. van Baarle,
Heemstede
H.J. Kreeftenberg, Eelde
D. v.d. Rijt-Aalbers, Uden

Rozen van
Redouté

19 januari t/m 5 mei 2013

TEYLIERS

museum

www.teyliersmuseum.nl